

DA
CIÓ

DIRECTORIO
ENERGÉTICOS
DE
SAN IGNACIO

BX2179
L7
L3
c.1
RAL D

011642

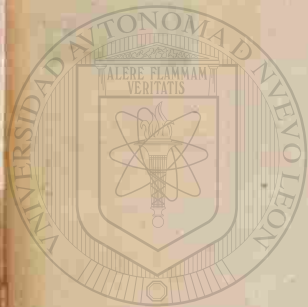
1080022822

UANL

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

EXERCITIA
SPIRITUALIA
B. P. IGNATII
LOYOLÆ.

ROMÆ,
In Collegio Romano eiusdem Societatis.
Anno Domini . M. DC. XV.
SUPERIORVM PERMISSV.

Ad offm. Rectoris collegij Ang. et S. Societatis Alagonisina
Biblioteca Universitaria

47736

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
Biblioteca Volvere y Velles

BX2179

43

FONDO EMERGENCIAS
VALVERDE Y TELLEZ

PAVLVS PAPA TERTIVS,
Ad perpetuam rei memoriam.

SPiritualis officij cura, in vniuersum Christi gregem nobis commissa, & diuinæ gloriæ ac laudis amor facit, vt ea quæ salutem animarum, & spirituales earum profectum iuuant, amplectentes, vota eorum, qui aliquid, quod fouere, & nutrire pietatem in Christi fidelibus valeat, à nobis exposcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cum ergo (sicut dilectus filius, nobilis vir, Franciscus de Borgia, Dux Gandiæ, nobis nuper exponi fecit) dilectus filius Ignatius de Loyola, Præpositus Generalis Societatis IESV, per Nos in Alma Vrbe nostra erectus, & per Nos auctoritate Apostolica confirmatus; quædam documenta, siue Exercitia spiritualia, ex sacris Scripturis, & vitæ spiritualis experimentis elicta, composuerit, & in ordinem, ad pie mouendos fidelium animos, aptissimum redegerit; illaque Christi fidelibus, ad spirituales consolationem, & profectum magnopere vtilia, & salubria esse, non solum fama, ex plurimis locis allata, prædictus Franciscus Dux didicerit; sed etiam experimento manifesto, cum Barcinone, tum Valentie, tum Gandiæ, id compertum habuerit. Quare idem Franciscus Dux nobis humiliter supplicari fecit, vt documenta, & spiritualia Exercitia prædicta,

A

011642

2
dicta, quo latius eorum fructus pateat, & plures
Christi fideles, maiori cum deuotione ad uten-
dum illis, inuidentur, examinari facere: & si ap-
probatione, & laude digna inueniremus, appro-
bare, & laudare, aliasque in pramissis opportu-
ne prouidere de benignitate Apostolica digna-
remur. Nos igitur, qui documenta & Exercitia
huiusmodi examinari fecimus, & quae testimo-
nio, ac relatione, dilecti filij nostri, Ioannis
Tit. S. Clementis, Presbyteri Cardinalis Bur-
gensis Episcopi, ac haereticae prauitatis Inquisi-
toris, & venerabilis Fratris nostri Philippi Salu-
ciarum Episcopi, ac dicte Urbis nostrae in spiri-
tualibus Vicarij generalis, nec non dilecti filij
Ægidij Foscarati, nostri Sacri Palatii Magistri,
nobis desuper facta, pietate, ac sanctitate plena,
& ad ædificationem, & spiritualem profectum,
fidelium valde utilia, & salubria esse, & fore
comperimus: debicum etiam respectum ad fru-
ctus vberes, quos Ignatius, & ab ipso instituta
Societas praefata in Ecclesia Dei vbique gen-
tium producere non cessant; & ad maximum
adiumentum, quod ad id praedicta Exercitia at-
tulerunt, non immerito habentes: huiusmodi
supplicationibus inclinati, documenta, & Exer-
citia praedicta, ac omnia & singula in eis conten-
ta, auctoritate praedicta, tenore praesentium, ex
certa scientia nostra, approbamus, collauda-
mus, ac praesentis scripti patrocinio, communi-
mus: hortantes plurimum in Domino, omnes
& fin.

3
& singulos vtriusque sexus Christi fideles vbi-
libet constitutos, vt tam pijs documentis, &
Exercitijs vti, & illis instrui deuote velint. Nec
non concedentes, vt huiusmodi documenta, &
spiritualia Exercitia imprimi, & quocumque bi-
bliopola per praedictum Ignatium eligendo, li-
bere & licite valeant. Ita tamen, vt post primam
editionem, sine consensu eiusdem Ignatij, vel
successorum eius, nec ab hoc, nec ab alio omni-
no, sub excommunicationis, & 300. ducat. pijs
operibus applicandorum, poena imprimi pos-
sint. Ac mandantes nihilominus vniuersis, & sin-
gulis locorum ordinarijs, ac personis in Eccle-
siastica dignitate constitutis, & cathedralium,
ac metropolitanarum Ecclesiarum Canonis,
& earundem ordinariorum Vicarijs, in spirita-
libus, generalibus, & officialibus vbi-libet consti-
tutis, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum,
per se, vel alium, seu alios cuiusvis de Societate
praedicta, vel alijs, quorum intererit in pramissis
spiritualibus Exercitijs, efficacis defensionis pre-
sidio adsistentes, faciant auctoritate nostra, illos
dicta concessione, & approbatione pacifice frui,
& gaudere; non permittentis eos, per quoscun-
que, contra praesentium tenorem quomodolibet
molestari: contradictores quolibet, & rebelles,
per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac alia op-
portuna iuris remedia, appellatione postposita,
compescendo: Inuocato etiam ad hoc (si opus
fuerit) auxilio brachij secularis. Non obstanti-

4
bus fel. rec. Bonifatij Papæ VIII. prædecessoris
nostri de vna, & Concilij generalis de duabus
diets, dummodo vltra tres, aliquis auctoritate
præsentium non trahatur; & quibusuis alijs
Constitutionibus, & ordinationibus Apostoli-
cis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Aut si
aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit
Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel ex-
communicari non possint per litteras Apostoli-
cas, non facientes plenam, & expressam, ac de
verbo ad verbum, de indulto huiusmodi men-
tionem. Volumus autem, quod præsentium lit-
terarum transumptis, manu Notarij publici
subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu perso-
næ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, muni-
tis, plena fides vbique habeatur, & illis stetur,
tam in iudicio, quam extra, ac si originales lit-
teræ exhiberentur, & ostenderentur. Datum
Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Pi-
scatoris, die vltimo Iulij, Millefimo quingente-
simo quadragesimo octauo, Pontificatus nostri
Anno XIV.

Blo. El. Fulgenc.

3
*Testimonia eorum, quibus censura Exercitio-
rum est commissa.*

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digesta,
nobisque valde placuerunt, & ad animarum sa-
lutem in primis conducibilia sunt visa.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus, vt opus hoc, omni laude di-
gnum, & Christianæ professioni valde profi-
cium, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam sancta Exercitia non ma-
ximum commodum præstare cuiuslibet studioso.
Ideo obuijs etiam vniuersis amplectenda sunt.

*F. Aegidius Foscararius, Magister Sacri
Palatij.*

In secunda translatione.

Legimus spiritualia hæc Exercitia, placentq. nobis valde: & digna iudicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur & magnifient.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus, vt opus hoc, omni laude dignum, & Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Cum nequeat subsistere diu Christiana religio sine exercitijs, & meditationibus aliquibus spiritualibus (in meditatione enim, inquit vates, exardescit anima mea) nullas arbitror magis opportunas his, quæ proculdubio ex scripturarum studijs, & longo rerum vfu natae sunt.

F. Aegidius Foscararius, Magister Sacri Palatii.

Qui

Quidam de Societate Iesû, deuoto lectori eiusdem Societatis. S. in Domino.

Ac documenta, ac spiritualia, Exercitia, quæ non tam à libris, quam ab vnctione sancti Spiritus, & ab interna experientia, & vfu tractandorum animorû edocuius, noster in Christo Pater M. Ignatius de Loyola, Societatis nostræ institutor, & Præpositus Generalis (vt præmissum est) composuit, ab idiomate Hispanico in Latinum, duobus modis sunt verba: altera versio, non solum sensum, sed pene verbum verbo: altera (quæ visa est præferenda) sensum tantum sensui, sed fideliter reddebat. Cum autem Exercitia hæc, vt satis heret quorundam, & præcipue Illustrissimi Ducis Gandiæ, Francisci de Borgia deuotioni, qui optabat approbari ea Sedis Apostolicæ auctoritate, quæ iam pridem & spiritualis plurimorum omnis generis, & conditionis hominum profectus (qui per ea spiritum Domini vel hauserant, vel mirum in modum auxerant) vbique approbauerat: cum, inquam ante approbationem summi Pontificis, destinatis censoribus videnda proponerentur, vtraque translatio eis est oblata: & licet omnino liberæ censura eorum subijcerentur, vt adderent, minuerent, mutarent, prout in Domino videretur, tamen, ne verbo quidem mutato, vtrunque versionem

A 4 finem

3
fionem (quod testimonij eorundem in archetypis exemplaribus patet) approbarunt. Quod ad impressionem antinet, hoc te, pie lector, monitum velim, non ijs, qui tantum lecturi Exercitia, sed qui facturi, vel potius alij tradituri sunt, esse hoc laboris, & operæ impensum. Cum enim ad fructum vberem capiendum parum sit legisse, nisi strenue quis in eis se exercuerit, & magistrum in rebus spiritualibus versatum sit nactus: constat non eo animo impressa esse, vt passim in vulgus emanarent: sed cum laboriosum nimis esset, nec sine magno temporis, & impensarum dispendio, tam multa exemplaria manu scribere, quibus ad Societatis ipsius vsum opus erat, & vt varietate, & erratis plurimis (quæ in manu scriptis deprehendi solent) deuitatis, indubitatae fidei exemplaria suppetere, typis hoc opus excusum est: sed omnia excusavolumnia in potestatem Societatis, ad ipsius, vt diximus vsum (ita vt nec vendi, nec excudi vllibi possint) sunt redacta: De his te monere, pie lector (si forte minus innotuerant) cum perspecta mihi sint prædicta omnia, officij mei esse duxi. Vale in Domino. Romæ sexto. Idus Augusti. 1548.

AN-

ANNOTATIONES

Quædam aliquid afferentes intelligentiæ ad Exercitia spiritualia, quæ sequuntur,

Vt iuvari possit tam is, qui ea traditurus est, quàm; qui accepturus.

Rima est Annotatio: quod ipso nomine spiritualium Exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conscientiam: item meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, & vocem: ac postremo alias quascunque spirituales operationes tractandi, vt dicitur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia sunt corporalia: ita quoque præparare, & disponere animam ad tollendas afflictiones omnes male ordinatas; & ijs sublati, ad quærendam, & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, Exercitia vocantur spiritualia.

Quid nomine Exercitiorum spiritualium.

Se-

Quid præ-
standum tri-
deni literæ.

Secunda est: quod ille, qui modum, & ordinem alteri tradit meditandi, siue contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, seu cōtemplationis historiam, percursum obiter duntaxat punctis illius præcipuis, & adiecta solum breui declaratiōne: ut is, qui meditaturus est accepto veritatis historicæ primū fundamento, discurrat postea, & ratiocinetur per seipsum. Ita enim fiet, ut dum aliquod inuenerit, quod elucidationem, vel apprehensionem historie, aliquanto maiorem præbeat (siue ex discursu proprio, siue ex diuina mentis illustratione id contingat) gustum delectabiliorem, & vberiorē fructum percipiat, quàm si res ipsa eis ab altero diffusius narrata, & declarata esset. Non enim abundantia scientiæ, sed sensus, & gustus rerum interior desiderium animæ explere solet.

Vbi maior
seueritas.

Tertia est: quod, cum in sequentibus omnibus Exercitijs spiritibus vitam actibus intellectus, quando discurremus, voluntatis vero, quando afficiuntur, aduertendum est in operatione, quæ præcipue est voluntatis, dum voce, aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi a nobis reuerentiam, quam dum per vsum intellectus, circa intelligentiam potius moramur.

Ordo heb-
domadarum
moderari po-
teit.

Quarta est: quod licet Exercitijs sequentibus, assignentur quatuor hebdomada, totidem Exercitiorum partibus, singulis singulis respondententes, videlicet, ut in prima hebdomada

da fiat consideratio de peccatis: in secunda de D.N. IESV Christi vita, vsque ad ingressum eius in Hierusalē die Dominica Palmarum: in tertia de Passione eiusdem: in quarta de Resurrectione, & Ascensione, adiectis tribus brandi modis: non tamen ita accipiendæ sunt dictæ hebdomada, ut necesse sit vnaquamque continere septem vel octo dies. Cum enim contingat alios alij tardiores, vel promptiores esse ad consequendum id, quod quarunt (puta in prima hebdomada contritionem, dolorem, & lachrymas de peccatis suis) aliquos etiam plus, aut minus agitari probarique varijs spiritibus: expedit nonnumquam succidi hebdomadam quamcumque, vel extendi, iuxta materiam subiectæ rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, spatio concludi.

Quinta est: quod mirum in modum iuuatur, qui suscipit Exercitia, si magno animo atque liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus id statuat, in quo ipsi potissimum seruire possit, iuxta eiusdem beneplacitū.

Quid Exer-
cita facien-
ti.

Sexta est: quod tradens Exercitia, si animaduertat ei qui recipit, nullas incidere spirituales animi commotiones, ut sunt consolationes, vel tristitiæ, neque diuersorū spirituum agitationes, sedulo debet precontari, an ipsa Exercitia præscriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam obseruet diligenter cunctas additio-

Quid cum
nullæ sint
motiones.

nes, & de singulis ratio postuletur. Porro de consolationibus, & desolationibus infra tractabitur. pagina 119. De additionibus vero pagina 42.

Quid cum
tentatio, &
desolatio.

Septima est, quod is, qui alterum exercendum scurat, si eum videat desolatione affici, seu tentatione; cauere debet, ne se durum, vel aulem ipsi exhibeat, sed mitem potius, ac suauem præbet, confirmato eius animo ad agendum strenue in posterum; detectisque inimici nostri versutijs, eum ad consolationem studeat disponere tanquam breui subsequaturam.

Reg. pro de-
solatione, &
consolatione.
* b

Octaua est: quod circa consolationes, & desolationes sumentis Exercitia, & circa astutias inimici, poterit vsui esse regula, quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, de varijs spiritibus internoscendis.

Quid cum
inexpertus E-
xercitiorum.

Nona est: quod quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus, vnde contingat, eum in prima hebdomada crassus quibuldam, apertisq; tentationibus vexari, offensis iam inde prosequendi obsequij diuini certis impedimentis (cuiusmodi sunt molestia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione) tunc illi, qui eum exerceri docet, superferendum est vsu regularum, quæ ad secundam hebdomadam pertinent, de discretionem spirituum, & ijs vtendû solis, quæ in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus est comodi, tantum ex illis dispendij referret ob subtilitate rei, & sublimitate, quæ est supra eius captu.

Deci-

Decima est: quod qui exercetur, si tentationibus iacetur, boni speciem præferentibus, tunc munendus est per dictas regulas hebdomadæ secundæ. Humani enim generis inimicus, per boni speciem, eos vt plurimum oppungat, qui antea in via vitæ, quam illuminationem appellant, respondente Exercitijs secundæ hebdomadæ, fuerint potius versati, quam in altera, quæ purgatiua dici solet. * atque per Exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur.

Exercent tñ
scit sequen-
tes meditat.

Vndecima est: quod exercenti se in prima hebdomada, expedire nescire, quid in secunda sit acturus: sed ad consequendum illud, quod tunc querit, acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea esset reperiturus.

Dodecima est: quod admonendus est is, qui exercitatur, vt cum in quotidiano quolibet exercitio, ex quinque infra describendis, expendi debeat vnus horæ tempus; curet semper animi quietem in hoc reperire, quod plus temporis potius, quam minus insumpisse sibi conscius sit. Frequens est enim Demoni hoc agere, vt præfixum meditationi vel orationi temporis spatium decurtetur.

In quodida-
no exercitio
quies animi
reperienda.

Decimatertia est: quod cum facile sit ac lætæ, affluente consolatione, integram contemplationis horam traducere: difficillimum è contra, incidente desolatione: idcirco aduersus tentationem, ac desolationem semper pugnandum est, producto vitra præfixitam horam

Exer-
citijs ré-
pus produ-
catur.

exercitio, vincendi gratia. Ita enim non solum discimus resistere aduersario, sed eum etiam expugnare.

Vbi fit votum in-
feruentioni-
bus.

Decima quarta est: quod si vacans Exer-
tius cernatur consolatione multa, & seruo.
re magno ferri, obuiandum est, ne promisso ali-
quo, vel voto inconsulte ac precipitanter facto,
se obstringat: Idq. tanto fuerit diligentius pra-
uertendum, quanto ille ingenij esse instabilioris pra-
uertendum. Quamuis enim vnus alterum iuste
mouere possit ad ingressu religionis, in qua emit-
tenda sint obedientia, paupertatis, atq. castita-
tis vota: quauis praeterea maioris meriti sit opus
ex voto quam sine voto factum; plurima nihilo-
minus ratio habenda est conditionis propri-
personarum. Item attente est considerandū, quid
commodi, vel incommodi possit occurrere, ad il-
lud praestandum, quod aliquis promissurus sit.

Circa vota
facienda.

Tempore
Exercit. ne-
mo impella-
tu ad pau-
peratam.

Decima quinta est: quod tradens Exercitia
non debet alterum impellere ad pauper-
tatem & promissionē eius, magis quam ad oppo-
situm: neq. ad hoc potius, quam ad illud insti-
tutum vite; quia licet extra Exercitia licita sit,
& pro merito ducendum, si quis ex libitum, reli-
gionem, & aliam quamcunque Evangelicam
perfectionē amplecti suadeat ijs omnibus, quos
ex personarum, & conditionum ratione proba-
bile sit fore idoneos: longe tamē conuenientius,
meliusque est; inter Exercitia ipsa id non atten-
tare; sed Dei potius voluntatem querere, atque

præ-

praestolari, donec ipse Creator, ac Dominus nos-
ter animæ sibi deuotæ sese communicet, eamq.
amplexans ad sui amorem, laudem & seruitium
disponat, prout maxime scit esse commodum.
Quapropter distantia Exercitia standum est in-
quodam æquilibrio, sinendumque, vt citra me-
dium, Creator ipse cum creatura, & hæc vicif-
sim cum illo rem tranfigat.

Decima sexta est: quod, vt Creator ipse, Do-
minusq. noster in Creatura sua certius ope-
retur, si accidat animam ad aliquid minus rectū
affici, atque inclinari, summopere ac totis viri-
bus nitendum est in contrarium (vt pura, si ad
officium vel beneficium adipiscendum aspiret,
non diuinæ gloriæ, aut communis animarum sa-
lutis causa, sed commoditatis suæ, negotio-
rumque temporalium duntaxat) tunc affectus
ad oppositum impelli debet, per assiduas ora-
tiones, & alia exercitia pia, in quibus à clementia
Dei oppositum peccatur: videlicet, hunc vt il-
le animum offerat ipsi Deo, se tale officium vel
beneficium, aut aliud quiduis, iam non appetere,
nisi priorem affectum adeo mutauerit, vt nihil
iam omnino desideret, vel possideat alia ex
causa, quam diuini cultus, & honoris.

Decima septima perutilis est: quod scilicet
tradens Exercitia, inquirere, ac scire nolēs
propriis alterius cogitationes, & peccata; super-
est; vt certior factus fideliter de cogitationibus
à vario spiritu immisiss, & ad maius, aut minus
bonum

Quid cum
ad aliquid
minus rectū
afficitur.

Quid cum
varie cogi-
tationes.

bonum trahentibus, spiritualia nonnulla Exercitia illi præscribat præsentis animæ necessitati opportuna.

Quomodo
accommodan-
da Exercit.
& exerciti-
a temperan-
da.

Decima octava est: quod iuxta eius, qui exercetur, habitudinē, puta pro ætate, doctrina, vel ingenio, accommodari debent Exercitia: ne cui rudi aut imbecilli, seu debili ea imponantur, quæ ferre non possit citra in commodum, nedum ad profectum suum assumere. Similiter prout cuique in animo est sese disponere, impartendum id demum est, quod cum potissimum iuvare possit. Propterea ei, qui se instrui duntaxat postulat, & ad gradum aliquem perducī, in quo animus suus conquiescat; tradi potest particulare primum examen infra positum, pag. 22. deinde generale pag. 25. simulque modus orandi mane per horæ dimidium, ex præceptorum Dei, & peccatorū mortalium consideratione, de qua pag. 90. Suadendum etiam fuerit, ut octavo quoque die peccata sua confiteatur, & quindecim dierum intervallo, vel octo potius, si affectus impellat, sumat Eucharistiæ Sacramentum. Ista exercitationis ratio proprie competit rudioribus, seu illiteratis, quibus insuper exponenda erunt singula præcepta Dei, atque Ecclesiæ; mortalia peccata, cum quinque sensibus, & operibus misericordiarum. Itidem si is, qui tradit Exercitia, alterum viderit debilis esse naturæ, ac parum capacis, vnde modicus proventus, & fructus sperari queat, satius fuerit aliqua ex dictis

missi

le-

leuioribus Exercitijs ipsi præscribere, vsque ad confessionem peccatorum: postea nonnulla conscientię examina, & methodum confessionis frequentioris dare, quibus iam paratum sibi animæ profectum seu lucrum tueri possit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina, aliorumve, quam primæ hebdomadæ Exercitiorum: quoties præsertim alij adsunt maiori cum fructu exercitandi, nec omnia omnibus præstare temporis permittit angustia.

Decima nona est: quod homini negotijs publicis, vel alijs conuenientibus distracto, siue ingenio, siue litteris præditus sit, suppetente ipsi hora vna & dimidia diebus singulis adsumenda nonnulla Exercitia; exponendum primo erit, quem in finem homo creatus sit: deinde, per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale cum modo rite confitendi, sumendique sancti Sacramenti, tradi ei possunt; præscribendo etiam, ut mane per triduum, spatio vnus horæ meditationem agat de primo, secundo, ac tertio peccato, ut docetur, pagina 32. Postea per alios tres dies eadem hora de processu peccatorum ut pagina 36. Per alios totidem de penis, quæ peccatis respondent pagina 39.

Distanda quoque illi erunt intra totum distarum trium meditationum tempus, decem additiones illæ, quæ habentur, pag. 42.

Observabitur eadem meditandi ratio circa,

B

my-

Quid cum
honore pu-
blicis nego-
tiorum dista-
do.

mysteria Domini Nostri Iesu Christi, quæ infra in ipsismet Exercitijs late explicatur.

Quid cum libero à negotijs & fructum consequi cupiente.

Vigesima est: quod ei, qui à negotijs liberior est, & fructum consequi cupiente optat, quam possit maximum, tradenda sunt omnia. Exercitia eodem, quo procedunt, ordine (& quidem scribi rerù capita, ne excidant è memoria expedit). In quibus (secundum successum communiorem) tanto maiorem faciet progressum spiritualis vitæ, quanto magis ab amicis, notisq. omnibus, & ab omni rerum humanarum solitudine sese abduxerit: vt si ab adibus pristinis migret in domum, cellamve aliquam secretiorem, vnde ipsi liberum securumque sit egredi ad matutinum, sacrum Missæ, vel ad vesperarum officium cum libuerit, audiendum, absque familiaris cuiusquam interpellatione. Ex qua quidem loci secessione inter alias multas commoditates he tres precipue confurgunt. Prima, quod exclusis amicis & familiaribus, negotijsque minus recte ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quod per huiusmodi secessum intellectu minus quam antea distracto in diuersas partes, sed collecta, redactaque omni cogitatione ad rem vnã, scilicet ad obsequendum Deo Creatori suo, & salutis animæ sitæ consulendum, multo liberius, ac expeditius vtitur naturæ viribus in querendo eo, quod desiderat tantopere. Tercia, quod quanto se magis reperit anima segregatam, ac soli-

solitariam, tanto aptiorem seipsam reddit ad querendum, attingendumque Creatorem, & Dominum suum: ad quem insuper, quo proprius accedit, eo melius ad suscipienda bonitatis diuinæ dona disponitur.

EXERCITIA QUAE DAM

Spiritualia, per qua homo dirigitur, ut vincere seipsum possit, & vita sua rationem, determinatione à vicijs affectibus libera, institueret.

Recte sentiendum.

In primis, ut per huiusmodi Exercitia, tam qui ea tradit, quam qui accipit, iuuari queat, supponendum est Christianum vnumquēque pium debere promptiore animo sententiam seu propositionem obscuram alterius, in bonam trahere partem, quam damnare. Si vero nulla eam ratione tutari possit, exquirat dicentis mentem: & si minus recte sentiat, vel intelligat, corripiat benigne: hoc nisi sufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum sanum intellectu, ac securum reddat ab errore.

Ab errore liberandus.

Principium suae fundamentum.

Homini f. sis.

Creatus est homo ad hunc finem, vt Dominum Deum suum laudet, ac reuereatur, eique feruens tandem saluus fiat. Reliqua vero supra terram sita, creata sunt hominis ipsius causa, vt eum ad finem creationis suae prosequendum iuuent: vnde sequitur vtendum illis, vel abstinendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem

.RUTH

nem

nem finis vel conferunt, vel obfunt. Quapropter debemus absque differentia nos habere circa res creatas omnes (* prout libertati arbitrij * e nostri subiecte sunt, & non prohibite) Ita, vt (quod in nobis est) non quaramus sanitatem magis, quam aegritudinem: neque diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui preferamus. * Sed consentaneum est, ex omnibus ea demum, quae ad finem ducunt, eligere ac desiderare.

* f

B 3 EXA

EXAMEN PARTICVLARE ET

quotidianum, tria tempora complectens,
ad dispositionem sui ac duplicem
discussioem accommodata.

Primum tem-
pus matuti-
num.

2. Pomeri-
dianum.

3. Vesperti-
num.

Primum tempus est matutinum, quo debet homo, statim dum à somno surgit, proponere diligentem sui custodiam circa peccatū aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit. Secundum est pomeridianum, in quo petenda est à Deo gratia, vt reminisci possit ille, quoties in peccatum seu delictum istud particulare incidit, & in posterum cauere: deinde priorem faciat discussionem, exigens ab anima sua rationem, de peccato, seu vitio iam dicto; & singulas diei partes præteritas percurrans ab ea hora, qua surrexit, vsque ad præsentem, quoties illud commiserit, & puncta totidem signet in priore linea figuræ subscriptæ, quibus peccatis denuo proponat per spatium diei reliquum, diligentius sese cohibere. Tertium erit vespertinum, tempus, in quo post cœnæ horam, facienda est discussio secunda, percurtis itidem horis singulis, ab examine priore vsque ad præsens lapsis, & eodem modo rememoratis, enumeratisque vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum signabit in posteriore linea figuræ, sequenti similis ad hoc preparatæ.

AD-

ADDITIONES QUATVOR

utilis ad faciliorem & celeriore per-
cassi, seu vitij cuiusvis extir-
pationem.

P

Rima est, vt quoties id peccati seu delicti generis homo commiserit, manu pectoris admota, doleat de lapsu: quod fieri potest etiam assistentibus alijs, nec aduertentibus.

Prima viti
expatiō.

Secunda est, vt sub noctem numeratis, comparatisque inuicem punctis linearum (quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur) attendat, an à priore examine vsque ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est, vt conferat diei secunde, atque precedentis examina inuicem: considerans quid sibi emendationis interuenerit.

Quarta, vt collatis hebdomadarum duarum inter se examinibus, pari modo, factæ vel omiffæ emendationis rationem habeat.

Item notandum est ex sequentibus figuris, primam ceteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: secundam vero diei Lunæ paulo breuiorem: & ita deinceps: cum par sit diminui in dies erratorum numerum.

B 4

EXAMEN CONSCIENſŒ

generale ad purgationem anime , &
ad peccatorum confeſſionem
utiſſimum .

Pro comperto ponitur triplex inci- Triplex cogitationum
dere homini cogitationum ge- genus .
nus : Vnum ex proprio ſurgens
motu ipſius hominis : Reliqua
vero duo extrinſecus aduenien-
tia , ex boni ſcilicet , vel mali ſpi-
ritus ſuggeſtionẽ .

De Cogitatione .

Dvobus modis elicitur meritum ex mala- Quocumplex
cogitatione in materia peccati morta- meritum in
lis, de qua hic ſermo eſt . Primo, quando ſugge- repellenda
ritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed mala cogit.
ea conſeſtim repugnando vincitur . Secundo,
quando prave iſtiusmodi ſuggeſtioni ſemel , ac
iterum repulſe , & ſubinde nihilominus reuer-
tenti continue reſiſtit homo , donec penitus ex-
pugnetur : quod quidem victorię genus merito
alterum antecellit .

Peccat autem leuiter aliquis , ſeu venialiter, Quando le-
quando in ſuborta peccati mortalis cogitatione uis culpa in
aliquantulum moratur , quaſi auſculando ; vel cogitatione
quando aliqua obiter ſenſus delectatione affici-
tur , vel in ea retundenda ſeſe exhibit negligenter

Quo mor-
tali, & quo-
plex.

tem. Mortale vero peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur. Primo, quando cogitationi peccati præbetur quacunque ratione assensus. Secundo, quando peccatum illud opere completur, idque grauius est priore, ex tribus causis, videlicet, ob maiorem temporis decursum: ob actum intensiorem: & ob plurius denique offendiculum, siue detrimentum,

De loquela.

Quo-plex
verbo offen-
ditur.

Verbo etiam multifariam offenditur Deus, vt in blasphemia, iuramento. Nam iurandum non est, neque per creatorem, neque per creaturas vilas, nisi concurrentibus his tribus, veritate, necessitate, ac reuerentia. Porro intelligenda est necessitas, non in veritatis cuiuslibet affirmatione, sed eius tantum, quæ circa spirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti est non leuis. Reuerentiam dicimus, quando assumens diuinum nomen adhibet considerationem, vt Deo Creatori, ac Domino debitis honor tribuatur.

De iuramen-
to.

Sciendum est autem, licet iuramentum temere, seu vane factum per Creatorem, sit grauius peccatum, quam per creaturam: difficius tamen esse per hanc, quam per illum, licite iurare, seruatis debitis circumstantijs, quas diximus. Primo, quia in mentione creaturæ faciendæ per iuramentum, non ita excitamur

aut

aut reddimur attenti, vt ex veritate ac necessitate iuremus, sicut nominato rerum omnium Creatore. Secundo, eo quod ad honorem Deo exhibendum cum reuerentia, longe debilius mouemur ex commemoratione creaturæ, quam ipsius Dei Creatoris. Quamobrem iurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quam crassioribus, siue idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis vsu assiduo, & illustratione intellectus, considerant propius, atque deprehendunt Deum secundum essentiam, præsentiam, & potentiam suam creaturæ cuiuslibet inesse: vnde ad præstandam illi debitam in iuramento reuerentiam paratiores sunt alijs, qui eo perfectionis nondum pronecti sunt. Tertio, quia creaturis ad confirmationem iuramenti crebrius adfiscitis, periculum esset idololatriæ: id quod imperfectis magis, quam perfectis fuerit timendum.

Vitandum est insuper verbum otiosum (inter alia locutionis peccata,) quale esse intelligitur, quodcunque nec loquenti, nec alteri prodest, nec eo etiam animo profertur, vt afferat utilitatem. E conuerso vero minime otiosum censendum est verbum illud, quodcunque, ad animæ vel propriæ, vel aliæ; aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certe ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam si quis de negotijs loquatur, ab instituto suo alienis, vt religiosus de bellis, vel

Otiosum
verbum vi-
tandum, &
quale sit.

mer-

mercimonijs. Ceterum ex sermone quidem ad finem bonum ordinato meritum contingit: ad malum vero finem, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatum.

Oris peccata.

Sunt & oris peccata mendacium, falsa testimonia, detractio. Nam detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum. Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non sit, cum mala intentione, vel graui damno famae alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniale autem, veniale solum. Ad hęc quotiescunque alienum patefacimus vitium, vel defectum, nostrum ipsorum vitium, ac defectum simul commostramus. Veramamen ubi recta mens est, de proximi delicto licet loqui bifariam.

Quando de proximo delicto licet loqui.

Primo, quando publicum est, vt meretricium, vel damnatum in iudicio, vel perniciosum, puta ob errorem publicum, animos conuersantium corruptentem.

Secundo, quoties occultum alicuius crimen indicatur alteri, per cuius subuentionem ille releuari a peccato possit: dummodo rei huius, probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur.

Possent inter oris peccata, irrisiones, contumelie, & alia id genus adscribi: quę persequi licet tradenti Exercitia, prout opus esse iudicauerit.

De

De opere.

Propositis ante oculos decem mandatis Dei, Operis peccata: cum Ecclesię preceptis & iussis maiorum, seu Superiorum, asilmandum est, quicquid sit operis aduersus quodlibet eorum, id peccatum esse: leuius aut grauius tamen, pro inaequali peccandi modo, & pro diuersa peccantium habitudine. Porro reduci ad iussa ducimus Superiorum, diplomata seu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum, pace concedi atque promulgari solita: per quę ad confessionem peccatorum, & Eucharistię sanctę sumptionem, Christi fideles inuitantur. Peccat siquidem non leuiter, quicumque tam pias Rectorum Ecclesię cohortationes, sanctionesque aspernari audeat, ac transgredi.

EXA.

EXAMINIS GENERALIS
modus, particulas seu p[ar]tes quinque
complectentis.

1. Gratia
 agend[um].

2. Gratia
 peccata.

3. Quomo-
 do discuti-
 enda conside-
 ra.

Rimum punctum est, Domino no-
 stro Deo, pro beneficijs acceptis,
 gratias agendas esse.

Secundum, quod debemus pro
 cognitione, & expulsion[e] pecca-
 torum gratiam flagitare.

Tertium, de admittis praesenti die peccatis,
 rationem ab anima nostra exigere, per horas
 singulas, ex quo surreximus, vestigando. Et
 primo quidem circa cogitationem: deinde cir-
 ca loquelam, atque operationem, eodem ordi-
 ne, quo in particulari examine traditum est.

Quartum, poscere veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratia emen-
 dationem: & orationem Dominicam post dicta
 omnia recitare. Pater noster.

Confessionis Generalis, & communis usus.

Confess[io] gen-
 eralium emolu-
 menta.

EX Confessione generali vitro facta, in-
 ter alia pleraque percipiuntur tria haec
 emolumenta. Primum, quod tamen, qui an-
 nis singulis saltem confitetur semel, ad genera-
 lem huiusmodi confessionem minime obligetur:
 eam tamen facienti ipsi multo plus com-
 modi, & meriti accedit, ob dolorem scilicet de
 pecca-

peccatis, & malitiae vitae praeteritae, quem ita
 sentit vehementiorem.

Secundum, quoniam inspecta, per spiritualem
 exercitationem, longe quam antea manifestius
 natura, & malitia peccatorum, tanto amplius
 commodum, ac meritum percepturus est.

Tertium, quia consentaneum est, hominem
 sic rite confessum, atque dispositum, multo me-
 lius se habere ad Eucharistiae sumpcionem,
 quae maxime confert & ad fugam peccati & ad
 gratiae receptae conservationem, & augmentum.

Porro generalis ista confessio, post hebdoma-
 de primae Exercitia potissimum erit opportuna.

PRIMUM EXERCITIVM

meditandi secundum tres anima potentias,
circa peccatum triplex. Et continet
orationem preparatoriam, duo
praeludia, & puncta tria
præcipua, cum uno
solloquio.

Orat. præp.

Ratio preparatoria est, qua petimus à Domino gratiam, ut vires atque operationes nostræ omnes, sincere ad eius gloriam, & cultum tendant.

1. Praelud.

Primum praeludium est, ratio quadam componendi loci. Pro qua notandum est, quod in quavis meditatione, siue contemplatione de re corporea (vt puta de Christo) effingendus erit nobis, secundum visionem quandam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, representans (veluti templum, aut mons) in quo reperiamus Christum IESUM, vel Mariam Virginem, & cetera, quæ spectant ad contemplationis nostræ argumentum. Si autem speculationi subest res incorporea, vt est consideratio peccatorum nunc oblata; poterit loci constitutio talis esse, vt si per imaginationem cer-namus animam nostram in corpore isto corruptibili, velut in carcere constrictam: hominem quoque ipsum in hac miseræ valle, inter animalia bruta exulantem.

Secun-

Secundum erit praeludium, vt à Domino id postulem, quod exopto, iuxta propositæ contemplationis argumentum: nimirum si de Christi Resurrectione fuerit meditandum, petenda erit letitia, qua gaudenti Christo congaudeam: sin de Passione, lacrymas, penas, & angores petam, ad compatiendum Christo patienti. In præfenti ergo meditatione pudorem confusionemq. mei ipsius debeo exposcere, attendens quam multi homines ob peccatū mortale vel vnicum, damnati fuerint; & quod ego toties peccando sim damnationem cōmeritus.

Notandum ad hæc, quod omni meditationi, seu contemplationi, præmitti debent tam oratio preparatoria, quam praeludia duos: sed oratio quidē semper sit eodem modo, praeludia vero pro diuersitate rerum sunt diuersa.

Primum punctum erit, vt exerceatur memoria mea circa primum peccatorū omnium, quod fuit ab Angelis commissum, adhibito statim discursu intellectu, atque voluntatis motu, infligante me ad voluenda, & intelligenda ea, per quæ erubescam, & confundar totus, facta vnius tantum peccati Angelorum, cum tot meis comparatione. Vnde colligere liceat, cum illi ob vnicum crimen addicti sint inferno, quam sepe ipse supplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum esse quo pacto Angeli creati primum in statu gratiæ, sed (quod necesse erat ad beatitudinis

2. Praeludii

Que orationi præmittenda.

Circa primum angelorum peccatum.

C

con-

consumationem,) non volentes per arbitrij libertatem Creatori suo reuerentiam, & obsequium prestare, at contra eum ipsum insolentem, conuersi fuerint ex gratia in malitiã, & de celo ad infernum præcipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa hæc pensulatus, nec non concitandis simul voluntatis affectionibus acrius insistendũ.

Circa peccatum primorum parentum.

Secundum est punctum, easdem potentias tres, circa peccatum primorum parentũ (quod secundum appellabitur) exercere: tractando memoria, quam diuturnam ob illud, penitentiam egerunt: quanta humanũ genus corruptio inuazit: quot hominum millia ad inferos deturbata sunt. Memorandum est videlicet, quomodo Adam in Damasceno campo, de limo terræ factus, positusque in terrestri Paradiso, & Eva formata ex vna costarũ eius, cum de fructu arboris scientiæ boni, & mali prohibiti essent comedere, & nihilominus comedissent: post peccatum subito ex Paradiso eieci sunt: vestibus pelliceis induti, & originali infortia priuati, reliquum vite suæ tempus in laboribus, ac ærumnis maximis, penitendo traxerint. Super his etiã ratiocinio intellectus, & affectibus voluntatis vtendũ erit, sicut prius.

Circa peccatum mortale.

Tertium est, vt exerceamur pari modo, circa peccatũ mortale, & particulare quolibet (ipsum nos tertium peccatum dicemus, vt à duobus supra positis distinguatur) considerãdo,

do, quod peccato tali, vel semel duntaxat commissio, forte detrusi sint multi ad infernum: quodque præterea prope innumeri, ob delicta meis pauciora, atque leuiora forte erucientur æternis penis. Vnde memoria versandum erit quanta sit peccati grauitas, & malitiã, Deum omnium Conditorem atq. Dominũ offendētis. Ratiocinandum quoq. est, supplicium æternũ peccato iuste irrogari, vt pote, aduersus infinitam bonitatem Dei perpetrato. Postremo suscitandi sunt affectus, sicut iam dictum est.

Colloquium fiet imaginando Iesum Christum coram me adesse, in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipse infinitus, fieri creatura, & ab æterna vita ad temporariam mortem venire pro peccatis meis dignatus sit. Arguam insuper me ipsum, percontans, quid hactenus dignum, memoratu egerim pro Christo? quid agam, tandem, aut agere debeam? fit in eum intuens sic cruci affixum, ea proloquar qua suggeret mens, & affectus. Porro Colloquij proprium illud est, vt fiat sicut amici sermo ad amicum, vel serui ad Dominum, nunc gratiæ aliquid petendo; nunc culpam aliquam meam inculpando: interdum propria qualibet communicando, ac petendo consilium super illis, siue auxilium. Vltimo dicatur Pater noster.

Colloquium.

SECUNDVM EXERCITIVM

est meditatio de peccatis, complectens
 ultra orationem preparatoriam,
 & duo praeludia, quinque
 articulos, seu pun-
 ctia, cum collo-
 quio ad fi-
 nem.

Orat. Prep.

Reparatoria oratio eadem quæ
 supra.

1. Præliudii.

Prius præliudium eadem exi-
 git constructionem loci, vt in
 precedenti meditatione. Poste-
 rius vero fiet, postcædendo id, quod

2. Præliudii.

hic querimus, dolorem scilicet intensum de
 peccatis, atque abundantem fletum.

Renocabit
 in memoriâ
 peccata to-
 tius vitæ.

Primum sit processus quidam, per
 quem peccata totius vitæ in memoriâ
 renocantur, percursis gradatim, discussisque
 annis, & spatijs temporum singulis. Quæ
 in re, triplici iuuamur compendio, consideratis
 videlicet locis habitationis nostræ, conuersa-
 tionum modis, & officiorum, seu negotiorum,
 quibus functi sumus, generibus diuersis.

Ipforum pec-
 catorum per-
 pensio.

Secundum est peccata ipsa pendere,
 quanta sit sceleritas, & nequitia singulo-
 rum ex natura sua, si vel prohibita non essent.

Sui ipsius co-
 gitatio.

Tertium est considerare me ipsum, quæ-
 nam, aut qualis sim, additis exemplis, quæ
 me in maioræ mei contemptû trahant, vt si me-
 cum

cum reputem, quantulus sim ad hominum,
 omnium cæterum comparatus: quid deinde sit
 multitudo vniuersa mortalium, si cum Ange-
 lis, beatisque omnibus conferatur: post hæc
 attendendum est, quid rei sit tandem quic-
 quid est creatum, præ ipso Deo Creatore:
 Jam quid homineo ego vnus esse possum?
 Demum inspiciam corruptionem mei totius,
 prauitatem animæ, atque corporis scelerita-
 tem, ac me tanquam vlcus, siue apostema,
 esse ducam, ex quo tanta sanies peccatorum,
 tantaque vitiorum lues defluerit.

Quartum est cogitare quid sit Deus, quem
 ita offendi, collectis, comparatisque per-
 fectionibus attributis Deo, vt proprijs, cum
 oppositis meis vitijs, atque defectibus, summam
 scilicet eius potetiam, sapientiam, bonitatem,
 & iustitiam, cum extrema mea infirmitate,
 ignorantia, malitia, & iniquitate conferendo.

Dei offensâ
 per pensio.

Quintum, In exclamationem prorumpere,
 admirando valde, quomodo creaturæ omnes
 (discursu facto per singulas) me sustinerint tâ-
 diu, & hucusque viuam seruauerint: quo mo-
 do Angeli, diuinæ iustitiæ gladium ferentes,
 æquo me animo tulerint, custodierint, suisque
 etiam inuerint suffragijs: quomodo pro me in-
 tercesserint Sancti: quomodo cælum, sol, luna,
 & alia sidera, elementa, cunctaque animantiû
 genera, & terræ germina, debita vindictæ lo-

Exclamatio
 ex affectu
 dolentis.

co, mihi seruiert: vt quo denique modo non absorberit me dehiscens tellus, & mille infernos referans, in quibus perpetuas penas daturus essem.

Colloquii. **T**erminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei misericordiam, gratias pro viribus agendo, quod vitam ad hunc vsque diem prorogauerit: vnde proposita in futurum mei emendatione, recitabo semel Pater noster.

Tertium exercitium non erit aliud, quam repetitio primi, & secundi, vna cum tribus colloquijs.

Repetitio
duorum exer-
citioum.

Post preparatorium orationem, & duplex præludium, repetenda erunt præcedentia duo exercitia, notatis punctis, seu locis, in quibus maiorem senserimus consolationem, desolationem, aut aliam quameunque spirituales affectionem: ac in illis diutius, diligentiusque immorandum erit. deinde occurrente nobis spirituali motu, ad colloquia que sequuntur tria veniemus.

Colloquium
ad B. V.

Colloquium primum fit ad Dominam nostram, Christi Matrem, flagitando intercessionem eius apud Filium, & gratie impetrationem nobis tripliciter necessariam. Primo, vt internam criminum nostrorum cognitionem, ac detestationem sentiamus. Secundo, vt operum

nostrorum agnoscences, abhorrentesque ordinem peruersum, correctio eo, nosmet ipsos secundu Deum recte ordinemus. Tertio, vt perspecta, & damnata mundi prauitate, à rebus mundanis, ac vanis nos recipiamus. His expletis semel recitetur Aue Maria.

Secundum colloquium fiat similiter ad Christum Dominum, & Mediatorem nostrum, vt illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit: Anima Christi.

2. Colloq.
ad Christum
Dominum.

Tertium eodem processu faciendum est ad Deum Patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine semel recitandum Pater noster.

3. Ad Patre

Quartum. Exercitium conficitur ex tertij repetitione.

Ponitur repetitio eiusmodi, veluti quedam eorum ruminatio, quæ meditatus sum in Exercitijs prioribus, vt ea continue reminiscendo, discurrat facilis intellectus sine diuagatione. Adicienda quoque erunt tria eadẽ colloquia.

Quar. Exer-
cit. est repe-
titio tertij.

Quintum. Exercitium est contemplatio de inferno, continetque vltra orationem preparatoriam, & duo præludia, puncta quinque, & vnum colloquium.

Oratio preparatoria non differt à superiore. Prius præludium hic habet compositionem

Ora. Prep.
1. Præled.

tionem loci, subiecta oculis imaginationis inferni longitudine, latitudine, ac profunditate. **Prælu- d.** Posteri- us vero, consistit in poscenda intima pœnarū, quas damnati luunt, apprehensione: ut si quādo me operit diuini amoris obliuio, saltem à peccatis, suplicij timor coerceat.

Ignem inferni imaginari.
* G

Audire plāctus.

Imaginarij olfactum.

Res amaras gustare.

Tangere ignem.

Colloquium

Primum primum est, speciare per imaginationem vastam inferorum incendia, & animas igneis quibusdam corporibus, velut ergastulis inclusas.

Secundum, audire imaginarie plāctus, ciuilatus, vociferationes, atque blasphemias in Christum, & Sanctos eius, illinc erumpentes.

Tertium, imaginario etiam olfactu fumū, sulphur, & sentinā cuiusdam seu fœcis, atque putredinis graueolentiam perferire.

Quartum, gustare similiter res amarissimas, ut lachrymas, rancorem, conscientiaque vermen.

Quintum, tāgere quodammodo ignes illos, quorum tactu animæ ipsæ amburuntur.

Colloquendo interim cum Christo, in memoriam adducendæ erunt illorū animæ, qui ad inferni pœnas damnati sunt, vel quia credere noluerunt aduentum Christi; vel licet crederent, non tamen conformem præceptis eius vitam exegerunt: idque vel ante aduentū Christi, vel eodem tempore, quo vixit Christus in hoc mundo, vel post illud deinceps. **Gratiæ** postremo agendæ sunt eidem Christo

quam

quā maximæ, quod in tale quodpiam exitium non permiserit me corruiere, sed potius ad hunc vsque diem summa pietate, & misericordia me persecutus sit. Finis imponetur dicto Pater noster.

Si visum erit ei, qui tradit Exercitia, expedire ad profectum eorum, qui exercentur, alias meditationes his adijcere, vt de morte, ac alijs peccati pœnis, de iudicio, &c. non se putet prohiberi, licet hic non ascribantur.

Exercitiorum vero tempus ita distribuendum est, vt primum eorum fiat in media nocte, secundum mane simul ac surreximus; tertium ante, vel post Missæ sacrum, nondum sumpto cibo; quartum circiter horam vespèrarum; quintum hora ante canam. Quæ temporis distributio, singulis quatuor hebdomadis communis est: variari tamen potest, atque augeri vel minui, prout vnicuique ad peragenda dicta quinque Exercitia, ætas, animi, corporisque dispositio, siue natura ipsius complexio subseruit.

Quando his adiungende alie meditationes.

Temporis distributio.

AD-

ADDITIONES AD EXERCITIA
melius agenda, & ad ea qua optantur,
inuenienda, perutiles.

Ante cubi-
 tum recitan-
 da Aue M.
 * h

Prima est, vt ego post cubitum, ante somnum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel angelica saluatio. Cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, & de exercitio faciendo.

Quid post-
 quam expe-
 gefactus.

Secunda, vt expegefactus, statim exclusis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo medix noctis exercitio contemplaturus sum. Vtque, maioris verecundix, & confusionis gratia, exemplum mihi huiusmodi proponam: quomodo miles aliquis staret coram rege suo & cortu aulico erubescens, anxius, & confusus, qui in regem ipsum acceptis ab eo prius beneficijs, donisq. plurimis, ac magnis, grauius deliquisse conuictus esset. In secundo itidem Exercitio, reputans quantum peccauerim, fingam me catenis vincitū esse, ac protinus sistendum corā summo iudice, sicut mortis reus quispiā ferreis ligatus cōpedibus duci ad tribunal solet. His igitur, vel alijs, pro meditariarum rerū genere, cogitationibus imbutus, vestitu meo me induā.

Stet paulu-
 lum ante
 orationem.

Tertia, vt à loco future meditationis, vno, vel gemino adhuc passu distans, per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica posset, animo sursum eleuato, considerem.

Domi-

Dominum meum Iesum, vt presentem, & spectantem, quidnam acturus sum: cui reuerentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quarta est, vt ipsam aggrediar contemplationem, nunc prostratus humi, & pronus, aut supinus iacens, nunc sedens, aut stans, & eo me componens modo, quo sperem facilius id consequi, quod opto. Vbi aduertit hæc duo debent: Primum quod, si flexis genibus, vel in alio quouis situ, voti composham, nil requiram vltra. Secundum, quod in puncto, in quo ascensus fuero quæsitam deuotionem, conquiescere debeo sine transcurrenti anxietate, donec mihi fatiscerem.

Quomodo
 orandum.

Quinta, vt completu Exercitio sedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum dispiciam, quoniam modo meditatio, seu contemplatio mihi successerit. Et si quidem male, inquiram causas cum penitudine, ac emendationis proposito: sin vero bene, gratias Deo agam, eundem postea modum obseruaturus.

Completo
 Exercit. di-
 spiciat ut
 successerit.

Sexta, vt cogitationes quæ gaudium afferunt, qualis est de gloriosa Christi resurrectione, subterfugiam: quoniam talis quilibet cogitatio impedit scitum, & dolorem de peccatis meis, qui tunc querendus est, adscita potius mortis vel iudicij recordatione.

Cogitatio-
 nes lætas vit-
 tet.

Septima, vt eandem ob causam, omni me priuam lucis claritate, ianuis ac fenestris clau-

Sit in tene-
 bris.

clausis tantisper, dum illic moror, nisi quando legendum, aut uiscendum erit.

A risu se temperet.

Neminem aspiciat.

Poenitentiam faciendam.

Octaua, ut à risu uerbisque risum prouocantibus, maxime abstineam.

Nona, ut in neminem oculos intendam, nisi salutandi aut uale dicendi poscat occasio.

Decima, ut aliquam addam satisfaciōnem, seu poenitentiam. Quae quidem in interiorē & exteriorē diuiditur: Interior est, dolor de proprijs peccatis, cum firmo proposito cauendi, tum ab illis, tum ab alijs quibusuis in posterum. Exterior autem est fructus interioris, uidelicet castigatio aliqua de commissis, quae tribus potissimum modis assumi potest.

Primo circa uictum, subtractis quibusdam non superfluis solum (quod temperantiae est, non poenitentiae) sed etiam conuenientibus alimentis: Et eo fit melius, quo plus subtrahitur, uictata interim natura corruptione, aut debilitate graui, seu infirmitate. Secundo circa somni & strati modum, sublatis non mollibus tantum aut deliriosis rebus, sed alijs etiam opportunis, quantum licet, citra uitae, aut ualitudinis graue periculum. Quapropter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper ad consuetudinem (si cui est nimis) moderandam.

Tertio circa ipsam carnem, ut inslictum scietur dolorem, admotis, gestatilibus, cilicijis, funibus, aut uocibus ferreis, uel inculsis uerbis, ac

pla-

plagis, uel alijs austeritatis generibus asumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire uideatur, ut doloris sensus in carne tantum sit, nec penetret ossa cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potissimum utemur ex funiculis minutis, quae exteriores affligunt partes, non autem adeo interiores, ut ualitudinem aduersam cauere possint. Notanda sunt insuper quatuor haec

Circa poenitentiam; Primum, quod poenitentiae exterioris triplex est usus, seu effectus: nimirum; ut pro delictis praeteritis non nihil satisfiat: ut vincat seipsum homo, inferiorē sui partem quae sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subiiciens. Ut postremo quaeramus atque impetremus aliquod gratiae diuinæ donum, quod optamus, puta intimam cordis contritionē de peccatis, & abundantiam lachrymarum, uel propter illa, uel propter poenas & dolores passionis Christi aut dubij alicuius, quod nos angit, resolutionē.

Secundum, quod, additiones primae duae, solum conueniunt Exercitijs, quae media nocte, & sub auroram sunt. Quarta uero in templo, uel coram alijs numquam, sed domi tantum, & clanculum exequenda est.

Tertio, quod quando is, qui exercitatur, affectum quaesitum non consequitur, ut dolorem uel consolationem: mutare subinde expedit rationē uictus somnique, & alia genera poenitentiae: ita ut poenitentiam unam per triduum sectemur

Exterioris poenitentiae usus triplex.

Duae primae additiones.

Quae ad quae Exerc. finem non assequitur.

Circa uictum.

Circa somnum.

Circa corpus.

temur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuersis, plus aut minus penitentia est sumendum.

Quando
potest mu-
tandi.

Præterea, cum penitentias huiusmodi sæpe omittamus ob affectum carnis, aut erroneum iudicium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit citra ingens valetudinis detrimentum: & e contrario iustum nonnunquam penitentia modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes: mutatis, ut dictum est, penitentia generibus, ac per vices sumptis, & relictis, euenit plerumque, ut clementissimus Dominus, qui naturam nostram perfectissime cognoscit, vnicuique id comperit reddat, quod ipsi expedit.

Quartum, quod particulare examen fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa Exercitia & additiones solent obrepere: id quod etiam per tres alias sequentes hebdomadas obseruandum venit.

HEBDOMADA

SECUNDA.

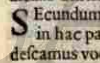
Contemplatio Regni Iesu Christi, ex similitudine Regis terreni, subditos suos euocantis ad bellum.

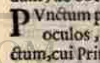
Ratio preparatoria fiet more supradicto.

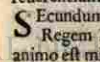
Prælium primum ad constructionem loci, nunc erit, ut spectare nos imaginemur synagogas, villas, & oppida, quæ predicans Christus pertrāsibat: & sic de locis alijs.

Secundum ad gratiam poscendam pertinens in hac parte erit, petere à Deo, ne obfuscamus vocante nos Christo: sed ad sequendum, ac obtemperandum prompti simus.

Vnicuique primum esto, proponere mihi ob oculos, humanum Regem diuinitus electum, cui Principes, & populi omnes Christiani reuerentiam & obsequium præstare debeant.

Secundum est, imaginari quod audiam illū Regem loquentem ad omnes subditos. In animo est mihi regiones infidelium vniuersas ditioni meæ subijcere. Quicumque igitur comitari me velit, paratus sit oportet non alio vti victu, vestitu, rebusque alijs, quam me videntem cōspexerit.

xerit. In iisdem quoq. laboribus, vigilijs, & ca-
sibus ceteris mecum persistendum erit, vt par-
ticeps fiat victoriae, & felicitatis vnusquisque,
prout laborum, ac molestiaru socius extiterit.

Considerate
quid illi re-
spondendum
sit.

Tertium est, considerare quidnam respon-
dere debeant Regi amantissimo, & libe-
ralissimo fideles subditi; & quam prompte ad
omnem eius voluntatem offerre se accinctos.
Contra vero, si quis non obaudiret, quanto
apud homines vniuersos vituperio dignus esset
atque quam ignauus miles aestimandus.

Part. 2. hu-
ius Exerc.

Pars secunda huius Exercitij consistit in
collatione similitudinis inter dictum regem,
& Dominum Iesum Christum, circa
triplex illud punctum.

Exempl. 1.
applicatio.

Primo, sic applicabimus exemplum: Si
terrenus ille Rex, cum bellica sua euo-
catione, dignus est, cui attentio, & obsequium
praestetur; quanto magis Christus Rex aeter-
nus, mundoq. toti conspicuus? qui singulos ad
se his inuitat verbis: Mea haec est iustissima
voluntas totius mundi dominium mihi vendi-
care, inimicos meos debellare omnes, ac ita
demum in Patris mei gloriam intrare. Proinde
quisquis eo mecum venire cupit, laboret mecum
necesse est, labori enim praemium respondebit.

Quis se
Christi ser-
uitio non
ad dicit.
Eorum re-
sponsum.

Secundum, ratiocinabimur neminem fore
sanx mentis, qui non cupidissime Christi
seruitio se totum offerat, & addicat.

Tertio, iudicandum erit, quod ij, qui se obse-
quijs

quijs illius prorsus duxerint mancipandos, non
se ipsos tantum ad laborum toleranciam; verum
etiam maiora, & praclariora quaedam munera
oblaturi sunt, expugnata carnis, sensuum, amo-
risque proprii, & mundani rebellione. Vnde
respondebit quisque in hunc fere modum: En,
o Rex supreme, ac Domine vniuersorum, tua
ego, licet indignissimus, fretus tamen gratia, &
ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuae
subijcio voluntati: attestans coram infinita boni-
tate tua, nec non in conspectu gloriose Virgi-
nis Matris tuae, totiusque curiae caelestis, hunc
esse animum meum, hoc desiderium, hoc certis-
simum decretum: vt (dummodo in maiorem)
laudis tuae, & obsequij mei prouentum cedat)
quam possim proxime te sequar, & imiter in fe-
rendis iniurijs & aduersis omnibus, cum vera,
tum spiritus, tum etiam rerum paupertate: Si
(inquam) sanctissima tuae maiestati placeat ad
tale me vitae institutum eligere, atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc Exercitium, mane cum
primum surreximus, & in hora, prandium, vel
caenam praecedente.

In hac hebdomada secunda, & subsequenti-
bus, vtile fuerit, aliquid subinde legere ex Euan-
gelico, vel pio alio codice, vt de Imitatione Chri-
sti, Sanctorum vita, &c.

Bis fiet hoc
Exerc.

Quando le-
ger aliquid
ex Euang.

Prima diei meditatio prima erit, de Incarnatione Iesu Christi, complectens orationem preparatoriam, tria praeludia, & puncta tria, cum vno colloquio.

Orat. prap.

O Ratio preparatoria nihil à superioribus variatur.

1. Præliud.

Praeludium primum est, proferre in medium contemplandæ rei historiam, quæ hoc loco erit: Quomodo personæ tres diuinæ, vniuersam terræ superficiem specularantes, hominibus refertam, qui ad internum descendebant, in Deitatis suæ eternitate decernunt, vt secunda personæ, pro salute humani generis, naturam hominis assumat. Vnde adueniente tempore præstituto, Archangelus Gabriel ad beatam Virginem Mariam nuntius destinatur, vt dicitur infra. pag. 95.

2. Præliud.

Secundum pertinet ad loci compositionem, quæ erit visio imaginaria, perinde ac si oculis pateret terræ vniuersæ ambitus, quam habitant tot diuersæ gentes. Deinde ad certam mundi partem domuncula spectetur beatæ Virginis, apud Nazareth in prouincia Galilææ sita.

3. Est gratiæ postulatio.

Tertium continet gratiæ postulationem, vt intime cognoscam, quo pacto Dei Filius mei causa sit homo factus, vt ardentius ipsum amem, & abhinc sequar studiosius.

Eadem oratio prap.

NOtandum hic est, tam orationem preparatoriam, quam tria praeludia per totam hanc

hanc hebdomadam, & reliquas sequentes itidem fieri, præliudij duntaxat, pro diuersitate rerum variatis.

Punctum primum est, vt speculer personas omnes, de quibus agitur. Et primo quidem homines super faciem terræ degentes, adeo moribus, gestibus, & actionibus diuersos; quosdam albos, & nigros alios; nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitato: hunc plorantem, & ridentem illum: sanum vnum, alterum ægrotum: nascentes multos, & multos vicifim morientes, ceterasque varietates prope innumeras.

Contemplatio personarum.

Deinde contemplandæ erunt personæ tres diuinæ, è folio regali suo intuentes omnia hominū genera, in superficie terræ cæcorum more viuentium, passimque morientium, & descendentium ad infernum. Postea Virginem Mariam cum Angelo eam salutante considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo, vt ex consideratione tali fructum aliquem referamus.

Audite eas loquentes.

Secundum punctum est, auditu interno excipere, quid loquantur personæ omnes, vt homines in terris confabulantes, blasphemantes, sibi que inuicem contutiantes. Diuinæ vero personæ in celo de redimendo humano genere colloquentes: Virgo & Angelus in cellula de Incarnationis mysterio tractantes. Quorum omnium reflexione, seu applicatione quadam ad meipsum facta, studebo ex singulis non nihil frui.

Etus decerpere.

Actiones at-
tendere.

Tertium consequenter erit, actiones quo- que personarum simul attendere: vt puta, quomodo sese inuicem mortales infellent, con- cutiant, trucident, & omnes ruant ad infe- ros: quomodo sanctissima Trinitas Incarnatio- nis opus exequatur: quomodo item sua Ange- lus fungatur legatione, & beata Virgo humilli- me se gerens, diuinæ gratias agat maiestati. Ex quibus ad nos ipsos, vt dictum est, reflexis, fru- ctus obiter est legendus.

Colloquiū.

Colloquium postremo subijciam disquisitis studiose verbis, quibus diuinam quamlibet personam, Verbum Incarnatum, & ipsius Ma- trem digne valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me sensero, quicquid ad maiorem iuuet imitationem Domini mei. Iesu Christi, velut nunc recens Incarnati. Recitabi- tur in fine Pater noster.

Contemplatio secunda de Natiuitate.

Orat. prap.
1. Prælud.

O Ratio preparatoria sicut supra. Præludium primum ex historia depen- det, quæ recensenda est ab egressu beate Vir- ginis ex oppido Nazareth: quo scilicet modo iam nono mense grauida, & insidens asinæ (vt pie meditari licet) ac Ioseph comes, cum ancillula, & boue, profecti sunt Bethlehem, tributum à Cesare exactum, pro se soluturi.

Se-

Secundum vero deducendum erit ex confide- ratione itineris, æstimata eius longitudine, obliquitate, lenitate, vel asperitate passim oc- currente. Deinceps etiam natiuitatis locum rimabimur, speluncæ similem, latum, vel angu- stum, planum, vel erectum, commode, vel in- commode paratum.

Tertium, à superiore nihil mutabitur.

Punctum primum est, aspectus personarum, vt virginis Deiparæ, & Ioseph coniugis, cum famula, & Christi Domini, vt in faris nunc primi nati: * Inter quos me adesse fingam, tan- quam pauperculum, eorum vtcunque necessi- tatibus, cum reuerentia maxima famulantem: Ac inde quid ad me redire emolumentum ex tali spectaculo possit, dispiciam.

Secundum conficitur ex verborum, quæ ibi- dem sunt, apprehensione fructuosa.

Tertium ex negotiorum, quæ illie geruntur, inspectione, puta itineris, laborum & cau- sarum, ob quas summus omnium Dominus, in summa natus sit egestate, laturus quoque in hac vita cum perpetua paupertate labores, famem, sitim, æstum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idque mei cau- sa: vnde per singulas studebo prouentum ali- quem spirituales colligere. Hæc demum con- cludenda erunt inito colloquio, & finito cum Pater noster.

2. Prælud.

3. Prælud.

Aspectus personarum

* i

Etiam verba.

Cogitare labores itine- ris.

*Tertia contemplatio, est repetitio præcedentium
duarum.*

Pro 3. Exer-
cit. repetun-
tur duo præ-
ced.

Pro tertio Exercitio, seu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes cum oratione preparatoria, & iisdem tribus præludijs, notando ubique, & fixius tractando illas partes, in quarum priore transcurso aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis acceperim. Subdetur etiam colloquium cum oratione Dominica, ut prius.

Idem est in
hac habd.
repetedi mo-
dus qui in
sequent.

Notandum, eundem esse repetendi Exercitij modum, & ordinem in hac hebdomada, & in sequentibus, qui fuit in prima: nisi quod mutatur materia, eadem forma permanente.

*Quarta contemplatio, est prima ac secunda ite-
rata repetitio, proxima præcedenti penitus
conformis.*

Quinta

*Quinta contemplatio, est applicatio sensuum ad
prædictas.*

Post orationem preparatoriam, cum tribus iam dictis præludijs, apprimè conducit, quinque imaginarios sensus circa primam & secundam contemplationem, eo, qui sequitur modo, exercere, prout res subiecta feret.

Quinq. sen-
suum consi-
deratio.

Punctum primum erit, secundum imaginationem respicere personas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumstantijs, utilitatem nostram elicere.

Imaginali
personas.

Secundum, velut audiendo, quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in usum nostrum attrahere.

Quasi audi-
re.

Tertium, interiore quodam gustu, & olfactu sentire, quanta sit suavis, & dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem personæ, quam consideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre possint.

Quasi gusta-
re
* K

Ortum, per internum tactum attrahere, ac deofculari vestimenta, loca, vestigia, ceteraque personis talibus coniuncta, unde fiat nobis deuotionis vel boni cuiuslibet spiritualis maior accessio.

Quasi attra-
here.

Hic erit contemplationi per colloquium imponendus finis, sicut prioribus, adiecto itidem Pater noster.

Per collo-
quium
adi-
ctum.

011642 P 4 No

Notanda insuper sunt hæc quinque.

Nullū aliud
mysterium
meditandū.

Primum, quod tam in hac, quam in qualibet sequente hebdomada nullum debeo legere, vel cogitare aliud mysterium, nisi quod eadem hora, aut die considerandum sit, cum aliquo in unum alteri obturbet.

Excitior,
quæ repetitur
distributio.

Secundum, quod primum de Incarnatione Christi Exercitium fit media nocte, proximum diluculo, tertium circa horam Missæ, quartum sub vespèras, quintum paulo ante cenam: & eorum cuilibet, spatium impenditur vnus horæ. Id quod abhinc deinceps vbiq; venit obseruandum.

Quid cum
seuor vel
valetudinarijs
agendum.

Tertium, quod si is, qui exercitatur, sit senex, vel per hebdomadam primam viribus attritus, præstat eum aliquoties non surgere de nocte, sed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa Missæ tempus, & ante prandium: supra addita circa vespèras vna repetitione, & sensuum applicatione, ante cenam.

* I

Quæ in
hebdom. va
rianda.

Quartum, quod in hac hebdomada secunda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debent secunda, sexta, & septima; cum decima ex parte. In secunda quidem hoc mutatur, quod simul atque excitior à somno, meditationem proxime instantem debeo menti obijcere, ac desiderium prouocare, cognoscendi clarius Incarnati Verbi, vt ipsi seruiam

uiam, & adhærescam tanto propensius, quanto incredibiliorem erga me bonitatem eius perspexero.

In sexta vero, vt frequenti versum memoria vitam Christi à tempore Incarnationis ad locum vsque, siue mysterium, de quo in præsentī die, vel hora sum meditaturus.

In septima, vt luce, vel obscuritate, sereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad scopum referet desideratæ rei, pertingendum.

In decima, vt ita me geram, sicut exigere, videtur mysterij contemplandi genus: cum non nulla ex mysterijs penitentiam requirant, alia non item. Decem igitur additionibus vtendum erit circumspecte.

Quintum est vltimo notandum, quod in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis mediæ, & auroræ) Exercitijs, assumendum erit aliquid, quod secundæ, & tertiæ additioni æquiualeat, hunc in modum: vbi primum in mentem venit adesse meditandi horam, priusquam accedam, prospiciam eminus, quo ferar, & coram quo sim appariturus, ac transcurfa obiter Exercitij oblata parte, contemplationem statim auspicabor.

Quid in
alijs horis
mutandum.

*In secunda die . Argumentum prima, & secunda contemplationis, erit Christi presentatio in templo, de qua infra pag. 98. & * fuga in Aegyptum, de qua pag. 98.*

* m.

Fiet repet.

Super duabus his contemplationibus fiet repetitio duplex, & sensuum applicatio, vt supra.

Interdum remittendū & variandū.

NOrandum, quod expedit nonnunquam, eum, qui exercitatur, quamuis & vigore animi, & corporis robore sit praeditus; non nihil tamen remittere de praescriptis Exercitijs secundae huius hebdomadae, & subsequentium duarum: vt assequi, quod cupit, commodius valeat, accepta solummodo contemplatione, vna in crepusculum matutino, & altera circa Missae tempus, quarum repetitionem faciat hora vesperearum; & sub coenam, quinque imaginationis sensus super ipsam exerceat.

Aliae meditationes de vita Christi.

De vero tertia meditandum occurret, quo pacto puer Iesus apud Nazareth subditus erat parentibus, vt habetur pag. 99. Deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in templo, pag. 100. Fient item duae repetitiones, cum sensuum applicatione.

Pra-

Præliudium quoddam, circa considerationem status, seu generum vita diuersorum.

Vm * supra propositum fuerit * n
exemplum Christi, de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obseruatione consistit, & primus seu communis status appellatur: nunc idem ipse Dominus, dum parentibus suis fuisse subditus memoratur, formam videtur exhibere alterius seu secundi status, pendens ab obedientia, & perfectionem Evangelicam asserentis, quando videlicet in templum se contulit, patre adscititio, & naturali Matre derelictis, vt aeterni Patris obsequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes, vestigare, & asflagitare proprium vitæ genus, in quo maiestati suae nos seruire malit.

* n
Præliud. de
diuersis vitæ
generibus.

Ad hoc igitur inquirendum, possumus introduci per sequens proxime Exercitium, ad Christi mentem attendentes, collatam cum opposita inimici. Discemus etiam exinde qua sit nobis opus dispositione, vt perfecti in eo euadamus statu, quemcumque bonitas diuina eligendum nobis suggererit.

Quar-

Quarta die fiet meditatio de duobus vexillis : uno quidem Iesu Christi optimi nostri Imperatoris : altero vero Luciferi, hostis hominum capitalissimi.

Orat. præp. **O** Ratio præparatoria fit secundum morem.

1. Præf. est historia. **P** Ræludium primum erit historica quædam consideratio Christi, ex vna parte, & ex altera Luciferi, quorum vterque omnes homines ad se vocat, sub vexillo suo congregandos.

2. Est constructio loci. **S** Ecundum est ad constructionem loci, vt præsentetur nobis campus amplissimus circa Hierosolymam, in quo Dominus Iesus Christus, tanquam bonorum hominum omnium summus Dux assistat. Rursum alter campus in Babylonia, vbi se Lucifer, malorum, & aduersariorum ducem exhibeat.

3. Est petitio gratiæ. **T** Ertium, ad gratiam petendam illud erit, vt postquam exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocata simul diuina ope ad eas vitandas: veri autem, optimique Imperatoris Christi, agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse.

P Vnctum primum est, imaginari coram oculis meis, apud campum Babylonicum, ducem impiorum in cathedra ignea, & fumosa sedere, horribilem figura, vultuque terribilem.

S Ecundum est, aduertere quomodo conuocatos demones innumeros per totum orbem spargit ad nocendam, nullis ciuitatibus, & locis,

eis, nullis personarum generibus immunibus relictis.

T Ertium, attendere cuiusmodi concionem Eius concio habeat ad ministros suos, quos instigat, ad suos. vt correptis, iniectioneque laqueis, & catenis, homines primum trahant (quod fere contingit) ad cupiditatem diuitiarum, vnde postea facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in superbia barathrum deturbari queant.

Atque ita tres sunt præcipui tentationum gradus, in diuitijs, honoribus, & superbia, fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præcepta fit decursus.

Similiter ex opposito, considerandus est summus, optimusque noster Dux, & Imperator Christus.

P Vnctum primum erit, conspicari Christum, in amano campo iuxta Hierosolymam, humili quidem constitutum loco, sed valde speciosum forma, & aspectu summe amabilem.

S Ecundum autem est, speculari quo pacto ipse mundi Dominus vniuersi, electos Apostolos, discipulos, & ministros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, statui, & conditioni doctrinam sacram, ac saluferam impartiant.

T Ertium, auscultare concionem Christi exhortatoriam, ad seruos & amicos suos omnes in opus tale destinatos, qua eis præcipit, vt iuuare studeant quemlibet, ac primo inducendum

Tres gradus tentat.

Imaginari de contra Christum.

Ve suos per orbem discipulos mittat.

Christi concio.

dum curent ad spiritualem affectum paupertatis: & insuper (si diuini obsequij ratio & electio coelestis eo ferat) ad sectandam actu ipso veram paupertatem: deinde vt ad opprobrij, contemptusque desiderium alliciant, vnde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abiectio sui, atque humilitas, quæ ex diametro diuitijs, honori, & superbiæ opponuntur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium
ad B. Virg.

Colloquium postea formandum erit ad Virginem beatam, improbandaque est per eam à Filio gratia, vt recipi possim, & manere sub vexillo: Idque primum, per spirituale tantum paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione sitam (si quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur) deinde per abiectiorem quoque, seu ignominiam, vt ipsum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentum, quam in offensam Dei cedat.

Finitur per
Aue Maria.

Terminabitur primum hoc colloquium per Aue Maria.

2. Ad Christum.

Secundum colloquium ad Christum hominem dirigitur, vt mihi à Patre impetret illud idem, subditurque in fine oratio, Anima Christi.

3. Ad Patrem.

Tertium ad Patrem, vt annuat petitioni, cum Pater noster.

Transigetur hoc Exercitium semel in media nocte

nocte, & altera vice sub auroram.

Repetitiones vero duæ circa matutini sacri, atque vesperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus colloquijs. Sequens vero Exercitium fiet ante coenam.

Fiet etiam in
med. nocte.
Dug. repet.
quando fiet.

Meditatio eodem quarto die faciendâ, de tribus hominum classibus, sive differentijs, vt potissimum partem amplectamur.

Oratio preparatoria, vt semper ante hæc. Prælium primum fiat, propositis vice historia, tribus hominum classibus distinctis, quarum vnaquæque decem millia ducatorum, alio quam diuini cultus, & amoris studio sibi parauerit: nunc autem placatum habere Deum, & salua fieri exoptet, sublato * vt-cunque noxio affectu rerum, vt pote salutis impedimento.

Orat. præp.
1. Prælium.

Secundum est, loci cuiusdam imaginaria constructio, in quo videam meipsum coram Deo Sanctisque omnibus, cum desiderio astantem, atque perseverantem, quo nam pacto ipsi Deo placere queam potissimum.

2. Prælii loci
constructio.

Tertium est, optatæ rei petitio, nimirum gratia, per quam id eligam, quod & Deo acceptissimum, & mihi saluberrimum futurum sit.

3. Rei petitio.

Præma igitur classis operat quidem acquisita rei exuere affectum, vt conciliari Deo possit: sed media, * debitaque adminicula toto vitæ p-

1. Classis affectus.

tem-

tempore non admouet.

2. Affectus. **S**ecunda itidem affectum male ordinatum, auferre cupit: sed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conduciuiorem statum ad illum tendere.

3. Affectus. **T**ertia postremo affectum insincерum volens abijcere, rem ipsam vel tollere, vel tenere aequae parata est, prout ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino instinctu, vel ex rationis dictamine animaduertit: * Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantum versat, & inquit, nec aliam admittit relinquenda, aut retinenda rei acquisita causam, praeter rationem ac desiderium diuinae gloriae, vt quam maxima sit.

Colloquiu. **C**olloquia tria subsequenter, vt nuper facta sunt de vexillis.

De affectu perfectae paupertatis. **N**otandum adhuc, quod vbi affectum sentimus paupertati perfectae, quae tum in spiritu, tum in rerum abdicatione subsistit, aduersantem, & ad diuitias magis inclinantem: multum confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, vt ad paupertatem eiusmodi sectandam nos eligat: * seruabimus tamen interea desiderij nostri libertatem, qua liceat conuenientiore seruitio diuino viam innadere.

Quinta die sequetur contemplatio de Domini transitu, a Nazareth ad Iordanem fluiuium, deque eius baptismo pag. 100.

Fiet tam media nocte, quam primo mane. Bis praeterea repetetur circa Missa, ac vesperarum horam. Ante cenam applicabuntur quinque sensus. Adhaec quodlibet horum quinque Exercitiorum praecedet oratio preparatoria, cum tribus praedijis, vt in superioribus de incarnatione & Natiuitate traditum est. Nec non adiectis tribus colloquijs, vt circa classes, vel iuxta id, quod ibi fuit subnotatum.

Examen autem particulare a prandio & cena vsitatum, fiet hic, & in sequentibus de erratis ac negligentijs, quae circa proprias eius diei meditationes, & additiones contigerunt.

Sexta deinceps die, contemplandum se offert, quomodo Christus Iesus a flumine Iordanis petierit desertum, ibique versatus sit. Seruata omnino Exercitij diei quinta, forma, pag. 100.

Septima, quomodo beatus Andreas, & alij successiue Christum secuti sunt, vt dicitur pag. 101.

Octaua, quomodo sermonem fecit Dominus in monte, octo beatitudinis modos edisserens, pag. 103.

Nona, quomodo nauigantibus discipulis se ostendit, ambulans super aquas maris, p. 103.

E Decima,

Fiet circa med. noctem bis repetitur

Examen particulare quando fiet.

Sexta die quid medietas dum.

7. Die.

8. Die.

9. Die.

10. Die. **D**ecima, quomodo in templo docuit, pagina. 104.

11. Die. **V**ndecima, de Lazari suscitacione, pagina 106.

12. Die. **D**odecima, de gestis in die Palmarum, pag. 107.

Notanda hoc loco sunt hæc tria.

Primo, quod in hac secunda hebdomada iuxta temporis facultatem, & utilitatem personæ sese exercentis, possunt aliquot meditationes vel adijci, vt de mysterijs visitationis pastorum, circumcissionis, & trium Regum: vel subtrahi ex suprapostis, quippe, quæ introductione tantum delineantur, ad formandam melius contemplationem.

Secundo, * quod inchoanda est electionum discussio à contemplatione discessus Christi ex Nazareth Iordanem versus vsque ad eam, quæ fit quinto die, simul comprehendendam.

Tertio, quod antequam electionum materiam aggrediamur, vt ad capeendam germanam Christi doctrinam affectum nostrum disponamus, apprime iuuat considerare, ac per diem totum reuoluerè identidem tres sequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda, crebro agitare.

Primus humilitatis modus hic est, ad salutem necessarius, vt me penitus subdam diuina legi obseruande, in quæ ne mundi quidem totius oblato mihi domino, vel extremo vitæ discrim-

In 2. hebdomada possunt adijci meditari.

* f. Quando inchoanda est electionum discussio.

Quid ante materiam electionum.

1. Humilitatis modus.

discrimine obiecto, transgrediar ex deliberato mandatum vltimum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

Secundus maioris est perfectionis, vt fixo animo ad diuitias, paupertatem, honorem, ignominiam, breuitatem vitæ, ac longitudo, æque sim propensus, vbi equalis est diuinæ laudis, & salutis mex occasio. Vtque nulla, vel humanæ quantæcunque felicitatis, vel propriæ mortis conditione proposita; adducar vnam, vt culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

Tertius est modus humilitatis absolutissime, vt priores duos iam adeptus, etiam si nullo superaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potius cum eo paupere, spreto, & illuso, pauperem, contemptum, & insipientiæ titulum amplecti, quam opes, honores, & sapientiæ æstimationem. Porro ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, tripliciter colloquij præcedentis de vexillis vsus, per quod simpliciter poscimus (si diuinæ placeat benignitati) ad talem perducere electionem, siue maior, siue equalis obsequij mei erga Deum, & gloriæ diuinæ proventus subsit.

Preludium ad electionem faciendam.

Ad bene quippiam eligendum, nostre sunt partes, vt oculo puro, ac simplici spectemus,

2. Modus.

3. Modus.

Requisita ad electionem.

mus, quorsum fuerimus creati, nimirum ad Iamdem Dei, & salutem nostram. Quapropter eligenda sunt ea tantum, quae conducunt ad dictum finem, cum vbiq; fini medium, non medio finis habeat subordinari. vnde errant, qui uxorem ducere primitus, aut ecclesiasticum munus, seu beneficium adipisci statuunt, atque ita demum Deo postea inservire, videntes praeposterum fine ac medio, nec ad Deum tendentes recta, sed oblique ipsum ad peruersa vota sua pertrahere conantes. Atqui e contrario plane agendum est, proposito primum diuino cultu, tanquam sine nostro, & electo deinceps coniugio, vel sacerdotio, ceterisque rebus omnibus, quantum expedit, ad praefixum finem ordinatis. Idcirco nihil mouere nos debet, ad medijs quibusuis vtendum, aut supersedendum, nisi habita in primis tam diuinae laudis, quam nostrae salutis certa ratione.

Introductio ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam unam.

Res electionis quales.

Primum punctum est quod res omnes, quae sub electionem cadunt, necessario bonae esse debent ex seipsis, aut certe non male, nec nisi consonae institutis orthodoxae Matris Ecclesiae.

Quae generata sunt.

Secundum, quod genera duo rerum electioni quadrant. Nam quarundam electio immu-

tabilis

tabilis est, vt ordinis sacerdotalis, & matrimonij: aliarum vero mutari potest, sicut reddituum ecclesiasticorum, vel secularium, quos recipi & relinquere ex causa fas est.

Tertium, quod circa ea, de quibus facta iam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum. Sed aduertendum est, quod si quis improvide, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum est, vbi eum coeperit poenitere facti, electionis damnum probitate vitae, & operum solertia pensare: resiliere autem nullo pacto decet, quamuis electio istiusmodi non videatur vocatio diuina esse, vt pote obliqua, atque inconsulta qua in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro diuina vocatione reputantes, cum haec semper pura & clara sit, non carnali vilo affectu, vel studio peruerso mixta.

Quartum, quod, si quis debito modo & ordine, absque carnali mundanoque affectu quippiam elegerit, quod mutari possit, non est cur violet electionem talem: sed potius, vt in ea magis ac magis proficiat, admitti debet.

Notandum autem est, quod si electio rerum huiusmodi mutabilium, non ita recte, atque sincere processerit: eam expedit corrigere, vt fructus vberior, & Deo gratior produci possit.

Quando nil superest eligendum.

Quando non est violanda electio.

Quando corrigenda.

De tempore triplici, ad electiones recte faciendas magis opportuno.

1. Tempus cum nulla subest dubitatio.

Tempus primum erit quando voluntatem diuinam virtus sic impellit, vt omnis dubitatio, imò etiam dubitandi facultas animæ sublata sit, quo minus sequatur impulsione talem sicut legimus beato Paulo, & Mattheo, & alijs nonnullis, vocante Christo, accidisse.

2. Cum confiter de Dei beneplac.

Secundum est quoties satis clarum competamque sit beneplacitum diuinum, docente id aliquo consolationum, vel diuersorum spirituum prauo experimento.

3. Quando cum tranquillitate sic electio certæ vi tæ.

Tertium est quando per animi tranquillitatem aliquis, considerato fine, ad quem conditus est (ad Dei gloriam scilicet & salutem suam) eligit certum vite genus intra Ecclesiæ catholicæ limites constitutum, per quod cum medium, commodius, securiusque ad suum finem tendat.

Porro tranquillitas ea tunc noscitur adesse, quotiescunque anima nullis agitata varijs spiritibus, vires naturales suas libere exercet. Itaque nisi primi, vel secundi temporis beneficio, electio contingat, superest ad tertiam recursus, duobus modis sequentibus distinctum.

Modus

Modus prior sane, bonaque electionis faciendæ, sex consistens punctis.

Punctum primum, erit proferre in medium rem deliberandam, vt de officio, vel beneficio, acceptandum ne, an potius reijciendum sit, & ita de ceteris rebus, quæ ad mutabilem electionem spectant.

Secundum est adducto ante oculos, creationis suæ sine in hoc consistente, vt cum Dei laude saluus fiam, in neutram declinare partem, amplectendæ vel repudiandæ rei controuersæ: quia potius velut in medio quodam interstitio, & æquilibrio subsistere, parato interim animo, vt in eam illico partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, & salutis meæ fore aptiorem.

Tertium, obsecrare Dei clementiam, vt dignetur mentem instruere, & impellere voluntatem, quocunque potius mihi tendendum sit, adhibito nihilo fecius, pio, fidelique intellectus mei ratiocinio: per quod apprehensa, & probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum, perpendere quot tandem commoda, vel adminicula mihi ad finem meum prosequendum accedent ex tali officio, vel beneficio suscepto: quot rursus ex eodem incommoda & pericula impendent. Præterea, quot per oppositum, omisso illo, tam commoda & adminicula, quam discrimina & dam-

E 4 na

Rem delibe-
randam pro-
ferre.

In neutram
partem pen-
dere.

A Deo lucē
petere.

Commoda
vel admini-
cula perpe-
dere.

na possim expectare.

Tum ratiocinari in utramque partem.

Quintum, his pramissis, ratiocinari in utramque partem, & iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Electioem factam Deo offerre.

Sextum, electione facta, ad orandum cito proficere, & illam offerre Deo perfecte demum, si ei placeat, recipendam & stabiendam.

Modus posterior bene eligendi, in regulas quatuor, & annotationem unam distributus.

Puritas affectus.

Regula prima, quod cum oporteat per affectum ex Dei amore calitus infusum, fieri electionem, eligentem convenit perentescere in seipso, quod quicquid affectionis (siue multum siue modicum sit) erga rem electam tenet, ex solius Dei amore, & intuitu proficiatur.

Quid si amico consulere.

Secunda, est considerare, si quis mihi vicinissimus, cui nihil non perfectionis inesse cupiam, occurrat dubiis super electione huiusmodi, quidnam ego illi decernendum maxime esse consuleris. Quo animadverto, agendum & mihi ducam, vt suaderem alteri.

Quid eligentem morte ingruente.

Tertio, necum insuper reputare, si mors ingrueret, quem me malle observasse modum in presenti deliberatione. Iuxta hunc igitur, eligendum nunc esse facile intelligam.

Quid si tribunali Dei situr.

Quarto, prospicere non minus, quando pro tribunali situr iudicandus, quo me consilio

filio hac in re usum esse vellem. Quo agnito nunc utar, vt eo tempore magis sim securus.

Adnotandum est postremo, quod hinc regulis quatuor propter salutem meam, & animi quietem accurate servatis, debeo iuxta ultimam punctam modi precedentis, electionem ipsam definire, & offerre Deo comprobendam.

Quando, & quomodo faciendā electio.

De emendatione seu reformatione circa vitam statam cuius faciendā

In primis illud est advertendum, quod si quis vel matrimonio, vel officio dignitatis Ecclesiasticæ sit adstrictus (de temporalium vero bonorum quantitate, magna an parva sit, non refert) vnde ipsi non vacet, aut parum libeat circa mutabilitatem rerum electiones versari: operæ pretium est, earum loco methodum ei tradi, seu formulam aliquam, ex qua vitam suam, & statum proprium possit emendare.

Quid faciendum matrimonio vel dignitate Ecclesiasticæ adstricto.

Debet igitur, quisquis cuiusmodi conditionem sortitus est, vt finem creationis, & vite suæ recte statuat, ac sequatur, per Exercitia supradicta, & electionum modos attendere, atque ruminando sedulo colligere, quam amplam domum & familiam, æquum sit se habere: quibus eam modis tractare, & administrare conveniat: quibus instruere verbis, & exemplis: quan-

Singula statum perpendat.

quantū præterea de possessis facultatibus sum-
ptum facere liceat in vius proprios, siue dome-
sticos: quid rursum pauperibus erogare, vel
impendere pijs operibus deceat, nihil affectan-
do aliud, nec querendo, nisi quod hono-
rem Dei & salutem suam præstet.

Hoc enim vnusquisque per
suasum habeat, tan-
tum se in stu-
dijs spi-

ritualibus promoturum esse, quan-
tum ab amore sui ipsius &
commodi proprii af-
fectione se se

abstraxe-

rit.

TER-

TERTIA

HEBDOMADA.

*Prima contemplatio. fit in media nocte, & con-
tinet orationem preparatoriam, tria præ-
ludia, sex puncta, cum vno colloquio.*

Ratio preparatoria eadem, quæ
semper.

Prælidium primum; sumitur
ex historia: Quomodo Christus
à Bethania misit Hierosolymam
discipulos duos ad parādā cen-
nam, quo & ipse cum reliquis deinde profectus
est: Ibiq; post agni Paschalis esum, & per-
ficiam coenam, pedes lauit omnibus; & sacrosan-
ctum corpus, ac sanguinem suum largitus est.
Postremo sermonem ad eos habuit, post discen-
sum ludæ, ipsum vendituri.

Secundum, ex compositione loci, conside-
rando dictum iter asperum, aut lenè, bre-
ue, aut longum, cum ceteris, quæ inesse po-
terant, circumstantijs. Deinceps conspicando
locum cenæ amplum, vel angustum, vilem,
vel ornatum, & consimilia.

Tertium, ex optatæ rei petitione, scilicet
doloris, indignationis, & confusionis, eo
quod ob peccata mea, summus omnium Do-
minus

quantū præterea de possessis facultatibus sum-
ptum facere liceat in vius proprios, siue dome-
sticos: quid rursum pauperibus erogare, vel
impendere pijs operibus deceat, nihil affectan-
do aliud, nec querendo, nisi quod hono-
rem Dei & salutem suam præstet.

Hoc enim vnusquisque per
suasum habeat, tan-
tum se in stu-
dijs spi-

ritualibus promoturum esse, quan-
tum ab amore sui ipsius &
commodi proprii af-
fectione se se-

abstraxe-
rit.

TER-

TERTIA

HEBDOMADA.

*Prima contemplatio. fit in media nocte, & con-
sinet orationem preparatoriam, tria præ-
ludia, sex puncta, cum vno colloquio.*

Ratio preparatoria eadem, quæ
semper.

Prælidium primum; sumitur
ex historia: Quomodo Christus
à Bethania misit Hierosolymam
discipulos duos ad parâdam cen-
nam, quo & ipse cum reliquis deinde profectus
est: Ibiq; post agni Paschalis esum, & perâ-
dam coenam, pedes lauit omnibus; & sacrosan-
ctum corpus, ac sanguinem suum largitus est.
Postremo sermonem ad eos habuit, post discer-
sum Iudæ, ipsum vendituri.

Secundum, ex compositione loci, conside-
rando dictum iter asperum, aut lenè, bre-
ue, aut longum, cum ceteris, quæ inesse po-
terant, circumstantijs. Deinceps conspicando
locum cenæ amplum, vel angustum, vilem,
vel ornatum, & consimilia.

Tertium, ex optatæ rei petitione, scilicet
doloris, indignationis, & confusionis, eo
quod ob peccata mea, summus omnium Do-
minus

minus tantis se tormentis ita obijciat :

Primum primum erit respicere coenantes, & aliquid in usum meum adducere.

Secundum, eosdem audire, quid loquantur, & fructum inde decerpere.

Tertium, attendere, quid agant, & per omnia proficere.

Quartum, * advertere, quid iam inde Christus pati appetat, & incipiat, iuxta historiam: unde incipiam & ipse dolorem, moestitiam, & fletum mihi excitare, meque affligam similiter in subsequentibus.

Quintum, meditari, quo se pacto abscondens Christi Diuinitas, aduersarios suos, cum valeat, non perdat, sed poenas adeo crudeles pati sinat Humanitatem.

Sextum cogitare, cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati eius causa.

Colloquium ad Christum fiet, terminandum cum Pater noster.

In colloquijs est notandum (vt supra ex parte iam exposuimus) quod agere conuenit, & aliquid petere, iuxta praesentis rei rationem, videlicet, prout sentio in me consolationem, vel perturbationem: prout virtutem vnā, vel alteram expeto: prout in hanc, vel illam partem de me statuere intendo: pro vt etiam de re, quam contempler, tristari volo, vel latari. Denique postulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam

Respicere coenantes.

Eos audire loquentes.

Actiones considerare.

Quid Christus pati appetat.

Abscondi diuinitate ne aduersarij peccent.

Quid mihi patiendum.

Colloquijs.

Notas, circa colloq.

aliquā maxime desidero: & vnum duntaxat colloquium poterit confici ad Christum Dominum vel triplex, si deuotio instiget, nempe ad Matrem, Filium, & Patrem, sicut traditum est in contemplatione secundae hebdomadae, de tribus classibus, cum sequente illic annotatione.

Secunda contemplatio in aurora, de rebus à Christo post coenam, & in horto gestis.

O Ratio preparatoria consueta semper.

Preludium primum, est iuxta historiam.

Quomodo Iesus Christus vna cum vndecim suis Apostolis, descendit ex monte Syon, ubi fuerant coenati, & transiens per vallem Iosaphat, relicto ibi ex illis octo, alijs vero tribus in horti parte, seorsum ipse digrediens, orauit, ad sudorem vsque sanguineum, iterata iam ter eadem ad Patrem suum oratione. Postea excitis discipulis à somno, prostratis ad solam vocem cum Iuda per osculum prodente, aduersarijs: restituta deinceps, quam amputauerat Petrus, Malchi auricula: comprehensus tandem est, quasi nefarius, aut latro quispiam, & per vallem illam ad Annæ domum primo tractus.

Secundum est pro construendo loco, viam inueneri decliuem, planam, & arduam: Item hortum certa magnitudine, figura, & habitudine depingendum.

Tertium, pro voti consequutione, poscere mœrorem, planctum, anxietatem, & ceteras

Orat. Prep.
1. Præl. historiz.

1. Prælud.

3. Prælud.

teras id genus penas interiores, vt Christo patienti pro me compatiar.

Notanda simul hac quatuor.

Quid post
oraz. prap.
& pralud.

Primum, quod post preparatoriam orationem, cum tribus praludijs secundi huius Exercitij, eodem modo, & ordine procedendum est per puncta, & per colloquium, vt in precedente de cena peractum est. Adijcienda quoque erunt circa Missa, & vesperarum tempus duae repetitiones super vna, & altera dicta contemplatione. Ante comam vero, applicabuntur quinque sensus, praemissa vbique oratione preparatoria, cum tribus praludijs, oblate materiae congruentibus, quemadmodum in hebdomada secunda satis descriptum est.

Exerc. dan-
da pro qua-
litate perso-
nar.

Secundum, quod habita aetatis, complexio- nis corporalis, ac dispositionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora Exercitia, diebus singulis implebitur.

Quid in hac
3. hebdom.
mutandum.

Tertium, quod in hac tertia hebdomada, mutandae sunt ex parte, additio secunda, & sexta: siquidem (quod ad secundam spectat) vbi fuero expectatus praecogitans, quod tendam, & instantem contemplationem paululum delibans, interim dum surgo, & accingor, aditar simul ad tristitiam, & dolorem, de tot, ac tantis Christi poenis, me ipsum acriter incitare. Quoad sextam vero, suffugiam potius, quam queram,

aut

aut admittam iucundas cogitationes, licet aliqui vtilis, & sanctas, vt sunt de resurrectione, Christi, & gloria. Pro quibus in meditanda, eius passione, angores ac penas hauriam, ex frequentij eorum recordatione, quae ab hora suae nativitatis, ad exitum vsque vitae huius, ipse perpeffus est.

Quartum, quod examen particulare, circa tam Exercitiorum, quam additionum functionem, fiet ad eundem modum, vt in hebdomada precedente.

Examen par-
ticulare.

In secunda autem die, contemplatio alia succedet, noctu transigenda, de gestis in domo Annae, vt narratur, pag. 109. Sub auroram vero de secutis rebus in domo Caiphaz, pag. 109. Deinde repetitiones & vsus sensuum, velut prius.

2. Die de ge-
stis in domo
Annae.

In tertia die, contemplabimur per noctem mediam, quomodo ductus est ad Pilatum Christus, & quid ibi actum, vt dicitur pag. 110. Diluculo vero, de ijs quae gesta sunt, transmissio Christo ad Herodem, pag. 110. Subdetur repetitionum, & sensuum consuetus vsus.

3. Die quo-
modo du-
ctus ad Pila-
tum.

Die quarta, meditatio nocturna percurrat historiam de reditu ab Herode, pag. eadem, vsque ad mediam partem mysteriorum, quae apud Pilatum secuta sunt: reliquam vero partem circa lucem primam prosequemur. de repetitionibus quoque, & sensibus, pro consuetudine sit agendum.

4. Die de re-
ditu ab He-
rode.

Die

Die 5 à fin-
tent. Pilati
vique ad cru-
cifixionem.

Die 6. de
cruce depo-
sitione.

Die 7. rota
passio reuo-
luenda.

Quid si im-
morandum
in passione.

Iteratio pas-
sionis.

Die V. sub noctis medium, de progressu ipso
passionis contemplabimur, à sententia
Pilati vique ad crucifixionem, pag. 111. Sub
auroram deinceps, ab elevatione crucis, ad
Christi vique expirationem, de quibus pag. 112.
Repetitiones & sensuum exercitatio, vt supra.

Die sexta nocti, quomodo mortuus Domi-
nus, sublatu de cruce, & ad manumen-
tum delatus est, pag. 112. Primo mane, ex quo
sepultus fuit, pag. ead. donec B. Virgo in domum
aliquam se recepit.

Die septima, inter noctu & mane passionem
totam reuoluemus. Postea repetitionum,
& sensuum vice, per diem totam considerabi-
mus, quam licet frequentissime, quo pacto san-
ctissimum Iesu Christi corpus remanserit ab ani-
ma seiunctum, & vbinam, aut quomodo sepultu,
item que fuerit beatæ Mariæ Matris solitudo,
desolatio qualis, & quanta afflictio. Quam acer-
bus quoque discipulorum moeror extiterit.

Svnotandum est, quod si cui libeat, meditâ-
de Christi passioni diutius insistere, contem-
plationes singulas debet absoluere cum paucio-
ribus mysterijs, ita vt prima solum cõprehendat
cœnam: Secunda, lotionem pedum: Tertia, Eu-
charistiæ sanctæ institutionem: Quarta, sermo-
nem ibi subsecutum: & sic in ceteris agendum.

AD hæc, traicta tota passione, licet pro-
ximo post die iterare eius diuidium, atq;
reliquum postredie: perendie rursus totâ simul.

E con-

E contrario vero, si quis malit tempus succi-
dere, contempletur de cana Domini per no-
ctem: de horto, in aurora: de Annæ domo, cir-
ca Missam: sub vespas de domo Caipha: de
prætorio Pilati, ante cœnam: & ita pergendo,
per dies singulos diuersa Exercitia quinque im-
plebuntur, vt pote repetitionum, ac sensuum,
vñ prætermisso. Transcursa vero passione, ope-
ra pretium fuerit, eandem simul totam, die,
vñico reuoluere, siue in vnum tantum Exerci-
tium congestam, siue distributam in plura, prout
sibi fore conducibilius ille censuerit.

Regula aliquot ad victum recte temperandum.

Prima est, quod à pane minus abstinendum
sit, quam à reliquis alimentis: cum neque
gulam adeo irriter, nec tentationi æque obno-
xios nos reddat.

Secunda, quod circa potum attendenda sit
magis abstinencia, quam circa panem: cau-
te obseruando, que prosit mensura potus, vt
sumatur semper: que rursus noceat, vt tol-
latur.

Tertia, quod circa pulmenta, & edulia po-
tissimum, abstinencia ratio versetur, cum
per illa, tum appetitui ad peccandum, tum ini-
mico ad tentandum, maior subministretur oc-
casio. Temperanda sunt igitur, vitandi excessus
causa, quod sit dupliciter, dum vel cibis gros-

A pane mi-
nus abstin-
dum.

Magis à po-
tu temperan-
dum.

Potissimum
ab eduliji.

F fiori-

fioribus vescimur, atque affuescimus, vel dum parce delicatis vtimur.

Ve repetenda iusta cibi mensura.

Quarta est, quod quanto plus de conuenienter te victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis aduersa se graui periculo) tanto celerius mensuram cibi, ac potus iustā reperiet: Tum quia, hoc modo melius se disponens, & obnoxius tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cognitionis internae radios, & consolatorios motus sibi caelitus immisos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam, si quis, ita abstinendo, seprehenderit viribus imbecillioem esse, quam vt Exercitia ipsa spiritualia peragere commode valeat, sic facile aduertet, quam mensuram victus naturae necessitas requirat.

Inter comedendum, aliquid piuum imaginari.

Quinta, quod expedit inter comedendum, imaginari, quasi videamus Iesum Christum Dominum nostrum vescentem cum suis discipulis, obseruando quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Vsu venit enim, vt occupato magis intellectu circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, discamus facilius victum moderari.

Aliae meditationes inter vescendum, vt sunt de Sanctorum vita, de pia quapiam doctrina, vel de aliquo spirituali negotio agendo: vnde sic abstracta mente, cibus ipse, & vescendi dele-

delectatio parum sentiat.

Septima, quod cauendum sit praecipue, ne super sumendos cibos, animus quodammodo totus effundatur, & ne diuide vescamur, aut festine: sed appetitui semper dominantes, tum mensuram victus, tum sumendi modum vna temperemus.

Cauen. auditas cibi.

Octaua est, quod plurimum conducit ad tollendam cibi, potusque immoderantiam, si ante prandium aut coenam, & quacunq; hora nulla esuries sentitur, prauiua deliberatione, victum proxime sumendum definiamus ad mensuram certam, quam deinde nulla vel propria auaritate, vel instigatione inimici, vnquam excedamus; sed potius vincenda vtriusque causa, de illa non nihil etiam subducamus.

Quid pro tollenda cibi immoderantia.

Q V A R T A

H E B D O M A D A .

Contemplatio Prima, quomodo Iesus Dominus, post resurrectionem apparuit sanctæ Matri suæ, ut habetur infra pag. 113.

Orat. præp.

Ratio præparatoria iuxta morem.

1. Præluđ.

Præluđium primum accipitur ab historia. Quomodo postquam expiravit Dominus in cruce, sepulto * corpore, sed Diuinitate

* y

semper sociato, ipse in anima, Diuinitati quoque continue vnita, descendit ad inferos; crebrisque inde iustorum animabus, rediens ad sepulchrum, corpus cum anima denuo vniuit: ac resurgens, demum apparuit Beatæ Virgini matri suæ viuus, vt pie, ac verisimiliter credendum est.

2. Præluđ.

Secundum, pro constructione loci, speculandum accipiet sepulchri situm, & Beatæ Virgini domicilium, cuius formam, partes, & reliquam dispositionem, vt cellulam, & oratorium sigillatim perscrutabimur.

3. Gratia
petitio.

Tertium, continebit gratiam petendam, vt scilicet immensum Christi, ac Matris gaudium participemus.

Pun-

Punctum primum, secundum, ac tertium, eadem hic erunt, quæ supra in contemplatione eorundem fuerunt exposita, id est considerare personas, verba, opera.

Quartum vero, erit animaduertere, * quomodo Christi Diuinitas, passionis, & mortis tempore abscondita, palam se faciat in resurrectione, ac tot miraculis deinceps eluceat.

Quintum, æstimare quam prompto copiosoque functus sit Dominus, consolandi suos, officio, adhibita cõsolationis, quæ ab amicissimo quoque præstari potest, similitudine.

Colloquio, vno, vel pluribus, iuxta materiam faciendis, terminetur contemplatio cum pater noster.

Notandum porro, quod in sequentibus contemplationibus, seu Exercitijs recensenda erunt per ordinem, mysteria omnia resurrectionis, ascensionisque, & quæ sunt intermedia, seruatis vbiq; eisdem formulis, & modis: sicuti per totam illam hebdomadam factum est, in qua passionis mysteria contemplati sumus: & iuxta modum ac exemplum primæ huius de resurrectione Domini, meditationis, formanda sunt sequentes omnes, atque regulandæ, tam in præluđijs (nisi quod hæc rebus sunt accommodanda) quam in punctis quinque, & additionibus singulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, & sensuum operationes, nec non in augendo, minuendoue Exercitiorum, secundum mysteria

Eadem quæ
in contemplatione
eorundem.*
Ve diuinitas
ia. Resurre-
ctione elu-
cescit.Christi ben-
ignitas suos
consolandi.

Colloquiũ.

Recensenda
ordine my-
steria resur-
rectionis & ascen-
sionis.

F 3 num

numero, dirigi poterimus, sicut in prædicta meditanda Christi passionis hebdomada fuimus edocti.

4. Hebd. magis conueniunt quatuor Exercitia.

Secundo notandū est, conuenire magis quatuor huic hebdomadæ, quam præcedentibus, ut quatuor duntaxat fiant Exercitia. Primum, postquam mane surreximus. Secundum, circa Missæ tempus, vel paulo ante prandium prioris repetitionis loco. Tertium, hora vespertinorum, pro secunda repetitione. Quartum, ante cenam, ad motus sensuum officijs, ad imprimendas fortius animæ contemplationes tres eo die factas, signatis obiter, & penitus tractatis partibus, seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, maioremque gustum spiritualem senserimus.

Puncta meditationis plura, vel pauciora.

Tertio, quod quamuis ei, qui exercitatur, certus præscribatur numerus punctorum, puta ternarius, aut quaternarius; liberum tamen ipsi erit in plura vel pauciora puncta redigere, contemplationem, prout commodius se habere expertus fuerit. Quia in re magnopere iuuabit, ante ingressum Exercitij, tractanda puncta comminisci, & numero certo præfinire.

Hæc 4. hebdom. variant aliquæ additiones.

Quarto denique notandum est, quod per quartam hanc hebdomadam, variari debent secunda, sexta, septima, & decima additiones. In secunda quidem, ut dum euigilo, repente mihi ponam ob oculos statutam contemplationem, & de gaudio Domini cum suis, studiam & ipse exultare. In sexta, vero, ut

memo-

memoriæ meæ obijciam ea, quæ lætitiæ spiritualem cient, ut cogitatio de gloria. In septima, ut lucis & cœli utar commoditate, quæ sese offeret, puta, per tempus vernum, herbarum virentium, & florum aspectu, aut aprici loci amenitate: per hyemem vero solis, vel ignis opportuno calore: & ita de ceteris corporis, atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo congaudere queam. In decima, ut loco penitentiae, temperantiae & mediocritate victus contentus sim, nisi quo tempore ieiunium, vel abstinentiam Ecclesia prædixit, cuius præceptis semper obtemperandum est, nisi iustum adsit impedimentum.

Contemplatio, ad amorem spiritualem in nobis excitandum.

In primis duo notanda sunt. Primum, quod amor ipse ab operibus magis, quam à verbis pendet. Secundum, quod consistit amor in mutua facultatum, rerum & operum communicatione, puta scientiæ, diuitiarum, honoris, & boni cuiuscunque.

De natura amoris.

Oratio præmittitur ex more.

Prælium primum est, ut coram Domino, i. Prælium Angelis, Sanctisque omnibus, mihi propitijs, stare me videam.

F 4 Secun-

2. Prælad.

Secundum, vt gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum eius, in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultum & seruitium ipsius, totum me impendam.

Beneficiorum recordatio.

Primum ac redemptio- nis, dona ipsidem particularia, seu priuata enumerare & cum intimo affectu perpendere, quantum mea causa benignissimus Dominus egerit, atque pertulerit, quantum mihi largitus sit de thesauris suis, quodque iuxta diuinum suum decretum, & beneplacitum, seipsum mihi quantum potest, donare velit. Quibus optime inspectis, verarum ad meipsum, & diquiram mecum, quæ meæ sint partes, & quid æquum iustumque sit, vt diuinæ offeram, & exhibeam maiestati: haud sane dubium quin mea omnia, offerre debeam, ac meipsum cum summo affectu, & verbis huiuscemodi, vel similibus.

Oblatio sui.

Suscipe Domine vniuersam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quicquid habeo, vel possideo, mihi largitus es: id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum gratia tua, mihi dones, & diues sum satis, nec aliud quicquam ultra posco.

Speculandum in rebus omnibus.

Secundum erit, speculari Deum, in singulis existentem creaturis suis: & elementis quidem dantem, vt sint: plantis vero, vt per vegetationem quoque viuant: animalibus insuper,

vt

vt sentiant: hominibus postremo, vt simul etiam intelligant. Inter quos accepi & ipse vniuersa hæc beneficia, esse, viuere, sentire, ac intelligere, meque templum quoddam suum efficere, voluit, ad imaginem suam & similitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, & reflexu in meipsum, agam vt in primo puncto, vel melius si quid occurrerit: id quod in punctis etiam sequentibus, erit faciendum.

Tertium est, considerare eundem Deum, ac Dominum, propter me in creaturis suis operantem, & laborantem quodammodo: quatenus dat ipsis, conseruatque id quod sunt, habent, possunt, atque agunt. Quæ omnia, vt supra, in mei considerationem reflectenda erunt.

Dei consideratio in creaturis propter me. * a a

Quartum, prospicere quo pacto munera & bona omnia coelitus descendunt, vt sunt potentia, iustitia, bonitas, scientia, & alia quilibet humana perfectio, terminis quibusdam, certis circumscrip- ta: quæ ab infinito illo totius boni thesauro, sicut lumen à sole, & ex fonte, aqua, deriuantur. Addenda superest reflexio prædicta in mei circumspectionem.

Considerare vt bon. à Deo procedunt.

Colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum Pater noster.

Colloquium.

MODI

CONTINENS AD ORANDI
MODI TRES ORANDI.

r. Orandi
 modus.

Rimus orandi modus, deducendus est ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animæ potentijs, & ex quinque sensibus consideratis: unde non tam hebet orationis formam, quam

Exercitij cuiusdam spiritualis, per quod & anima iuuatur, & oratio Deo redditur acceptior. Prius itaque quam hoc orem modo, iuxta illud, quod tertio additionis æquipollet, scdebo vel deambulabo paulisper (prout ad animæ quietem facere videro) pensitans apud me, quo mihi accedendum sit, & quid faciendum. Hoc idem additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet.

Orat. prep.
 gratiæ pos-
 sibil. conti-
 net.

O Ratio præparatoria, gratiæ contineat postulationem, vt mihi detur agnoscere, quicquid deliquero aduersus decalogi præcepta, meque in posterum emendare, intellectus illis exactius, & (vt par est) ad Dei gloriam & salutem meam solito cautius obseruatis.

Mandati cuiusque discusio.

Primo ergo, mandatum quodlibet ordine discutiam, attendens, quo pacto seruauerim illud, aut violauerim, deque succurrentibus in memoriâ delictis, veniam precabor, recitando semel Pater noster. Porro in excutiendis singulis præceptis, satis fuerit insumi spatium temporis, quo ter posset oratio Dominica percurri. Notandum tamen, quod circa præceptum, cuius

cuius prauaricatio rarior nobis accederet, minus immorandum esset; at eo amplius, quo lapsus fuerit ex assuetudine frequentior, idque similiter circa mortalia peccata sit præstandum.

Completo de præceptis singulis discursu, Colloqui ad Deum. post mei accusationem, & gratiæ implorationem, vt ea vigilantius deinceps cultodiam, colloquium dirigam ad Deum, iuxta rei occasionem.

Secundo, similem orationis modum prosequemur circa mortalia peccata, post additionem, & præparatoriam orationem, sicut fecimus in præceptis. Nihil enim utrobique varium occurrit, nisi quod ad materiam attinet, cum præcepta quidem seruanda sint, peccata vero deuotanda. Cetera eadem sunt, sicutque itidem colloquium.

Idem orandi
 modus circa
 mortalia.

Sciendum est, peccatorum vitiorumque notitiam iuuari per contrariorum actuum, & habituum considerationem. Quapropter per gratiam diuinâ, & piam quamlibet exercitationem laborandum est vnicuique, vt virtutes sibi pareat, mortalibus peccatis septem oppositas.

Peccatorum
 notitiam
 quid iuuat.

Tertio circa tres animæ potentias idem sequitur progressus, per additionem, orationem, & discussionem singularem, cum colloquio ad finem, faciendus.

Circa tres
 anime po-
 tentias.

Quarto circa quinque sensus corporis, nulla re mutata præter materiam. Vbi subnotandum est, quod, si quis optet in sensuum suorum

Circa sensus
 quinque cor-
 poris.

rum

rum vſu, Chriſtum imitari, debet in oratione, preparatoria ſeipſum ſuper hoc Deo commendare; factæque lenſum ſingularum: examinationi, Dominicam orationem ſubiicere: ſi vero ſimilem affectet, beatæ Virginis Mariæ imitationem, ei ſe commendet, tanquam à Filio id impetratura, & Salutationem Angelicam, dum ſenſus excutit, identidem recitet.

Secundus orandi modus ex vocum orationis ſingularum perpenſa ſignificatione.

Additio eadem, quæ ſuperius, it præuia.

Ora. prep.

Oratio preparatoria perſonæ congruet, ad quam dirigitur.

2. Orandi
modus qua-
lis.

Secundus orandi modus eſt, vt flexis genibus vel ſedendo (pro habituſine corporis, & animi deuotione) ocalis vel clauſis, vel defixis in partem vnam, neque huc & illuc motis, precationem Dominicam à principio recitemus: & in prima voce, quæ eſt, Pater, meditationis ſigamus pedem, quandiu circa eam variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guffus, & aliæ commotiones deuotæ incident: & ita deinceps per ſingula eiſdem, vel alterius orationis verba facitabimus.

Regula tres circa hæc ſeruande.

Prima, vt in tali precationis cuiuſlibet ru-
minatione, horæ ſpatium inſumamus, quo
expleto Ave Maria, Credo, Anima Chriſti, &
ſalutæ Regina, ſemel iuxta communem morem,
vel mente ſola, vel etiam voce percurrantur.

1. Reg. in 2.
modo oran.

Secunda eſt, quod ſi orantibus hoc modo no-
bis, in vna voce, vel duabus, meditatio af-
ſuat, & interna ſimul delectatio; poſtponen-
da erit tranſcurrendi cura, licet hora tota præ-
tereat: qua claſſa, reliquum orationis curſum
recitetur.

2. Reg.

Tertia, vt quando ita contigerit, meditan-
dæ voci vni, aut pauculis, horam impen-
diſſe, poſtridie recitato breuiter eo, quod excuſ-
ſum fuit, ad ſequentis verbi conſiderationem
pergamus.

3. Reg.

Poſt excuſſam vero ad hunc modum Domini-
cam precationem totam, ſuccedet Salutatione
Angelicæ: deinde alia oratio, vt ſine interruptio-
ne hæc orandi exercitatio procedat.

Quid in fine
orationis.

Ad hæc, oratione qualibet ſic completa, per-
ſonam illam, ad quam pertinebat, paucis com-
pellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam pe-
tentes, qua maxime indigere nos ſenſerimus.

Colloquiu.

Tertius orandi modus, per quamdam vocum & temporum commensurationem.

Additio ab utraque superiori nihil differt.

Oratio preparatoria, fiet sicut in secundo modo.

Tertius hic orandi modus in eo consistit, ut inter singulas respirandi vices, singula Dominica, alteriusve orationis verba transmittamus, expensa interim, vel significatione prolatæ vocis, vel personæ, ad quam oratio spectat, dignitate, vel mea ipsius vilitate, vel utriusque postremo differentia. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addenda quoque orationes supra memoratæ, Ave, Credo, &c.

Regula duæ huic spectantes.

Prior, ut, finita iuxta hunc orandi modum precatione Dominica, sumatur alijs diebus vel horis, Angelica Salutatio, simili respiratorium intervallo tractanda, cum alijs orationibus; visitato more recitandis.

Posterior, ut, qui hunc orandi modum exercere cupit diutius, ad eum applicet precationes omnes suprascriptas, aut earum partes, & paria anhelituum, ac vocum interstitia obseruet.

VITÆ

VITÆ D. N. IESV CHRISTI
Mysteria.

Orandum est primitus, omnia sequentium mysteriorum verba, quæ includuntur parenthesi, ex ipsis Euangelijs deprompta esse, non item cetera. Ad hæc, in unoquoque mysterio, semper aut ferè, poni puncta tria, ut expeditior sit contemplatio, quo est distinctior.

Notandum.

De Annuntiatæ B. Mariae Virgini Christi Incarnatione, de qua Luca primo.

Primo, quomodo Angelus Gabriel, Beatam Virginem salutans, divini Verbi conceptionem ei nuntiavit (Ingressus Angelus ad eam dixit, Ave gratia plena, &c. Ecce concipies in utero, & paries filium, &c.)

Ang. salut. Virg. conceptionem nuntiat.

Secundo, confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de sancti Ioannis Baptistæ conceptione admiranda (Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua, &c.)

Confirmat exemplo Ioh. Bapt.

Tertio, respondit Angelo Virgo sancta (Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.)

Maria respondet Angelo.

De

Tertius orandi modus, per quamdam vocum & temporum commensurationem.

Additio ab utraque superiori nihil differt.

Oratio preparatoria, fiet sicut in secundo modo.

Tertius hic orandi modus in eo consistit, ut inter singulas respirandi vices, singula Dominica, alteriusve orationis verba transmittamus, expensa interim, vel significatione prolatæ vocis, vel personæ, ad quam oratio spectat, dignitate, vel mea ipsius vilitate, vel utriusque postremo differentia. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addenda quoque orationes supra memoratæ, Ave, Credo, &c.

Regula dua huic spectantes.

Prior, ut, finita iuxta hunc orandi modum precatione Dominica, sumatur alijs diebus vel horis, Angelica Salutatio, simili respiratorium intervallo tractanda, cum alijs orationibus; visitato more recitandis.

Posterior, ut, qui hunc orandi modum exercere cupit diutius, ad eum applicet precationes omnes supradictas, aut earum partes, & paria anhelituum, ac vocum interstitia obseruet.

VITÆ

VITÆ D. N. IESV CHRISTI
Mysteria.

Orandum est primitus, omnia sequentium mysteriorum verba, quæ includuntur parenthesi, ex ipsis Euangelijs deprompta esse, non item cetera. Ad hæc, in unoquoque mysterio, semper aut ferè, poni puncta tria, ut expeditior sit contemplatio, quo est distinctior.

De Annuntiatione B. Mariae Virgini Christi Incarnatione, de qua Luca primo.

Primo, quomodo Angelus Gabriel, Beatam Virginem salutans, divini Verbi conceptionem ei nuntiavit (Ingressus Angelus ad eam dixit, Ave gratia plena, &c. Ecce concipies in utero, & paries filium, &c.)

Secundo, confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de sancti Ioannis Baptistæ conceptione admiranda (Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua, &c.)

Tertio, respondit Angelo Virgo sancta (Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.)

Notandum.

Ang. salut. Virg. conceptionem nuntiat.

Confirmat exemplo Ioh. Bapt.

Maria respondet Angelo.

De

De Maria Elisabeth cognatam suam visitante, ut habetur. Luc. 1.

Maria inuisit Elisabeth

Primo, quomodo inuisit Maria Elisabeth, ac S. Ioannes in utero existens, sensit Mariæ salutationem, & gessit. (Ut audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in utero eius; & repleta est Spiritu S. Elisabeth, & exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.)

Virgo in canticum prorumpit.

Quoad Elisabeth manfit.

Secundo, Beata Virgo in hoc canticum præ læticia prorupit (Magnificat anima mea Dominum, &c.)

Tertio (mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, & reuersa est in domum suam.)

De Christi Natiuitate.

Luc. 2.

E Nazareth Bethlechem proficiscitur

Filium parit.

Angeli lætantur.

Primo, Beata Maria cum Ioseph sponso suo è Nazareth proficiscitur Bethlechem (Ascendit autem, & Ioseph à Galilea, &c. In Bethlechem, &c. ut profiteretur cum Mariâ desponsata sibi vxore prægnante.)

Secundo (Peperit filium suum primogenitum & pannis eum inuoluit, & reclinauit eum in præsepio.)

Tertio, eo tempore (Facta est cum Angelo multitudo militiæ cælestis, laudantium Deum, & di-

& dicebant, Gloria in altissimis Deo, &c.)

De Pastoribus. Luc. 2.

Primo, Pastoribus reuelatur Christinatus per Angelum (Euangelizo vobis gaudium magnum, &c. Quia natus est vobis hodie Saluator, &c.)

Secundo, pastores properant in Bethlechem (Et venerunt festinantes, & inuenerunt Mariam, & Ioseph, & Infantem positum in præsepio.)

Tertio (& reuersi sunt Pastores glorificantes & laudantes Deum, &c.)

De Circumcisione. Ibidem.

Primo, Circumcisus est Puer.

Secundo (Vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur.)

Tertio, redditus est Matri suæ Puer, quæ illi compatiebatur de sanguinis visâ effusione.

De tribus Magis regibus. Matth. 2.

Primo tres Magi reges ad puerum Iesum adorandum venerunt, stella duce, ita attestantes: (Vidimus enim stellam eius in Oriente & venimus adorare eum.)

Secundo (Procidentes adorauerunt eum, &

Nuntiatur pastoribus.

Pastorum adoratio.

Pastores Deum glorificant.

Circumcider.

Vocatur Iesus.

Redditur puer Matri.

Magorum adoratio.

Eorundem adoratio.

aperitis thesauris suis, obtulerunt ei munera aurum, thus, & myrrham.)

Per aliam viam reuertitur. Tertio (Responso accepto in somnis, ne rediret ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.)

De Purificatione B. Virginis, & pueri Iesu presentatione. Luc. 2.

Iesu pueri presentatione.

Primo detulerunt puerum in Templum, vt presentarent eum Deo, tanquam primogenitum, offerentes pro eo consuetum munus (Par turturum, aut duos pullos columbarum.)

Simeonis prophetia.

Secundo, Simeon veniens eadē hora in Templum (Accipit eum in vlnas suas, & benedixit Deum & dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, &c.)

Annæ prophetia.

Tertio, Anna (Superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.)

De fuga in Aegyptum. Matth. 2.

Innocentium occisio.

Primo, volens Herodes puerulum Iesum interficere, occidi fecit Innocentes, pramonto Ioseph per Angelum, vt in Aegyptum profugeret (Surge & accipe puerum, & Matrem eius, & fuge in Aegyptum.)

Iesu fuga in Aegyptum.

Secundo, iter corripuit Ioseph Aegyptum versus

fus (Qui confurgens, nocte, &c. secessit in Aegyptum.)

Tertio (& erat ibi, vsque ad obitum Herodis.) *Quandiu ibi fuit.*

De reditu ab Aegypto. Matth. 2.

Primo, admonetur Ioseph ab Angelo, vt in terram Israel reuertatur (Surge, & accipe Puerum & Matrem eius, & vade in terram Israel.)

Ab Aegypto reuertitur.

Secundo (Qui confurgens, &c. venit in terram Israel.)

Eius iter.

Tertio, eo quod regnabat Archelaus filius Herodis in Iudæa, recessit in Nazareth. *Archelai tempore.*

De vita Domini ab anno atatis sue duodecimo vsque ad trigesimum. Luc. 3.

Primo, quomodo subditus erat, & obediens parentibus.

Christi obedientia.

Secundo (Proficiebat sapientia, & ætate, & gratia, &c.)

Eius profectus.

Tertio, videtur fabrilem artem exercuisse, cum dicat sanctus Marcus cap. 6. (Nonne hic est faber?) *Artem fabrilē exercuit.*

De Ascensu in Templum anno duodecimo.
Luc. 2.

Hierosol.
proficiscitur.
Remansit in
scijs parent.
Post tridui
in Templo
reperit.

Primo, natus Iesus annos duodecim, e Nazareth profectus est Hierosolymam.
Secundo, remansit illic nescijs parentibus.
Tertio, post triduum inuenit eum in templo, sedentem inter Doctores: & ipse illis causam moræ percontantibus respondit (Nesciebatis quia in his que Patris mei sunt, oportet me esse?)

De Baptismo eius. Matth. 3.

Ad Iordan.
proficiscitur.

Primo, Matri ualedicens, e Nazareth ad Iordanis flumen se contulit, ubi tunc Ioannes baptizabat.

A Io. baptizatur.

Secundo, baptizatus est a Ioanne, excusante se primum de indignitate, sed compulsio his verbis: (Sine modo, sic enim deest nos implere omnem iusticiam.)

Spiritus sancti
descensus.

Tertio, descendit Spiritus sanctus super eum, & vox de caelo sic attestans (Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.)

De tentatione Christi. Luc. 4. & Matth. 4.

Secedit in
desertum.

Primo, post baptismum secessit in desertum Christus, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes ieiunauit.

Secundo, ter ab inimico tentatus est (Accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum. Hac omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.)
Tertio, (Angeli accesserunt; & ministrabant ei.)

Ter tenta-
tur.

Angelorum
minister.

De Apostolorum uocatione.

Primo, videntur sancti Petrus, & Andreas, qui ter vocati ad Apostolus fuisse ter vocati. Primum ad solam quandam Christi notitiam, Ioan. 1. Deinde ad sequelam solam temporaneam, cum animo reuertendi ad piscationem, Luc. 5. Vltimo, ad perpetuam sequelam. Matth. 4. & Marc. 1.

Secundo, vocauit filios Zebedæi, Matth. 4. Et Philippum, Ioan. 1. Et Matthæum, Matth. 9.

Tertio, vocati sunt reliqui, licet de quorundam uocatione, & de ordine uocationum, expressa mentio non fiat in Euangelio.

Tertia hic expendenda sunt. Primum, quomodo erant Apostoli abiectæ conditionis.
Secundo, ad quantam fuerint dignitatem, & quam suauiter vocati.

Tertio, quibus gratiæ donis, supra omnes veteris testamenti patres, nouique Sanctos euecti sint.

Expendenda
hic.

*De primo Christi miraculo facta in nuptijs .**Ioan. 2.*

Inuitatus ad nuptias .

De vini defectu monetur à Matre .

Vini miraculo .

Primo . Inuitatus fuit Christus cum Discipulis suis ad nuptias .

Secundo , deficere vinum Mater commouit . (Vinum non habent) Et ministris dixit (Quodcumque dixerit vobis , facite .)

Tertio , aquam in vinum Dominus conuertit (Et manifestauit gloriam suam , & crediderunt in eum Discipuli eius .)

*De fugatis à Templo negotiatoribus prima vice .**Ioan. 2.*

Vendentes eijciuntur .

Mense eueruntur .

Columbarum inferuntur .

Primo , ciecit de Templo vendentes illic & ementes , facto ex funiculis flagello .

Secundo (Nummulariorum effudit as , & menfas subuertit .)

Tertio , vendentibus columbas manferte inquit : (Auferete ista hinc , & nolite facere domum Patris mei , domum negotiationis .)

*De sermone Christi , habito in monte .**Matth. 5.*

Serm. octo beatitud. .

Primo , ad dilectos suos discipulos , octo Christus beatitudinis genera exposuit . Beati pauperes spiritu : Mites : Qui lugent : Qui esuriunt , & sitiunt iustitiam : Misericordes : Mundo corde :*de :* Pacifici : Qui persecutionem patiuntur .

Secundo , eos exhortatur , vt acceptis donis seu talentis , vtantur recte (Sic luceat lux vestra coram hominibus , vt videant opera vestra bona & glorificent Patrem vestrum , qui in caelis est .)

Tertio , ostendit non soluere se legem , sed implere , explicatis præceptis de vitando homicidio , furto , fornicatione , periurio . Et de diligendis quoque inimicis (Ego autem dico vobis , diligite inimicos vestros . Benefacite ijs , qui oderunt vos .)

*De sedata Maris tempestate .**Matth. 8.***P**rimo , dormiente Christo coorta est in mari vehemens tempestas .

Secundo , excitarunt à somno eum terribili Discipuli , quos de fidei leuitate arguit (Quid timidi estis modicæ fidei ?)

Tertio , ventis & mari præcepit , vt conquiescerent , & facta est statim tranquillitas : vnde obstupentes homines dicebant (Qualis est hic , quia venti & mare obediunt ei ?)

*De ambulatione super aquas .**Matth. 14.***P**rimo , cum in monte adhuc esset Christus , Discipulis in nauiculam abire iussit , &

G 4 (Dimis-

Serm. de talentis .

Ser. de præceptis .

Oritur tempestas .

De fidei leuitate arguitur Discip.

Fæ eius impetio maris tranquillitas .

(Dimissa turba, ascendit in montē solus orare.)

Phantasma noctū puratur. Secundo, cum agitaretur noctū nauicula eo ipse venit, ambulans super aquas, vnde perterriti discipuli, phantasma esse iudicabant.

Petrus mergi cepit. Tertio, postquam dixerat ad eos (Ego sum, nolite timere) sanctus Petrus accedendi petijt facultatem; & gradiendi super aquas, ob subortum metum mergi cepit, quem increpans Dominus de modica fide, nauiculam intrauit, & cessauit ventus.

De Missis ad Pradicandum Apostolis.

Matth. 10.

Dat potestatem eijciendi. Primo, Discipulis Iesu conuocatis, dedit potestatem eijciendi demonia ex hominibus, & omne morborum genus sanandi.

Pradicam, & patientia docet. Secundo, prudentiam eos docuit, & patientiam (Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae.)

Professionis modus. Tertio, professionis exponit modum (Gratis accepistis, gratis date, nolite possidere aurum neque argentum) Ad hanc materiam predicationis expressit (sunt autem predicare, dicentes: Quia appropinquauit regnum Caelorum.)

De Conuersione Magdalena.

Luc. 7.

Magdal. accessio ad Iesum. Primo, Christo accumbente mensa in Pharsai domo, ingressa est mulier, quae fuerat in

in ciuitate peccatrix (sive * Maria Magdalena, * b b soror Marthae fuerit, siue alia) deferens alabastrinum vas, vnguento plenum.

Secundo, stans retro coepit pedes eius rigare vnguit, & ab-lachrymis, & capillis suis abstergere, deosculari, & vngere.

Tertio, criminatam eam à Pharisaeo defendit Christus, & ad ipsum ait (Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum) Et ad ipsam deinceps (Fides tua te saluam fecit, vade in pace.)

De quinque millium hominum refectioe.

Matth. 14.

Primo, rogabant IESVM Discipuli, vt dimitteret astantes turbas.

Secundo, ipse afferri iussit, quos habebant panes: eosque praemissa benedictione frangens, Discipulis porrexit, turbis hominum discumbente iussis, apponendos.

Tertio, comederunt, & saturati sunt, & superauerunt cophini. xij.

De Transfiguratione Christi.

Matth. 17.

Primo, assumptis IESVS charissimis tribus Discipulis, Petro, Ioanne, & Iacobo, (Transfiguratus est ante eos, resplenduit facies eius sicut Sol, vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix.)

Se-

Coram Moyse, & Helia. Secundo, loquebatur cum Moyse & Helia.

Paris vox e celo delapsa. Tertio, rogante Petro, vt fierent ibi tria tabernacula, insonuit vox de caelo (Hic est filius meus dilectus, &c. ipsum audite) Vnde conseruari Discipuli, proni collapsi sunt, quos tangendo Christus, dixit (Surgite, & nolite timere, &c. nemini dixeritis visionem, donec filius hominis a mortuis resurgat.)

De Lazari suscitatione. Ioan. 11.

Primo, audito Christus nuntio de Lazari agrotatione, per biduum subsistit, vt cui-dentius foret miraculum.

Secundo, antequam suscitaret mortuum, vtriusque sororis fidem exstimulat (Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet.)

Tertio, collachrymatus, ac precatus prius, suscitauit illum: fuit autem, quo vsus est, suscitandi modus, per mandatum (Lazare veni foras.)

De cena apud Bethaniam. Matth. 26.

Primo, cenabat Christus in domo Simonis leprosi, & pariter Lazarus.

Secundo, effudit Maria vnguentum super caput eius.

Tertio, obmurmurat Iudas (Vt quid perditio hrc?) Denno vero excusat Christus Magdalenam (Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me.)

De

De Die Palmarum. Matth. 21.

Primo, præcepit Dominus adduci asinam, & pullum (Soluite & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia dominus his opus habet, & confestim dimittet eos.)

Secundo, asinam conscendit Apostolorum vestibus intratam.

Tertio, Excepturus eum populus, cum veniret obuiam, vestimentis suis, & ramis arborum sternebat viam & canebat (Osanna filio David, benedictus qui venit in nomine domini, Osanna in altissimis.)

De Prædicatione in Templo. Luc. 19.

Primo, docebat quotidie in Templo.

Secundo, finita prædicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hierosolymam ipsum excipiente.

De cena vltima. Matth. 26. & Ioan. 13.

Primo, comedit cum Discipulis paschalem agnum, eosque de imminente sua morte præmonuit (Amen dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est.)

Secundo, lauit eorum, Iudæ quoque ipsius pedes, incipiens à Petro, qui ad maiestatem Christi, & indignitatem suam respiciens, sese

oppo-

opponere (Domine tu mihi lauas pedes?) Ignarus scilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita postea declarante (Exemplum enim dedi vobis, vt, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.)

Eucharist. institutio.

Tertio, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit, in signum summæ dilectionis, his verbis vtens (Accipite & comedite, &c.) Expleta autem cœna, Iudas ad vendendum illum egressus est.

De Mysterijs post cœnam & in horto gestis.

Matth. 26. & Marc. 14.

Ad Oliueti montem pergit cum Iuis.

PRIMO, peracta cœna, & hymno dicto, profectus est Christus ad Oliueti montem, cum Discipulis suis vndecim, metu plenis: & octo remanere iussit Gethsemani (Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.)

Ter orat.

Secundo, ductis secum tribus, Petro, Iacobo, Ioanne, orauit ter dicens, (Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.) Et in agonia existens prolixius orabat.

Sanguinem sudat.

Tertio, cum eo timoris redigi se passus fuisset, vt diceret (Tristis est anima mea vsque ad mortem) etiam sanguinem sudauit copiosum teste Luca (Factus est sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram) Vnde conijcere licet, vestimenta eius iam tum fuisse madefacta cruore,

De

De Comprehensione Christi, & translatione ad Anna domum, Matth. 26. Luc. 22. Marc. 14. & Ioan. 18.

PRIMO, permisit se Dominus osculo à Iuda tradi, & quasi latronem comprehendi (Tanquam ad latronem exiit cum gladijs ac fustibus comprehendere me? Quotidie apud vos sedebam docens in Templo, & non me tenuistis.) Ipsoque interrogante (Quem queritis?) corruerunt in terram inimici omnes.

Osculum Iudæ.

Secundo, seruum Pontificis percutienti Petro ait (Mitte gladium tuum in vaginam) & sanauit seruum.

Seruus auriculæ abscessio.

Tertio, captus, & à Discipulis relictus, ad Anne domum pertrahitur, vbi à Petro paulo post secuto, semel negatus est: & alapam accepit à ministro quodam obijciente (Sic respondes Pontifici?)

Christus capitur & deservitur.

De Gestis postea in domo Caipha. Matth. 26.

PRIMO, adducitur ligatus Christus ab Anna in domum Caipha, vbi Petrus rursum etiam negauit, atque respiciente ipsam Dominum (Egressus foras fleuit amare.)

Ab Anna ad Caipha ductus à Petro negatur.

Secundo, permansit ligatus tota illa nocte. Tertio, circumstantes eum satellites illudabant, vexabant, & velata facie colaphis cœdebant,

Nocte manet ligatus: illudatur, & vexatur à satellitibus.

inter-

interrogantes (Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit?) ac modis alijs blasphemabant.

De Christi Apud Pilatum accusatione, Matth. 26. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 18.

Coram Pilato accusatur.

Primo, traducitur deinceps ad Pilatum, Christus, & coram eo à Iudeis calumniose accusatur (Hunc inuenimus subuerentem gentem nostram, & prohibentem tributa dari Cafari.)

Causam non inuenit.

Secundo, eo semel atque iterum examinato retulit Pilatus (Ego nullam inuenio in eo causam.)

Barabbæ postponitur.

Tertio, Barabbæ latronis, quam Christi Iesu liberationem, malle se Iudæi proclamant (Non hunc, sed Barabbam.)

De transmissio Christo ad Herodem. Ibidem. Luc. 23.

Ad Herodē mittitur. Herodi non respondit.

Primo, transmisit Pilatus Christum ad Herodem, astimans quod esset Galilæus.

Herodi non respondit.

Secundo, Herodi poscenti curiosa, nihil penitus respondit, licet à Iudæis valide accusaretur.

Alba veste spectatur.

Tertio, ab Herode cum suo exercitu spectus fuit, atque veste alba indutus.

De

De Reuersione ab Herode ad Pilatum. Mat. 27. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 19.

Primo, Christum remisit ad Pilatum Herodes, & ambo ea ipsa die cum prius inimici essent, sibi inuicem reconciliati sunt.

Remittitur ad Pilatum.

Secundo, Iesum flagellis cædi iussit Pilatus: Flagellatur, milites eundem spinis coronarunt, atque purpura induerunt, deinde irridentes dicebant (Aue Rex Iudæorum) Et colaphos simul impingebant.

Flagellatur spinis, & purpura induitur.

Tertio (Exiit ergo Iesus portans coronam spinicam & purpureum vestimentum) & Pilatus dicit illis (Ecce homo) Pontifices vero conclamabant (Crucifige, Crucifige eum.)

De Condemnatione & Crucifixione Iesu Christi. Ioan. 19.

Primo, sedens pro tribunali Pilatus Christum iudicauit, & tradidit crucifigendum, postquam negantes eum Iudæi suum Regem esse, dixerunt (Non habemus Regem, nisi Cafarem.)

Mori damnatur.

Secundo, bajulauit Christus crucem suam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyrenæus illam post eum ferre compulsus est.

Crucem bajulat.

Tertio, inter duos latrones crucifixus fuit ascripto titulo (Iesus Nazarenus Rex Iudæorum.)

Inter latrones crucifigitur.

De

De Myſterijs in Cruce factis. Matth. 27. Luc. 23. & Ioan. 19.

In cruce blaſphemias pertulit in cruce (Vah qui deſtruis Templum Dei, &c. Descende de Cruce.) Et diſiſta ſunt veſtimenta eius.

Secundo, eſtatus eſt Dominus in Cruce verba ſeptem. Orans videlicet pro crucifigentibus: Latroni parcens: Matrem & Ioannem, ſibi mutuo commendans: exclamans (Sitio) quando aceto cum potauerunt: & deinde ſe à Patre dicens derelictam, poſtea (Conſummatum eſt) Ac poſtremo (Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.)

Tertio, ſol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petra ſiſſa ſunt, aperta quoque monumenta, & velum Templi à ſummo ad inſimam vſque, partem ſciſſum, & latus lancea coſoſum aquam & ſanguinem effudit.

De Myſterio ſepultura. Ibidem.

Primo, de Cruce ſublatus eſt mortuus Dominus per Ioseph, atque Nicodemum, in conſpectu ipſo Matris aſſictiſſima.

Secundo, delatum eſt ad ſepulchrum corpus vinctum & incluſum.

Tertio, adhibiti ſunt inibi cuſtodes.

De

De Chriſti Reſurrectione & apparitione prima.

Primo, apparuit Dominus Matri ſux, ^{Matri apparuit.} poſtquam reſurrexit, cum dicat Scriptura, quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tanquam intellectum habentibus: ne alioqui iure audiamus illud: Adhuc & vos ſine intellectu eſtis?

De ſecunda apparitione. Marc. 16.

Primo, ſummo mane ad monumentum profectæ ſunt Maria Magdalenæ, Iacobi, & Salome inter ſe dicentes (Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti?)

Secundo, viderant lapidem reuolutum, & Angeli dictum audierunt (Ieſum quæritis Nazarenum Crucifixum. Surrexit, non eſt hic.)

Tertio, apparuit Mariæ Magdalenæ, quæ alijs digreſſis, iuxta ſepulcrum reſuſcitata.

De apparitione tertia. Matth. ult.

Primo, redibant à monumento mulieres cum timore ſimul & gaudio ingenti, vt narrarent Diſcipulis, quicquid de Domini Reſurrectione, intellexerant.

Secundo, apparens eis in via Chriſtus, ait

H

(Aucte

Mulieres ad monumentum.

Angeli reſponſum.

Magd. apparuit.

Mulierum reditus ex monumento.

(Aucte) Et illæ accedentes, ac prostrate ad pedes eius, ipsum adorarunt.

Eas affatur. Tertio, affatus est illas Dominus (Nolite timere. Ite nuntiate fratribus meis, vt eant in Galileam, ibi me videbunt.)

De apparitione quarta. Luc. ult.

Petrus currit ad monumentum. **P**Rimo, audita Petrus ex mulieribus Christi Resurrectione, cucurrit ad monumentum. **Videt linteamina.** Secundo, ingressus, sola vidit linteamina, quibus fuerat inuolutum corpus. **Petro apparuit Christus.** Tertio, cogitanti super his Petro Christus se ostendit, vnde dicebant Apostoli (Surrexit Dominus vere, & apparuit Simoni.)

De apparitione quinta. Ibid.

Emas in Emmaus apparuit. **P**Rimo, duobus Discipulis deinceps apparuit cum irent in Emmaus, & de ipso colloquerentur. **Incredulitas redarguitur.** Secundo, redarguit eorum incredulitatem, & mysteria Passionis, atque Resurrectionis ipsis exposuit (O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt Propheta. Non hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?)

Rogatus cum eis mansit. Tertio, rogatus, cum eis mansit, fractoque ipsis pane disparuit, qui subito in Hierusalem reuersi nunciauerunt Apostolis, quomodo vidissent eum, & in fractione panis agnouissent.

De

De apparitione sexta. Ioan. 20.

PRimo, Discipuli omnes præter Thomam, Discip. condomi congregati erant propter Iudæorum gregati metum.

Secundo, ingressus ianuis clausis Christus lanuis clausis ingredi cur. (Stetit in medio, & dixit eis, pax vobis.)

Tertio, Spiritum sanctum eis dedit, & ait; (Accipite Spiritum sanctum, quorum remissionis peccata, remittuntur eis, &c.)

De Apparitione septima. Ibidem.

PRimo, S. Thomas, cum apparitioni prædictæ non interfuisset, protestatus erat (Nisi videro, &c. non credam.) Thom. incredulus.

Secundo, post dies octo, iterum clausis ianuis obtulit se videndum Christus, & Thomæ dixit, (Infer digitum tuum huc, & vide, &c. & noli esse incredulus, sed fidelis.) Apparet ei dem Christus.

Tertio, exclamauit Thomas (Dominus meus & Deus meus.) Cui subintulit Christus (Beati qui non viderunt, & crediderunt.) Tho. exclamatio.

De apparitione octaua. Ioan. ult.

PRimo, palam se denuo fecit Christus piscantibus septem Discipulis, qui, cum tota nocte nil cepissent, iactum ad mandatum eius rete, Septem Discipulis apparet.

H 2 (Iam

(Iam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.)

Christus à Discipulis agnosc. Secundo, per id miraculum, agnoscens eum, Ioannes, ait Petro (Dominus est) qui confestim defiliens in mare, ad Christum accessit.

Suas oues commendat. Tertio, dedit eis, vt comederent panem & piscem. Postea Petro an se diligeret, ter interrogato, suam ouile commendauit (Pasce oues meas.)

De apparitione nona. Marc. vit.

Ad Thabor Montem. Primo, ex Domini mandato abeunt Discipuli ad montem Thabor.

Eis apparet. Secundo, ijs apparens ille inquit: (Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra.)

Misit ad predicand. Tertio, mittens eos ad predicandum per vniuersum orbem, sic mandauit: (Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.)

De apparitione decima. 1. Cor. 15.

Apparet plusquam quingentis. Deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul.)

De apparitione undecima. Ibid.

Apparuit deinde Iacobo.

De apparitione duodecima, 1. Cor. 15.

Apparuisse Christum etiam Iosepho ab Arimathia, legitur in hagiographis quibusdam, & verisimile est, atque meditato pium.

Apparuisse Iosepho ab Arimathia legitur.

De apparitione decima tertia. 1. Corinib. 15.

Apparuit & beato Paulo post Ascensionem. (Nouissime autem omnium tanquam abortiuo visus est & mihi) inquit ipse. Apparuit etiam Patribus in limbo, quo ad animam, & postquam inde educti sunt.

Apparuit & Paulo.

Denique, resumpto corpore, apparebat passim Discipulis, & cum eis crebro versabatur.

Passim Discipulis apparebat.

De Ascensione Christi. Act. 1.

Primo, postquam iam per dies quadraginta multoties se Christus Discipulis suis viuum exhibuisset (in multis argumentis, &c. loquens eis de regno Dei) misit eos Hierosolymam, vt promissum sibi Spiritum sanctum illic expectarent.

Post dies quadraginta misit Hierosol.

Secundo, eduxit eos ad Oliueti montem.

Educit ad montē Oliueti.

H 3 (Et

(Et videntibus illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.)

Eisdem suspicientibus in caelum. Angeli 27. parent.

Tertio, iisdem in caelum suspicientibus dictum est per duos illos viros in vestibus albis assistentes, quos Angelos fuisse credimus:

(Viri Galilei, quid statis aspicientes in caelum? Hic Iesus, qui assumptus est à

vobis in caelum,

sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.)

REGV-

REGVLAR ALIQVOT, AD

motus animae, quos diuersi excitant spiritus, discernendos, vt boni solum admittantur, & repellantur mali.

Duertendum est, quod potissimum conueniunt Exercitijs primae hebdomadae.

Conueniunt primae hebdom.

Prima regula est, Quod illis, qui facile peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, se solet inimicus noster illecebras carnis, & sensuum delectationes obijcere, vt eos teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adaugeat. Spiritus vero bonus, e contrario, conscientiam illorum pungit assidue, & per synderesis, rationisque officium e peccando deterret.

De his qui facile peccant mortaliter.

Secunda, Quod alijs hominibus, qui se à vitijs, & peccatis purgandos curam sollicitate, & in obsequij diuini studio magis ac magis in dies promouent, immitit spiritus malignus molestias, scrupulos, tristitias, rationes falsas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediatur. Spiritui autem bono, ex opposito, proprium, consuetumque est recte, agentibus, animum ac vires addere, consolari, deuotionis lachrymas ciere, illustrare mentem, & tranquillitatem dare, sublaris obstaculis omnibus, vt expeditius, alacriusque per opera bona semper ultra tendant.

De his qui se à peccatis abtinent.

H 4 Tertia,

Spiritualis
consolatio
quando di-
gnoscitur .

Tertia, quod spiritualis proprie consolatio tunc esse noscitur, quando per internam quandam motionem exardescit anima in amorem Creatoris sui, nec iam creaturam vllam, nisi propter ipsum potest diligere. Quando etiam lachrymæ funduntur, amorem illum prouocantes, siue ex dolore de peccatis proficiant, siue ex meditatione Passionis Christi, siue alia ex causa qualibet, in Dei cultum, & honorem recte ordinata. Postremo, consolatio quoque dici potest, fidei, spei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cœlestium rerum meditationem, ad studium salutis, ad quietem, & pacem cum Domino habendam, solet incitare.

Quando spiri-
tualis deso-
latio .

Quarta, Quod spiritualis, è contra desolatio vocari debet, quæuis anima obtenebratio, conturbatio, infligatio ad res infimas, seu terrenas: omnis denique inquietudo, & agitatio, siue têtatio trahens in dissidentiam de salute; & spem, charitatemque expellens. Vnde se anima tristari, tepefcere ac torpere sentit, & de ipsius Dei Creatoris sui clementia, prope desperare. Sicut enim consolatio opponitur desolatio, ita etiam quæ ab vtraque oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositæ.

Tempore
desolationis
nihil delibe-
randum .

Quinta, quod tempore desolationis nihil deliberandum, aut innovandum est circa propositum animi, aut vitæ statum, sed in eis perseuerandum, quæ fuerant prius constituta.

puta

puta præcedente die, vel hora consolationis. * * cc
Quemadmodum enim, dum fruitor quis consolatione illa, quam diximus, non proprio suo, sed boni spiritus instinctu regitur: ita, obuersante sibi desolatione, agitur à malo spiritu, cuius investigatione nihil vnquam recte conficitur.

Sexta, Quod tamen desolatione affectus homo, priora sua consilia minime debet immutare; expediet tamen prouideri, & augeri ea, quæ contra desolationis impulsu tendunt: qualia sunt; insistere orationi, cum discussione sui, ac penitentia aliquid assumere.

Remedia
contra deso-
lationem .

Septima, Quod quamdiu premimur desolatione, cogitandum est, nos interim relinquere à Domino nobis ipsis, probationis causa, vt per naturales quoque vires, insultibus inimici nostri obstetamus. Id quod possumus haud dubie, * * dd
sistente nobis iugiter presidio diuino, licet tunc nequaquam sentiatur, eo quod feruorem pristinum charitatis Dominus subtraxerit, relicta nihilominus gratia, quæ ad bene operandum, & ad consequendam salutem, satis esse queat.

Quid cogi-
tandum tem-
pore deso-
lationis .

Octava, Quod hominem tentatione pulsatum, mire inuat patientia seruanda, & patientia.
studium, vt quæ vexationibus huiusmodi proprie opponitur, & è diametro resistit. Accersenda etiam spes est, & cogitatio ad future breui consolationis: si præsertim per sanctos conatus in sexta regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona,

Tres defo-
lationis cau-
sæ.

Nona, Quod causæ defolationis tres sunt præcipuæ. Prima, quia propter nostram in spiritualibus studijs, seu Exercitijs tepiditatem, atque acediam, consolatione diuina merito priuamur. Secunda, vt probemur quinam sumus, & quomodo in Dei seruitium, & honorem, absque præzente quodam consolationum, donorumque spiritualium stipendio nosmet impendimus. Tertia, vt certi plane simus nostrarum virium non esse, vel acquirere, vel retinere. seruorem deuotionis, vehemenciam amoris, abundantiam lachrymarum, aut aliam quamlibet internam consolatione: sed omnia hæc gratuita esse Dei dona. quæ si vendicemus nobis vt propria, superbiæ & vanæ gloriæ crimen, non sine salutis graui periculo, incursumus.

Tempore
consolatio-
nis quid pro-
spiciat.

Decima, quod fruenti homini consolatione, prospiciendum est, quo se pacto gerere, poterit, defolatione deinceps occurrente: vt iam inde acrimoniam, & robur animi mature comparet, ad impetum eius reprimendum.

Consolatio-
ne assente
se deprim.

Vndecima, vt ille idem, affluente consolatione scipsum deprimat, ac vilifaciat quantum potest, reputando secum, quam imbellis, quam ignauius esse apparebit, defolatione impugnante, nisi per gratiæ & consolationis diuinæ opem cito subleuetur. Contra vero ille, quem defolatio molestat, æstimare debet cum Dei gratia, se posse plurimum, facileque aduersarios suos omnes deuicturum esse, dummodo in

Dei

Dei virtute collocet spem suam, & animum suum corroboret.

Dodecima, Quod hostis noster, naturam & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi peruicaciam. Nam sicut femina cum viro rixans, si hunc conspexerit, erecto & constanti vultu sibi obfistere, abijcit illico animum, ac terga vertit: si vero timidum, fugacemque esse animaduenerit, in extremam surgit audaciam, & in illum ferociter inuadit. Itidem consuevit dæmon animo & robore plane desitui, quoties spiritualem athletam corde imperterrito, ac fronte ardua tentationibus videt reluctari. Sin autem trepidet, ad primos impetus sustinendus, & quasi animum despondeat, nulla est bestia super terram inimico illo tunc effertior, acrior & pertinacior in hominem, vt cum pernicie nostra, malignæ obstinacæque mentis suæ desiderium adimpleat.

Quomodo
cum hoste
nostro con-
siliandum.

Decima tertia, Quod idem inimicus noster amatoris, qui puellam honestorum parentum filiam, vel vxorem viri alicuius probi volens seducere, summo opere procurat, vt verba, & consilia sua occulte sine: nilque reformidat magis ac ægere fert, quam si puella patri suo, vel vxor marito illa patefaciat, cum sciat hoc pacto de votis, & conatibus suis actum esse. Ad eundem modum obnixè satagit diabolus, vt anima quæ circumuenire cupit, ac perdere, fraudulentas

Exemplum
nequæ ama-
toris in dæ-
mone.

suas

suas suggestiones teneat secretas. Indignatur vero maxime, & grauissime cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel spirituali homini molimina sua detegantur, à quibus ita excidere se funditus intelligit.

Exemplum
belli ducis in
demon.

Decima quarta, Quod solet etiam aduersarius imitari aliquem belli ducem, qui obsessam arcem expugnare, atque depredari cupiens, explorata prius natura, & munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam, & callide inquirat, quarumnam virtutum præsidij, moralium scilicet, aut theologiarum, ipsa vel munita, vel destituta sit: eaque potissimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac subuertere nos sperat, quam in nobis minus ceteris firmam, custoditamque esse præuidet.

REGV.

REGVLÆ ALIÆ VTILES AD
pleniorum spirituum discretionem, & secundam hebdomadam potissimum conuenientes.

Prima est, Quod proprium est Dei, & Angeli cuiusque boni, veram infundere spiritualem lætitiã animam, quam mouent, sublata tristitia, & perturbatione omni, quam ingessit demon: cum hic è contrario, sophisticis argumentis quibusdam, veri speciem præferentibus, lætitiã illam in anima repertam, oppugnare solet.

Verã spiritualis lætitiã à quo.

Secunda, Solius est Dei, consolari animam, nulla præcedente consolationis causa, cum sit hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, & illam in amorem sui totam conuerrere, trahere, & mutare. Causam vero præcedere nullam tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, neque voluntati nostræ quicquam obiectum est, quod eiusmodi consolationem, causare ex se possit.

Animam consolatione solus Dei est propria.

Tertia, Quoties præcessit consolationis causa, auctor eius potest existere tam malus Angelus, quam bonus, sed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, vt anima in boni cognitione, & operatione magis proficiat, malus autem, vt male agat illa, & pereat.

Quidam præcessit consolationis causa, quis auctor.

Quarta, Id moris est spiritui maligno, vt in lucis Angelum transfigurans se, cognitis

Mos demonis qualis.

gnitis pijs anima votis, primum obsecundet, mox inde ad peruersa sua desideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas sanctasque hominis cogitationes sequi, & fouere; at deinde in occultas fallaciarum suarum pedicās paulatim tractum illaqueat.

Sedulo cogitationes excutienda.

UNIVERSITATIS

Quinta, Sedulo & accurate excutiendæ sunt cogitationes nostræ, circa principium, medium & finem suum. quæ tria si recte se habeant, Angeli boni argumentum est, cogitationes illas suggerentis: sin autem per discursum mentis, aliquid offertur, vel sequitur, quod ex se malum sit, vel auocet à bono, vel ad minus bonum impellat, quam anima prius querendo sequi decreuisset, vel animam ipsam defatiget, angat, ac perturbet, sublata quæ prius aderat, quiete, pace, & tranquillitate; euident tunc erit indicium, auctorem esse cognitionis eiusmodi, spiritum malignum, vt pote utilitati nostræ semper aduersantem.

Quando deprehenditur hostis, quid faciat.

Sexta, Quoties contingit, in aliqua suggestione deprehendi hostem ex cauda sua, serpentina, id est, sine malo; quem semper nobis insinuare studet; tunc plurimum iuvat, reuoluere discursum totum, & notare, quid ab initio prætulerit bonæ cogitationis, & quomodo præcedentem spiritualis gustus suauitatem, animi serenitatem sensim amouere, ac venenum suum infundere tentarit, vt per huiusmodi experimentum cognita illius fraudes, facilius

cilius deinceps caueantur.

Septima, eorum, qui promouent in bono fatutis, animis se insinuat vterque spiritus diuerso modo: bonus quidem leniter, placide, ac suaviter, sicut aqua stilla in spongiam illabens; malus vero duriter, implacide, & violenter, cum strepitu quodam, sicut imber decidens in petram; illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppositum prorsus vsu venit. Cuius sane diuersitatis ratio est, quatenus Angelo vtrilibet similis est vel dissimilis animæ ipsius dispositio. Si enim contrariam sibi eam alteruter spiritus inuenerit, cum strepitu & pulsu, qui facile aduertiqueat, ei se coniungit. Si conformem vero tanquam in propriam & apertam domum subit cum quiete.

Diuersitas vtriusque Spiritus.

Octaua, Quoties sine præuia vlla causa, Quando est consolatio nobis adest, quamuis ei, tanquam diuinitus immissa, vt supradictum est, nihil fallaciarum subesse possit; debemus tamen attente, ac sollicitè distinguere præsens consolationis tempus à proximo sequente, in quo anima seruet adhuc, & fauoris diuini nuper accepti, sentit reliquias. Nam posteriore hoc tempore, frequenter accidit, vt vel ex habitu, discursu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali spiritus instinctu, aliqua sentiamus, vel delibemus, quæ cum ab ipso Deo, citra medium non emanent, solerti indignet discussione, priusquam recipiant assensum, vel in opus veniant.

Quando est consolatio sine præuia causa, quid faciendum.

RE-

REGVLAE NON NVLLAE, IN
distribuendis elemofynis feruanda.

Quando erogatur in conuictos quae feruanda.

UNIVERSITATIS

* e e

Quid si quis alter me confideret facien.

Quid si vitæ exitus iustæ rec.

Quid mallem in die iudicij.

Prima, Si quid erogare libeat in homines genere, vel amicitia coniunctos, erga quos sentitur procliuor affectus; attendendæ erunt regulæ quatuor, quas ex parte circa electiones commemorauimus. Earum itaque prima hæc est, vt affectus erga tales meus, recta proueniat ex amore Dei, quem certe amorem debeo sentire in me, vt radicem esse & causam cuiuscunque meæ affectionis erga cognatos, & amicos omnes; ac operam dare, vt in hoc præsentis negotio, præcipua ea ratio elucescat.

Secunda, Vt considerem, si quis alter cui parem mecum statum, seu perfectionis gradum optem, me consulat super negotio istiusmodi, quam ego illi erogationis faciendæ dicturus sim rationem. Hæc igitur & me vt par est.

Tertia, Vt cogitem, si mihi vitæ nunc exitus instaret, quid in hac re egisse vellem potissimum. Ita ergo agendum in præsentia, decernam.

Quarta, vt prospiciam similiter, quid mallem in die iudicij à me fuisse super his transactum. Id quod & nunc citra dubium præeligam.

Quinta, vt quoties ad personas, mihi humana

no

no aliquo vinculo coniunctas, affectum meum sentio magis inclinare, regulas quatuor prædictas sedulo expendam, & iuxta eas examinem affectum, nihil de elemofyna, seu distributione faciendæ cogitans, donec ab animo, si quid non rectum inest, remouero.

Sexta, quamuis facultates diuino cultui, & vsui ecclesiastico dicatæ, citra culpam assu- mi possint distribuendæ ab eo, qui ad hoc ministerium sit vocatus: cum tamen plurimis, in determinanda proprijs suis sumptibus iusta portione, soleat de excessu scrupulus incidere, operæpretium est iuxta regulas superiores, vitæ suæ statum recte disponere.

Septima, propter rationes dictas, & alias pleraque, in administrandis ijs, quæ ad propriam personam, conditionem, domum, aut familiam pertinent; optimum ac securissimum est unicuique, distributionis curam subeunti, vt suæ subtrahat commoditati quantum potest, ac seipsum proxime conformet ad exemplar Domini nostri IESU CHRISTI summi Pontificis: quando quidem in tertio etiam Carthaginensi Concilio, in quo interfuit sanctus Augustinus, decretum fuit, supellectilem Episcopi, vilem ac pauperem debere esse. Hoc idem in quolibet statu seu vitæ genere prouideri conuenit, habita interim ratione personarum, & statuum ipsorum, sicut in matrimonio exemplum præbent S. Ioachimus, & S. Anna, qui diuisis

Quid quando ad conuictos inducatur.

Quid seruandum pro rebus Eccl.

Optima ratio distribuendi.

I

per

per annos singulos facultatibus suis in tres partes, pauperibus vnam erogabant, alteram dicebant in templi, & diuini cultus ministerium; & tertiam postremo necessitati suę referuabant.

QVAEDAM NOTATV DIGNA

*de scrupulis, quos anima dæmon
micit, agnoscendis.*

Scrupulus
improprie.

Rimum, vulgo scrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrij motu & iudicio, aliquid concludimus peccatum esse, cum peccatum non sit: veluti si quis animaduertens se crucem, ex paleis humi figuratam, in transitu calcasse, criminari sibi vertat. Hoc autem nõ scrupulus proprie, sed iudicium potius erroneum vocari debet.

Scrupulus
proprie qua-
lit.

Secundum; scrupulus proprie dicendus est, quoties post calcatam crucem eiusmodi, vel post cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinsecus, peccati admitti suspicio. Et quamuis altera ex parte veniat in mentem, nos minime peccasse; ambiguitatem tamen quandam, atque animi perturbationem sentimus, à dæmone videlicet obrusam.

Prior species
scrup. impro-
prie fugien-
da.

Tertium, prior scrupuli species, improprie dici, prorsus abhorrenda est vt erroris plena. Posterior vero, per tempus aliquod (dum præsertim recens est vite melioris institutio) animam

animam rebus spiritualibus vacantem, non parum inuati, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati specimine abducat, iuxta illud Diui Gregorij: Bonarum mentium est, ibi culpam agnoscere, vbi culpa non est.

Quartum, callide obseruare solet inimicus, qualis nam sit animæ cuiusvis conscientia, crassior ne, an delicatior. Et si quam inuenit delicatam, multo quoque delicatorem efficere nititur, & in extremum quandam redigere anxietatis gradum, vt sic misere turbatam, à profectu spirituali tandem deiciat.

Pura si animam nouerit, quæ peccato nulli consentiat, mortali, siue veniali, immo ne vnam quidem (vt sic dicamus) voluntarij peccati sustinere queat, tunc, quoniam non potest veram peccati rationem illi obijcere, eo satagit adducere, vt peccatum sibi esse credat, quod reuera non est, cuiusmodi est, de verbo aliquo, vel cogitatiuncula repentina. Crassam è diuerso animam, seu conscientiam, reddere crassiorē studet, vt, quæ negligebat prius venialia peccata, mortalia quoque nunc parum curet, ac in dies minus respiciat.

Quintum, vt anima progredi valeat in via spirituali, ad illius partis oppositum tendat necesse est, in quam inimicus tentat pertrahere: vt si laxiorem iste conscientiam facere admittitur, faciat illa strictiorem: aut relaxet contra, si dæmon nimium velit restringere. Sic

Dæmonis
calliditas in
conscientia
obseruanda.

Vt nitendū
contra scrupulos.

enim continget, vitatis extremæ vtriusque partis periculis, animam ipsam in medio quodam quieto, & securo statu ingiter manere.

Cum vana gloria pulsatur.

Sexta, quotiescunque homini, dicere, aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ vfu, vel maiorum nostrorum sensu non dissonat, quodque tendit in Dei gloriam; obuiat extrinsecus suggestio dissuadens, ne dicat, aut agat illud propositum, adducta vel vana gloriæ, vel mali alterius cuiusvis fucata quadam ratione:

Tunc ad Deum eleuanda mens est: sique appareat, ad eius gloriam spectare dictum, aut factum eiusmodi, vel certe contra-

rium non esse, tendendum recta

erit aduersus talem cogi-

tationem, atque ob-

streptenti nobis

inimico

respondendum cum diuo Ber-

nardo: Nec propter te

cæpi, nec pro-

pter te fi-

niam.

R.H.

REGVLAE ALIQVOT SERVANDAE

vt cum orthodoxa Ecclesia vere sentiamus.

Prima, sublato proprio omni iudicio, tenendus est semper paratus, promptusque animus ad obediendum veræ Christi sponsæ, ac sanctæ matri nostræ, quæ est orthodoxa, catholica, & hierarchica Ecclesia.

Animi periculo.

Secunda, laudare conuenit solitam fieri sacerdoti confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sacræ sumptionem annuam vt minimum, cum sit laudabilius octauo quoque die, aut semel saltem in mense quolibet, seruatis interim conditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

Læus frequenter Sacram.

Tertia, commendare Christi fidelibus, vt frequenter, ac deuote Missæ sacrum seu sacrificium audiant. Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, & preceationibus quibusque, vt sunt, quas vocamus horas canonicas.

Commendatio sacrorum, & cantus Eccles.

Quarta, laudare plurimum religionum status, atque celibatum, seu virginitatem matrimonio præferre.

Commendatio religiosi status.

Quinta, comprobare vota religiosorum de seruanda castitate, paupertate, obedientiaque

Commendatio voto, & perfectionis relig.

1 ; tiaque

tiaque perpetua, cum alijs perfectionis, & supererogationis operibus. Vbi obiter notandum est, quod cum voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Christianæ: de alijs, quæ ab ipsa perfectione potius auertunt, vt de negotiatione, vel matrimonio, votum nunquam emittendum sit.

Commen-
datio reli-
quiarum, sti-
tionum, &c.

Sexta, laudare præterea reliquias, venera-
tionem, & inuocationem Sanctorum. Item
stationes, peregrinationesque pias, indulgentias,
iubilæa, candelas in templis accendi solitas, &
reliqua huiusmodi pietatis, ac deuotionis no-
stræ adminicula.

Commen-
datio ieiuniorum, &
pœnitent.

Septima, extollere abstinentiæ ac ieiunio-
rum usum, vt quadragesimæ, quatuor temp-
porum, vigiliarum, sextæ feriæ, sabbati, aliorum,
que pro deuotione susceptorum. Item sponta-
neas afflictiones sui, quas pœnitentias dicimus,
non internas solum, sed etiam externas.

Commen-
datio Tem-
plorū & ima-
ginum.

Octaua, laudare insuper templorum ex-
trusionem, atque ornamenta, nec non
imagines, tanquam propter id quod representant,
iure optimo venerandas.

Commen-
datio veterum
Ecclesiæ.

Nona, confirmare maxime omnia Ecclesiæ
præcepta: nec impugnare vilo modo:
sed contra impugnantem quæ sitis vndique ratio-
nibus promptè defendere.

Approbatio
patrum, de-
retorū, &c.

Décima, Patrum etiam, seu superiorum de-
creta, mandata, traditiones, ritus, & mo-
res studiose probare. Licet autem non reperia-
tur

tur vbique ea, quæ deberet esse, morum integri-
tas. si quis tamen vel in publica concione, vel in
populari commercio, ipsis obloquitur, generat
potius damna & scandala, quam aliquid afferat
remedij, aut utilitatis, cum nihil aliud sequatur
nisi exasperatio, & obtreccatio populi aduersus
Principes ac Pastores suos. Temperandū est igitur
ab isto inuertiuarum genere. Veruntamen,
sicut damnosum est, primates ipsos absentes,
apud populū allatrare, atque profcindere: ita rur-
sus priuatim admonere eos, qui si velint, mædri
huic malo possunt, operæ precium videtur fore.

Vndecima, doctrinam sacram plurimi fa-
cere, tum eam, quæ positiua dici solet,
tum quæ scholastica. Sicut enim sanctis Docto-
ribus antiquis Hieronymo, Augustino, Grego-
rio, & consimilibus, scopus fuit, ad amorem,
& cultum Dei amplectendum, animos mouere:
ita peculiare est B. Thomæ, Bonanenturæ, Ma-
gistro Sententiarum, & alijs recentioribus Theo-
logis, dogmata ad salutem necessaria exactius
tradere, atque definire, prout conuenit suis tem-
poribus, & posteris, ad errores hæresum con-
futandos. Siquidem Doctores huiusmodi, vt
sunt tempore posteriores, non solum Scripturæ
sacræ intelligentia præditi sunt, & veterum au-
ctorum iuuantur scriptis: sed etiam cum influxu
diuini luminis, conciliorum sanctionibus, decre-
tis, & varijs Ecclesiæ sanctæ constitutionibus, ad
salutis nostræ subsidium feliciter vtuntur.

Doctr. Ger-
tum positiua
tū scholas,
commend.

Vitanda cū
Sanctus com-
paratio.

Dodecima, culpabilis est, ac vitanda hominum, qui adhuc in terris viuunt, (quantumuis laudabilium) comparatio cum Sanctis, & Beatis, dicendo: Iste est doctior sancto Augustino; ille est alter S. Franciscus: Aequalis est Paulo sanctitate, aut aliqua virtute, non est inferior, &c.

Ecl. defini-
tioni prom-
pta subauf-
sio.

Decima tertia, denique vt ipsi Ecclesie Catholice omnino vniuersales, conformesque sumus, siquid, quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse definierit, debemus eundem, quod nigrum sit, pronunciare. Indubitate namque credendum est, eundem esse Domini nostri IESV Christi, & Ecclesie orthodoxe, Sponse eius, spiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad salutem: neque alium esse, Deum, qui olim tradidit decalogi precepta, & qui nunc temporis Ecclesiam hierarchicam instruit, atque regit.

Ve de pra-
dest. loquen-
dum.

Decima quarta, aduertendum quoque est, quanquam verissimum sit, nemini contingere salutem, nisi predestinato; circumspecte tamen super hoc loquendum esse, ne forte gratiam seu predestinationem Dei nimis extendentes, liberi arbitrij vires, & operum bonorum merita excludere velle videamur: vel e conuerso, ne plus a quo hisce tribuentes, illis interim derogemus.

Vitandum
de praest.
sermo fre-
quentur.

Decima quinta, similem ob causam frequens de predestinatione sermo habendus

us non est: sique incidat nonnunquam, ita temperari decet, vt nulla plebi audienti detur occasio erroris, ac dicendis, si de salute mea, vel damnatione iam definitum est, siue male, siue bene agam, aliter euenire non potest: vnde solent multi opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

Decima sexta, accidit etiam non raro, vt ex immodica fidei predicatione, & laude, adiecta distinctione, aut explicatione nulla, ansam arripiat populus, torpescendi circa bona quaelibet opera, quae fidem preeunt, aut sequuntur charitatis nexu efformatam.

Decima septima, neque eundem, predicanda, & inculcanda gratia Dei vsque adeo insistendum fuerit, vt serpere inde possit auditorum animis lethalis error, negata liberi arbitrij nostri facultate. De gratia ergo ipsa diffuse quidem loqui fas est, Deo aspirante, sed quatenus in gloriam eius vberiore redundat, idque iuxta modum conuenientem, nostris praesertim temporibus, tam periculosus: ne & liberi arbitrij vsus, & operum bonorum efficacia tollatur.

Decima octaua, quamuis summe laudabile sit atque vtile, ex dilectione pura inseruire Deo, nihilominus tamen valde commendandus est Maiestatu diuinae timor. Neque porro is timor solum, quem filialem appellamus, qui pius est, ac sanctus maxime: verum etiam alter, seruilis dictus. Quippe qui homini vtilis est

Cause de fi-
de dicendi.

Ve de gra-
tia loquen-
dum.

Timor est lau-
dabilis.

est admodum, & sæpenumero necessarius, ut à
mortali peccato, quando incidere contingit,
resurgere prompte studeamus: à quo dum
erimus immunes, atque alieni, fa-
cilius patebit ascensus ad ti-
morem illum filialem

Deo penitus ac-
ceptum,

qui nobis cum ipso Deo
vniõnem amoris præ-
stat, & confer-
uat.

*Qua ab alijs impressis Exercitiorum exemplis
variant, ex utroque nostro exemplari ma-
nuscripto: In mysterijs autem vita Chri-
sti, etiam ex editione vulgata, emendata
sunt.*

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

LOCA, QUÆ EX DILIGENTI
cum Hispanico Authographo collatione adnotata sunt in hac postrema editione.

SE A Patrum deputatio, qua in V. Generali Congregatione pro recognoscendo Directorio Exercitiorum instituta fuit; illud in primis proposuit, ut antequam liber Exercitiorum denuo imprimeretur, cum Hispanico Autographo, qui Roma seruat, diligenter conferretur, non ut noua quadam verso fieret, sed ut loca quadam accommodarentur, qua in vulgata latina editione subobscura videbantur. Quod cum R. P. N. fieri mandasset, facta diligenti collatione, perceptum est, latinam editionem in paucis ab Autographo discrepare. Iis igitur pratermissis, qua parui momenti esse videbantur, ea tantum loca adnotari placuit, in quibus sensus subobscurus censebatur, vel certe clarior hac noua versio reddi poterat. Quæ omnia cum essent à R. P. N. cum Patribus Assistentibus diligenter examinata, ne vulgata editio, ob reuerentiam, qua illi merito debetur, mutari videretur, satius visum est, si in fine Exercitiorum loca omnia, qua sunt adnotata, ponerentur stellulis quibusdam signata, qua locis, in quibus facta est mutatio, responderent, ut facilius, qua in postrema hac editio.

editione fuerunt accommodata, reperiri à quolibet possent. Hic autem labor, ut speramus, maiorem quandam lucem afferet ijs, qui Exercitia tractant; omnibusque Societatis nostra hominibus, qui Exercitiorum usum habere debent frequentissimum, non erit iniucundus. Roma 25. Iunij. M. D. XCVI.

Mandato R. P. N. Generalis.

Iacobus Dominicus Secretarius.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

INSTITUTO DE BIBLIOTECAS

IN ANNOTATIONIBVS
giginti, quæ sunt in principio
Exercitiorum.

Pagina 11. Annotatione quarta in fine, ubi dicitur. * a Expedi nonnunquam succidi hebdomadam. Sensus erit clarior si legatur, Contrahi hebdomadam.

Pag. 12. Annotatione octava ubi dicitur. * b In prioribus duabus hebdomadis. *Lege.* Pro prioribus duabus hebdomadis.

Pag. 13. Annotatione decima in fine, ubi habetur. * c Atque per Exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur. *Lege.* Atque Exercitijs primæ hebdomadæ respondet.

Pag. 15. Annotatio decima septima ita poni debet. * d Decima septima. Perutile est, ut qui tradit Exercitia, quamvis inquirere, ac scire non intendat proprias alterius cogitationes, & peccata; certior tamen fideliter fiat de varijs agitationibus, & cogitationibus, quas varij spiritus immittunt. Perspecto enim maiori, aut minori eius profectu, nonnulla spiritualia Exercitia præscribere illi potest, præsentis animæ necessitati opportuna.

In fundamento.

Pag. 21. Ubi dicitur. (* e Prout libertati arbitrij nostri subiectæ sunt, & non prohibita)

cla-

clarus ex Autographo dicitur. Pro ut libertati arbitrij nostri permissum est, & non prohibitum.

Pag. eadem, circa finem fundamenti, ubi habetur. * f Sed consentaneum est ex omnibus ea demum, quæ ad finem, ducunt, eligere, ac desiderare. *dicitur.* Sed consentaneum est ex omnibus ea demum, quæ ad finem, cuius gratia conditi sumus, nos ducunt, eligere, ac desiderare.

In quinto Exercitio prima hebdomada.

Pag. 40. In primo puncto. * g Et animas igneis quibusdam corporibus velut ergastulis inclusas. *dicitur.* Et animas velut igneis quibusdam corporibus tanquàm ergastulis inclusas.

In Additionibus.

Pag. 42. In prima additione, ubi dicitur. * h Cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, & de Exercitio faciendo. *Ex Autographo dicitur.* Cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, Exercitij facienda puncta breuiter animo retractans.

In meditatione secunda diei in secunda hebdomada.

Pag. 53. In primo puncto. * i Inter quos me adesse

adese fingam, tanquam pauperulum, eorum
vctunq; necessitatibus, &c. *Addatur ex Au-
tographo.* Inter quos me adese fingam, tanquam
pauperulum, & seruum indignum, eos spe-
ctantem, contemplantem, & eorum necessitati-
bus cum reuerentia maxima famulantem.

In quinta Contemplatione.

P Ag. 55. *In tertio puncto.* * K. Dulcedo ani-
mæ diuinis donis, &c. *Legatur.* Dulcedo, di-
uinitatis, animæ, eiusque virtutum, ac cetero-
rum omnium iuxta rationem, &c.

In quinque notandis.

P Ag. 56. *In tertio.* * I Superaddita circa ve-
speras vna repetitione, & sensuum applica-
tione ante coram. *Ex Autographo.* Superad-
dita circa vespas vna repetitione, & postea
sensuum applicatione ante coram.

In secunda die.

P Ag. 58. * m Et fuga in Ægyptum. *Additur
ex Autographo.* Et fuga eiusdem veluti exul-
tantis in Ægyptum.

*In Praludio post Contemplationem
tertia diei.*

P Ag. 59. *Quod ibi dicitur de distinctione dup-
plicis*

plis status, clarius ita ponetur ex Autographo.
* n Cum supra propositum fuerit exemplū Chri-
sti de vitæ genere, quod in mandatorum Dei ob-
seruatione consistit, dum parentibus suis fuisse
subditus memoratur, & primus, seu communis
status appellatur. Nunc idem ipse Dominus for-
mam videtur exhibere alterius, seu secundi sta-
tus, perfectionem Euangelicam afferentis, quan-
do videlicet in templum se contulit, &c.

*In Meditatione quarta diei de tribus
bonnum Classibus.*

P Ag. 63. *In fine primi Praludij.* * o Sublato
vctunq; noxio affectu rerum, vtpote salutis
impedimento. *Legatur.* Sublato vctunq;
noxio affectu rei partæ, vtpote, &c.

Pag. eadem. In prima Classe. * p Debitaque
adminicula toto vitæ tempore non admouet.
Ex Autographo. Debitaque adminicula vsque
ad horam mortis non admouet.

Pag. 64. In tertia. * q Ac interim omnia
relinquens integra, &c. *vsque ad finem.* Ita *ex
Autographo veru potest clarius.* Ac interim ita
se gerit, vt qui omnia in affectu reliquerit, eni-
tendo scilicet, neque hoc, neque aliud quippiam
expetere, nisi quantum diuini obsequij intuitus
moueret; ita vt non aliam admittat relin-
quenda, aut retinenda rei acquisitæ causam.

K

præ-

præter rationem, ac desiderium, melius Deo domino nostro seruiendi.

*Pag. 64. In Notando. * r* Seruabimus tamen interca, &c. *vsque ad finem. in Autographo sic habetur.* Atque hoc ipsum optare, petere, & flagitare, spectato solum obsequio, & gloria diuinæ ipsius bonitatis.

In secundo Notando post duodecimam Meditationem.

*P Ag. 66. Secundo. * s* Quod inchoanda est, &c. *vsque ad finem. Omnis dubitandi ratio tollitur, si ita vertat. r ex Autographo.* Secundo, quod inchoanda est electionum disculio à contemplatione discessus Christi ex Nazareth Iordanem versus inclusiue, quæ sic quinto die, vt in sequentibus declaratur.

In modo secundo bene eligendi.

*P Ag. 72. In secunda Regula. * t* Secunda est considerare, &c. *vsque ad finem. Clarius ita verti potest ex Autographo.* Secunda est considerare, si quis mihi vir antea ignotus, & nunquam plane visus, cui tamen nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius super electione huiusmodi, quid nam ego illi facien-

endum, & eligendum ad maiorem Dei gloriam, & maiorem animæ illius perfectionem, essem consulturus: quo animaduerso, id mihi agendum ducam, quod alteri suaderem.

In tertia hebdomada.

*P Ag. 75. In titulo prima contemplationis. * u* Prima contemplatio fit media nocte, &c. *Addatur ex Autographo.* Prima contemplatio de Christi Domini nostri professione à Bethania in Hierusalem, & de gestis vsque ad vltimam, cœnam inclusiue, fit media nocte, & continet orationem præparatoriam.

*Pag. 76. In quarto puncto. * x* Quartum, aduertere quid iam inde, &c. *ita vertendum ex Autographo.* Quartum, Aduertere quid Christus Dominus noster in humanitate patitur, aut pati appetat, iuxta punctum, quod meditandum suscipitur: vnde incipiam & ipse maximo conatu dolorem, maestitiam, & fletum, mihi excitare. idemque curabo in subsequentibus punctis.

*In prima Contemplatione quarta
hebdomada.*

P Ag. 84. *In primo Praludio.* * y Sepulto corpore: *Ex Autographo habetur.* Corpore ab anima separato, vox enim illa (sepulto) non est, neque cohaeret cum aliji.

Par. 85. In quarto puncto. * z Quomodo Christi diuinitas passionis, & mortis tempore abscondita. *In Autographo habetur.* Quomodo Christi diuinitas, quae passionis tempore videbatur abscondita; &c.

*In Contemplatione ad acquirendum
amorem.*

P Ag. 89. *In tertio puncto.* post illa verba. * a Laborantem quodammodo: addantur haec *ex Autographo.* Vt in caelis, elementis plantis, fructibus, & animantibus, quatenus dar, &c.

De Conuersione Magdalena.

P Ag. 105. *In Autographo non habentur verba illa.* * b b Siue Maria Magdalena foror Marthae fuerit, siue alia.

In

*In quinta Regula de discretione
spirituum.*

P Ag. 121. *Verba illa.* * c c Quomodo enim dum fruitur quis usque ad finem. ita commodius verti possunt *ex Autographo* Quomodo enim in consolatione bonus spiritus nos magis regit, ac dirigit; ita in desolatione, malus, cuius inligatione, & consilijs nihil retum decernere possumus.

*In septima Regula de discretione
spirituum.*

P Ag. 121. *Circa medium.* * d d Assistente, nobis iugiter praesidio diuino, licet tunc nequaquam sentiat. *In Autographo sic habetur.* Assistente nobis praesidio diuino, quod semper manet, licet tunc nequaquam sentiat.

*In secunda Regula pro distribuendis
Elemosynis.*

P Ag. 128. *Secunda.* * e e Vt considerem, &c. usque ad finem. Haec regula *in Autographo sic habetur.* Secunda, Vt considerem si quis alter esset mihi plane ignotus, cui tamen pro
K 3 hoc

hoc ministerio, & ipsius statu omnem perfectionis gradum exoptem, quam ego illum in hac distributione rationem sequi vellem ad maiorem Dei gloriam, & animæ suæ perfectionem:

hac
ipsa eadem mihi
utendum
esse.

LAVS DEO.

BRE-

BREVIS INDEX MEDITATIONVM,
Additionum, & Notandorum, quæ
hoc libro continentur.

O <i>Confirmatio Exercitiorum Pauli Tertij.</i>	pag. 1
T <i>Testimonia eorum, quibus censura Exercitiorum est commissa.</i>	5
P <i>Præfatio ad Lectorem.</i>	7
A <i>Annotationes, ut iuuari possit & ii, qui tradit; & is, qui accipit Exercitia.</i>	9

Prima hebdomada.

P <i>Principium, seu fundamentum.</i>	30
E <i>Examen particulare.</i>	32
E <i>Examen generale.</i>	35
E <i>Examini generalis modus.</i>	30
C <i>Confessionis generalis, & communionis usus.</i>	30
P <i>Primum Exercitium secundum tres animæ potentias circa triplex peccatum.</i>	32
S <i>Secundum Exercitium, meditatio de peccatis.</i>	36
T <i>Tertium Exercitium, repetitio primi & secundum tribus colloquijs.</i>	38

K 4

Quar.

I N D E X.

<i>Quantum simile.</i>	39
<i>Quantum de inferno.</i>	39
<i>Exercitiorum temporis distributio.</i>	41
<i>Additiones ad Exercitia melius agenda.</i>	42
<i>De penitentia, seu afflictione corporis.</i>	44
<i>Notanda alia quatuor.</i>	45

Hebdomada secunda.

C ontemplatio Regni Christi.	47
<i>Prima diei meditatio prima de Incarnatione.</i>	50
Contemplatio secunda de Natiuitate.	52
Tertia, repetitio utriusque.	54
Quarta similis.	ibid.
Quinta, applicatio sensuum ad predictas.	55
Annotationes quinque.	56
Secunda diei contemplationes.	58
Tertia diei.	ibid.
Præliudium considerationis statuum diuersorum.	59
Quarta diei meditatio de duobus vexillis.	60
Eiusdem diei meditatio de tribus hominum classibus.	63
Quinta diei, sexta, septima, vsque ad nonam.	
<i>pag.</i>	65
Decima, Vndecima, & Duodecima.	66
Annotationes tres.	ibid.
Tres modi humilitatis.	66
Præliudium ad electionem faciendam.	67

Intro-

I N D E X.

Introducchio ad eligendarum rerum notitiam.	
<i>pag.</i>	68
De tempore triplici ad electiones faciendas.	70
Modus prior bonæ electionis faciendæ.	71
Modus posterior.	72
De emendatione, seu reformatione vitæ status.	73

Tertia hebdomada.

C ontemplatio prima, de cœna Domini.	75
<i>Secunda de gestu post cœnam, & in bor-</i>	
<i>to.</i>	77
Notanda quatuor.	78
Secunda die.	79
Tertia, & quarta.	ibid.
Quinta, & sexta.	80
Septima cum annotationibus.	ibid.
Regula ad victum temperandum.	81

Quarta hebdomada.

C ontemplatio prima de Resurrectione.	84
<i>Annotationes aliqua.</i>	85
Contemplatio ad amorem spirituales excitandum.	87
<i>Modi tres orandi, primus</i>	90
<i>Secundus.</i>	92
<i>Eius regula.</i>	93
<i>Tertius.</i>	94
<i>Eius regula.</i>	ibid.

Vitz

I N D E X.

Vitæ D. N. Iesu Christi Mysteria.

N otandum.	99
De Annunciatione.	ibid.
De Visitatione.	96
De Natiuitate.	ibid.
De Pastoribus.	97
De Circumcisione.	ibid.
De tribus Magis.	97
De Purificatione B. Virginis, & pueri Iesu presentatione.	98
De fuga in Aegyptum.	ibid.
De reditu.	99
De Vita Domini ab anno ætatis sua duodecimo usque ad trigesimum.	ibid.
De Ascensu in Templum.	100
De Baptismo.	ibid.
De tentatione.	100
De Apostolorum vocatione.	101
De primo Christi miraculo facto in nuptijs.	102
De fugatis à Templo negotiatoribus prima vice.	ibid.
De sermone Christi, in monte.	ibid.
De sedata Maris tempestate.	103
De Ambulatione super aquas.	ibid.
De missis ad prædicandum Apostolis.	104
De conuersione Magdalene.	ibid.
De quinque millium hominum refectio- ne.	pag. 105
	De

I N D E X.

De transfiguratione.	105
De Lazari suscitatione.	106
De cœna apud Bethaniam.	ibid.
De die Palmarum.	107
De Prædicatione in Templo.	ibid.
De cœna vltima.	ibid.
De mysterijs post cœnam, & in vorto gestis.	pag. 108
De comprehensione Christi, & traductione ad Annam.	109
De gestis in dōmo Caiphe.	ibid.
De Christi apud Pilatum accusatione.	110
De transmissio Christi ad Herodem.	ibid.
De reuersione ab Herode ad Pilatum.	111
De condemnatione & Crucifixione Iesu Christi.	ibid.
De mysterijs in Cruce factis.	112
De mysterio sepultura.	ibid.
De Christi Resurrectione, & apparitione prima.	113
De apparitione secunda.	ibid.
De apparitione tertia.	113
De apparitione quarta.	114
De apparitione quinta.	ibid.
De apparitione sexta.	115
De apparitione septima.	ibid.
De apparitione octaua.	115
De apparitione nona.	116
De apparitione decima.	ibid.
De apparitione vndecima, duodecima, & de- cima	

I N D E X.

<i>cima tertia.</i>	117
<i>De Ascensione.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Regula ad motus animæ discernendos.</i>	119
<i>Regula vtilis ad plenorem spirituum discretionem.</i>	125
<i>Regula in distribuendis elemosynis.</i>	128
<i>De scrupulis dignoscendis.</i>	130
<i>Regula seruanda, ut cum Ecclesia sentiamus.</i>	131
<i>Loca adnotata in postrema editione ex collatione cum Hispanico Autographo.</i>	140

F I N I S.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL

DIRECTORIUM
IN EXERCITIA
SPIRITUALIA
B. P. N. IGNATII.

ROMÆ,
In Collegio Romano eiusdem Societatis.
Anno Domini . M. DC. XV.

SUPERIORVM PERMISSV.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE MÉXICO

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

Directorium Exercitiorū
spiritualium ante aliquod
annos typis excusum eo
consilio ad Prouincias
missum fuit, ut antequam suprema
manus operi imponeretur, vñs at-
que experientia docerent, an ali-
quid addi, aut detrabi, vel etiam
commodius dici posse videretur:
atque in hunc finem omnes monui-
mus, ut si alicui tale quidpiam oc-
curreret per suos Superiores ad R.
P. N. Generalem Romam mitte-
ret. cum autē quaedam à nonnul-
lis obseruata, ac Romam transmis-
sa fuissent, ijs omnibus in quinta
Congregatione Generali à Depu-
tatis Patribus ad Directorium
recognoscendum diligenter, atque
A 2 exacte

exaete discussis, iterumque à R.
P. N. Patribusque Assistentibus
accurate perpensis, ad hunc tan-
dem modum Directorium accom-
modari posse visum est. speramusq.
laborem hunc non solum probatum
iri, sed etiam ijs, qui spiritualia
Exercitia tradituri sunt, valde
vilem fore. Reliquum est, ut hac
occasione nostri (ut plenius ad Pro-
uinciales communibus litteris scri-
ptum est) in posterum ad Exerci-
tia spiritualia frequentanda Stu-
diosius incumbant, & alijs etiam
maiori cum utilitate tradere stu-
deant. Datum Romæ Kalendis
Octobr. 1599.

Mandato R. P. N. Generalis

Jacobus Dominicus Secretarius.

3
PROOEMIUM
DE DIGNITATE
ET UTILITATE
EXERCITIORVM,
ET
DE NECESSITATE
DIRECTORII.

SINTER alia instrumenta, que
Deus pro sua bonitate, ac cle-
mentia, Societati nostræ tum
ad propriam, tum ad proximo-
rum salutem, perfectionemque
procurandam largiri dignatus
est, non postremum locum habent spiritualia
Exercitia.

2 Hæc enim sunt spiritualia quædam docu-
menta, quæ ut in huius libri præfatione dicitur,
non tam ex libris, quàm ex vñctione Spiritus san-
cti, & ex interna experientia, & usu, noster in
Christo B. Pater Ignatius cõposuit. Hæc sunt lu-
mina, quæ ei Dominus in ipso primo conuersio-
nis seruore inspirauit, ac deinde in omni pro-
gressu eius virtutis, & sanctitatis semper confir-
mauit.

Conf. p. 4.
c. 8. §. 1. p. 7.
c. 4. §. 8.
Instrumenta
salutis.

Documenta
ex vñctione
Spiritus san-
cti.

A 3 Quem

exaete discussis, iterumque à R.
P. N. Patribusque Assistentibus
accurate perpensis, ad hunc tan-
dem modum Directorium accom-
modari posse visum est. speramusq.
laborem hunc non solum probatum
iri, sed etiam ijs, qui spiritualia
Exercitia tradituri sunt, valde
vilem fore. Reliquum est, ut hac
occasione nostri (ut plenius ad Pro-
uinciales communibus litteris scri-
ptum est) in posterum ad Exerci-
tia spiritualia frequentanda Stu-
diosius incumbant, & alijs etiam
maiori cum utilitate tradere stu-
deant. Datum Romæ Kalendis
Octobr. 1599.

Mandato R. P. N. Generalis

Jacobus Dominicus Secretarius.

3
PROOEMIUM
DE DIGNITATE
ET UTILITATE
EXERCITIORVM,
ET
DE NECESSITATE
DIRECTORII.

SINTER alia instrumenta, que
Deus pro sua bonitate, ac cle-
mentia, Societati nostræ tum
ad propriam, tum ad proximo-
rum salutem, perfectionemque
procurandam largiri dignatus
est, non postremum locum habent spiritualia
Exercitia.

2 Hæc enim sunt spiritualia quædam docu-
menta, quæ ut in huius libri præfatione dicitur,
non tam ex libris, quàm ex vñctione Spiritus san-
cti, & ex interna experientia, & usu, noster in
Christo B. Pater Ignatius cõposuit. Hæc sunt lu-
mina, quæ ei Dominus in ipso primo conuersio-
nis seruore inspirauit, ac deinde in omni pro-
gressu eius virtutis, & sanctitatis semper confir-
mauit.

Conf. p. 4.
c. 8. §. 1. p. 7.
c. 4. §. 8.
Instrumenta
salutis.

Documenta
ex vñctione
Spiritus san-
cti.

A 3 Quem

Necessaria
ad bene o-
randam di-
rectio.

3 Quemadmodum igitur Dominus Deus
ideam totam Societatis nostræ, tum exteri-
orem, tum etiam quæ ad interiorem virtutum,
formam pertineret, ei tanquam capiti, & fun-
datori communicavit; ita etiam cum oratio,
& communicatio cum Deo sit tanti momenti,
ut magna ex parte religiosa observantia, ac spi-
ritualis profectus ex ea pendeat; plurimum re-
ferebat habere hanc methodum, & directionem
ad orationem faciendam ab eodem Capite no-
stro, quam nos quoque omnes sequeremur, &
præ oculis semper habere conareretur.

Vfus Exerc.
magno opere
à B.P.N. com-
mendatus.

4 Atque hæc causa est, cur ipse B.P.N. Ignatius in omni sermone, ut accepimus, & vero
praxi ipsa tantopere nostris commendare sole-
ret vsum horum Exercitiorum; ac in Constitu-
tionibus quoque tam crebro eorum mentionem
faciat, & præsertim parte 4. c. 8. §. 5. vbi dicitur,
omnes operam dare debere, ut in hoc armorum
spiritualium genere tractando, quod tantopere
conferre ceratur ad Dei obsequium, dexteri-
tatem habeant. Extrat etiam eius epistola ad
Sacerdotem quendam Mionam nomine, qui Pa-
risijs fuerat eius Confessorius, in quo satis ma-
nifeste ostendit, quid ille sentiret de his Exerci-
tiji. Monet enim eum, atque etiam instanter
rogat, ut ea faciat diligenter: & si fecerit, pro-
mittit ei magnam utilitatem spiritualem, tum
in se ipso, tum ad alios quamplurimos iuvandos,
idque verbis valde grauibus, & significatibus.

5 Idem

5 Idem vero testimonium dederunt alij, Ab alijs eo-
& plurimi, & quidem insignes viri, & doctrina, rum cōmense-
& virtute, & rerum humanarum experientia, datio.
ac præcipue etiam spiritualium peritia: qui
cum hæc Exercitia re ipsa experti essent, ita ea
probarunt, ut illorum vsum, maiorem quam spe-
rare ausi essent, suarum animarum fructum se
consequutos esse tum verbo, tum scripto liben-
ter prædicarent.

6 Sed præ omnibus est auctoritas Sedis Apo-
stolicæ, quæ diligenti examine doctorum viro-
rum præmisso hæc Exercitia approbavit anno
M. D. XLVIII. ut pietate & sanctitate plena
(hæc enim sunt eius verba) & ad ædificationem
spiritualemq; fidelium profectum valde utilis.

Auctoritate
Pontificia
Approbata.

7 Postremo est etiam ipsa experientia in-
gentis, ac prope incredibilis utilitatis, quæ ex
his Exercitijs faciendis subsequi solet. Primum
enim plurimi ex nostris, præsertim primis tem-
poribus, hoc modo spiritum vocationis acce-
perunt, ut vere dici possit, Societatem no-
stram hoc maxime medio, & initio coaluisse,
& postea incrementum accepisse. Deinde plu-
rimi etiam alij relicto mundo alios Religiosos
ordines ingressi sunt: multi iam ingressi, egre-
gie reformati sunt, nec singuli tantum, sed sæ-
pe integra Conhobia. Complures etiam in
seculo ipso cum ita vitij additi essent, ut nul-
lo modo neque cohortationibus, neque con-
cionibus auelli possent, hoc vno se se tonuer-
terunt.

Utilitas eo-
rum maxi-
ma multor.
experientia
cōprobata.

A 4

terunt,

terunt, & ad meliorem vitam constanter duccendam reuocantur. Denique negari non potest, quin valde magnus fructus in omni hominum genere, & statu, & conditione effectus sit, & ubi eorum vltus magis viget, ibi etiam multo maior morum reformatio cernitur.

Exercit. precipui fructus.

8 Nec debet aliquis mirari, quod tanti effectus consequantur, & quidem non admodum longo tempore, addo etiam, non adeo magno labore. Nam cum Dei voluntas sit sanctificatio nostra, vt ait Apostolus, & ideo bonitas illa immensa semper parata sit sua dona effundere super creaturam suam; sine dubio, si ipsamet non poneret impedimentum, sed potius seipsam disponderet, facile, ac breui magnas à Deo gratias consequeretur. Hoc igitur faciunt hæc Exercitia, & sane valde efficaciter, vt animam disponant, ad hæc dona accipienda. Primum enim remouent eam ab omni aliarum rerum ac negotiorum occupatione, & quasi ad solitudinem quandam ducunt, vt & Deus ad eius cor loquatur, & ipsa faciat quod dicitur in Psalm. Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus. Deinde vero posito statim ante oculos vltimo hominis fine, nempe aeterna beatitudine, ostendunt primum quantum hastenus aberrauerit, & ita peccatorum dolorem, & odium ingenerant; deinde virtutum pulchritudinem aperiuunt, & Christi Domini exemplo ad eius imitationem accendunt. Denique etiam modum

dum tradunt totius vitæ ex Dei regula, ac voluntate reformandæ, siue status ipse mutandus sit, siue non mutandus, verum in melius corrigendus.

9 Cum ergo horum Exercitiorum tantæ sint vtilitates, tantusq. fructus, facile apparet, quam eorum vsus nostris omnibus commendatus esse debeat, si præsertim illud addamus, quod cum humilitate cognoscere possumus, & certe etiam debemus, hoc totum quodcunque est, nempe peculiarem hanc instructionem, ac modum, meditandi, & peculiaria hæc documenta tam vtilia, tamque solida esse præclarum quoddam donum, ac munus à Deo datum Societati nostræ. Quare cum id Deus nobis donarit, & ideo donarit, vt vteremur, non est dubium quin hoc ipsum excitare omnes debeat, vt audius vtamur, nec talem thesaurum absconditum, & quasi desolatum inutiliter teneamus.

Nostris eorum vsus commendatum.

10 Verum quam vtilis est hic Exercitiorum vsus, quem dicimus, tam etiam est necessarium aliquam methodum habere in ijs tradendis: tum quia non omnes eandem peritiam, aut dexteritatem habere possunt, tum quia non omnia hoc Exercitiorum spiritualium libro comprehendi potuerant (& ideo sunt in eo aliqua paulo obscuriora, quod ad præxim attinet) tum denique etiam, vt seruetur à nostris omnibus vniuersitas, & non suo quisque ingenio, & placito Exercitia interpretetur, ex qua noui, ac varij subin-

Methodus necessaria in Exercit. tradendis.

subinde modi introducerentur.

Cong. 1. gener. auctoritate Direct. confectum.
 11 Has igitur ob causas Congregatio prima generalis inter alia, quæ necessaria iudicauit ad proximos iuuandos, & nostros operarios dirigendos, hoc etiam constituit tit. 6. decr. 28. vt conficeretur Directorium tradendorum Exercitiorum, cuiusque rei curam Generali Proposito commendauit.

Antiquioribus Patribus discutiend. datur.
 12 In quo cum aliqui Patres diligenter laborassent, vel pro sua deuotione, vel Superiorum iussu, visum est P. N. Claudio Aquinaui, tum hunc eorum laborem, tum etiam quæ nonnulli alij adumbrauerant, quibusdam antiquioribus Patribus in Societate mittere, vt ea viderent, & iudicium de ijs ferrent, & præterea, siquid occurreret, quod addi posset, id scriptis mandarent. Ex quorum omnium sententijs, ac iudicijs ea, quæ ad nostrum propositum a commodiora visa sunt, in hoc Directorium,

selecta, & suis locis digesta sunt, ad Dei Domini gloriam, & Societatis nostræ, proximo- rumque spirituales profectum.

QUOMODO INDUCENDI
 sint homines ad Exercitia.

C A P. I.

ICITUR in nostris Constitutionibus cum Exercitiorum ratio redditur, non solum id agi debere, vt alijs satisfiat; sed etiam vt in alijs desiderium excitetur, vt eisdem iuari velint. Ex quo apparet oportere hoc esse in nostris propositum, vt quotquot possunt ad agenda Exercitia suauiter inducant: quoniam cum charitas, & zelus animarum nos mouere debeat ad desiderandam & procurandam earum salutem, & perfectionem, eadem etiam impellere debet ad eam rem, quæ adeo apta, & adeo efficax est ad illud vtrunque in eis operandum.

2 Est tamen opus prudentia, vt id discretè, & modeste fiat, nempe tempore, & loco conuenienti, sine molestia, aut offensione, & nominatione cauendo, ne suspicio præbeat, quod ad religiosum statum trahere velimus. Hunc autem modum prudentem, & cautum inuitandi ad Exercitia suggeret sua cuique prudentia, & Spiritus sancti vnctio, quæ vt in alijs, ita in hoc dirigit, & iuuabit suos operarios.

3 B. Pater N. Ignatius ita sentiebat, & monebat optimum modum esse in confessione non impor-

Par. 4. c. 8. lit. E. In alijs excitandum desiderium.

Discretè & modeste fiat

Quinam modus tenendus.

importune, atque ex abrupto, sed aliqua commode occasione, vel de re nata, vel dextre accersita: aut etiam extra confessionem, cum cernitur aliquis non adeo contentus statu suo, siue, propter aliquem scrupulum intrinsicum, siue, propter molestiam extrinsecam, vt si non bene ei succedant negotia, vel si non bene à suis tractetur, vel ob aliam similem causam. Interdum etiam optima est commoditas ex ipsis vitijs, aut lapsibus alicuius, cum præsertim aliquo Dei lumine afflatus ea cognoscit, & dolet, & cupit emendationem. Tunc enim sæpe opportunum est proponere ei hoc quasi remedium eius infirmitatis.

Exercitijs
fructus indi-
candi.

4 Quæcumque vero occasio accipiat, indicandi sunt magni fructus, qui ex his Exercitijs consequi solent, pax, & quies animæ, lumen interiorius, & cognitio ad bonam gubernationem, totius vitæ quocumque in statu.

Exempla
qui fecerunt
proponenda.

5 Inuat etiam proponere aliqua exempla aliquorum, qui ea fecerint cum fructu, ita vt postea valde contenti fuerint; ipsaque morum mutatione testati sint, quantum in eis profecerint: & ad hoc etiam confert indicare consolationes spirituales, & gustus, quos habuerunt, nimirum ne labore deterreantur. Verum, in his exemplis commemorandis abstinendum esset ab ijs, qui religionem ingressi sunt (vel certe hoc postremum tacendum) & ij potius narrandi, qui in melius mutati in seculo manserunt

serunt, quoniam facile fieri potest, vt quem hortari volumus, idem sibi timeat, & ideo refugiat Exercitia.

6 Immo vero hæc ipsa opinio eripienda esset hominibus, vt putent solis religiosis, aut ijs, qui religiosi fieri volunt, conuenire Exercitia. Nam cum omnes egeant gratia Dei, non solum religiosi, sed etiam seculares propter pericula in quibus assidue viuunt, ideo ipsi quoque debent ea adiumenta querere, ex quibus ad hanc gratiam hauriendam quam maxime disponantur.

7 Notandum est tamen si loquamur de integris, & plenis Exercitijs eam fuisse B. P. Ignatij sententiam, vt non omnibus passim darentur, sed selectis tantum, & qui habiles ad maiora viderentur. Quod ita esse aperte videmus ex quadam instructione, que conscripta dicitur ipso dictante, quæ sic habet. Non mihi videtur expedire quenquam hortari ad facienda Exercitia, nisi has condiciones, vel saltem præcipuas habeat. Primo vt eiusmodi sit, qui sperari possit valde utilis futurus domui Dei, si ad eius obsequium vocatus fuerit. Secundo si nondum habeat eiusmodi talenta iam acquisita artium, ac scientiarum, quæ hoc præferunt, salutem vt eius ætatis atque ingenij sit, vt ad ea aliquando peruenire posse videatur. Tertio vt liberum sit ei de se ipso statuere, etiam quoad statum perfectionis amplectendum, si Deo placeret eum vocare. Quarto vt ad spiritualia affectus videatur,

Omnibus
necessaria.

Qualis mens
B. P. N. &
quibus dan-
da exerc.

habi-

11 habitumque corporis honestum, ac decentem
 12 habeat. Quinto ut non ita alicui rei sit addictus,
 13 ut ab ea difficulter videatur posse dimoueri,
 14 & ad eam aequalitatem perduci, quæ requiritur
 15 ad hoc negotium animæ cum Deo recte tractan-
 16 dum; ac quanto magis quisque dubius est de
 17 vitæ suæ rationibus, & cupidus sciendi quid fa-
 18 cere debeat de sua persona: denique quanto ap-
 19 tior ad Ecclesiam iuuandam, tanto etiam ma-
 20 gis simpliciter loquendo, idoneus erit ad Exer-
 21 citia faciendâ. Qui vero has conditiones non
 22 haberent, vel qui matrimonio iuncti fuerint,
 23 aut alioquin inhabiles, nõ debent ijs tradi Exer-
 24 citia omni, amaxime si alij aptiores ea peterent,
 25 vel nostri alijs occupationibus distinerentur.
 26 Possent tamen dari eis aliqua meditationes pri-
 27 mæ hebdomadæ, idque si fieri possit, in ipsis co-
 28 rum domibus, hortando eos, ut in aliqua remo-
 29 tiori domus parte se colligant, vnde non nisi ad
 30 Missam, & Vesperas egrediantur, aut quando
 31 ad meditationes accipiendas veniunt. hisque,
 32 addi poterunt si ita videatur, aliqua Exercitia,
 33 ut triplex modus orandi, & similia. Hæc B. Pater
 Ignatius, quæ eadem licet paulo breuius habentur
 etiam in Const. p. 7. c. 4. lit. F.

DIRECCION GENERAL

270-

QVOMODO DISPOSITVS
 esse debeat, qui ad Exercitia facien-
 da accedit.

CAP. II.

Vi ad Exercitia agenda aggredi-
 tur, primo eniti debet, ut intel-
 ligat quanta sit res, quam aggre-
 ditur, nempe quæ non solum ad
 animam pertineat, sed ita perti-
 neat, ut si modo ea diligenter
 præstet, quæ debet, iacturus sit fundamenta spi-
 ritualis sui profectus, quæ deinde tota eius vita
 vsui futura sint. Ex quo intelligat quantam
 * alacritatem, & diligentiam, & fortitudinem
 etiam ad tantum opus, tantumque negotium
 asserre debeat. Itaque statuat ipse secum virili-
 ter agere, & omnia impedimenta diuinæ gratiæ
 rejicere, & omnes animi sui vires intendere, ut
 huic gratiæ cooperetur, & se ad eam recipien-
 dam quam poterit optime disponat.

2 * Hanc ob causam ab omnibus alijs nego-
 cijs domesticis prius se expediat, vel certe ea
 alijs interim committat, ac toto tempore omne
 sibi amicorum, ac familiarium, immo etiam
 nunciorum, aut litterarum commercium inter-
 dicat. hæc enim mentem implere solent varijs
 cogitationibus, quæ deinde magnopere distra-
 hunt

Exerc. ag-
 gressius co-
 rum necessi-
 tatem intel-
 ligat.

Annot. 5. et
 20.

Annot. 20.
 A curis &
 negotijs se-
 gregatio.

hunt, & conceptum, si quis est, feruorem restringunt. Immo vero omnem etiam aliam cogitationem de quavis alia re excludere curet, perinde ac si nullum aliud negocium in hoc mundo haberet.

Cum spe ag-
grediatur.

3. Habeat deinde magnam spem in Domini bonitate, & liberalitate, qui cum etiam errantes requirat, & fugientes sequatur, multo magis qui ad se bono animo accedunt recipiet, & complectetur. Quare confidat in illa infinita clementia, quæ cum pium illud desiderium dederit, dabit etiam gratiam, ac vires exequendi bene, ac fructuose, si quidem eius voluntas est sanctificatio nostra.

Qualis finis.

4. Inter cetera vero ita etiam animo constitutus esse debet, vt libenter & auide Exercitia hæc aggrediatur non tã vt spiritali dulcedine fruatur, quam vt Dei voluntatem de se intelligat, suumq; affectum a terrenis omnibus auellat, & eum in suo Creatore colloquet. Illud vero maxime necessarium, vt præter hoc desiderium proficiendi in spiritu sit etiã bene resignatus in beneficio Dei, in ipsi in quibus adhuc liber est, itaq; animo paratus sit, vt quicquid à Deo cognouerit faciendũ esse, omnino exequi decreuerit.

Quomodo
aggrediatur
exercitia.

5. Quare non debet quiscquam deliberationem aliquam secum afferre, à qua dimoueri nolit. Deinde non debet etiam modum ac terminum ipse ponere Dei donis, ita vt vsque ad quosdam limites se illuminari, ac iuuari velit, nõ au-

tem

tem amplius. Nam præterquam quod valde indecens est, vt creatura hoc modo agat cum suo Creatore, valde etiam sibi ipsi nocet, primum quia seipsum priuat illis maioribus donis, quæ Deus fortasse daturus erat: deinde quia illa ipsa illiberalitas, & restrictio, & ingratitude in Deum meretur, vt ne ea quidem accipiat, quæ vellet accipere. Quare debet potius animi sinum dilatare, vt quam maxime possit sese cum Deo coniungere, & quã maxime ab eo ditari, & locupletari thesauris istis celestibus desideret. Atque hæc quidem obseruanda sunt ei erga Deum.

6. Erga cum vero qui daturus est Exercitia, ita se gerere debet, vt eum accipiat vt magistrum, & ducem huius itineris dubij, & periculosi: & ideo etiam si aliqui prudens sit, vel doctus, & in rebus agendis exercitatus, tamen pro hoc tempore non confidat suæ prudentiæ, vel doctrinæ, sed totum sese committat huic suo duci, ac quemadmodum ait Apostolus, Stultus fiat, vt sit sapiens, illudque Beati Petri monitum exequatur, hinc modo geniti infantes sine dolo lac concupiscite, vt in eo crescat in salutem. Itaque instructorem suum ita intueatur, tanquam Dei instrumentum ad hoc sibi missum, vt eum dirigat, & perducatur per eam viam, quæ ad vitam ducit. Quam ob causam cum omni reuerentia, & alacritate, & confidentia excipere debebit, quæ ei proponet.

7. Præterea nihil cum celet, nihil dissimulet

Qualis se-
gerat circa
dantē Exec-
citia.

1. Cor. 3.
1. Pet. 2.

Nihil celan-
dum.

B

let, sed sincere totum cor suum ei patefaciat, & candidè referat quo modo singulæ meditationes successerint, quæ in eis, vel extra eas reliquo tempore consolationes, desolationes, luminina, vel bona desideria senserit. Denique obediat ei in omnibus perfecte, neque alias meditationes, aut alium ordinem teneat, quam ille præscripserit; idemque in poenitentijs, & corporis castigationibus; & in summa hoc sibi persuadeat, quo diligentius, & exactius illius ductum sequetur, eo aptiorem fore ad Dei gratiam largius accipiendam. quia illa humilitas, & illa simplicitas valde Deo placet, & cum talibus est eius sermonicatio. Hæc igitur necessaria quidem sunt, ut plenior fructus elicatur.

Quæ propo-
nenda facien-
Exercit.

8 Sed tamen si is, qui tradet Exercitia timeret, ne si omnia proponat Exercitia facturo, fortasse eum deterrerent, ac retraherent; melius esset, vel aliqua tantum horum proponere ab initio, vel non admodum exaggerare. sed si postea cum gustu spirituali eum affici viderit, magisque capacem ad hæc portanda; tunc eum paulatim excitare ad Exercitia peragenda cum omni perfectione.

DE

DE QUIBUS MONENDVS
sunt Exercitia ingrediens, & de tem-
pore meditando.

CAP. III.

Vnt etiam alia, de quibus monendus est qui facit Exercitia, sed quia hæc continentur in annotationibus, vel regulis scriptis in libro Exercitiorum, nõ est, quod hic repetantur. Hoc tamen de ijs addendum, debere eum omnem diligentiam ponere in eis obseruandis, quoniam quo diligentior in hoc fuerit, eo citius, & vberius inueniet fructum spiritualem, qui queritur.

Exacta ob-
seruatio.

2 Illud etiam in particulari attingi potest, non debere eum legere nisi scripta, quæ ei traduntur, nec libros habere in cubiculo, ut occasio legendi præcidatur, præter Breuiarium, si Sacerdos sit, aut Officium B. Virginis. si tamen instructori videbitur, possit in prima hebdomada legere librum Gersonis de Imitatione Christi, in secunda aliquid ex Euangelijs, & Sanctorum vita, ut dicitur in annotationibus post primam meditationem secundæ hebdomadæ. Sed has vitas sanctorum oporteret esse selectas, & valde accommodatas ei, qui facit Exercitia: ut si esset vxoratus, oporteret ei tradere vitam ali-

Quos libros
habeat & le-
gat.

B 2 cuius

cuius, qui sancte vixisset in seculo: similiter in religiosis, & in alijs similibus: Quare is labor, & diligentia esse debet instructoris in idoneis seligendis.

*Quæ myste-
ria legenda.* 3 Porro in Euangelijs non debet legere nisi illud mysterium, quod eadem hora, vel die est meditaturus, ut habetur in primo notab. post quintam contemp. 2. hebdomade.

4 Tamen si post factam meditationem tædio affici videretur, ac potius tempus perdere; posset etiam, ut dictum est, addi aliquis alius liber, ut prima hebdomada. Dionysius Carthusianus de quatuor nouissimis, Confessiones sancti Augustini, aut similes; hoc aduertendo, ut non solum boni, & utiles sine, verum etiam apti, & opportuni ad gignendum illum affectum, qui eo tempore in Exercitijs quaritur, ut contritionem, vel timorem, vel Dei amorem. Quin etiam monendus est, & docendus ut ipsam lectionem dirigat ad meditationem; nimirum nõ legendo cursim aviditate sciendi, & videndi noua, sed immorando, & perpendendo accurate ea quæ legit, & intrando in eosdem affectus.

*Quæ scri-
benda.* 5 Quod de legendo dicitur, idem de scribendo dicendum. Nihil enim aliud scribi debet præter ea quæ pertinent ad orationem, nempe puncta aliqua, quæ Dominus communicauerit in meditatione, vel etiam extra meditationem; quæ tamen breuissime notanda sunt, non diffuse per modum sermonis. Hæc autem pun-

cti

cti possunt esse duplicis generis, vel practica, quæ pertinent ad agendum, ut sunt desideria, quædam, aut firmæ deliberationes faciendi aliquid; vel quæ pertinent ad cognoscendum, ut sunt quædam veritates, aut lumina circa aliquam materiam, ut alicuius virtutis, g. humilitatis, contemptus mundi, patientiæ, &c. vel etiam in aliqua materia meditationis, ut Incarnationis, vel Passionis Domini, & similia eiusmodi præsertim; quæ sint quasi axiomata quædam, & viam aperiant ad bene percipiendas, & meditandas illas materias.

6 Sed illud cauendum ne, vel legendi, vel scribendi dulcedine ita se quispiam distineri sinat, ut tempus eripiat meditationi, aut etiam preparationi ad meditationem. Semper enim aliquanto ante meditationem debet omnia relinquere, & omnino suam cogitationem conuertere ad puncta illius Exercitij, quod iam infest. Adde etiam, cauendum hoc quoque, ne nimis legendo, aut scribendo defatigetur animus, & quasi vires eius exhauriantur: oportet enim salutem semper relinquere meditationem, & cetera omnia huic vni seruire.

7 Qui Exercitia exacte facere volunt, viresque idoneas habeant, ijs * quinque horæ meditandi quotidie præscribi solent: prima circa mediam noctem, quod tempus propter quietem, ac profundum silentium valde aptum est meditationi; secunda sub auroram, tertia paulo ante

Quot horis
orandum.
Ex 2. heb.
notab. 2. &
3. post lxxv.
c. a prim.
dei pag. 56.
& ex 3. heb.

B 3 pran-

dom. post
2. contempl.
uocab. 2.

prandium, quarta post meridiem, quinta sub vesperam, & post vniuscuiusque horæ meditationem quadrans etiam ad examen præcedentis meditationis.

Quibus cum
dispensandi.

¶ Cum alijs, qui debilioris sunt valetudinis, vel tam exactum modum seruare non possunt, dispensari poterit de horæ mediæ noctis, itat amen vt quinque horæ maneant, aut etiam pauciores, si instructor ita expedire iudicauerit.

Vt vero plures sint quam quinque, raro contingeret, vt expediat. Nam cum nimis continuantur hæc Exerci-

tia mentis, ita retundi solet, vt obtusior etiam redatur intellectus, & voluntas minus efficax.

DE LOCO EXERCITIIS IDONEO,
& de quibusdam particularibus.

CAP. IV.

ocus ad facienda Exercitia non est dubium, quin debeat esse remotus ab hominum concursu, & aspectu etiam, maxime familiarium. Ita enim monet B. Pater N. Ignatius annot. vltima, vbi etiam tres eius rei commemorat utilitates. Quare si Exercitia suscepturus alibi, tam comode, & tam fructuose non potest, & Superiori ita videatur, poterit excipi domi nostra, sed in aliquo cubiculo, quod sit quam maxime separatum ab alijs cubiculis, & officinis domesticis, vt quam minime videat, vel audiat, quæ à nostris fiunt.

Locus Exercitiorum.

2 Quod vero ad expensas attinet, cum ille in domum nostram venerit, consulatur superior: ad cuius prudentiam pertinebit, ita omnia moderari, vt neque domus nimium grauetur, neque contra occasione domus non grauandæ minuatur numerus eorum, qui Exercitia facere possunt. videantur autem communiter nec recusandæ, si offerantur præsertim à diuoribus: nec si non offerantur, requirendæ. Absit vero semper quicquid in eo genere fordium

Expense à quibus faciendæ.

dum aut indecorum videri possit.

Qualis is qui inseruiet exercitanti. 3. In hoc loco præter instructorem debet etiam esse qui ei interuiat, & necessaria ad victum deferat. Hunc autem oportet esse fidelem, discretum, taciturnum, quique sua modestia, & humilitatis, ac deuotionis exemplo edificet. Nihil autem loquetur, nisi de ijs, quæ ad victum, aut cubiculum, & ministerium suum pertinent, idque paucissimis, omnia semper ad instructorem reijciendo, quem etiam de singulis certiorrem faciet, nec rem vllam ei deferet, etiam postulatus, nisi illo consulto.

Lectum componat, &c. 4. Componet lectum, & cubiculum verret opportuno tempore, quod sere erit tempore missæ. Cetera etiam quæ opus erit, munda, & apta afferet, præferendo semper magnam charitatem, & diligentiam: atque inter alia meminerit etiam pro ipso orare quotidie.

Interdum notus deputandus. 5. Aliquando etiam profuit huic ministerio eum deputare, qui notus, aut familiaris esset Exercitanti, idque iuuat non solum ad consolationem quandam ipsius, sed etiam ad profectum spiritualem, quoniam aliqui interdum confidentius se aperiunt amicis huiusmodi, quam ipsi instructori, si eum nunquam antea norant. Sed hoc totum pendere debet ex iudicio eius, qui tradit Exercitia, vt videat quatenus hic progredi debeat, quid loqui, & quomodo. Debet enim vti eo tanquam instrumento suo iuxta id quod intelligit conuenire ad maiorem utilitatem

litatem exercitantis.

6. Quod ad victum attinet, querendum est De Visu: ab eo quid sibi parari velit, idque ei afferendum, quod ille petierit.

7. Præter hunc qui ei ministrat, vt plurimum non debet ab alijs visitari. Nam de secularibus quidem nulla est dubitatio, nisi aliqua necessitas vrgeret. Ex nostris autem aliquis mitti posset, cum vel qui facit Exercitia, id peteret ab instructore, vel instructor etiam illo non petente ita iudicaret ad eius consolationem vel profectum.

8. Quicumque autem eat, cauere debet, vt nullus nisi utilis sermo habeatur, ac de rebus spiritualibus, nulla tamen significatione quod eum ad hunc, vel illum vitæ statum impellere, velit, præsertim vero ad Societatem. Nam præterquam quod vocatio debet esse libera, & à Deo venire, ipsi etiam qui in hac deliberatione versantur, si id intelligant, aut suspicentur, eo magis retrahi solent: & contra, vt experientia sæpe ostendit, eo magis incitari,

cum in nostris nullam talem cupiditatem animaduertunt.

An & à quibus visitandus.

Qui sermone miscendi.

**QUALIS ESSE, ET QUID FACERE
debeat qui Exercitia tradit.**

C A P. V.

Qualis sit
Exercitiorum
magister.

Quod ad illum attinet, qui Exercitia traditurus est, illud primum à B.P.N. Ignatio 4. par. cap. 8. §. 5. præcipitur, vt prius ea in se ipso sit expertus, vt rationem eorum reddere possit, & dexteritatem in ijs tradendis habere. Quod vt facilius assequatur (vt ibidem dicitur in declaratione) prius quibusdam tradere deberet, in quibus minor esset iactura, si quid erroris; vt verbi gratia, Junioribus, aut ijs, qui non ingressi sunt electionem de vitæ statu. Deinde etiam proderit conferre suum modum procedendi cum aliquo magis exercitato; bene adnotando quid magis vel minus conuenire deprehenderit. Itaque hoc primum & præcipuum esse debet, vt sit beneuersatus in rebus spiritualibus, & nominatim in his Exercitijs.

Eius partes. 2. Præterea sit prudens, & discretus, parcus, & moderatus, consideratus in sermone. Sit etiam suavis potius, quam austerus, maxime cum ijs, qui tentationes, vel etiam desolationes, aut ariditates, & cædia patiuntur, quos consolari, animare, & erigere debet opportunis consilijs, & precibus

precibus tum suis, tum aliorum. Expedit etiam vt gratus ei sit, qui facit Exercitia, quoniam hoc modo magis ei confidet, seque magis aperiet.

3. Porro in agendo cum ipso meminerit auctoritatem quandam semper retinere, seruata eam maturitate, & grauitate, & coque etiam magis; quo is qui in Exercitijs versatur, maior ipse fuerit. Hoc enim valde expedit ad eius spirituale profectum, vt locum, & personam Magistri, vt vere est, tueatur. Et si hæc auctoritas temperata esse debet humilitate religiosa, quæ eluceat in omnibus eius dictis, & factis; ita vt ne vestigium quidem vilius vanitatis cõspiciatur: sed in hoc Christum imitari debet, qui cum forma esset omnis modestiæ, tamen, sicut scriptum est, Loquebatur tanquam potestatem habens. Itaque cum omni libertate, officium suum exequi debebit, tum docendo, tum monendo, tum dirigendo, vbi quippiam curuum, aut distortum esse viderit.

4. Caucaut, cum bonum aliquem effectum viderit in ijs, qui se exercent, quicquam suæ industriae, aut peritiæ tribuere, cum hi omnes effectus gratiæ sint à solo Deo; & consilia extrinsecus adhibita (præterquam quod si bona sunt, ab eodem Deo sunt) tantam vim habeant, & tantum operentur, quantum concurrunt, & cooperatur Deus. Ex altera tamen parte multum confidat in Domino, & ab eo speret certum auxilium

Auctoritas
eum matu-
ritate serua-
da.

Deo referen-
dum, si quid
fructus.

xilium tum sibi, tum ei qui facit Exercitiū.

5 Illud autem valde obseruandum, vt nihil de suo apponat, sed cum eiusmodi consilia debeant ex diuina inspiratione suscipi, caueat ne indisereto zelo conetur aliquid ei suadere: sed sinat Deum, de sua creatura disponere iuxta placitum bonitatis suæ. Quod vt melius, & facilius in opere præter, seruet se, in animo plane indifferentem, & in nihil aliud eius voluntas feratur, nisi vt sanctissimum Dei beneplacitum in anima illa plene, & perfecte compleatur: & ipse tantum in eo laboret, vt qui se exercet, id inuestigare sciat, & sciat se à demonis deceptionibus expedire, quibus homines retardare solet.

6 Curet etiam perspectum habere eum, qui facit Exercitiū non tantum quo ad statum, & conditionem; si nobilis sit, vel plebeus, doctus vel indoctus, &c. sed etiam quoad peculiares quasdam partes, vt si simplex, vel prudens sit, pronectus in rebus spiritualibus, an adhuc rudis, ac nouus, si intelligens, & capax, an vero hebetior, & tardior. Nam cum diuersis diuerso modo agendum est, vt rudioribus tantum res explicatius proponende, alijs autem breuius, &c.

7 Illud autem in primis necessarium, vt qui Exercitiū traditurus est totum librum Exercitiorum perlegerit, cumq; præ manibus habeat, & præsertim annotationes & regulas. Neque sufficit cursum ea videre, sed omnia accurate,

inmo

inmo singulas pene voces expendere oportet, quoniam quædam sunt in ijs breuissime dictæ, quæ magnum pondus habent, & ignorata, aut præterita damnum afferunt. Itaque tum antea accurate ea vidiſſe oportebit, tum vero in dandis Exercitijs relegenda erunt accuratius, præsertim quæ pertinent ad illud tempus, in quo tum versatur ille, qui suscipit.

8 Iuuabit etiam vt singula Exercitiā, antequam ea tradat, aliquantulum ipse meditetur, si fieri poterit, vt melius imprimat alteri.

Præsertim ipse meditetur.

DE

DE VISITANDO EO

qui exercetur.

CAP. VI.

Quoties vi-
sitandus.

I Oeptis Exercitijs fit diligēs in vi-
sitando suis temporibus eo, qui
exercetur. Videtur autem ex-
pedire, vt quotidie semel cum
adeat, neque tamen saepius, nisi
aliqua occurreret necessitas, vt
aliquando accidit prima hebdomada propter
rei nouitatem, aut secunda propter difficulta-
tem electionis.

Quando nō
vilicandus.

2 Immo cum aliquibus hominibus graui-
bus, & bene introductis in spiritu, & deuotio-
ne, posset etiam aliquando esse vtilius, vt aliquis
dies omitteretur. De tempore autem eum visi-
tandi, videat ipse quod sit commodius & aptius.
Ex natura quidem sua videtur matutinum,
quia tunc animus est magis dispositus ad res
percipiendas & penetrandas. Quamquam sub
vesperam solet esse maior necessitas, quia tunc
interdum magis crescunt tentationes, & deso-
lationes, quia animus est minus aptus ad con-
templandum, & ideo interdum incidit in mo-
rositatem quandam, & magis est expositus ten-
tationibus.

3 Videat

3 Videat etiam instructor, an aliquando
ex peculiari causa expediat, vt statim a pran-
dio, vel a cena ipse, vel aliquis alius ma-
turus, & discretus ab eo designan-
dus cum eo qui est in Exer-
citijs maneat ad ho-
nestam recrea-
tionem.

An quis
pro recrea-
tione desi-
gandus.

DE

DE EXIGENDA RATIONE

meditationis.

C. A. P. V. I. I.

Quomodo
interrogan-
dus.

Gitur quodcumque tempus elegerit ad eum inuisendum, cum ad ipsum venerit, interrogabit quomodo se habuerit ab ea hora, qua illum postremo vidit, & praesertim in meditatione, nimirum quem modum tenuit in meditando, quos mentis discursus, quas voluntatis motiones habuerit, quas consolationes senserit, & in quibus punctis.

Quid si consolationes abundent.

2 Si bene procedit, & consolationibus abundat, non valde laudare oportet, ne sibi placeat, sed primum doceat quomodo solidum fructum ex illis consolationibus elicere debeat. Nam si nihil aliud fiat, absente illo suavi sensu, qui fere non diu durare solet, nullus fructus remaneret. Quare instruendus est, vt eas consolationes dirigat ad morum emendationem, & vitaeque totius institutionem, quia vt scriptum est, Non auditores legis, sed factores iustificantur. Atque hic etiam monendus est, vt breuiter in scripto ponat notabiliores consolationes, & lumina, desideria quoque & firmas deliberationes faciendi aliquid, quoniam proderit mul-

R. C.

tum

tum alio tempore, cum ea non habebit.

3 Deinde vero praeparet illum ad tempus desolationis, & ariditatis, quae solet frequenter contingere, ne deinde cum contigerit, imparatus sit. Atque hoc tempore cum res bene succedit, non oportet diu cum ipso remanere, sed finendum, vt creator cum creatura sua, & haec vicissim cum illo transigat, nisi necessarium videretur ad eum vel dirigendum, vel etiam recreandum, si nimis absorptus esset cogitationibus illis.

4 Contra vero si exercitans aridus sit, & desolatus, aut distractus in meditando, percontari debet, quomodo se gesserit in meditatione, & nominatim quomodo obseruauerit additiones, & si in aliqua remissum inuenerit, moneat, & instruat.

5 Aperiat etiam ei viam ad meditationem, attigendo, & quasi indicando aliquos conceptus, quos deinde ipse cogitatione prosequatur.

6 Hortetur ad patientiam, & longanimitatem, ne se obrui sinat tadio, ac propter molestiam, & laborem auertatur ab oratione, quia si fortiter cum spe, ac fiducia perseveret pulsare, ad ostium misericordiae diuinae, non poterit non aperire iuxta illud, * Si moram fecerit, expecta eum, quia veniet, & non tardabit.

7 Moneat etiam optimum remedium consequendi a Deo deuotionem esse, vt humilietur sub potenti manu Dei, & se subijciat, ac resignet eius diuinae voluntati: saepe enim illa disciplina

Disposi-
tio temporis
desolationis.Annot. 6.
ex 20.Quid cum
abundat de-
solatio.Viam medi-
tationis ap-
tius.Ad quae hor-
tandus.Annot. 13.
ex 20.

Habsc. 2.

Annot. 7. ex

20. reg. 8. ad

motus animi

discernendos.

Modus con-

sequendi de-

uotionem.

C

centia

centia, & amaritudo non tam venit ex seruire, quam ex tacita quādam superbia, qua homo confidit in sua diligentia; vel quia in eo etiam vellet excellere; aut ex amore proprio quia amat consolationem. Quare hoc omnino obseruandum est, vt cum fecerit quod in se est, cetera permittat diuinæ voluntati, & caritati, & confidat, quod illa ipsa ariditas ideo permittitur à Deo, quia sibi sic expediat. Et hic ipse affectus humilitatis, & subiectionis erga Deum saepe magis efficax est, vt concedat gratiam bene orandi.

Nulla deus
suspiciendi
ocasio.

8 In primis autem caueat Instructor, ne vnquam det ei occasionem suspiciendi, quod minus bonam opinionem de se habeat, etiam si non ita se bene gesserit: sed ostendat illi semper se bene sperare, & sua spe etiam illi animum, ac spem addat.

DE PROPONENDA
meditatione.

CAP. VIII.

IN proponendis punctis meditationum * non oportebit ea valde exaggerare, aut etiam ita enucleare, vt qui meditatur ipse nihil noui per se inuenire, possit, aut certe agere. Experientia enim docet magis omnes delectari, & moueri etiam ijs, quæ per se inueniunt. & ideo satis erit, quasi digito indicare venam, quam deinde sibi quisque effodiat. Si tamen essent aliqui parum capaces, ijs possent paulo magis declarari.

2 Ipse autem meditationes dari solet in scriptis, ne fatigetur memoria exercitantis, quod solet impedire deuotionem, cum vires omnes sint integra seruanda: intellectui, & voluntati.

3 Denique inter alia, quæ Instructor attendere debet, est etiam illud, ne qui exercetur caput ledat nimia attentione orandi. Est enim magnum huius periculum, tum tempore desolationis, quo anima magis conuerti solet, quasi aduerso flumine, tum etiam consolationis cum se totam dat propitijs ventis. Quare non sufficit monere de moderatione seruanda: nam cum ij

Annotat. 1.
ex 20.
Quomodo
proponenda
puncta med-
itationis.

Medic. den-
tur scriptæ.

Præcauenda
capitis læsio.

qui Exercitia faciunt, vt plurimum sint rudes, & noui in meditando, non ita possunt cognoscere, quid sibi nociturum est; sed oportet interrogare, quem modum seruent in eleuanda mente in Deum, & in ea retinenda in Deo, & nominatim in compositione loci: ac si appareat eos sibi vim facere, docendi sunt de modo, ac ratione cogitandi suauiter de diuinis, primo quia aliquando durari non potest, & impeditur meditatio; deinde etiam quia solidus fructus consistit in cognitione illarum veritatum, & voluntatis motione, quae procedunt ex lumine intimo, non autem in hac attentione violenta, aut in coactiis illis lacrymis, quas merito irridet Cassianus. Postremo quia hoc negotium orationis etiam si nostram quoque cooperationem exigit, maiori tamen ex parte pendet à Deo, & est donum Dei. Quare ad hoc potius se anima disponere debet per humilitatem, & puritatem, quam considerare in sua preparatione, & industria.

De quibus
in vniuersum
monendas
Instruitor.

4. Reliqua quae in vniuersum monendus esset Instruitor, sere continentur in libro Exercitiorum, partim in meditationibus ipsis, partim in annotationibus, partim etiam in regulis illis discernendi spiritus, quae sunt valde vtilis, & quasi lucem praeserunt in omni hoc itinere spirituali, tum prima hebdomada, tum omnibus sequentibus. Et ideo iterum repetendum quod supra attigimus, debere hunc librum admodum familiarem

rem esse Instruitori, eiusque memoriam renouandam eo tempore, quo Exercitia traduntur, quia quoties eum leget, toties nouum lumen, & intelligentiam hauriet.

5. In quo etiam admonendus est, etiam si ex vna parte omnem eius ordinem, ac methodum, & particularia documenta exacte seruare debeat, & quo exactius seruabit, eo magis concurret Dominus: tamen ex altera parte multa permitti eius prudentia, pro varietate vel personarum, quae faciunt Exercitia, vel spirituum, quibus agitantur, vt vel ista

Exercitia moderari, vel etiam aliqua alia praesenti carum necessitati opportuna praescribere possit, vt aperte dicitur Annot. 17. & 18. ex primis, & alibi.

Quando mu-
tate licet
ordinem ac
methodum.
Ex. 5. exerc.
i. hebd. ex-
tremo.

DE VARIIS HOMINVM
generibus, quibus dari possunt
Exercitia.

CAP. IX.

Dux classes
exercitan-
tium.

Vibus Exercitia dari possunt, in
vniuersum in duas classes diuidi
posse videntur. Alij enim sunt,
qui omnes illas condiciones ha-
bent, quas Cap. primo diximus
requiri, vt integra Exercitia per-
agant, & de his nihil hic in particulari dicen-
dum est: ad eos enim pertinent omnia, que to-
to hoc Directorio dicentur, maxime si de totius
vitæ statu deliberare velint. Alij igitur sunt,
quibus non sunt tradenda plena Exercitia, vel
quia iam in statu sunt, vt matrimonio vincti, &
alij quibus ob alias causas non expedit dari ele-
ctionem, vel quia propter negocia publica, alias
ve occupationes tempus, aut locum non habent,
vt sunt Magistratus, & quidam aliquando no-
biles, aut patresfamilias, & similes; vel quia
non aliam vtilitatem quarunt ex Exercitijs,
quam vt generalem Confessionem faciant, & ad
reliquam vitam bene dirigendam instruantur;
vel quia non admodum capaces sunt, vt sunt rudes,
& illiterati, qui tamen iuuandi sunt iuxta
eorum captum.

; Igitur

3 Igitur quod attinet ad religiosos. (non
agimus hic de nostris, quia de his separatim
agemus capite sequenti) si antea nullum men-
talis orationis usum habuerunt, eadem est ratio
quod ad eos instruendos attinet, que alterius
cuiusvis secularis, maxime si antea laxiorem, &
liberiorē vitam duxissent. Tunc enim diligenter
exercendi essent prima hebdomada, vt habeant
cognitionem, & contritionem suorum peccato-
rum, tum que in seculo, tum que in religione cō-
mississent, quia hoc est fundamentum ad refor-
mationem, & correctionem totius vitæ. Si ve-
ro antea etiam dediti fuissent orationi mentali,
& deuotioni, tunc prima hebdomada breuius
percurri poterit, vt diligenter immorentur in
meditatione vitæ Christi.

4 Illud vero in prima hebdomada, & deinceps
precipue curandum erit, vt in sua vocatio-
ne confirmentur, & sibi persuadeant hanc viam
sibi constitutam esse ad beatitudinem cōsequen-
dam, vt regulas sui ordinis plurimi faciant, &
eas quam diligentissime obseruent, & ad suum
institutum quam maxime afficiantur; vt causas
intelligant, quare adhuc minus profecerint, &
ad hunc finem meditationes, & examina diri-
gant, quod ab initio explicandum erit, & dein-
de semper continuandum.

5 Denique etiam vt zelum concipiant iuuan-
di alios, siue proximos iuxta suum institutum.

C 4

siue

Quomodo
cum religio-
sis.

Finis religio-
forum in
Exercit.

Zelus proxi-
mos iuuan-
di.

sive etiam fratres eiusdem instituti & exemplo & opere.

Quid de electione.

6 Electio status non est eis danda, sed tamen iuuabit tradere regulas, & instructiones eius, vt possint deinde alios iuuare, vel etiam de rebus occurrentibus deliberare eodem modo, quo infra dicitur de hominibus Societatis.

An liber communicandus

7 Quin etiam finitis Exercitijs possit eis magno tum cum delectu, & spe fructus, nec sine facultate Prouincialis communicari liber, si ipsi cuperent, & eo bene vsuri viderentur: & denique doceri etiam possent de modo tradendi alijs Exercitia.

Magna utilitas exercitiorum in religiosis.

8 Ceterum sciant nostri vix fructuosius operam poni posse, quam cum religiosis, quoniam non in ipsis tantum fructus ille residet, sed ordinarie manat ad alios: primum quidem ad eorum fratres, qui ipsorum exemplo iuuari possunt, deinde etiam ad seculares, quorum animas illi tractant. Et ideo licet omnibus religiosis vtilia semper sint Exercitia, tamen ijs maxime, à quibus vel ratione officij, vel alterius eiusmodi cause vtilitas in alios deriuari potest, vt sunt Magistri Nouitiorum, Superiores, Baccalarei, Concionatores, & alij eiusmodi. Quo fiet saepe, vt vno reformato alij multi reformantur: idque commodius est, quam vt nos ipsi id per nos praestemus, ne videamur velle esse aliarum religionum reformatores, quod solet esse odiosum.

Si

9 Si sint coniugati, aut patresfamilias, dirigenda erunt Exercitia ad eum finem, vt iuxta diuina praecepta familiam regant, liberos & seruos instruant: praeterea vt rebus, & facultatibus iuste; ac pie, & sobrie vtantur, & eleemosynas faciant pro viribus suis, neque excedant in sumptibus, aliaque similia de quibus agitur in lib. Exercitiorum in fine secunda hebdomadae. Hi autem effectus, quos diximus, plerumque solent in anima consequi ex meditationibus ipsis quamquam alterius materix: quoniam cum vere timor, vel amor Dei ingeneratus fuerit, facile etiã reliqua vita tota reformatur.

Quid si sint coniugati.

* Sed tamen in Instructori videtur propriam aliquam directionem de his dare, vel extra orationem, vel in ipsa oratione per aliquam meditationem, possit etiam hoc fieri. quod idem intelligimus de alijs quoque hominum generibus, de quibus statim dicemus.

Annot. 17. ex. 20.

10 Si sint Ecclesiastici, ita erunt instituendi in Exercitijs, vt cognoscant quantam virtutem exigit ille status, eamque acquirere cupiant, & doleant, si non haecenus habuerint. Quare ita dirigendi sunt, vt vitia, & prauios affectus exuere decernant, & contrarijs se virtutibus ornare, quae Ecclesiastico homini necessaria sunt, vt semper meminerint, se diuino cultui, & Ecclesiae ministerio dicatos, & consecratos esse, ideoque munus suum implere satagant: vt etiam beneficiorum

Quid si sint Ecclesiastici.

rum

rum prouentus recte dispensare, & in eos usus, quos oportet, erogare studeant: denique ut etiam zelum Dei habeant, & pro animarum salute iuxta vires, & talentum, & officium, elaborent.

Quid cum
sunt Magna-
tes vici.

11. Si sint Magnates, aut Magistratum aliquem gerant, ijs quoque debent sua praecepta, & documenta tradidit, ut iustitiam administret, ut auaritiam & superbiam fugiant, ut pauperes subleuent, ut se Dei ministros in illo opere esse, sentiant, ut semper Dei timorem, atque honorem omnibus rebus proponant, & alia, quae Instructor sua prudentia per se videre poterit, & ad ea dirigere eum, quem instruit.

Quid de val-
de occupa-
tis.
Annot. 19.
ex 20.

12. Quod si eiusmodi homines propter publica negotia, quae gerunt, vel ob alias honestas causas non poterunt omnino vacare Exercitijs: oportebit accipere, quod possunt, ut scilicet aliquas saltem horas quotidie meditationi tribuant. Et tunc etiam poterunt manere in domo sua, ita ut Instructor adeat ad ipsos suis temporibus, quod aliquando melius esse possit, quam ut ipsi domum nostram veniant ad Instructorem, praesertim cum sint personae illustriores, quia sic facilius res celatur.

Annot. 20.
Locus reu-
tus pro Exer-
citijs.

13. Illud tamen longe utilius, si possent in aliquod praedium, aut coenobium secedere, ut fecit B. P. N. Ignatius in monte Cassinate. In ipsis autem Exercitijs ita procedendum erit, ut res, ac tē-

pus

pus postulabit. Nam si minus temporis spatium quotidie impendant meditationi, eo magis praeroganda erit prima hebdomada, & confessio generalis, & reliqua. Si vero plures horas meditando insument, poterunt ista omnia celerius expediri, ut magis vel minus accedatur ad consuetam formam Exercitiorum.

14. His autem electiones non sunt dandae, nisi forte deliberare velent de officio, vel dignitate aliqua suscipienda, vel deponenda, aut etiam de vitae statu ijs, quibus integrum est. Monendi autem sunt, ut saltem horis illis, quibus meditationi vacant, ab omnibus aliarum rerum cogitationibus se expediant, quantum fieri potest.

His quando
electiones
dandae.

15. Si sint rudes & illiterati, non erit multum temporis cum eis insumendum, nec tradenda sunt eis integra Exercitia, sed seruandus est modus, qui indicatur in annot. 18. ex viginti.

De rudibus
& illiteratis.

16. Ad hoc autem caput pertinent etiam feminae, quarum aliqua interdum expetunt Exercitia, atque ideo cum ijs idem modus seruari debet, qui cum rudibus, nisi esset aliqua tam bono iudicio, & ita capax rerum spiritualium, tantumque oculi domi haberet, ut exacte omnia, aut maiorem partem facere possit: tunc enim nihil impediret etiam haec fieri: sed illud obseruari deberet, quod prudentia est, ut ijsa in ecclesiam nostram veniant ad accipiendas meditationes; & ita caute procedatur, ne vita suspi-

De femina.

suspicio, aut scandalum sequatur. quam etiam ob causam fortasse expediet, vt non dentur meditationes in scriptis, sed voce, ne homines existiment aliquas esse epistolas. Quod si scripto

vtendum erit, fiat

omnino di-

crete.

DE MODO TRADENDI
nostris Exercitiis.

C A P. X.

1 Vod ad nostros attinet, primum quidem ijs, qui Societatem ingrediuntur, omnino debent dari Exercitia omnia integra, & iuxta formam in lib. præscriptam.

Pro Societatem ingrediendibus.

Cum enim hoc sit vnū ex experimentis, quod B. N. P. Ignatius requirit, requiritur etiam, vt fiant plane vt iacent, excepta tamen electione, idque singulas meditationes singulis pagellis descriptas quotidie afferendo: neq. enim liber ipse dari debet hac prima vice.

Exam. c. 4. §. 10.

2 Præterea in progressu temporis cum contigerit, vt se colligant ad faciendâ Exercitia, debent hæc ipsa aliquoties, vt bis, vel ter facere, si non integre, saltem ea quæ sunt primæ hebdomadæ, & aliquot meditationes ex sequentibus, vt de regno Christi, Incarnatione, tentatione Domini, institutione sanctissimi Sacramenti, Passionis, & illa, quæ est de amore excitando, prout opportunum fuerit, & tempus concesserit.

Pro iam pro uectis.

3 Quod propterea faciendum est, quia cum deinde Exercitia alijs daturi sint, omnino oportet, vt ipsi ea prius bene nota, & perspecta sibi fecerint. Quam etiam ob causam oportet,

Causa nostris exercitiis. in Exercitijs. Constit. p. 4. c. 8. §. 5.

vt præ-

vt præter meditationes bene intelligant, ac teneant vsum quartandam regularum, & annotationum v. g. annotationes viginti initio libri Exercitiorum positas, examina, additiones decem in fine primæ hebdomadæ, regulas electionum, discretionis spirituum & alia eiusmodi, & ideo legere debent librum, & bene intelligere, ac de quo dubitabunt, quærere ab eo, qui eis tradit Exercitia.

Quid post repetitiones. 4 Ceterum postquam ea, vt dictum est, aliquando fecerint, & reperierint reliquo deinde tempore dum nondum ita exercitati erunt in vfu meditationum; & si in quotidianis meditationibus potest quisque pro sua deuotione, vel necessitate ea meditari; quæ Dominus suggererit, ex Euangelio, Scripturis, vel alia (re tamen pro securiore directione, ac utilitate maiore cum Præfecto rerum spiritualium, aut cum Superiore communicata) tamen cum agitur de tempore aliquo certo meditationibus, & secessioni tribuendo, quod nos communiter Exercitiorum vocabulo appellamus, quia fere expedit ab aliqua purgatione inchoare, conuenit vt aliqua Exercitia purgatiua non prætermittant, vt de morte, & de peccatis, præsertim reflectendo ad ea, quæ in religione admiserint.

Ne dentur alia exercitia scripta. 5 Neque tamen expedit dare in scriptis Exercitia ista ac commodata religioso statui, vt Exercitia B. P. N. Ignatii integra, vt sunt, conferentur, nulla re addita, vel transformata, ac præ-

præterea quia etiam ipsi maiorem sine dubio gustum & motum sentient ex ijs, quæ ipsimet inuenerint, quam quæ ab alio ita minute enucleata acceperint. Sed tamen Instructor potest aliquam instructionem, aut lucem dare, & tanquam in via ponere; monendo eum qui exercetur, vt ipse sibi applicare consuecat, vt v. g. in fundamento, postquam cogitauerit finem hominis, actu et hunc finem in eo statu, in quo nunc est, vt quoniam iam non potest esse indifferens ad diuitias, & paupertatem, applicet hanc indifferenciam ad eas materias, quæ occurrunt in Societate, & sic de alijs.

6 Notandum est etiam, primam hebdomadam debere in nostris, si semel exacte Exercitia fecerint, ordinarie satis breui tempore expediti, ita vt etiam interdum minori spatio quam tridui, vel etiam aliquando bidui expediti possit, si ita videatur, vt gradus fiat ad secundam hebdomadam, in qua vt plurimum, diutius immorandum est. Quare hoc potissimum ex Institutoris iudicio pendere debet, qui si viderit aliquem maiore purgatione indigere, poterit, & debet eum diutius in ea retinere, aut omnia conando, vt eum inducat ad desiderandam sui ipsius reformationem perfectam.

7 Materia autem, circa quam hæc reformatio versari debet, hæc fere est, passiones non bene domitas, mali habitus, peruersæ inclinationes vt ad honorem, & astimationem propriam, vel pro-

Exerc. 1. lib. dum cum nostris.

Annotat. 4. ex. 20.

Materia reformationis quæ.

propriam voluntatem, ad corporis commoditates, &c. tentationes ab extrinseco prouenientes præsertim vehementes, & crebra, deinde etiam ministeria Societatis, vt concionari, audire, confessiones, habere scholam; denique omnes actiones, quas aliquis componere, & ordinare velit, vt comedere, dormire, studere, agere, cum externis, vel cum nostris, & alia.

Sui cognitio
in primis ne-
cessaria.

8 Quare hoc primum curari debet in eo, qui facit exercitia, vt quam maximam sui ipsius acquirat cognitionem, percurrendo tempus ante actum, & occupationes, vel officia, & in ijs perpendendo tum multitudinem defectuum suorum, tum etiam grauitatem ratione status, & obligationis, tum denique etiam considerando causas, & origines, & radices eorum vitiorum.

Pro spirituali
reforma. cõ-
fess. gener.
utilis.

9 Ad quam etiam reformationem valde utile est, vt in fine primæ hebdomadæ fiat confessio generalis de toto tempore religionis, non quidem semper quoties exercitia repetuntur, sed cum aliquis peculiariter motus à Deo vellet instituere nouam vitam, seque perfectius reformare. Hoc enim vñ compertum est magnopere multis profuisse, & valde iuuuise ad cognitionem sui, & emendationem.

Quando alie
meditatio-
nes adden-
dæ.

10 Quod si viderit Instructor, eum qui exercetur, hac ratione iuuandum ad eum finem consequendum, qui intenditur; poterit etiã aliquas meditationes statui cuiusque vel necessitati præ-

fenti

fenti accommodatas addere, vt de beneficio vocationis, de tribus votis, de causis cur vota renouantur, & de ipsa formula votorum nostrorum, de diuinis beneficijs, de periculo tepiditatis, & huiusmodi. Interdum etiam in Summario Constitutionum præsertim ex præcipuis regulis, quibus religiosa fere perfectio continetur, vt 11. & 17. & similes, & in vniuersum ex sint materia, quæ ad timorem, & amorem Dei, ad sui ipsius odium, virtutis studium, rerum visibilibus contemptum, æternarum desiderium, atque charitatis ardorem augendum pertinent.

11 Ad faciliorem etiam introductionem, Modus meditando cum parum inhi-
corum, quibus vel non est facultas, vel non vacat per se inuenire, poterit via aperiri ad mysteria vite, & passionis Domini, si nonnullæ veritates Theologicæ proponantur. v. g. cum de incarnatione agitur, si causæ eius, & fructus explicentur; aut cum de passione, si causæ acerbitatis eius; si etiam inueniantur modi eam meditando. v. g. ad compatiendum, ad imitandum, ad admirationem, & sic de alijs.

12 Postremo qui sunt iam profectiones in rebus spiritualibus, & meditando magis exercitati, de quibus par. 6. c. 3. §. 1. ijs si interdum ad spiritum colligendum, & feruorem hauriendum se recipiant, vel ad aliquod opus aggrediendum vt missionem, aut aliquid eiusmodi, cum nec eadem sit omnium dispositio, nec vna mensura, non videtur quicquam præscribendum circa

Quid cum
profectioni-
bus.

Ⓡ

D

circa

circa materiam, sed possunt ea meditari, quae sibi vtilia putauerint ad eum finem consequendum, quem intendunt. Credendum est enim, quod ex noticia, quam ex Exercitijs B. Patris N. Ignatij antea iam habebant, & ex vñctione spiritus adiuti, inoffenso pede, immo magna cum vtilitate per hanc viam current.

Electio nostris iuuante danda.

13 Quod attinet ad electionem status, ea non est nostris danda in Exercitijs. De electione autem negocij, aut actionis alicuius consultare non est proprium Exercitiorum; sed potest fieri etiam extra Exercitia omni tempore, & occasione: & ideo in hac etiam diligenter instruendi sunt nostri, vt sciant bene vti regulis eligendi ad indagandam Dei voluntatem, & beneplacitum, vt cum Superiores debent statuere de re aliqua dubia, maxime si non possint cum suis consultare, vt dicitur 16. reg. Prouincialis, & denique in rebus omnibus, quas coram Deo constituere, ac definire oporteat, semper admodum iuuat illa praxis, quae in eligendo praescribitur, de qua infra prolixius agemus, & inde peti poterunt, quae nostros iuuare possint ad intelligendam Dei voluntatem in omni eiusmodi re, iuxta cuiusque rei qualitatem.

DIRECC^{IO} GENERALI

DE

DE PRIMA HEBDOMADA

in vniuersum.

CAP. XI.

Mnia haec Exercitia à B. Patre Nostro Ignatio in quatuor hebdomadas distributa sunt. quae quidem hebdomadae non tam numero dierum, quam materiae genere distinguntur: & ideo non necesse est, vt septem, vel octo dierum circulus in singulis consumatur, sed sufficit vt illi affectus vel fructus inueniantur, qui in vnaquaque exquiruntur.

Annot. 4. ex 10. Exerc. B. P. N. in 4. hebdom. distributa.

1. Prima continet considerationem peccatorum, vt eorum foeditatem cognoscamus, vereque detestemur cum dolore, & satisfactione conuenienti. Secunda proponit vitam Christi ad excitandum in nobis desiderium, ac studium eam imitandi. quam imitationem, vt melius perficiamus, proponitur etiam modus eligendi vel vitae statum, qui sit maxime ex voluntate Dei; vel si iam eligi non possit, dantur quaedam monita ad eum in quo quisque sit, reformandum. Tertia continet Passionem Christi, qua miseratio, dolor, confusio generatur, & illud imitationis desiderium vna cum Dei amore vehementius inflammatur. Quarta demum est de Refur

Quid singulae hebdomadae contineant.

D 2 re-

rectuone Christi, eiusq. gloriosis apparitionibus, & de beneficijs diuinis, & similibus, quę pertinent ad Dei amorem in nobis excitandum.

In 1. hebdomada sunt media anime purganda.

3 Igitur in hac prima hebdomada proponuntur media, quę ad animam purgandam per contritionem, confessionem pertinent, & ad veram poenitentiam in nobis gignendam iuare possunt. Quare huc animam dirigere debet, qui facit Exercitia, vt peccati malitia, suamq. abiectionem, & vilitatem agnoscat, eamq. ex animo intime sentiat. Quam ob causam expediret, vt hoc tempore si sacerdos sit, ex hoc spiritu humilitatis abstineat a quotidiana celebratione (nisi deuotio, aut profectus spiritalis, aut aliqua obligatio ad id impellat) vt postea generali confessione peccata, maiori cum preparatione, fiducia ac reuerentia ad sacrificium altaris redeat.

1. Hebd. cũ sit basis ceterarum nisi quam omitenda.

4 Notandum etiam hanc primam hebdomadam esse fundamentum, ac basim ceterarum, & ideo nunquam praetermitti debere. Vnde etiã si quis alia Exercitia huius hebdomada, aut etiã omnia integra fecisset, & denuo ea repetere vellet, tamen hinc incipiendum esset, quamuis breuius expediri posset.

Quid ante exerc. faciendum.

5 Igitur postquam aliquis in eum locum uenerit, vbi Exercitijs vacaturus est, ea ipse die debet instructor ad eum adire, & priusquam tradat fundamentum, debet ei explicare aliquas ex annotationibus, nempe primam, & quintam, & ex decima septima illam admonitionem de ani-

mo

mo aperiendo, item ex vigesima id quod dicitur de utilitate secessus in loco separato. Quod etiam opportunitatem ei dabit, vt eum moneat de ijs, quę supra cap. 2. diximus eum esse monendum, cum ea tamen dexteritate, quam ibi diximus, nempe vt non omnia simul, sed quantum prudentia dicabit.

6 Annotatio autem illa ante fundamentum, quę incipit, In primis, expediet magis hoc tempore, vt non proponatur ita in genere, quando quis incipit Exercitia, sed in discursu Exercitiorum, si quid dubium, vel obsecurum occurrat, aut ob aliquam eius, qui exercetur diffidentiam, videatur oportunum, tunc ei explicari poterit.

De r. annotatione ante fundamentum.

DE FVNDAMENTO.

CAP. XII.

De 1. Ingres-
su 1. hebdom.

Primus ingressus in hanc primam hebdomadam fit per considerationem vicini finis, quæ consideratio ideo dicitur Fundamentum, quia est basis totius ædificij moralis, & spiritualis.

Diuisi po-
est in tres
partes.

2 Potest autem diuisi in tres partes, primo in finem, propter quem homo creatus est: secundo in media ad consequendum hunc finem: tertio in difficultatem eligendi hoc, vel illud medium, cum ignoremus quid magis aptum sit ad huius finis consecutionem: omnis autem error in hac parte non possit esse non damnosus & periculosus. Ex quo nascetur etiam quartum, vt homo ponat se in illa omnimoda indifferentia, & æquilibrio.

Indifferentia
magis mo-
menti.

3 Hæc autem indifferentia est maximi momenti, & admonendus est qui se exercet quanto altius hoc fundamentum iecerit, tanto firmitus futurum ædificium: idque etiam indicauit B. P. N. Ignatius anno. decima quinta, & decima sexta ex viginti.

Iste fund.
videatur
dior, lu-
nda.

4 In danda hac meditatione maxime, quia nonnullis cum nondum assueuerint orationi, videri

deri potest aridior, addi poterunt aliquæ excursionones ad meditandum, vt in eo quod dicitur creatum esse hominem, potest simul cogitari à Deo esse creatum de nihilo, & simul quot, & quanta in creatione habuerit, & præterea quomodo semper ab illo in esse conseruetur.

5 Sed horum consideratio non tam dirigenda est ad gratitudinem, vt fit cum considerantur beneficia Dei, verum ad scopum huius fundamenti, nempe, quod illa omnia à Deo data sint, vt perueniremus ad illum vltimum finem. Vnde etiam potest homo in hac meditatione reflectere cogitationem ad seipsum, quomodo hæctenus habuerit se ad finem, & ad media, quantum aberrauerit, quod creaturis abusus sit, quæ illi adiumento esse debuerunt, vt iam quasi in generali iaciat fundamenta ad cognoscendam deformitatem vite suæ, quod postea, vberius, & magis particulariter faciet in meditatione peccatorum.

Quis scopus
huius medi-
tationis.

6 In meditatione huius fundamenti liber Exercitiorum non præscribit certas horas, vt fit in Exercitijs sequentibus: sed vt facili initio inchoemus, vnusquisque pro viribus, & pro deuotione sua ad id tempus sibi assumat: vel si opus sit, Instructor ei præscribat.

Tempus huius
meditatio-
nis quale.

7 Debet autem curare vt cognitio huius veritatis, quæ in fundamento tractatur, quam

Firmiter an-
mo hæreat
hæc medit.

maxime menti infigatur: quoniam vt fundamentum fabricæ totam ipsam sustinet, ita hæc veritas influit in omnia Exercitia, & præfertim in ipsam electionem status, quæ tota fere hinc pendet. &

ideo quo melius hæc meditatio successerit, eo etiam melius reliqua succedunt.

DIRECCIÓN GENERAL

DE DVPLICI EXAMINE.

CAP. XIII.

1. Vm durat meditatio fundamenti, debet instructor exercitantem aliquoties visitare, & semper ei aliquid noui in scriptis afferre, quia sic videtur quodammodo leuari tædium, & melius etiam percipi quæ singula proponuntur.

2. Igitur in primo congressu post datum fundamentum datur examen particulare, in quo tradendo significandum est, in quouis homine vnum, aut alterum vitium siue peccatum esse solere præcipuum, & quod in eo sit quasi causa, & radix aliorum.

3. Et licet in aliquo plura essent præcipua, expedire tamen, vt vnum deligatur, ad quod extirpandum toti incumbamus, vt eo superato ad aliud, & aliud deinceps peculiarem hunc conatum, & studium transferamus.

4. Huic igitur rei seruet examen particulare, cuius vsus etsi post peracta Exercitia esse debet toto vitæ tempore, nunc tamen inchoatur, tum vt aliqua eius peritia acquiratur, tum etiam quia hoc examine vti oportet circa Exercitia, & eorum additiones.

Est

maxime menti infigatur: quoniam vt fundamentum fabricæ totam ipsam sustinet, ita hæc veritas influit in omnia Exercitia, & præfertim in ipsam electionem status, quæ tota fere hinc pendet. &

ideo quo melius hæc meditatio successerit, eo etiam melius reliqua succedunt.

DIRECCIÓN GENERAL

DE DVPLICI EXAMINE.

CAP. XIII.

1. Vm durat meditatio fundamenti, debet instructor exercitantem aliquoties visitare, & semper ei aliquid noui in scriptis afferre, quia sic videtur quodammodo leuari tædium, & melius

etiam percipi quæ singula proponuntur.

2. Igitur in primo congressu post datum fundamentum datur examen particulare, in quo tradendo significandum est, in quouis homine vnum, aut alterum vitium siue peccatum esse solere præcipuum, & quod in eo sit quasi causa, & radix aliorum.

3. Et licet in aliquo plura essent præcipua, expedire tamen, vt vnum deligatur, ad quod extirpandum toti incumbamus, vt eo superato ad aliud, & aliud deinceps peculiarem hunc conatum, & studium transferamus.

4. Huic igitur rei seruet examen particulare, cuius vsus etsi post peracta Exercitia esse debet toto vitæ tempore, nunc tamen inchoatur, tum vt aliqua eius peritia acquiratur, tum etiam quia hoc examine vti oportet circa Exercitia, & eorum additiones.

Est

Huius examinis vsus commendandus.

5 Est autem mul' um commendandus huius examinis vsus propter magnam eius utilitatem, praesertim ad consequendam animi puritatem, vt docet Cassianus Colla. 4. & 5. Bernardus saepe. Itaque in fine Exercitiorum cum discedenti dantur praecipua vitae bene instituendae, hoc in primis inculcandum est. Additiones autem illae quatuor dictandae ne sint, an verbo tantum explicandae, prudentiae Instructoris relinquatur.

Quando, & quemodo dandum examina mea.

Aliunde petendae species peccatorum.

6 Deinde eadem die, & sequenti datur examen generale, & quotidianum. Non autem datur per modum meditationis, sed instructionis cuiusdam, & vt homo incipiat aperire oculos ad cognoscenda peccata vitae praeteritae.

7 Quod vero attinet ad examen generale, non est dubium, quin aliae etiam multae sint peccatorum species, quae hic non ponuntur, sed vel hic ea tantum peccata attinguntur, quae frequentius accidunt, reliqua autem peti possunt ab alijs auctoribus, qui ex professo de hoc agunt: vel hoc examen pro ijs tantum conscriptum est, qui iam paulo magis spirituales sunt, & ab alijs grauioribus peccatis abstinent, in haec autem frequentius incidere solent. Itaque non fuit mens B. P. N. Ignatij tam breui tractatione omnia peccata comprehendere, sed tantum, vt dictum est, pios animos admonere de ijs, quae frequentiora sunt.

Por-

8 Porro examen quotidianum, quod quinque puncta complectitur, dicitur prout iacet. Ad illud autem faciendum iuuat illa lux, quam praebet examen generale per illam distinctionem peccatorum, quae sunt, cogitatione, locutione, & opere.

Examen
quotidianum.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
DE BIBLIOTECAS

DE

DE PRIMO EXERCITIO

prima hebdomada.

C A P. X I V.

Quis ordo
in tradendis
Exercitijs.

Irea ordinem tradendi Exercitia sequendus est is, qui ponitur in ipso libro Exercitiorum, nempe vt prima hora fiat Exercitium trium potentiarum; secunda autem peccatorum; tertia vero & quarta repetitiones vtriusque: si autem addatur etiam quinta hora, fiat de inferno. Sin haec tantum quatuor hora; hoc Exercitium de inferno differendum erit in diem sequentem. quo eodem die possunt dari etiam alia Exercitia de morte, de iudicio, cum suis repetitionibus. Tertio die proponenda erit eadem materia, sed cum aliquibus nouis punctis, vt in materia peccati, proponendo effectus, quos facit in animo, aut aliquid eiusmodi, sic enim tollitur tedium, & materia profundius penetrantur.

1. Exercitium
trium potentiarum.

2 Porro primum Exercitium illud est, quod appellatur trium potentiarum, non quia in alijs etiam non exerceantur haec tres potententiae; sed voluit B.P.N. Ignatius in hoc quasi aditu, & principio omnium Exercitiorum viam monstrare, quae in meditando tenenda est, nempe, vt per memoriam adiuuaretur ratio ad discurrendum siue

IN EXERC. SPIR. Cap. XIV. 81

sine ratiocinandam: per discursum autem exercitaretur voluntas, & affectus, idque actuare voluit in materia peccati, quae prima occurrebat ad meditandum.

1. Itaque in hoc primo Exercitio sunt sigillatim explicanda Exercitia sumentis omnia, quae in sequentibus Exercitijs futura sunt vsui, quis scilicet modus seruandus, vt cum attentione, & sine capitis lesione perseverari possit, & quomodo se animus colligere, collectumque tenere debeat, & quod licet adhibendus sit intellectus ad cogitandum, maior tamen habenda est cura, affectus, & interioris gustus, quam vt multi conceptus quantumuis pulchri, & acuti formentur, & alia eiusmodi.

Quid in 1.
Exercit. explicandum.

4 Hic etiam declaranda sunt praeludia, quorum vsus praescribitur in omnibus Exercitijs, & in primis quid sit compositio loci, quae nihil aliud est, quam fingere sibi, & quasi videre oculis imaginationis locum illum, in quo res, quam meditatur, gesta est, vt stabulum in quo Christus natus est, aut coenaculum grande stratum, in quo Apostolorum pedes lauit, aut montem in quo passus est.

Prael. quae nam sint declaranda.

5 Haec enim loci compositione valde iuuatur ad attentionem, & motionem animae, quae hoc modo quasi alligata phantasia rei illi certe, alligatur ipsa quoque quodammodo ne euagetur, aut si quando diuertat, habet ad manum, quo se facile colligat, & reuocet in situ illum suum, in

Ad quid iuuat loci compositio.

in quo se ab initio composuit. Vnde S. Bonaventura in proemio de Vita Christi, Tu inquit, si fructum ex his sumere cupis, ita te presentem exhibeas ijs, quæ per D. N. Iesum Christum dicta, & facta narrantur, ac si tuis oculis ea videres, & tuis auribus audires toto mentis affectu diligenter, delectabiliter & morose, omnibus alijs curis, & sollicitudinibus tuis omisis.

In quo loci
habeat.

6 Atque hoc quidem locum habet in meditatione rerum corporearum: nam in rebus incorporeis, vt est peccatum, & similia, alia quædam est instituenda compositio loci, de qua dicitur satis clare in lib. Exercitiorum in Exercitio trium potentiarum.

Quid in cõ-
põitiõne lo-
ci vitandũ.

7 Denique in hac loci representatione vitandum est diligenter, ne nimis in ea fabricanda immoremur, vim capiti faciamus, quia non consistit in ea fructus præcipuus meditationis, sed est tantum via, & instrumentum ad ipsum fructum. Nec est dubium, quin aliqui magis in hac re habeant facilitatem, in quibus videlicet acrior est vis potentie imaginatiue.

Alij vero, quibus hoc difficilius est, non ita laborare debent, vt caput obrundant, quo ipsam meditationem impedirent.

*

DE

DE ALIIS EXERCITIIS
prima hebdomada.

C A P. X V.

N secundo Exercitio, in primo puncto monendus est exercitans ne descendat ad examinanda peccata sigillatim, vt fieri solet, cum quis se ad confessionem parat, hoc enim postea facturus est extra meditationem: sed hoc tempore in genere tantum proponat sibi sua peccata, eorumque multitudinem, & magnitudinem, vt concipiat confusionem, & dolorem. Ad hoc autem confert percurrere loca, negotia, & personas, vt hic dicitur.

In 2. Exerc.
de quo mon-
endus exer-
citans.

2 Tertium, & quartum Exercitium constat ex repetitione primi & secundi. Harum autem repetitionum vsus est valde utilis, sepe enim fit, vt cum eiusmodi materia primum cogitantur, intellectus paucatur illa rerum nouitate, ac curiositate quadam; postea vero cum speculationem moderamur, magis aperitur via internis affectibus, in quibus potissimum consistit fructus. Quare in his repetitionibus vitandi sunt longi discursus, sed tantum proponere sibi oportet, & quasi percurrere, quæ prius meditati sumus, & in ijs immorandum voluntate, & affectu: &

Quis vsus re-
petitõnum
Exercitiorũ.

hæc

hæc etiam est causa, cur plura hic colloquia sint, quam in prioribus Exercitijs.

Intelligentia 3. *Exer. 1.* *hebdom.* Quod autem dicitur in lib. Exer. in III. Exer. primæ hebdom. repetitionem hanc faciendam de ijs, in quibus antea maiorem consolationem, aut desolationem senserimus, ita intelligendum est, ut præcipue repeti debeant ea, quæ lumen, aut feruorem attulerunt: sed etiam expedit illa puncta repetere, in quibus ariditatem sensimus, quia sæpe contingit, ut deinde in ipsis maiorem consolationis copiam sentiamus. Immo etiam bis repeti potest idem, si magna sentitur consolatio, aut alius bonus, & spiritualis affectus, & hoc potissimum in prima hebdomada.

Præter quin 4. Præter quinque hæc Exercitia B.P.N. Ignatij *que alia possunt addi.* possunt addi alia, ut in fine quinti Exercitij dicitur, ut de alijs peccati poenis, de morte, de iudicio, vel de alijs cruciatibus Inferni, & quidem hæc rarissime omittenda videntur, quia multum habent momenti, ut auocetur animus ab inordinato amore rerum harum visibilium: & in his meditationibus concipit anima tumorem sanctum Domini, ut pariat spiritum salutis.

Quando facienda colloquia. 5. In fine cuiuslibet Exercitij semper fieri debet colloquium, ut in libro Exercitiorum prescribitur: nec tamen prohibetur, quin iuxta cuiusque deuotionem etiam in principio, & in medio alia colloquia, & petitiones fieri possint, imò etiam aliquando expedit. Proprius tamen locus est in fine, cum anima ex meditatio-

nc

ne magis eleuatam se sentit: illa enim sunt aptissima colloquia, quæ formantur ex affectu interiori varia, ut ipse affectus varius est.

6. Interdum enim homo agit cum Deo, ut *Ex. 1. Exer. 1. hebdom. Varij modi agendi cum Deo.* filius cum patre: interdum, ut seruus cum Domino; modo, ut amicus cum amico; modo etiã, ut reus cum iudice; aliquando etiam petens aliquid donum; aliquando gratias agens de beneficijs acceptis; alias accusando se ipsum; alias communicando cum eo familiariter.

7. In quo notandum quod dicitur in tertia annotatione ex viginti, hæc colloquia, quando fiunt cum Deo, aut cum Sanctis, requirere maiorem reuerentiam, quam ipsas meditationes, & speculationes. In particulari vero colloquium secundum ad Christum ut impetret à Patre, explicandum erit rudioribus, hoc intelligi, non ut est Deus, sed ut homo mediator, & aduocatus, ut interpellat pro nobis.

8. Additiones, quæ in libro Exercitiorum *Addit. 1. hebdom. quando dandæ.* ponuntur in fine primæ hebdomadæ, dandæ sunt prædæ quam incipiuntur Exercitia (nempe meditatio, quæ dicitur trium potentiarum, & reliquæ) quia in ijs agitur de multis, quæ adiuuant meditationem. Decima tamen additio possit differri in sequentem diem, quia non est adeo necessarium ut detur illo die. Deinde sequentibus diebus dandæ sunt reliquæ additiones, & regulæ de discernendis spiritibus, quæ conueniunt primæ hebdomadæ, & quæ conuenire videbuntur.

E

tur

etur exercitanti. quas tamen non erit semper necesse scripto dare, sed id Instructoris iudicio permittitur.

Addit. exa.
de seruandis

9. Hæ additiones curandum est, vt exacte, seruentur, quia ex ipsis valde pendet fructus spiritalis Exercitiorum: quamquam ex altera parte cauere etiam debet omnis excessus, & habenda est ratio personarum, & complexionum, vt si qui essent natura melancholici, non debent nimium coartari, immo potius dilatandus est eis animus, & idem de personis imbecillioris valetudinis, & infuetis ad hos labores: &

ideo opus est prudentia, & discretione. experientia enim ostendit quibusdam profuisse, quod

alijs concederetur alijs non, quia qua laxitas in his regulis

seruandis, alijs autem profuit seueritas, & rigor, semper tamen mixtus

seruandis, alijs autem profuit seueritas, & rigor, semper tamen mixtus

seruandis, alijs autem profuit seueritas, & rigor, semper tamen mixtus

DE

DE CONFESIONE

generali.

CAP. XVII.

Sue qui se exercet, veretur in primis quinque Exercitijs, siue alia adiungantur, cum iam id satis consecutus videbitur, quod in hac hebdomada vt finis proponitur, nimirum cognitionem intimam peccatorum, & veram contritionem; & ad id serio conatus, & diuine gratie cooperatus, tam per Exercitia, quam per additiones indicabitur, moneri debet, vt se ad generalem confessionem disponat. & nisi Instructori nimium fatigatus videatur, poterit adhuc pergere in meditando per vnã, aut alteram horam aliquid quod ad compunctionem peccatorum faciat, vel si id magis expedire iudicetur, aliquid legendum ad eum finem.

Vt autem hoc diligentius, & accuratius faciat, iudicandum est ei quante sint utilitates huius confessionis generalis, de quibus utilitatibus agit in ipso libro Exercitiorum post examen generale. Quod si nulla alia esset, hoc certe fatis esse deberet, quod experimur homines plerumque, aut sine examine sufficienti, aut sine debito dolore, nullo vel valde infirmo me-

E 2 lioris

Quando ad
gen. confes.
excitandus,
conuincat in
libro 16

Indican-
da utilitates
conf. gen.

lioris vite proposito ad confessionem accedere, ac propterea ad consequendam pacem conscientie, & ad tollendos scrupulos, qui si non antea, saltem in puncto mortis animam extruere, & in periculum salutis aeternae adlucere solent, multum prodest, semel se ab omnibus antea actae vite peccatis ablucere.

Quam etiam ob causam, etsi cauendum est a nimia anxietate in facienda hac confessione, ne semper deinde maneant scrupuli, ac reliquiae, ut quibusdam contingit, tamen ex altera parte studendum, & conandum est, ut ita diligenter, atque accurate fiat, ut postea securus esse possit anima, se fecisse quod in se erat: nam sine hoc nunquam frui poterit illa pax animi, & tranquillitate conscientiae, quam diximus. Ideo praeter proprium studium, & diligentiam ipsius qui Exercitia suscipit, iuuandus est etiam aliqua via, & methodo, nempe Directorio aliquo ad bene consistendum, cuiusmodi iam multa extant bona, & apta, si opus fuerit, & pro cuiusque indigentia.

Aliquando etiam, praesertim insignioribus hominibus, proderit dare legendam Summam Nauarri, ubi agit de statibus, ut attende considerent, quae ad suum statum pertinent: Sic enim melius videbunt in quibus defecerint, quae si nostri per se proponerent, forsasse non tantum ijs fidem haberent, & possent putare eos esse nimios in vrgendis conscientijs.

Hanc

5 Hanc generalem confessionem, ut plurimum magis expedit non fieri ei, qui tradit

Exercitia: si tamen qui suscipit, ei confiteri mallet pro sua deuotione, vel sacerdotum penuria, aut aliae causa ita exige-

rent, nihil impediret quin etiam ipsi fieri posset.

DEI IN FERIE PERIURIAE
 hebdomada.

CA. P. I. X. V. I. I.

r. Hebdom. 1
 tempore quæ-
 do contra-
 heta aut pro-
 rogan.

Annor. 4.
 ex 10.

Voniam, vt supra dictum est,
 Exercitiorum hebdomada * nõ
 dierum spatio definiuntur, sed
 ex effectu, qui in eis pratendit-
 ur: ideo huius primæ hebdo-
 madæ tempus vel contrahi, vel
 prorogari poterit, prout citius, vel tardius quis-
 que contritionem, deuotionem, vel meditando
 modum assecutus fuerit. Alij enim celerius, alij
 ferius eo perueniunt. Illud tamen notandum,
 eos homines, qui multum proficiunt in via spi-
 ritus, & qui iam ab aliquo tempore sacramenta
 frequentant, aut qui multum cupiunt statuere
 de modo vitæ suæ, in quo magis Deo Domino
 seruire possint, non esse diu detinendos in hac
 prima hebdomada. Immo si fieri possit, qua-
 tuor, aut quinque diebus absoluere eam debent.
 Contra vero faciendum in ijs, qui non ita dispo-
 siti sunt. Hi enim vt peccata sua desceant, & vt
 peccati turpitudinem, ac sceditatem agnoscant,
 debent diutius in his exerceri mutando iube-
 rationem victus somnique, & alia genera peni-
 tentiæ, vt habetur in Exercitijs notabili tertio
 post additiones primæ hebdomadæ.

Qui

Qui absolutis Exercitijs primæ hebdo-
 madæ ad reliqua progressurus est, postquam
 generaliter confessus fuerit, & communionem
 sumpserit, saltem per vnum diem vacare debet
 ab illo labore tam intenso meditando. Interim
 tamen possit in mente versare parabolas

illam filij prodigi, applicando eam
 ad seipsum, aut aliquid eiusmo-
 di. Porro ad communi-
 onem est ita etiam di-
 sponendus, vt
 ad eam
 accedat cum reuerentia, & fide, &
 gustu, & ob eam causam dan-
 da est ei aliqua medi-
 ratio ad hoc
 apta.

E 4 DE

DE SECUNDA HEBDOMADA

et primo de fine, qui in ea praetenditur.

et de fine, qui in ea praetenditur.

C. A. P. X V I I I.

Scopus Exercitii hebdomadae.

Inis, & scopus, qui Exercitii omnibus primae hebdomadae praefixus est: hic praecipue est cognoscere quod errauimus ab ea via, quae nos ducere debebat ad vltimum illum finem, cuius causa creati sumus; & consequenter dolere de tali, & tanto errore, & concipere intentum desiderium redeundi in illam viam, & in ea semper perseverandi.

In hac autem secunda hebdomada finis est proponere sibi Christum Dominum, ac Salvatorem nostrum, vt veram viam, iuxta illud, quod ipse dixit. Ego sum via, veritas, & vita, & Nemo venit ad Patrem nisi per me.

Ipsa enim est exemplar à Patre hominibus propositum, cuius imitatione emendemus, & componamus mores nostros corruptos, & dirigamus pedes nostros in viam pacis. Quare cum Christi vita sit perfectissima, & ipsa idea virtutis, & sanctitatis; sequitur, vt quo vita nostra propius ad eam imitatione accesserit, ipsa quoque

quoque perfectior sit, immo & propius accedat ad vltimum finem suum, ideoque eo etiam felicius sit.

3. Propter hanc causam haec secunda hebdomada respondet viæ illuminatiuae, quia Christus est sol iustitiae, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: & ad hoc venit, vt illuminaret sedentes in tenebris, & umbrae mortis. & quoniam peccata, & prauae affectiones obtenebrant animam, eamque impediunt, & retrahunt à Christi imitatione, ideo haec prius eradicanda ex corde erant primis illis Exercitijs, & meditationibus.

4. Dispositio quam B. P. N. Ignatius requiebat in ijs, qui facturi essent Exercitia huius hebdomadae, est, vt ostendant feruorem, ac desiderium progrediendi vterius ad deliberandum de statu vitae. Quare qui hoc nollet, vel repide vellet etiam si cuperet progredi in meditationibus, melius esset eum differre ad vnum, aut alterum mensem. Hoc enim negotium eiusmodi est, vt nisi cum feruore spiritus suscipiatur, non possit habere bonum successum: requirit enim magnum, & fortem, & constantem animum, qui ex augmento deuotionis proueniat.

5. Verum est, quod si quis esset, à quo nihil magnum sperari posset, quia non esset admodum capax, vel impeditus esset statu matrimonij, posset pro eius captu, aliquid addi de sequentibus hebdomadis, vt dirigatur in statu

3. Heb. respondet viæ illuminatiuae.

Quoniam dispositio in facientibus Exercit. requiebatur à N. B. P.

Quo quis non est admodum capax.

in quo est, ad bene viuendum in eo.

6 Ceteros autem melius est relinquere cum fame, vt sciant adhuc sibi restare aliquid, quod faciant. Contingit enim saepe, vt hac dilatione experientia ipsa apertius eis detegat suas necessitates, & infirmitates; quod facit, vt deinde ardentiores, & magis dispositi redeant.

DE PRIMIS QUATUOR

Exercitijs secunda hebdomada.

CAP. XIX.

Primum Exercitium in hac secunda, est de Regno Christi, quod tamen non computatur inter meditationes, quia prima est de incarnatione Domini. Est igitur quasi fundamentum quoddam, aut prooemium totius huius tractatus; & summa, ac compendium vitae, & operum Christi Domini in eo negotio, quod ei commiserat Pater, de quo Esaias, * Opus illius coram eo; & ipse Dominus, * Opus quod dedisti mihi, vt facerem. Et statim addit, quid nam id esset, Clarificauit te super terram, manifestauit nomen tuum hominibus. Vocat autem omnes homines in societate tanti, & tam gloriosi operis; vnumquemque iuxta suum gradum. Ex quo iam incipit apparere diuersitas graduum in imitatione Christi.

2. Dispositio autem, que requiritur in animaeius, qui facit Exercitia, haec est, vt quantum est ex sua parte, tendat in id quod perfectius est, si Dominus dederit gratiam, & vires. Vnde aperte colligitur ex hoc iam loco, animam incipere, preparari, & disponi ad electionem status; que postea suo loco expressius proponetur. Sic enim

1. Exerc. 2.
hebd. quid
sit.

Esai. 61.
Ioan. 17.

Que dispositio
necessaria.

mirabili quodam artificio Spiritus sancti hic anima excitatur ad perfectionem, ut deinde hanc eandem perfectionem eliciat, & indaget in omnibus sequentibus meditationibus; Incarnationis, Natiuitatis, & aliarum; & ita perfectionis semina, quae hic sparguntur, per illas deinde meditationes latenter crescant, & promoveantur, donec in tempore electionis suum fructum ferant. Atque hoc bene notandum est Instructori pro sua directione, non quod de hoc monere debeat Exercitantem, sed potius sinat res ipsas per se in eius anima operari, vimque suam exercere.

Cuiusmodi
haec meditatio.

3. Neque hoc tamen impedit, quin haec meditatio, sicut etiam quae deinde sequitur de duobus vexillis, tradi possit etiam ijs, qui non sunt facturi electionem, quoniam etiam hi ea iuuari possunt: si quidem in genere tantum agunt de ijs, quae ad maiorem Dei gloriam ab unoquoque fieri possunt in Dei obsequio pro cuiusque capacitate.

Quae in 2.
hebd. vnum
praesidium.

4. In hac secunda hebdomada notandum est, addi hic vnum praesidium. Nam cum in prima hebdomada, primum praesidium sit constitutio loci, hic ante constitutionem loci ponitur quadam representatio historiae, seu mysterij quod meditandum occurrit. Hoc autem non ita intelligendum est, ut tunc immorari debeamus in meditando illo mysterio, sic enim nihil differret praesidium a meditatione; sed ita est accipiendum, ut in primo illo praesidio pro-

ponatur historia generatim, & quasi tota in communi, ut sciatur materia; de qua tunc cogitandum est, & anima incipiat in ea actuari, & ad eam eleuari: deinde vero in ipsa meditatione incipiat in singulis eius partibus immorari, easque ponderare, & penetrare. Ut cum quis conijcit oculos in tabulam aliquam pictam, in qua sit varietas rerum pictarum, prius vnico intuitu omnia confuse cernit, & scit quid in ea tabula contineatur; postea vero figit oculos in singulis particularibus rebus, quae ibi pictae sunt, easque sigillatim melius, & accuratius perpendit.

5. Quod autem attinet ad puncta harum meditationum, sumenda erunt in fine libelli Exercitiorum, vbi mysteria vitae Christi ordine posita sunt, distincta fere singula tribus punctis: etsi simplicioribus, qui ea non legerint, aut legere non possunt in Euangelijs, explicatius tradi oportebit, addita breui declaratione, ut dicitur secunda Annotatione ex viginti. Vnde quod in meditatione Incarnationis, & Natiuitatis etiam dicitur de contemplandis personis, & earum verbis, & operibus, intelligi debet, referendo ad illam, quam diximus distributionem, quae in fine libri ponitur, nempe cogitando haec in singulis punctis, ut occurrunt ordine suo; non autem quod necessarium sit omnes prius personas totius mysterij, deinde omnia verba eiusdem, ac demum opera separatim meditari; hoc enim praesertim in quibusdam meditationibus, pare-

Vnde sumenda
puncta
harum meditationum.

ret confusionem.

6. Quare hoc tantum voluit B. P. Ignatius, regulam dare in singulis punctis, quo meditantis intentio ferri debeat, primum quidem ipsas personas, quae in illo puncto occurrant, tum ad verba, si prius verba, vel ad facta, si prius occurrant facta. Et ita absoluto vno puncto transeat ad illud, eundem ordinem in eo seruando.

7. Ceterum etsi hic tantum mentio fit de his tribus, non tamen prohibetur, quin possint etiam addi alia puncta; vt v. g. cogitationes, & affectus personarum interiores, tum etiam virtutes, & praeterea modus, & finis mysteriorum, quae occurrunt, causa item, & effectus, tempus, & reliqua circumstantia, vt secundior sit meditatio, & maior eius fructus.

DE

DE QUINTO EXERCITIO
secunda hebdomada, quod est, applicatio sensuum.

CAP. XX.

Exercitium quintum, quod est applicatio sensuum, est facile valde, & vtile, imaginando nos videre personas & audire verba, aut strepitum si qui sit, vel tangere, aut osculari siue loca, siue personas, quod tamen fieri debet cum omni reuerentia & modestia, ac timore. Olfactum B. P. N. Ignatius refert ad odorandam fragrantiam animae ex donis Dei, & gustum ad gustandum eius dulcedinem, quod vtrunque significat praesentiam quandam rei, vel personarum, quas meditamur cum gustu & amore earum tenero.

2. Quod autem hic dicitur facta meditatione Incarnationis, & Natiuitatis, faciendam deinde separatim hanc applicationem sensuum, intelligendum est idem deinceps fieri debere in reliquis meditationibus vitae Christi. Quod non ita accipiendum est, quasi hanc applicationem debeamus habere seunctam ab omni materia meditationis, sed vt praecipuus scopus circa mysterij considerationem sit sensuum applicatio.

Dis-

De 5. Exer. videlicet de applicatione sensuum.

Intelligentia illius notandi post meditat. de Incarn. & Natiu. facienda esse vult. scilicet. scilicet. scilicet.

In quo dif-
fert applica-
tio sensuum
à meditati-
one .

3 Differt autem applicatio ista sensuum à meditatione, quoniam meditatio est magis intellectualis, & magis versatur in ratiocinatione, & omnino est altior: discurret enim per causas illorum mysteriorum, & effecta, & in eis inuestigat attributa Dei; vt bonitatem, sapientiam, charitatem, & reliqua. At vero applicatio non discurret, sed tantum inheret in illis sensibilibus, vt in aspectu, & auditu, & reliquis eiusmodi, quibus fruitur, & delectatur cum profectu spiritali.

Huius duplex
utilitas.

4 Est autem eius duplex utilitas, interdum enim cum anima non potest profundiora speculari, dum in his immoratur paulatim disponitur, & eleuatur ad illa altiora. Interdum autem contra, anima iam impinguita, seruens deuotione ex cognitione illorum mysteriorum altiorum, descendens deinde ad hæc sensibilia, in omnibus inuenit passum, & consolationem, & fructum ex abundantia amoris, qui facit vt minima quæque, ac vel ipsi nutus magnificent; & materiam amoris, & consolationis præbeant.

Vnde sum-
mèda Chri-
sti mysteria.

5 In mysterijs Christi tradendis debet Instructor ea desumere ex ipso libro Exercitiorum in fine, vbi, vt dictum est, descripta sunt cum suis punctis. Quare qui magis versati sunt in meditando, ijs satis erit dicere, vel dare in scriptis puncta, vt ibi habentur, admonendo, vt semper eandem formam teneant, quam

quam prima die. Cum alijs autem minus versatis oportebit ad particularia magis descendere, accommodando preluia ad materiam, & introducendo eos, vt sciant sibi proponere personas cum suis circumstan-

tijs, tum

ca-

tum verba, & facta, &c.

DE MEDITATIONUM HORIS,

lectione spirituali, & eo qui exercet

CAP. XXI.

Ex notabili
vnicio in die
secundo, s.
hebdomad.
Exercitanti
quando dan
dare laxatio.

De lectione
in 2 h. h. lo-
mad.

Ex notab. 1.
s. h. d. post
meditat. 1.
dici.

Quando vi-
sitandus.

S I quis se exercet, fatigatus videatur, immo etiam si non adeo fatigatus sit, tamen ut melius durare possit, expedit, ut detur illi aliqua relaxatio in horis meditando, & tunc omitti poterit meditatio, quæ sic media nocte, & retineri aliæ quatuor horæ.

2 Potest etiam in hac hebdomada, & sequentibus post absolutas meditationes reliquo tempore legi aliquis liber, sed eiusmodi, qui pietatem potius nutriat, quam intellectum novitatibus exerceat, ut sunt aliqua ex operibus Sancti Bernardi, vel Gerson de Imitatione Christi, vel Granata. * Si vero liber hic contineret aliquem tractatum de Christi mysteriis, non expedit, ut ea legerentur, de quibus postea faciendæ sunt meditationes, sed de quibus iam tactæ sunt, vel quæ eo die sunt faciendæ.

3 Quod attinet ad visitandum eum, qui exercetur, semel saltè esset visitandus in die, excepto tempore electionis, quo tempore solent incidere frequentiores desolationes, & perplexitates, quæ crebriorem visitationem requirunt.

D

E

D E

DE ELECTIONE, QUANTA

momenti sit, & quis ordo in hac ma-

teria servandus.

CAP. XXII.

S I quis se exercet, fatigatus videatur, immo etiam si non adeo fatigatus sit, tamen ut melius durare possit, expedit, ut detur illi aliqua relaxatio in horis meditando, & tunc omitti poterit meditatio, quæ sic media nocte, & retineri aliæ quatuor horæ.

2 Potest etiam in hac hebdomada, & sequentibus post absolutas meditationes reliquo tempore legi aliquis liber, sed eiusmodi, qui pietatem potius nutriat, quam intellectum novitatibus exerceat, ut sunt aliqua ex operibus Sancti Bernardi, vel Gerson de Imitatione Christi, vel Granata. * Si vero liber hic contineret aliquem tractatum de Christi mysteriis, non expedit, ut ea legerentur, de quibus postea faciendæ sunt meditationes, sed de quibus iam tactæ sunt, vel quæ eo die sunt faciendæ.

3 Quod attinet ad visitandum eum, qui exercetur, semel saltè esset visitandus in die, excepto tempore electionis, quo tempore solent incidere frequentiores desolationes, & perplexitates, quæ crebriorem visitationem requirunt.

Deinde ut in corpore animantis plura sunt membra, neque omnia membra sunt occu-

D

E

D E

Electiois
difficultas.

Attendendum
electionis ne-
cessitas, &
grauitas.

Indifferen-
tia ad elec-
tionem.

8. Cor. 12. **l**us, aut omnia pedes, vt ait S. Paulus, ita in hoc corpore Ecclesie oportet esse varios gradus, & status. Huius autem diuisionis, & partitionis auctor est Spiritus sanctus, ad quem pertinet singulis suum locum tribuere. Vnde Apostolus eodem loco. Diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus; & diuisiones ministratorum sunt, idem autem Dominus; & diuisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Ex quo conitatur, vt famuli a suo Domino, suo quisque operi, ac muneri destinatur; sic homines a Deo: ac proinde non debere hominem impedire in se ipso id, quod Deus in eo, & de eo agere vult; sed oportere, vt ei fideliter seruiat in quacunque re eius maiestas voluerit.

9. Accedit etiam propria vtilitas, eaq. magna, quoniam pertinet ad salutem aeternam. Nam etsi Deus nemini negat auxilium necessarium, ad salutem, tamen non est dubium, quin ijs multo abundantius gratiam suam, & lumen, atque opem communitet, qui non se in aliquam vitam statum ex libito suo intruserunt, sed eum elegerunt, quem pramissa diligenti consideratione putarunt esse iuxta Diuini beneplacitum.

10. Denique si nos in tanta re nostro iudicio, ac placito gubernare velimus, facile in maximos & maxime perniciosos errores in eademus: si vero Dei voluntatem executi fuerimus, ille vt pater, & creator noster, nihil de nobis statuet, quod nobis vtile, & salutare non sit, immo vero

etiam

etiam aptum, & accommodatum nobis, quoniam ipse noscitur figmentum nostrum.

6. Hæc igitur, & alia in hac sententia. Hæc omnia non solum Instructori vtilia erunt, vt in hoc negotio magnum studium adhibeat; sed multo magis ei, qui facit Exercitia, vt videat quo animo aggeri debeat rem adeo necessariam.

7. Igitur, vt in hoc tractando aliquis ordo seruetur, primo dicemus quales esse debeant, qui ad electionem admittuntur; secundo

quales ij qui eos dirigunt; tertio

quæ sint res, de quibus est electio; quarto quæ in ea

regulæ seruandæ; quinto, quis

sit ordo, & praxis electionis faciendæ.

QVALES ESSE DEBBANT, QVI

ad electionem admittuntur.

C A P. XXXIII.

Quinam ad
electionem
admittendi.

In primo, apertum est non omnes esse admittendos ad electionem status. Qui enim iam regent statum determinatum, vt coniugati, aut religiosi, non debent de hoc agere, sed tantum inuari debent, vt in suo quisque statu ad perfectionem tendat pro mensura gratiae, quam ei Dominus Deus concedat. Qui autem adhuc statum non habent, non tamen omnibus indifferenter dari debet electio, vt habetur in septima parte Const. c. 4. lit. F. vbi dicitur, quod non nisi paucis, iisque huiusmodi, vt ex eorum profectu non vulgaris ad Dei gloriam fructus speretur. Igitur qui vel incapaces essent huius perfectionis (cuiusmodi sunt leues natura, & inconstantes, quos in primis explorare oportebit, nec villo modo admittere ad electionem; aut quos constet habere passionem qualdam indomitam, aut malos habitus, qui videantur incorrigibiles) non essent admittendi, nisi tam certa signa essent peculiaris cuiusdam gratiae, vt haec omnia suppleret.

Necessariū
est desiderium
& petitiō.

2 Secundo, praeter naturam, & mores aptos, requiritur etiam vt ille cui datur electio, eam

ipse

ipse desideret, & petat. Et hoc omnino necessarium est; & nullo modo alioquin dari debet, multo autem minus ingeri & obtrudi non cupienti. Nam praeterquam quod, qui sic affectus est, omnia quae ei dicuntur, cum suspitione accipiet, & ideo ijs inuari non poterit; est etiam ea causa, quod in electione faciendam multae & magnae incidunt difficultates, etiam cum voluntas bona, & feruens est. quare multo erunt maiores, cum voluntas languet, & ideo nunquam eas superare poterit.

3 Tertio valde expedit, vt qui ingreditur electionem, studeat esse liber ab omni affectu inordinato, & plane ad omnia indifferens; ad hoc vero vnum inclinatus, vt sanctum Dei beneplacitum sequatur, quodcumque illud esse cognouerit. Quare si cerneretur cum nimis propendere ad diuitias, minus autem ad paupertatem, non esset bene dispositus, nec sperandus esset bonus exitus in electione. Ille enim affectus auersus a via perfectiori, & ad imperfectiorem conuersus intellectum traheret ad excogitandas rationes tali affectui consentaneas. Ac cum, vt dici solet, quicquid recipitur, recipiatur ad modum recipientis, facile fieret, vt existimaret illam esse Dei voluntatem, quae est ipsius voluntas. Oportet igitur vt perueniat ad tertium gradum humilitatis, qui ponitur in libro Exercitiorum, aut saltem ad secundum, cui comparandum seruiunt meditationes de Vexillis, & de Tribus classibus, &

Electus sit
ab omni af-
fectu liber.

F 4 alix

alix, de quibus infra dicitur: & ideo esse in ijs meditationibus diutius retinendus, vt paulatim disponatur ad hoc æquilibrium animi, partim contando propria diligentia, partim id à Deo petendo feruentibus orationibus. Quod si ad hanc resignationem, & indifferentiam non pertenerit, tota tractatio de modo eligendi relinquenda est. & tunc si ita expedire videbitur, procedendū in reliquis Exercitijs faciendis, vt si fieri potest, per ea ad maiorē maturitatem perducat, vel post breue tēpus suis eis imponendus.

4 Quarto omnium optima est illa dispositio, vt non modo non magis propendeat ad terrena retinenda, sed quoad fieri potest, voluntatem suam semper insecutere conetur ad id, quod perfectius est. Nam licet re ipsa non id electurus sit quia fortasse Deus non eum vocet ad talem statum, tamen nihil ei nocebit, immo plurimum proderit tale desiderium; ac proinde in his Exercitijs semper proponitur via perfectior, tamquā magis optanda, & à Deo petenda. In quo valde notanda est sententia quardā B. P. N. Ignatii, quæ inuenta est in quodā eius scripto, vbi ita ait, Debere instructorem ita disponere eum, qui est in Exercitijs, vt omnino resignatus sit, tam ad cōsilia sequenda, quam ad præcepta, immo vero quantum in ipso est magis inclinatius sit ad cōsilia, si id maius Dei obsequium fuerit: & addit, Maiora vtrique signa requiri ad statuendū, quod ea sit Dei voluntas, vt quis in eō statu maneat,

in

in quo satis sit seruare præcepta; quam vt viam cōsiliorum ingrediatur, quia Dominus tam aperte ad cōsilia exhortatus est, at vero in illo statu magna ostendit esse pericula.

5 Vltima est ea dispositio, quam ialem B. P. Ignatius eodem loco præcipit, nempe, vt qui facit electionem, colligat se totum intra se, & toto tempore quo durat hæc deliberatio, claudat sensus, claudat animum omnibus alijs rebus, nihilque velit videre, aut audire, quod non de sursum sit. Quibus verbis duo indicantur, primum, vt anima non sinat se distrahi ad alias cogitationes, sed hoc vnum agat, & huic vni intenta sit, ceteris omnibus negocijs à se reiectis. Alterum est, vt in hac deliberatione, non admittat rationes, quæ non sint à celo, id est, nullas admittat, quæ sapiant carnē, & sanguinē, aut aliquid humanum, ac terrenum, quia omnia manare debent ex vno illo principio, quod est desiderium gloriæ Dei, & exequendi eius voluntatem. Hic enim est verus ille sumptus ad ædificandam turrim, de qua est in Euan gelio, & hoc magnam animæ hauciam affert, quod Deus non sinet eam decipi, quia eum eum in toto corde, & in veritate querat, nunquam se Deus ab ea auertet, cuius scilicet tanta est bonitas, & amor in tuam creaturam, vt etiam occurrat sepe non querentibus. Quod licet ita sit, & ea sit perfecta electio, ad quā solius Dei amor impellit, tamen si præcipuus quidem esset amor Dei,

fed.

Vltima dispositio est N. B. P. Ignatii.

Annot. 16. ex 20.

Quæ nam optima dispositio ad electionem.

sed præter illum aliquid etiam accederet, quod eodem inclinaret modo non repugnans Dei legi, ac voluntati, & ex sua natura bonum, ut puta consolatio propria, & quies spiritalis, ratio valetudinis, aut aliquid

eiusmodi, non propterea inprobanda esset electio.

Hæc tamen oportet teret semper minus esse præcipua, & minus principè mouere, & hæc ipsa ad Dei amorem refer-

QUALIS ESSE DEBBAT
qui dirigit electurum.

CAP. XXIV.

Secundum officium tradenti exercitia.
 itea secundum officium eius, qui tradit exercitia, in hoc particulari negotio, est cooperari motioni diuina, eamque non præire, sed sequi; & ad hoc disponere animam eius qui facit exercitia, remouendo impedimenta, nempe errores, dolos, affectiones, atque inclinationes inordinatas. Non debet eum mouere vel ad vnam, vel ad aliam partem vt dicitur in 15. annotat. ex prioribus. Etsi enim ex natura sua licitum est, ac meritorium etiam hortari ad perfectiora, tamen vt eiusmodi deliberationes solidius fiant, & sine vlla humana persuasionè, multo melius est permittere, vt solus Deus eum sua creatura tractet, nec aliquis tertius intercedat: & hoc maxime in exercitijs, vbi se anima ad hoc ipsum disponit. Ratio huius est, quia electio tantæ rei, vt est status vitæ, non debet nisi persuasionè, aut inductione humana, sed sola Dei voluntate, aliquid metuendum esset illud, quod Dominus dixit, Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus cælestis, eradicabitur. Et cû in eiusmodi via per se ardua, & dein-

Secundum officium tradenti exercitia.

Math. 15.

& deinde demonum inuidiæ exposita, sine dubio seclaturæ sint multæ tentationes, ac difficultates; non potest vllum auxilium, ac subleuatio expectari ab homine, qui nos induxit, nisi leuemus oculos nostros in cælum, & dicere possimus, Dominus solus dux meus fuit, quoniam iuxta Apostolum sperandum est, Eum quidem velle, daturum etiam perficere, & confirmaturum visque in finem.

Ex quo colligitur, eum qui dirigit in hac electione, debere ipsam quoque suo modo indifferentem esse, vt fideliter peragat opus, quod ei commissum, & creditum est; idque tantum respiciat, & cupiat, vt Dei voluntas, & beneplacitum compleatur, nihil apponens de suo spiritu proprio: hoc enim est immittere, falcem in messem Dei, & præterea posset aliquando præbere materiam tentationum exercitanti, quia manere semper aperta dæmoni hæc porta suggerendi, quod hominis instinctu ad religionem inductus esset. Persuadeat autem sibi, illud tutum fore, ac sine periculo, quod indagauerit iuxta regulas sanæ electionis. Tantum diligens sit in subleuando, ac dirigendo, quem Dominus eius curæ ac fidei commisit.

Vigilet in detegendis fraudibus, & paralogismis dæmonis, quoniam ex falsis principijs, qualia ille suggereret, sequeretur non nisi falsa conclusio.

Ani.

4 Animaduertat etiam contingere sapere, vt quis ingrediatur in electionem cum optima dispositione, & tamen in ipso articulo eligendi infurgat in ipso aliquis sinister affectus, qui omnia perturbet,

& suffocet bonum semen:

& ideo cautus sit,

& industrius

ad hæc

omnia tum prouiden-

da, tum præca-

uenda.

QVAE

QVAESINT RES DE
quibus est electio.

CAP. XXV.

Electio fit
 bona.

Ex introdu-
 ctione ad eli-
 gendum.
 rerum noti-
 cam.

Verfatur cir-
 ca duo.

Si confilia
 fequenda,
 quid agen-
 dum.

Si in religio-
 nem ingre-
 dendu, que-
 ram eligen-
 da.

Temporis
 electio.

Quid cau-
 dum in elec-
 ct. a. relig.

1 Circa tertium, illud certum est rem
 omnem, quae lux electionem
 cadat oportere esse bonam, siue
 sit negocium aliquod particula-
 re, siue status totius vitae.

2 Electio autem status ver-
 fatur circa duo, sit ne manendum in praecipis,
 an progrediendum ad consilia.

3 Si consilia fequenda, num in religione,
 an extra eam. Quoniam enim vix iam extra
 religionem feruari possunt, tamen potest esse
 talis natura, vt non sit valde idonea ad commu-
 nitatem vitae, & obedientiam, & tamen possit
 feruare paupertatem & castitatem.

4 Tertio si in religione, restat etiam in par-
 ticulari quis ordo eligendus, quia alios vocat
 Dominus ad maiorem solitudinem, alios ad in-
 uandos proximos, & ipsa naturalis complexio
 vel corporis, vel etiam animae alij institu-
 to aprior est.

5 Quarto electa peculiari religione, deli-
 beratur etiam de tempore, & de modo id exe-
 quendi.

6 In eligenda hac autem vel illa religione,
 cau-

cauendum est primo, ne eligatur aliqua iam
 corrupta, vel in qua non vigeat obseruantia.
 secundo inter illas ipsas, in quibus vigeat obser-
 uantia, praeferenda est ea, cuius institutum sit
 perfectius: in quo dijudicando est optima do-
 ctрина S. Thomae 2. 1. quaest. 188. artic. 6. & ha-
 benda est maxime ratio personae, non solum
 iuxta vires & propensionem, sed etiam iuxta
 dotes, & talenta, quae habet propter maius
 Dei obsequium.

7 In tempore autem exequendi diuinam
 vocationem est interdum peculiaris difficultas,
 quoniam in his, quae repugnant sensui, solet,
 humana infirmitas procraftinari quantum po-
 test, & causas monarum innectere, seque ipsam
 decipere, quae celudo rationes differendi. Qua-
 re optimum est hanc ipsam difficultatem profligare
 in Exercitijs, & cogitare quod ait sanctus
 Ambrosius, Nescit tarda molimina Spiritus
 sancti gratia. Imitanda est etiam promptitudo
 Apostolorum, relicis statim retibus, & patre:
 valetque illa ratio, Si aliquando, cur non mo-
 do? & si non modo, fortasse nunquam. Nunc
 enim recens est Dei motio, & eius auxilium,
 postea vero facile fieri potest, & sit quotidie, vt
 refrigescat hic spiritus, & sic multo difficilius
 erit resistere pugnae carnis, & diaboli. Et haec
 de electione consiliorum.

8 Si quis vero eligat feruare precepta, re-
 stat adhuc consultandum, in quo statu, aut in
 qua

Difficultas
 vocationem
 exequendi.

Quid si eli-
 gat feruare
 precep.

qua ratione viuendi ea seruet: quæ singula discernenda sunt, vt eo melius, & cum maiori luce vita instituat.

In alijs particularibus vtendum, iuxta regulas.

Denique in alijs particularibus negocijs vt in suscipienda aliqua re, vel non suscipienda, vtendum est his ipsdem regulis, sumendo scilicet eam partem ipsarum, quæ sufficit pro qualitate rei.

Modus autem, seu regula etiam in his omnibus particularibus actionibus, est omnia metiri ex Dei honore, nullo habito respectu ad proprias commoditates.

Maxime temporales, vt intentio semper in Deum facta sit, nec inflectatur ob aliquid terrenum.

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

UNIVERSITATIS MADRIDENSIS

DE TEMPORIBUS TRIPLIGI ad electionem recte faciendam.

CAP. XXVI.

Irca quartum declaranda sunt tantum tempora electionis faciendæ, quæ habentur in libro Exercitiorum: nam his bene cognitis, nihil fere aliud desiderari posse videtur. Tempora autem dicuntur, quia cum tales animæ motiones sentit quales ibi describuntur, tunc aptum est tempus, & opportunum electioni. Ac de primo quidem tempore pauca sunt dicenda, cum scilicet adeo clare constat de Dei voluntate, vt ne dubitari quidem de ea possit, pro cuius exemplo ponitur vocatio Matthæi, & Pauli. Et quamuis iam non extingant eiusmodi vocationes ita miraculose, tamen & legimus, & videmus quasdam, quæ quodammodo ad eas videntur accedere tanta caritate, & satisfactione spiritus, tamque certa illustratione diuinæ voluntatis, vt ne in has quidem videatur cadere posse dubitatio. Sed hæc vocatio nimis extraordinaria est, nec cadit sub regulam, & ideo nec à Deo petenda, aut expectanda est: & ob hanc etiam causam, cum tam raro accidat, non multum est in huius primi temporis consideratione insistendum, & ob-

Trium temporibus electionis.

Trium temporibus electionis.

ter duntaxat declarandum ei, qui facit Exercitia.

Secundum
tempus ma-
gis ordina-
tum.

2. Secundum igitur tempus est magis ordinarium, cum scilicet animus inspirationibus & motionibus internis agitur, ipsique tam efficacibus, ut sine illo intellectus discursu, aut fere nullo, voluntas feratur ad Dei seruitutem, & ad perfectionem.

Tertium te-
pus.

3. Tertium tempus est, cum intellectus ratiocinando, & ponderando rationes pro vna, & altera parte, veritatem clarius aspicit, & veluti lumen voluntati praefert, ut

voluntas id demum eligat, quod omnibus perpensis melius fuerit iudicatum.

COM-

G. O. M. P. A. R. A. T. I. O. S. E. C. U. N. D. I.

temporis faciendae electionis cum tertio.

C. A. P. X. X. V. I. I.

Taque etiam si haec duae potentiae animae ita coniunctae sint, ut vna sine altera in eligendo operari non possit: est tamen haec differentia, quod in primo & secundo tempore voluntas praecedit, intellectus vero sequitur; & ab ea trahitur sine illo suo discursu, aut cunctatione: in tertio autem tempore praecedit intellectus ipse, tamquam multas rationes voluntati proponit, ut eam extimetet & impellat in eam partem, quam iudicat meliorem. Et quidem hoc supposito, quod motio illa sit immediate a Deo, sine dubio excellentior via est, & altior, cum voluntas diuinitus illustrata praecedit ac trahit intellectum; quia etiam Aristoteles, ut refert S. Tho. ita ait: Illis qui mouentur secundum instinctum diuinum, non expedire consilium secundum rationem humanam; quia mouentur a meliori principio, quam sit humana ratio. Sed posterior via, nempe per ratiocinationem, & discursum, est securior, & tutior.

Pro notitia autem primi & secundi temporis, quando scilicet ut dictum est, anima a illa

Differentia
voluntatis &
intellectus
in electione.

Quid in 1.
& 2. tempo-
re.

G 2 tu

tu diuino permouetur, declarandum est exercenti se, quid sit consolatio, & quid desolatio, de qua vtraque agitur in tertia, & quarta regula discernendi spiritus.

Quid sit consolatio.

3 Hæc autem consolatio non est habitus, sed veluti spiritualis passio data supernaturaliter, cuius natura est, vt dum præsens est, facile exercentur actus virtutis, imò cum delectatione & gustu, & cum inflammatione affectus: contra vero facit, vt opera carnis desipiant, & insuauia videantur. Eius partes, vel modi varij sunt, vt pax, & quies quædam interior, gaudium spirituale, iumen, & clarior cognitio rerum diuinarum, lacrymæ, mentis eluatio in Deum, spes in Deo fixa, sensus rerum æternarum, conuersio ad cœlestia, calor sancti amoris, & si qui sunt similes alij effectus vel affectus, qui sunt omnes à spiritu bono.

Quid desolatio.

4 Desolatio contra est tristitia, percurbatio animi, spes in rebus vel personis, amor rerum inferiorum, ariditas, depressio, & euigatio mentis in res huius mundi, que sunt omnia à spiritu malo.

Que obstruenda in his temporibus electionem secturo.

5 Hoc igitur posito, ad cognoscendum, vtra ex duabus partibus, de quibus consultatur, magis placeat Deo; debet homo in se ipso notare, & animaduertere, quando sentit consolationem, ad quam partem eum inclinet consolatio, & tranquillitas animæ: & contra desolatio cum eam sentit, ad quam partem eum magis inclinet.

pet. Et cum his temporibus contrarijs videat se moueri ad contrarios effectus, debet pro certo habere, nasci id ex principijs contrarijs. Propriam enim est spiritus mali, inuadere animam tempore desolationis, eamque obruere pusillanimitate, & tristitia, & torpore. contra vero proprium est boni spiritus, afferre animæ letitiam, & tempore letitiæ cum ea tractare, & in eam influere. Vterque enim dat ex eo quod habet, & quo abundat, vt constat ex regulis discretionis spirituum, præsertim quæ huic secundæ hebdomadæ conueniunt, quæ valde opportuna sunt hoc tempore, & sine illis ferè ambulabitur in tenebris.

6 Est etiam altera quædam praxis huius rei quam ponit B. P. N. Ignatius illa similitudine, eius, qui præsentat Principi suo genus aliquod cibi, vt exploret quam ei arrideat. Sic anima cum profunda humilitate, & ferenti amore, ac desiderio gratificandi Deo, offerat ei diuersis temporibus modo vnâ modo alteram rem, obferuans quænam ex illis à Deo magis accipiatur & admittatur, dicens semper, Domine quid me vis facere? Quod non solum ore, aut leuiori mentis affectu, sed toto corde, & multis cordibus, si tot haberet, ei dicendum, & sentiendum est.

7 Porro inter aliâ iudicia diuinæ voluntatis vocantis ad statum perfectiorem, illud est optimum, si anima sentit sibi promitti tantum pecuniæ spiritualis, quantum necesse sit ad adificandam

Similitudo
B. P. N. Ignatij.

Optimum
figrum Dei
vocantis ad
perfectiorem.

eandem hanc terram Evangelicæ perfectionis, id est, si sentit labores huius vite, qui alijs ita graues videntur, & disciplinæ antea ita videri solebant, nunc leuiore, & faciliore reddi, sic vt voluntaria paupertas, vel abnegatio propriæ voluntatis, castitatis obseruantia, & reliquarum virtutum exercitatio, iam non adeo grauis ei videatur, vt de seipso scribit S. August. in libris Confess. Secundum est indicium; si hæc cogitationes perquam semper mouere ad bonum. Satanas enim licet ab initio dissimulet, in progressu tamen non potest diu se celare, quin incipiat depromere suum venenum.

8 Denique de eiusmodi signis boni, vel mali spiritus optime, & valde dilucide agitur in regulis discretionis spirituum posterioribus lib. Exercitiorum: agit etiam Gerson in libro de probatione spirituum, & Bonauentura de processu relig. c. 18.

9 Atque hæc hæcenus de primo & secundo tempore electionis. in quo si ita confiter de diuina voluntate, vt anima plane confirmetur, & stabilizetur, nec desideret maiorem certitudinem; potest hic conuiescere: sin vero non sufficiat, poterit progredi ad tertium tempus.

DE

DE MODO PRIORIS

& posterioris bonæ electionis.

facienda.

CAP. XXVIII.

tertium tempus in libello Exercitiorum duobus modis distinguitur, qui vocatur modus prior & modus posterior bonæ electionis; prior sex punctis, posterior quatuor regulis continetur.

Quor modis tempus 3. distinguitur.

Si ergo in priori non fiat electio, veniendum est ad posteriorem, qui est vltimus modus, qui in hac materia tradi possit.

2 Pro his autem duobus modis bene eligendi, sicut etiam omni tempore quo durat electio, requiritur tranquillitas animæ; quoniam tempore turbationis non est locus electionis, cum scriptum sit Eccl. 2. Ne festines in tempore obductionis, quare qui hanc tranquillitatem in se non sentiret, fatius esset, vt progrediat in meditationibus, donec tempestas defuerat, & redeat serenitas, quoniam diu turbida est aqua, nihil in ea perspicere potest.

Quid in his modis eligendi requiratur.

3 Supposita ergo hac tranquillitate, proponenda sunt ex vna parte comoda, ex altera parte incommoda prouenientia ex ea re, de qua agitur, & singula bene estimanda, & examinanda, vt videatur quæ nam præponderent.

Postea animi tranquillitate quid faciendum.

U 4 Tantum

Rationes vn
de peccand.

4 Tantum illud obseruandum, & actuan-
dum hic, quod supra attigimus, nempe has ra-
tiones, quae ad deliberationem adhibentur, de-
bere omnes proficisci ex illo principio Diuini
obsequij; nec admittendos esse in hac consulta-
tione respectus humanos, aut terrenas cogita-
tiones.

5 Notandum est etiam, quod hi duo modi
quibus tertium tempus distinguitur, non solum
tunc adhibendi sunt, cum in secundo tempore
nihil conclusum est; sed etiam si facta sit electio
confert ad eam magis confirmandam, & stabili-
endam. Si enim anima certa esset, quod illa
motio secundi temporis esset à Deo, sine dubio
nihil ei esset amplius requirendum: sed quia

2. Cor. 11.

Angelum satanae transfiguratur se aliquando in
Angelum lucis, ideo haec generalis regula esse
debet, valde periculosum esse, cum homo vult
se gubernare tantum per motus voluntaris, &
sensus quosdam interiores, non adhibendo con-
siderationem debitam. Et ideo probatio & exa-
men fieri debet per lumen, quia, vt dicit Apo-
stolus, Omne quod manifestatur, lumen est.

Ephes. 5.

Hoc autem lumen post lumen fidei est etiam
ipsa humana ratio, adiuta tamen, & illuminata
lumine fidei, quae ipsa quoque à Deo est: & non
potest vnum repugnare alteri, quia necessarium
est, vt verum vero consonum sit.

Aliud signu
multispiritus

6 Itaque hoc etiam signum est spiri-
us mali, quando reuigilat hoc examen, quia amat te-
nebras,

nebras, & non vult venire ad lucem, vt non
arguantur opera eius. Hanc igitur ob causam
hic modus eligendi securior est, quia ratio fide
illuminata, & Ecclesiae catholice doctrina in-
structa suo officio fungitur; & cum totas vires
suas, & quicquid potest, exponat in inquirenda
Dei voluntate, fideliter facit, quod in ipsa est.

7 Si vero ad has rationes adiungatur etiam
experientia, quam quis habeat suae infirmitatis,
vt manifeste sentiat salutem suam in seculo ex-
poni magno discrimini, non est dubium, quin
securius etiam res procedat.

8 Quod si praeterea rationes istae confirmentur
per aliqua signa secundi temporis, quae su-
perius diximus, nempe pacis, consolationis,
aut gustum, tum vero anima maiorem etiam
satisfactionem, & claritatem accipit.

9 Quare aliquis, quid faciendum sit, si
forte contingat, vt secundo tempore in ali-
quam rem inclinemus, tertio vero tempore in
alteram contrariam, vel dissimilem. Respon-
demus esse diligenter rem examinandam per
regulas discernendi spiritus, & per rectam
rationem, & estimandum pondus rerum mo-
uentium vtroque modo. Quod si constaret
clare, quod ratio astipuletur electioni tempori-
s, securius est cipi sequi, quia non est cer-
tum an motio illa secundi temporis sit à Deo,
& tunc maxime cum ratio aliud suadet.
Contra vero si rationes, quae tertio tempore

Tom. 13.
Ex. 13
ad motus a-
nimi discer-
nendos.

Experientia
suz i. fimi-
tatu.

Maius ani-
mz lumen.

Quid si a.
tempore sit
inclinatio.

mouent, essent debiles, motiones autem secundi temporis bene examinate, iuxta regulas, videntur esse à Deo, & recta ratio eis non repugnat, tota electio secundi temporis est preferenda: licet enim prius
clare non constaret per

eam de Dei voluntate, tamen rebus melius agitis, & discussis, accedente rationis testimonio, patet fieri ut constet.

DB

DE PRAXI ET ORDINE electionis.

CAP. XXIX.

PRæstat nunc ultimum, nempe tota praxis, & ordo proponendi electionem, & manuducendi eum, qui facit Exercitia: In primis igitur hoc valde notandum est, quod etiam supra indicamus, iam tum ab initio huius secunde hebdomade incipere disponi animam per meditationem illam de Regno Christi, qua mentem erigit à terrenis & fluxis, ad Saluatoris imitationem desiderandam, quæ quidem dispositio agenda est semper deinceps in eo, qui se exercet, excitando eum & dirigendo ad id, quod perfectius est per reliquas meditationes, vt Natiuitatis, Circumcisionis, & alias, in quibus ita instruendus est, vt concipiat desiderium assimilandi se filio Dei, & præterea quam maximam possit erga eum gratitudinem, qui tanta nobis dedit, & tanta pro nobis fecit. In hac autem contemplatione de regno Christi, existimandum non est, verba illa, attestans coram infinita bonitate tua, &c. voti vim habere, cum annotatione decimæ quartæ ex viginti sit peculiaris admonitio, ne quis vacans Exercitijs voto se facile obstringat.

Deinde quarto, vel quinto die inchoatur

Praxis electionis.

tur

mouent, essent debiles, motiones autem secundi temporis bene examinate, iuxta regulas, videntur esse à Deo, & recta ratio eis non repugnat, tota electio secundi temporis est preferenda: licet enim prius
clare non constaret per

eam de Dei voluntate, tamen rebus melius agitis, & discussis, accedente rationis testimonio, patet fieri ut constet.

DB

DE PRAXI ET ORDINE electionis.

CAP. XXIX.

PRæstat nunc ultimum, nempe tota praxis, & ordo proponendi electionem, & manuducendi eum, qui facit Exercitia: In primis igitur hoc valde notandum est, quod etiam supra indicamus, iam tum ab initio huius secunde hebdomade incipere disponi animam per meditationem illam de Regno Christi, qua mentem erigit à terrenis & fluxis, ad Saluatoris imitationem desiderandam, quæ quidem dispositio agenda est semper deinceps in eo, qui se exercet, excitando eum & dirigendo ad id, quod perfectius est per reliquas meditationes, vt Natiuitatis, Circumcisionis, & alias, in quibus ita instruendus est, vt concipiat desiderium assimilandi se filio Dei, & præterea quam maximam possit erga eum gratitudinem, qui tanta nobis dedit, & tanta pro nobis fecit. In hac autem contemplatione de regno Christi, existimandum non est, verba illa, attestans coram infinita bonitate tua, &c. voti vim habere, cum annotatione decima quarta ex viginti sit peculiaris admonitio, ne quis vacans Exercitijs voto se facile obstringat.

Deinde quarto, vel quinto die inchoatur

Praxis electionis.

tur

4. vel 9. die
inchoanda
meditatio
lectionis.
Præterea, cir-
ca lect. sta-
tims.

Exerc. di-
ponendi ad
elect.

cur meditationes electionis per illud Exercitium
pueri I E S V, cum remansit in templo, in quo
vt dicitur * in libro Exercitiorum, cepit dare
exemplum huius Evangelicæ perfectionis, quan-
do patre putatio, & naturali matre relicta vo-
luit occupari in ijs, quæ æterni patris essent.

3 Igitur ad disponendam animam electioni
faciendæ, post hanc meditationem datur pri-
mo Exercitium duorum vexillorum, deinde
eodem die meditatio de tribus hominum classi-
bus, quæ ad hoc tendit, vt iuxta eas qui in Exer-
citijs est, se examinet, & cognoscat affectum
suum erga res mundanas: & si in prima, vel se-
cunda classe se deprehenderit, conetur sibi vim
facere, vt se transferat in tertiam.

Pro Intelli-
gentia mai-
ori trium
classium.

4 Ad maiorem autem intelligentiam harum
trium classium, notandum est hoc in omnibus
supponi, modum illam, quo pecunia illa acqui-
sita est, non esse illicitum, ita vt obliget ad resti-
tutionem. Nam alioquin non posset homo in-
differens esse ad eam retinendam, vel relinquen-
dam, quod tamen dicitur in tertia classe.

Alia nota-
da.

5 Est ergo hic modus, vt quando v. g. ali-
quis ex nimio studio lucri, vel ex aliquo alio af-
fectu humano, & vitioso negociatur. Secundo
notandum primam, & secundam classem ita
inter se distare, quod vtraque habet quidem
voluntatem quandam infirmam, & remissam
exuendi affectum ad rem illam, sed prima clas-
sis nulla vnquam adhibet media, nec cogitat de
medijs,

medijs: secunda vero aliquid amplius facit, quia
adhibet quidem aliqua media, sed quæ ipsi pla-
cent, non autem iuxta Dei voluntatem, ac be-
neplacitum; & ideo videtur sibi parata omnia
alia facere, præter illud, vt priuetur re illa,
quam amat; tertia porro ad hoc etiam parata
est; si Deo ita placeat, idque tantum inquirat
an placeat.

6 Et sic patet totam hanc meditationem
eo tendere, vt ostendat animæ quam turpe, &
peruersum sit, si non solum exuere nolit inor-
dinatas cupiditates, sed si velit quidem eas exue-
re, sed eo modo velit, quo ipsi libeat, & se non
resignat in manibus Dei. Ex quo apparet, il-
lam esse voluntatem admodum debilem; quia
vere vult, & non vult.

7 Vnde quia res hæc tanti momenti est, præ-
sertim ad disponendam animam electioni iam
vicinæ, posset etiam qui Exercitia sumit, ad ma-
iorem claritatem, præter hanc similitudinem
trium mercatorum, fingere sibi alias similitu-
dines eiusdem tenoris, vt v. g. si essent tres agro-
ti, qui sanari quidem omnes cupiunt, sed primus
nolit adhibere medicinas vllas propter earum
amaritudinem, nec abstersionem propter dolo-
rem. Secundus velit quidem adhibere, sed quas
ipse probet, ac iudicet, non eas quæ aptæ sunt
eius morbo, vt v. g. si nollet abstinere a vino,
aut similibus. Tertius denique se totum medi-
co permittat, vt & dietam imperet, & vrat,

si istud
de medijs
de vultu
de vultu
de vultu

Finis medi-
tationis 3.
classium.

Alia quoq.
similitudi-
nes etiam
da.

(R)

& seceet ipsa etiam membra, si opus sit.

Postea electionem facturo proponatur tres gradus humilitatis.

8 Porro simul cum his duabus meditationibus, quas diximus, nempe de duobus vixillis, & de tribus classibus, vel si ita melius videatur sequenti die, post meditationem de transitu Christi à Nazareth, & de eius baptismo, proponuntur electionem facturo tres gradus humilitatis, ut quemadmodum dicitur in libro Exercitiorum, toto die eos animo vertet; simul tamen unum, vel duo mysteria vite Christi eodem die sicut in reliquis diebus, meditanda sunt. Nam hi tres gradus non dantur pro certa hora alicuius meditationis, cum non contineant nisi unum punctum precipuum, scilicet desiderium attingendi tertium illum gradum humilitatis, quod toto die mente reuoluendum est.

extra meditationem, in quo colloquio de vixillis, ut ibidem dicitur. etiam in meditatione opportuno tempore, adhibito triplici colloquio de vixillis, ut ibidem dicitur.

DE

DE IPSA ELECTIONE

iuxta rationem secundi temporis.

CAP. XXX.

is peractis accedendum iam proprius est ad electionem, & in primis declarandum prelium electionum, quod fere coincidit cum fundamento posito ante, Exercitia. & ideo, qui bene illud meditatus fuerit, nullam in hoc habebit difficultatem.

Interim Instructor exploret voluntatem exercentis se, an habeat indifferentiam, de cuius necessitate supra locuti sumus: & si magis propendere ad imperfectiorem partem animaduertit, explicet ei illud notabile, quod est in Exercitijs post tres classes, ut scilicet qui sentit assensum repugnantem paupertati reali, petat à Deo, ut ipsum potius inclinet in illam partem. Cuius ratio est, quia virga incurua flectenda est in contrariam partem, ut deinde manens in medio, fiat recta: quod præsertim locum habet in hac materia, cum illa pars sit securior, & hoc nihil impediatur vel Dei voluntatem, vel libertatem nostram. Hoc ergo supposito pergendum est in meditationibus mysteriorum Christi, quæ sunt in libro Exercitiorum, & simul vacandum electioni

Exploranda exercentis voluntas.

Exploranda exercentis voluntas.

R

tioni

tionem, ad quam dirigendam, danda sunt tria. Illa tempora recte eligendi voce vel scripto, ut magis videbitur Instructori.

Quomodo
el. et. pera-
genda.
h. x. temp.
bonæ elec.

3 Electio autem ita peragenda est, non ut electurus meditetur tria illa tempora toto tempore meditationis, sed post peractam unamquamque meditationem, vel in aliqua eius parte, cum animus iam quietus est, tunc tempus proprium eligendi, & ratiocinandi circa repropositam. Et ideo diligenter curandum est, ut meditationes, quemadmodum diximus, de Christi vita diligenter habeant suo tempore. Nam si quis omisissis suis meditationibus vellet se totum dare cogitationi de electione status, non bene faceret. Idque ei damnum afferret: quia per meditationes anima corroboratur, & illuminatur, & elevatur à terrenis, unde fit aptior ad Dei voluntatem & cognoscendam, & amplectendam, & ad superanda omnia impedimenta: & contra si cessaret à meditando, obscurior fieret, & infirmior.

Miscenda
el. et. medi-
tatio.

4 Quare, ut dictum est, dandum est suum tempus meditationi diuinarum rerum, quæ pro varietate mysteriorum occurrunt, & suum deinde tempus electioni, ne si anima tota occupetur in hoc negotio, hæc una cogitatio exfugiat, & exhauriat quodammodo succum & florem deuotionis, & ita reddatur languidior.

Peculiaris
modus in-
elect. tenen-
das.

5 Quod si adhuc magis in particulari queratur, quomodo hoc faciendum sit? dicendum, quod si in secundo tempore eligendi versetur, debet

debet qui deliberat sine vlla sua ratiocinatione, aut discursu adhibito, dum facit meditationem, aut colloquia: & in summa dum constitutus est ante Deum, proponere oculis mentis suæ viam consiliorum, & obseruare an sentiat in anima sua motus aliquos consolationis, aut desolationis. Deinde proponere sibi viam mandatorum; & hoc idem circa eam obseruare.

6 Nec est ad hoc necessaria particularis meditatio, ut paulo ante dictum est, sed sufficit hoc facere dum versatur in meditationibus, & orationibus consuetis. Et hoc idem faciat extra tempus meditationis proponendo hoc modo dicto, & obseruando motus prædictos; nihil discurrendo per se, sed tantum audiendo vocem Domini, & se ad eam audiendam, & ad motum illum accipiendum disponendo quantum poterit; maxime renouando sæpe resignationem, & desiderium cognoscendi diuinum beneplacitum, & hoc semper curando, ut cesset omnis propria voluntas, aut inclinatio.

Nec est ne-
cessaria par-
ticularis me-
ditatio.

7 Cum autem venerit Instructor, exigat ab eo rationem huiusmodi motionum: & si boni vel mali spiritus signa deprehendat, vtatur regulis de discernendis spiritibus, sed ijs præcipue, quæ secundæ hebdomadæ conueniunt: & declaret ei quantum satis esse iudicabit ad ipsum dirigendum vel erigendum si opus fuerit. Et si bene procedere hac via videbit, alia medi-

Exigenda ra-
tio motuum
exercitantis.

H tatio-

ratione proposita hortetur, vt eandem viam
teneat circa electionem propositam, vt ex-
periatur an durent eadem motiones,
an alie contrariæ succedant.
quod si contrariæ occur-
rerint, conetur di-

scernere per
pre-
dictas regulas, quæ sint
bonæ, quæ
malæ.

DE ELECTIONE IUXTA
priorem & posteriorem modum.

CAP. XXXI.

1. hoc secundo tempore non con-
fiscitur electio, quia qui exerce-
tur, nullam notatam dignam mo-
tionem in se sentit, vel sentit in
vtramq. partem; adhibendi sunt
modi tertij temporis, prior, &
posterior, qui declarandi erunt, vt cum priori
modo aliquid confluerit, idem deinde expen-
dat posteriori: & si idem resultet ex vtroque,
id bonum signum est bonæ electionis.

2. Hoc autem tertio tempore poterit dari
vna tantum meditatio ex ijs, quæ secunda heb-
domada proponuntur cum sua repetitione, vt
reliquum tempus impendatur electioni. idque
videtur innui in libro Exercitiorum per exem-
plum contemplationis baptisimi, quæ ponitur
quinta die. Quamquam cum hoc non præci-
piatur, credi potest quod permittitur instru-
cti, vt vnam vel duas in die det meditatio-
nes, vt viderit exercitanti magis profuturum,
pro difficultate quam sentiat, & prout indigeat
tempore ad faciendam hanc discussionem.

3. Monendus etiam erit, vt notet scripto ra-
tiones, quæ se offerunt pro vtraque parte, idq.

Quid si hoc
secundo tem-
pore non
cõfiscetur ele-
ctio.

Vna detur
meditatio
tertio tem-
pore.

Notet scri-
piones.

seorsim. Nam rationes omnes cuiusque partis simul collectæ magis veritatem ostendunt, & maiorem vim habent ad mouendum. Has vero cum Instructore conferre debet, vt ab eo melius dirigi possit.

Non obuia-
tur exerci-
tanti aui-
mus.

4 Porro illud etiam cauendum Instructori, ne in hoc negotio per se tam difficili, & laborioso nimis obruat exercitantem, nec semper eum stimulet, & fatiget: quin potius finendus est aliquando respirare, ne semper affligatur, aut absorbeat tristitia, aut tadio, & desperatione abijciat se ipsum, quod tunc maxime metuendum est, cum præter propriam infirmitatē, & repugnantiam carnis, accedunt etiam demonum impugnationes. difficile est enim releuare eiusmodi cor, cum semel conciderit.

Vt sustinen-
dus qui non
prompte vo-
cationi diui-
næ respon-
det.

5 Immo vero etiam si quis cerneretur minus prompte respondere diuinæ voluntati, nec se vincere, vt deberet, sustinendus tamen patienter esset, & expectandum, vt paulatim, & quasi pedetentim superet obices illi oppositos. & in hoc etiam imitandus mos diuinæ bonitatis, cui cooperamur, quæ omnia suauiter disponit, & longanimiter expectat anime moras in veniendo ad eum.

Tempore
electionis
nullum vo-
tum emittet
dum.

6 Denique hoc etiam aduertendum, quicquid eligeret secundo, vel tertio tempore, ne votum vllum emittat, vt dicitur annot. decima quarta, & præsertim in secundo tempore. Sæpe enim in illo calore, vel consoiatione sunt vo-

ta, quæ deinde displicent. & hoc præsertim seruandum cum ijs, qui natura sunt seruenti, & præcipiti, vel parum stabili. Sed tamen si electio facta esset maturo consilio, vt cum magna claritate, & indicijs haud obscuris diuinæ vocationis, præsertim si ætas, aut natura hominis non esset suspecta, & hic suam electionem voto firmare,

cuperet, vt se melius muni-
ret contra oppugna-
tiones carnis,
& mun-
di,

& Satana; non potest Instructor, nec debet eius deuotionem impedire, sicut nec ad id vlla ratione impelle-
re.

DE ORATIONE POST FACTAM
electionem.

CAP. XXXII.

Quid post
electionem
factam per-
agendum.

Letimum est in hac electione id,
quod in libello Exercitiorum
ponitur in vltimo puncto, vt ho-
mo post conclusam electionem
ad orationem se conferat. Quo
tempore si senserit mentem

suam confirmari in electione iam facta, sentien-
do in somotiones aliquas, vel illustraciones de-
super immisissas, ita vt Deus approbare videatur
quod factum est, & promittere vires ad exe-
quendum; id est optimum iudicium, & haberi
debet tanquam sigillum totius electionis.

Quid cum
electio à ma-
lo spiritu ten-
tatur.

2 Si vero motiones, vel affectus, vel illu-
strationes intellectus eiusmodi essent, quæ infir-
marent electionem factam; & examinate iuxta
regulas suprapositas, viderentur à malo spiri-
tu, vel saltem essent dabiæ, non est mutanda
electio.

Quid si sic à
bono spiritu.

3 Si autem clare appareret esse à bono spi-
ritu, signum est discursum non fuisse bonum, &
electionem denuo faciendam.

Quid si in
oratione ni-
hil notabile
acciderit.

4 Quod si in hac oratione nihil in vtramuis
partem notabile accideret, nec in affectu, nec
in

in intellectu, & voluntas eligentis in suo pro-
posito perseverat; non est electio in du-
bium reuocanda, sed ita putan-
dum est voluisse Deum,
per discursum ratio-
nis voluntatem
suam inue-
niri.

QVID AGENDVM INSTRUCTORI
cum sentit eum, qui electionem fa-
cit, hallucinari.

CAP. XXXIII.

Quid cum
exercens hal-
lucinatur.

Eterum illud quoque interdum
contingere solet, vt Exercitia
sumens hallucinetur in electione
facienda: & licet Deus illum vo-
cet ad vitam perfectiorem, ipse
tamen vel propter demonis de-
ceptionem, vel propter propriam infirmitatem
imperfectiorem eligat, idque à Spirito sancto
esse putet, nec ab eo dimoueri possit.

Erigendus
est.

1 Tunc igitur prudentia est, vt Instructor
non multum reluctetur (quod frustra faceret)
sed neque ex altera parte confirmet electionem
factam, ac potius ostendat sibi non valde satisfecisse,
sed sperare, quod progressu temporis
Dominus ei clarius indicabit voluntatem suam,
& sic eum relinquat aliquantum dubium, & in-
certum de tali electione. deinde etiam instruat
quomodo disponere se debeat, ne aditum claudat
diuinae luci.

Saepe extra
Exer. veni-
tatem agno-
uerunt.

3 Saepe enim experientia monstrauit quod-
dam, qui ipso conflictu Exercitiorum succubue-
rant; deinde extra Exercitia commodius veri-
tatem agnouisse. idque ex iisdem principijs,
quae

quae hauserant in ipsis Exercitijs: siue quia de-
mon acrius oppugnat in illo articulo electio-
nis, siue quod natura ipsa (praesertim in ijs, qui
timidiores sunt, & pusillanimes) vt in illa quasi
agonia quodammodo opprimitur; & suffoca-
tur; ita cum deinde quodammodo respirat, est
melius disposita ad ratiocinandum, & per-
cipiendum lumen Dei, siue denique,

quia experientia deinde cogno-
uerunt, se non eam vitam
posse in seculo tene-
re, quam for-

in Exercitijs vel ipsi sibi
sixerant, vel eis de-
mon persuas-

serat.

DE

DE IIS QUI IAM STATVM

habent.

CAP. XXXIV.

Methodus
reformatio-
nis vite.

Ostractionem de electione po-
nitur à B. N. Patre methodus
quidam de emendatione, seu
reformatione vite: quæ doctri-
na maximi momenti est pro ijs,
qui iam sunt in statu immutabi-
li, vel saltem quos Deus non vocat ad mutatio-
nem status. Per hanc enim reformationem tol-
luntur multi abusus, qui etiam si non sint pecca-
ta, saltem sunt origo multorum malorum.

Fructus hu-
ius doctrinæ.

1. Hac vero doctrina agitur, vt multi, qui
iam vxorem, & familiam habent, licet in secu-
lo maneant, suo tamen modo perfectionem se-
quentur, ad quam nos quoque iutare, & per-
ducere eos debemus ex vocatione nostra, ita-
que passim iubent Constitutiones nostre. Nec
est dubium, quin si proximos iuuare conaremur,
ac dirigere ad hanc formulam, quæ hic expre-
sa est, valde insignis fructus sequeretur. Itaque
hoc omnibus operarijs Societatis valde com-
mendatum esse deberet.

Quis modus
tenendus in
inuandis fir-
mum statu
habentibus.

2. Cum his igitur hunc modum tenere oportet,
vt præter exercitia ordinaria de Mysterijs
vite Christi, dentur etiam illa de duobus vexil-
lis,

lis, & tribus hominum classibus, iamto etiam
prælium electionum. Hæc enim licet non-
adeo necessaria sint, vt ijs qui de toto vite sta-
tu deliberaturi sunt, non potest tamen dubita-
ri quin valde sint vtilia, vt animentur ad eam
perfectionem, cuius ipsorum saltem status, ac
conditio est capax.

4. Ceterum secundus modus eligendi non-
valde ad hoc negocium pertinet, sed potius tertius
modus, cuiusque membrum vtrumque. Res
autem instituenda ita est, vt singula puncta di-
sentiantur v. g. de similia, vel de expensis: &
post deliberationem factam de vno puncto, tran-
seat ad aliud: in singulis autem maius
vel minus tempus infumatur, vt fue-
rit negocij grauitas; vel diffi-
cultas. Aliquando enim
vna hora, aut etiam
plures in vno
puncto
infumendæ erunt, aliquando
autem plura puncta in
vna hora conclu-
dentur.

Tertius mo-
dus eligendi
si vsu-
lior.

DE TERTIA HEBDOMADA
CAP. XXXV.

In 3. hebdomada
stabilitur vitæ
melioris
electio.

Tertia hebdomada stabilitur, & confirmatur electio vitæ melioris iam facta; & voluntas seruiendi Deo, proposito tanto, & tali exemplo nempe passione Domini, & Saluatoris nostri. In ea enim omnes eius virtutes multo insignius, atque excellentius elucet, & efficacius nos inuitat ad sui imitationem. Itaque magnus hic thesaurus reconditus est, vnde videmus sanctos omnes in hac potissimum parte se exercuisse, vt apparet ex libris, quos scriptos reliquerunt. Et ideo in hoc etiam oportet meditantem diligenter instrui, quoniam hic esse deberet ordinarius animæ cibus.

Idem ordo
horum meditationum,
qui in 1. hebdomada.

Ordo & discursus harum meditationum est idem, qui in præterita hebdomada, nempe intuendo personas, dicta, & opera. Debet tamen ijs præsertim, qui non adeo sunt exercitati, aperiri via in hac materia per illa puncta, quæ communiter tradi solent, quis patiat, quid patiat, à quibus, & propter quos.

Quomodo
in compositione loci
quis se ita
cuiat.

In compositione loci debet qui meditantur, ita se constituere, quasi præsens esset mysterio, illi dum ageretur; & quidem ac si gestum esset propter se solum iuxta formam illam Apostoli.

stoli. Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Itaque debet anima ita se respicere, quasi ipsa causa fuerit tantorum dolorum, & ignominiarum, quas Dei filius perpeffus est: deinde videre, quidquid bonorum spiritualium, quidquid gratiæ, & quod ab æternis malis liberata sit, quod æterna bona se consecuturam speret, hæc omnia ex Christi meritis sibi prouenisse: immo etiam considerare, Christum dum illa pateretur, habuisse ante oculos & nos, & nostra peccata in particulari omnia, & pro ijs orasse, eorumque remissionem, & gratiam nobis impetrasse.

4. Quamquam autem affectus compassionis est valde bonus, debetque & peti cum instantia, & desiderari cum humilitate, & excipi cum gratia; debent tamen simul etiam curari alij affectus, qui sunt vtiliores ad profectum nostrum spirituales.

5. Primus autem est, quanta res sit offendere Deum, quando ad satisfaciendum ei diuina sapientia dignum putauit adhibere ipsum Filij sui sanguinem, & vitam. ex quo etiam nascitur summum odium peccati, quod præsertim ab illa iustitia tam seueris penis vindicetur, quia si hoc in viridi, quid in arido?

6. Secundo cognoscenda, & veneranda est bonitas, & sapientia Dei infinita, quæ tam aptum mediū inuenit, vt hominum corda amo-

Affectus curandi.

1. Est officio Dei.

2. Cogitatio honestatis Dei.

re suo liquefacta ad se attraheret iuxta Apostolum: Commendat Deus charitatem suam in nobis, quoniam cum inimici essemus, &c.

3. Sp̄i con-
firmatio.

7 Tercio, hic etiam confirmatur spes nostra, quia, ut ait S. August. Qui dedit, quod plus est, nempe vaigeniti sui sanguinem, dabit & gloriam eternam, quæ minus est sine dubio. Et ideo hic Christi sanguis tenendus est ut arrha, & pignus tum diuini amoris, tum futuræ beatitudinis.

4. Amor in
Deum.

8 Quarto, & omnium maxime, inflam-
matur amor in Deum consideratione tantæ bonitatis, & tanti beneficij nobis dati, & dati tali modo.

5. Inflam-
matio ad imita-
tionem Clu-
sti.
1. Pet. 2.

9 Quinto, sic etiam animantur omnes ad perfectam imitationem, ut ait sanctus Petrus: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius. Turpe enim esset, & intolerabile, cum ille, ut nos pro nostra ipsorum salute doceret, non designatus sit tam humilia perpeti; si nos, quorum salus agitur reculemus.

6. Zelus ani-
matum.

10 Denique potest etiam & debet concipi magnus zelus animarum, quas videlicet Deus tanti aestimauit, & tanto affectu amauit, & tam magno pretio emit.

Pro hac heb-
domada quid
opus sit.

11 Iuvat etiam habere in promptu hac hebdomada aliquas sententias sacræ Scripturæ ad Domini passionem pertinentes ex psalmis,
vel

vel ex prophetis, & maxime ex Isaiâ, vel etiam ex Euangelij, aut ex epistolis Pauli; quæ vel magnitudinem dolorum, ac cruciatuum Christi Domini indicent, vel eius bonitatem, aut effectus mirabiles in hominum reparatione, quæ extra meditationem valde proderunt ad cor excitandum, & etiam ad tollendam nescio quam fatietatem, quæ subreperere solet ex continuatione earundem rerum. Hæc autem loca scripturæ poterit instructor colligere, vel ab alio iam collecta suppeditare. sunt enim multa, & passim occurrunt.

12 Cetera, quæ ad hanc hebdomadam pertinent, scripta sunt in libro Exercitiorum clare, & distincte in meditationibus, & additionibus. In particulari autem quæ in fine huius hebdomadæ traduntur de regulis ad victum temperandum, non est, quod scripta dentur, sed verbo tantum explicentur, tum ob alias causas, tum quia non omnibus eodem modo proponendæ sunt, sed adhibita discretionem pro cuiusque complexione, & viribus tam corporis, quam animi.

Cetera que-
renda ex li-
bello Exer-
citorum.

13 Notandum etiam, quod hæc regulæ non solum proponi debent hæc hebdomada, sed antea etiam aliquo opportuno tempore saltem, si tamen prius factum non est, hic declarentur. Fortasse enim in hunc locum dilata sunt, ne prioribus hebdomadis nimis oneretur is, qui in Exercitijs versatur, tot documentis extra-
iplas

Quid pro-
ponenda hæ
regulæ.

ipsas meditationes. In hac autem hebdomada, multo pauciora sunt eiusmodi documenta, & sic magis vacabit Instru-
tori ea explicare. Expedi-
t enim ut semper ali-
quid noui af-
ferat,
cum illum cui tradit
Exercitia, in-
uisit.

DE QUARTA HEBDOMADA.

CAP. XXXVI.

QUARTA hebdomada videtur
repondere viz vnitivæ: tota
enim exercetur in amore Dei,
& desiderio æternitatis, cuius
tanquam exemplar proponitur
resurrectio Christi, eaque gau-

Quarta heb-
domada re-
spondet viz
vnitivæ.

dia, quæ etiam in hoc mundo eam consecuta
sunt. Possent etiam hic addi aliquæ meditatio-
nes de gloria Paradisi, & de futura iustorum fe-
licitate, cuius pignus accepimus in hoc mysterio
Resurrectionis Christi: quia iuxta Apostolum,
Deus nos etiam conresuscitavit, & confedere
fecit cum illo. Quare eo magis excitari debe-
mus ad contemnenda terrena, & cœlestia appe-
tenda. iuxta illud eiusdem, Si consurrexistis cum
Christo quæ sursum sunt querite, quæ sursum
sunt sapite, &c.

2. Exercitium de amore Dei est valde aptum
ad amorem nostrum in Deum excitandum, &
continet quatuor puncta fecundissima, & quæ
magnam materiam suppeditant ad meditan-
dum. Potest autem duobus modis fieri, primo
ijsdem diebus cum alijs mysterijs Resurrectio-
nis, ita ut secundo die postquam coepta sint my-
heria Resurrectionis, incipiatur etiam hæc me-
dita-

Exercitium
de amore
Dei. R

ditario de amando Deo: eique quotidie vna, aut altera hora tribuatur distincta à meditatione illorum mysteriorum. Alter modus est, vt abfoluantur prius omnia illa mysteria, & deinde integer dies, aut duo dies huic vni meditationi assignentur.

Quid aduertendum habet meditatio facienti.

3 Est autem bene notandum, & declarandum hanc meditationem aggrandienti, quod in eo dicitur, amorem magis pendere ex operibus, quam ex verbis, & consistere in mutua quadam facultatum, & omnium rerum communicatione. Per hoc enim intelligere debet non sufficere sibi teneriorem quandam affectum, quem in se sentiat, neque eo contentum esse debere.

Verum est enim quod ait S. Gregorius,

Probatio amoris, exhibitio est operis; & amor vbi est, magna operatur; & vbi operari renuit, amor non est.

Nec aliud occurrit

circa hanc quartam

hebdomadam.

DB

DE TRIBVS MODIS ORANDI.

CAP. XXXVII.

Ost Exercitia adduntur aliqua Documenta
documenta aptissima & valde vtilia.
vtilia profectui spirituali. Primo autem loco ponuntur tres modi orandi, non vt omnes qui iam Exercitia peregerint, in eis exercentur (nam hoc non necessarium est) sed ponuntur ad complementum doctrinæ, & propter rudiores, & minus capaces, qui scilicet non ita possunt habere perpetuos discursus in oratione, vt diutius hæreant in vna materia. Vnde in Constit. part. 7. cap. 4. lit. F. dicitur Exercitia plena non nisi paucis, primam hebdomadam cum his tribus modis orandi, pluribus communicari posse.

1 Primus ergo modus est discurrendo circa præcepta Dei aut Ecclesie, & circa septem peccata capitalia, & tres potentias anime, & quinque sensus: & hoc non tam speculatiue, quam practice, v. g. cogitando in præceptis quomodo male ea seruauerit, & proponendo in posterum melius seruare, & sic de reliquis.

Primus modus discurrendi circa præcepta Dei, &c.

3 Si vero hæ materia paulo altius eleuanda essent, & exercitans capaxior esset, hic modus

Alter modus pro capaxioribus.

1 2 præ-

prescribi posset. In præceptis consideretur primo præceptum ipsam in se, quam sit bonum, & iustum, & sanctum. Secundo, quam utilis eius obseruantia. Tertio, quomodo antea obseruatum sit, & si bene sit obseruatum, agendo gratias Deo; sin contra, dolendo, & petendo veniam. Quarto, proponendo in posterum, perfectam, & exactam obseruantiam, & petendo ad hoc gratiam per colloquium. Quo finito si non expleta sit hora, transeat ad aliud præceptum eodem ordine.

Circa peccata.

4 In peccatis primo videndo singula, quam mala sint, & quam iuste prohibita. Secundo, quantum noceant, si non fugiantur. Tertio, quomodo ad hoc fugerit, vel in posterum decreuerit fugere.

Circa sensus.

5 In potentijs, & sensibus cogitari potest primo, quam nobiles, & quam nobis utiles sint singula, vt y. g. intellectus, & deinceps aliz. Secundo, ad quem finem date. Tertio, quomodo ijs vsus sit Christus, vel Beatissima Virgo. Quarto, quomodo nos vsi simus, & dolendo quod male, &c. Et idem de alijs potentijs, & sensibus singillarim, & inter alia etiam de facultate loquendi, de virtute motiua, & similibus.

Quid aduertendum in his modis.

6 Est tamen aduertendum, dum cogitamus, quomodo vsi simus his potentijs; vel in meditando præceptis, quam male ea seruauerimus, & maxime in meditando peccatis, non ita debere institui meditationem, quasi examinare velimus

mus conscientiam, vt fit, cum nos preparamus ad Confessionem, vel etiam velimus de industria elicere contritionem (hoc enim pertinet ad primam hebdomadam) sed hic principalis intentio est cogitare ipsas materias, ex occasione autem fit reflexio ad nos ipsos: & ideo in generali tantum debet fieri hæc reflexio, non multum descendendo ad particularia peccata.

7 Hoc orandi genus dicitur B. P. Franciscus Xauerius commendare solitus omnibus animabus, quas tractabat, ita vt etiam penitentia loco iniungere solet, vt mane & vespere aliquod tempus huic impenderent.

Hoc genus orandi à B. Xauerio commendatum.

8 Quamuis autem in libro Exercitiorum, dicatur, tanto spatio esse immorandum, quo oratio dominica ter recitari possit; tamen si quis in aliquo gustum inueniret, vel utilitatem aliquam spiritualem, deberet ibi herere diutius, etiam si non posset absoluerè omnia præcepta, iuxta id quod dicitur in quarta addit. ad finem primæ hebdomadæ.

Quædiu in orandum in his meditationibus.

9 In secundo modo orandi notandum est, cum vna vox non facit sensum, plures debere coniungi, vt Qui es in oris, aut Sanctificetur nomen tuum. Aliæ sunt voces, quæ sola præbent materiam meditationis, vt Pater, vel Noster.

Quid in secundo modo orandi notandum.

10 Quod autem hic dicitur de his orationibus, idem intelligendum est de aliquibus scripturæ locis, ac præsertim psalmis, è quibus aliqui eligi possunt, vel psalmi toti, vel eorum

Oraciones facultative.

versentem, qui vberime pascunt & intellectum, & affectum.

Quamdiu in
modis oran-
di perlitenda-
dam.

11 Notandum est etiam, cum qui facit Exercitia, bene procedit in hoc orandi modo, ita vt cum satis tenere videatur; non esse necessarium, vt multum in eo procedat, quia sufficit, vt didicerit modum, quo deinde in posterum vti seiat. Quod idem intelligendum est de primo modo, nisi quod cum ille habeat aliquanto maiorem varietatem, vtile erit, vt faciat vnum Exercitium circa precepta, aliud circa peccata, aliud circa potentias animae, aliud circa sensus, &c.

Tertius mo-
dus orandi.

12 Tertius modus orandi ita intelligendus est, vt in considerandis singulis vocibus alicuius orationis tantum tempus infumamus, quantum communiter vna respiratio durare solet. Quod si quis pro sua deuotione amplius morari vellet, poterit quidem, sed tunc potius ad secundum orandi modum pertinebit, quam ad hunc tertium. Iuuat autem hic modus, vt affuseamus facere orationem vocalem cum attentione, & deuotione debita, vt seruemus illud Apostoli, Orabo spiritum, orabo & mente. Quare hoc Exercitium est valde vtile ijs, qui obligati sunt ad horas canonicas, vel ad alias orationes mentales.

1. Cor. 14.

Non exclu-
duntur alij
modi oran-
di.

13 Quamuis autem hi tres modi orandi hic tradantur, non existimandum est excludi alios modos, quos Spiritus sanctus docere solet, & quos

quos viri in spiritu exercitati secundum experientiam, & secundum rationem, & doctrinam sanam habere solent; vel quos quisque sibi vtile ad suum profectum ipso vsuprehenderit. Quod idem etiam de nostris ipsis intelligendum est; accedente tamen semper approbatione, & consensu Superioris, vel Praecepti spiritualis, quibus quisque patefacere modum debet, quem in orando tenet, eoque magis si paulum discedat ab ordinario modo. Ceterum tres hi modi non solum alius alij aptior erit pro personarum varietate; sed etiam persona eadem pro varia dispositione animi, vel corporis, aptior erit modo ad vnum, modo ad alium, vt v. g. cum aliquis est fatigatus, vel male habet, non erit bene dispositus ad longiorem meditationem, & mentis excursum, & tunc magis iuuabitur secundo, vel tertio modo. Quod intelligendum est non solum in hac quarta hebdomada, sed reliquo omni tempore.

DE REGVLIS TRADENDIS.

CAP. XXXVIII.

Cur positæ
regulæ in fine
Exerciti-
orum.

Regulæ quæ additæ sunt in fine
Exerciti-
orum, non ideo positæ
sunt, vt omnibus proponantur;
sed vt quisque egerit, vel
etiam desiderauerit pro sua de-
uotione.

De eleemo-
synarum d-
istributione.

Quare illæ, quæ agunt de distributione
eleemosynarum, non debent dari nisi ijs, qui
locupletes sunt, & qui solent, aut possunt elee-
mosynas facere. Similiter quæ agunt de scrupu-
lis, non est cur dentur ijs, qui nullis scrupu-
lis agitantur.

Regulæ ad
catholicâ do-
ctrinam per-
tinetes.

Illæ item, quæ ad Catholicam doctrinam
pertinent, quamuis ad omnium pietatem con-
firmendam & fouendam valeant; ijs tamen po-
tissimum, qui in locis vel cum personis suspectis
versantur, secundo loco omnibus etiam opera-
rijs, & ijs qui verbum Dei tractant, tradendæ
sunt; quia directe pugnant contra sensu, & dicta
hæreticorum nostri temporis.

Eg

I

BRE-

BREVIS EXPLICATIO

nonnullorum, quæ in Directorio de
tribus vijs attinguntur.

CAP. XXXIX.

Voniam in hoc Directorio, & in
Exercitijs tradendis fit mentio
viæ purgatiuæ, illuminatiuæ, &
vnitiuæ, & quod his respondent
ordine suo hæc quatuor hebdo-
madæ; ideo visum est pro maiori
notitia huius rei aliquid addere. Non enim
hoc ita accipiendum est, vt intelligatur aliquis,
peracta prima hebdomada, perfecte, & plene,
purgatus; peracta autem secunda & tertia, per-
fecte illuminatus; & deniq. absoluta etiam quar-
ta, peruenisse ad plenam vnionem cum Deo. Hæc
enim omnia indigent diuturno tempore, studio,
& exercitatione in extirpandis vitijs, in passio-
nibus edomandis, & in virtutibus acquirendis.

Verum hoc indicatur, primam hebdoma-
dam proportionem quadam respondere viæ pur-
gatiuæ: quoniam in ea nihil aliud agitur, quam
vt peccata præterita recogitentur & ponderen-
tur, & concipiatur de eis quæ maximus dolor &
contritio, & timor æternæ pœnæ: ex quibus fiat,
vt animus abstrahatur ab amore omnis rei ter-
renæ, & fundetur in odio, & detestatione peccati.

Quæ

De vijs pur-
gatiuæ, illu-
minatiuæ, &
&c.

Prima heb-
domadæ re-
sponderet viæ
purgatiuæ.

Quæ omnia pertinent ad purgationem animæ.

Secunda
hebdomada
partim pur-
gatiua, par-
tium illumi-
natiua.

3 Similiter in secunda, & tertia hebdomada, considerando exemplum Domini Salvatoris tum in vita, tum in passione, & omnes virtutes, quæ in eo tanquam in idea fulserunt, nos quoque discimus, in quo consistat salus, & perfectio hominis, & quæ via sit ad æternam beatitudinem consequendam. Et præterea, cum anima purgata fuerit, sit habilis & apta ad recipiendas illustrationes diuinas, & illapsam, & inilaxam illius interni luminis; simulque gignitur in anima vigor quidam eiciens omnem concupiscentiam, eamque seruentem faciens ad patiendam paupertatem, contemptum, & omnem asperitatem, & exequens omnem negligentiam; & disponens ad exequenda bona opera vigilanter & strenue.

Quarta heb-
domada re-
spondet vni-
tatiua.

4 Denique in quarta hebdomada primum ob Resurrectionem & Ascensionem Domini, in qua simul etiam meditari possumus futuram nostram gloriam, quoniam vt ait Paulus, si Christus resurrexit, & nos resurgemus: deinde vero ex meditatione ad amorem in nobis excitandum, quæ multiplex est, & varia puncta ac materias complectitur, efficitur, vt anima vniatur Deo per amorem, qui concipitur meditando bonitatem Dei, & eius beneficia, & quantum nostra causa egerit, atque pertulerit; tum etiam per desiderium cælestis gloriæ, per considerationem præsentis Dei in omni

ni

nire & in omni loco, gaudento de eius perfectionibus, & optando placere ei soli, idque propter ipsum solum, & nunc eum laudando, nunc magnificando, nunc admirando eius altitudinem, & alijs similibus; quæ vt ante diximus, respondent viæ vnitatiua.

5 Hæc igitur est ratio duplex, cur dicatur hæc quatuor hebdomadas respondere his tribus vijs, primum propter materias, quæ in earum quaque tractantur, pertinentes ad has vias; & quia in eis iaciuntur initia singularum, quæ deinde oportet prosequi cum tempore, & cum studio, si velimus ad aliquam earum perfectionem peruenire. Deinde etiam quia discitur modus ac methodus, quam deinde seruare debemus in prosequenda vnaquaque harum viarum.

Ratio du-
plex cur hæc
4 hebdoma-
dæ respode-
re dicantur
tribus vijs.

6 Ex his ergo sequitur, quod etiam si quis aliquem gustum, aut speciem huius viæ vnitatiua in quarta hebdomada habuit, non propterea debet assidue in ea harere, sed debet redire ad priores vias, & sese diu & ordinarie continere, tum in passionum mortificatione, tum in virtutum exercitatione, & in alijs eiusmodi studijs consentaneis vtrique viæ: etsi nihil impedit, immo etiam saepe euenit, vt dum aliquis versatur in vna via, sentiat interdum aliquos affectus pertinentes ad aliam viam; nec sunt reiiciendi, modo vt dictum est, non exercentur ordinarie ante tempus.

An semper
in vna per-
manendum
an ad prio-
res redeun-
dum.

7 Hoc

Vade pro-
det mensura
fructus.

7 Hoc enim negotium non ex spatio tem-
poris, sed ex mensura profectus pendet. Nam
si quis temere aspirare vellet ad illam viam,
vnitiuam, esset magna confusio, quæ impedi-
ret omnino profectum spiritualement; & insuper
etiam esset res exposita periculis & illusionibus.
Faceret enim perinde ac si quis ex infima schola
transire vellet ad primam non transeundo per
medias: aut si ex infimis gradibus scalarum,
saltu traicere vellet ad summos, relictis ijs,
qui sunt interiecti. Sic igitur antequam ali-
quis exerceat se ex professo in via hac, quam
diximus, vnitiua, oportet vt bene purgatus sit
exercitijs via purgatiua, & deinde etiam bene
profecerit in via illuminatiua. Ex huius enim
defectu provenit, vt multi non ambulantes,
sed saltantes in via Domini, post multum tem-
pus, diuersosque labores vacui virtutibus in-
ueniantur, impatientes, & iracundi, & cum
alijs eiusmodi imperfectioribus.

Pendet ex
electione spi-
ritus.

8 Immo hic gradus ad altiorem viam non
tam ex electione nostra, & voluntate, ac cona-
tu pendet, quam ex directione Spiritus sancti,
cuius mos est ascensiones istas in anima dispo-
nere, vt eat de virtute in virtutem: in quo tamen
ad certiorum directionem, & ad præcauendos
errores qui contingere possunt, consulendus est
pater spiritualis, qui animam gubernat, & cum
eius consilio in omnibus procedendum.

QUAE COMMENDANDA SVNT
ei, qui absoluit Exercitia.

CAP. XL.

T qui ex loco calido ad locum, Monita cum
ab Exercitijs
prodierit.
frigidum egreditur, facile fieri
potest, vt cito frigescat, nisi dili-
gentem curam adhibeat reti-
nendi calorem: ita qui Exercitijs
peractis redit ad communem
vitam, & cōuersationem, nihil est facilius, quam
vt feruorem, ac lumen conceptum breuissimo
tempore perdat, præsertim quia quicquid boni
acquirit, nondum est confirmatum per mo-
dum habitus, sed est tanquam passio quedam,
quæ facile remittitur, vel etiam tota amittitur.
Quod cum contingit, omnis fructus, & omnis
labor Exercitiorum euanescit.

2 Quare hoc primum commendandum est
ei, qui Exercitia absoluit, vt magni aestimet hoc
principium, & quasi fundamentum vitæ bonæ,
& spiritualis, quod per Dei gratiam iecit in
Exercitijs; idque à Deo accipiat tanquam be-
neficium, & quidem maximum: & omnia lu-
mina, omnem cognitionem, quam in Exercitijs
acquirit, credat sibi à Domino Deo donata
peculiari quodam amore, & vt talia ea conser-
uare, & tueri studeat. Præterea timorem concipiat,

Quid ei pri-
mum com-
mendandū.

cipiat, ne si deinceps non vixerit, vt intellexerit esse viuendum, grauius à Deo puniatur ob ingrati tudinem, & quia scienti bonum, & non facienti, maius iudicium est ipsi.

Quid secun-
do loco.

3 Secundo loco intelligat, se ad huc nihil aliud fecisse, nisi quod bonum semen in eius ani- ma à Deo seminatam est. Vnde nisi hoc semen foueatur, & excolatur, & ad maturitatem perducatur, vt det fructum in tempore suo, per se quidem aut nihil, aut parum est. Itaque hoc pri- mum cauere debet, ne eiusmodi semen, vel à vo- lueribus, id est, à Demonibus rapiatur, vel à spi- ritibus suffocetur, nempe à cogitationibus, & cupi- ditatibus terrenis & vitiosis. ideoque non solum peccata, sed etiam earum occasiones euitet, & illa praesertim ad quae ante Exercitia inclinatus fuit: nam contra haec potissimum se armare de- bet, quia facillime recidere potest.

Ad quid ter-
tio hortan-
das.

4 Tertio hortandus est ad conseruandam, & alendam deuotionem iam conceptam pijs, & spiritualibus exercitationibus, inter quas haec potissimum commendari poterunt. Primo, vt conseruet vsum meditandi quotidie per dimidia tam horam, aut etiam integram, si fieri poterit. Secundo, vt singulis diebus faciat examen con- fiteantiae per quartam horae partem. Tertio, vt octavo quoque die confiteatur, & communiceet. Quarto, eligat aliquem Confessarium stabilem, cuiusque accipiat vt ducem huius spiritualis iti- neris, & cum eo tractet omnia, quae ad suam animam

animam pertinent. Quinto, legat saepe pios li- bros, & habeat bonorum hominum conuer- sationem, malorum autem fugiat summopere. Sexto, curet proficere quotidie in virtutibus, praesertim in humilitate, patientia, & charita- te. Et in summa nitatur ipse quoque ad eam, summam perfectionem, quam in suo statu, & iuxta mensuram Diuinae gratiae acquirere po- terit.

5 Haec autem sunt fere generalia monita, quae omnibus dari poterunt. Alia sunt deinde, quae iuxta cuiusque professionem, aut statum, aut particularem indigentiam addi poterunt; Præter ge-
neralia mo-
nita sunt alia
peculiaria.

inimò haec ipsa augeri, & intendi ex maio-
ri aliquorum deuotione, & progressu
spirituali. quod facile aduertet
bonus, & prudens Instru-
ctor, adiutus gratia,
& lumine Do-
mini, &
Sal-
uatoris nostri Dei. cui sit glo-
ria, & honor in secu-
la. Amen.

* *

F I N I S.

IN-

I N D E X

C A P I T V M.

SPQ	<i>Rotemium de dignitate, & utilitate Exercitiorum, & necessitate Di- rectorij . pag. 5</i>
	<i>Quomodo inducendi sint homines ad Exercitia. cap. 1. 11</i>
	<i>Quomodo dispositus esse debeat, qui ad Exercitia facienda accedit. cap. 2. 15</i>
	<i>De quibus monendus sit Exercitia ingrediens, & de tempore meditandi. cap. 3. 19</i>
	<i>De loco Exercitijs idoneo, & de quibusdam parti- cularibus. cap. 4. 23</i>
	<i>Qualis esse, & quid facere debeat, qui Exercitia tradit. cap. 5. 26</i>
	<i>De visitando eo, qui exercetur. cap. 6. 30</i>
	<i>De exigenda ratione meditationis. cap. 7. 32</i>
	<i>De proponenda meditatione. cap. 8. 35</i>
	<i>De varijs hominum generibus, quibus dari pos- sunt Exercitia. cap. 9. 38</i>
	<i>De modo tradendi nostris Exercitia. cap. 10. 45</i>
	<i>De prima hebdomada in uniuersum. cap. 11. 51</i>
	<i>De fundamento. cap. 12. 54</i>
	<i>De duplici examine. cap. 13. 57</i>
	<i>De primo Exercitio prima hebdomadae. cap. 14. 60</i>
	<i>De alijs Exercitijs prima hebdomadae. cap. 15. 63</i>
	K De

I N D E X

De confessione generali . cap. 16.	67
De fine prima hebdomada . cap. 17.	70
De secunda hebdomada, & primo de fine qui in ea pratenatur . cap. 18.	72
De primis quatuor Exercitijs secunda hebdoma- da . cap. 19.	75
De quinto Exercitio secunda hebdomada, quod est applicatio sensuum . cap. 20.	79
De meditationum horis, sectione spirituali, & eo qui exercetur visitando . cap. 21.	82
De electione quanti momenti sit, & quis ordo in hac materia seruandus . cap. 22.	83
Quales esse debeant, qui ad electionem admittun- tur . cap. 23.	86
Quais esse debeat, qui dirigit electurum . cap. 24.	91
Quae sint res, de quibus est electio . cap. 25.	94
De triplici tempore ad electionem recte faciendam. cap. 26.	97
Comparatio secundi temporis faciendae electionis cum tertio, & superior eiusdem secunda expli- catio . cap. 27.	99
De modo priore, & posteriore bona electionis fa- cienda . cap. 28.	103
De praxi, & ordine electionis . cap. 29.	107
De ipsa electione iuxta rationem secundi temporis. cap. 30.	111
De eadem electione iuxta priorem, & posteriorem modum . cap. 31.	115
De oratione post factam electionem . cap. 32.	118
Quid agendum Instructori, cum sentit eum, qui electio-	

C A P I T V M.

electionem facit, hallucinari . cap. 33.	120
De ijs, qui iam statum habent . cap. 34.	122
De tertia hebdomada . cap. 35.	124
De quarta hebdomada . cap. 36.	129
De tribus modis orandi . cap. 37.	131
De regulis tradendis . cap. 38.	136
Breuis explicatio nonnullorum, quae in Directorio de tribus vijs attinguntur . cap. 39.	137
Quae commendanda sunt ei, qui absoluit Exerci- tia . cap. 40.	141

I N D E X R E R V M.

Primus numerus indicat capita, secundus para-
graphos, tertius paginas.

Additio.

Additiones omnes ser-
uanda exalte. cap. 3. §. 1. pag. 19.
cap. 15. §. 9. pag. 66
Auctoritate secreta ha-
bita ratione complexionis.
cap. 15. §. 9. pag. 66

Adiunctiones que ponuntur in fi-
ne primae hebdomadae, danda
ante exercitia. 15. 8. 65

Adiunctiones quatuor ad exa-
men particulari, an distan-
de. cap. 14. §. 5. 58

Adiunctiones de discernendis spi-
ritibus quando, & quomodo
danda. 15. 8. 65

Affectus.

Affectus maior ratio habenda,
quam intellectus. 14. 3. 61

Affectus motus excellentior rta
eligenadi, sed periculosior, quā
discursus. 27. 1. 99

Affectus motus ratione proban-
da. & cur. 28. 5. 104

Affectus qui excitandi in me-
ditanda passione. 35. 4. 125

Amor.

Amor in meditatione passionis
concepi. ndus. 35. 8. pag. 126

In factis magis, qui in ver-
bis confitit. 36. 3. 130

Amoris diuini meditatio opti-
sima. 36. 2. 129. Quomodo
fiat. 36. 2. 129

Annotatio.

Annotationes quoniam ingre-
dientis exercitia explicanda.
11. 5. 53

Ap.

I N D E X R E R V M.

Applicatio sensuum. Vide sen-
suam applicatio.

similitudine illustratur. 29.
7. 109

Auditas.

Arditatis tempore, quomodo
inuandus, qui suscipit exer-
citia. 7. 4. pag. 37. Suauem
se probeat instructor. cap. 5.
§. 2. 26

Arditatis preparandus, qui su-
scipit exercitia. 7. 3. 33

Attentio.

Attentio orandi, ne sit nimia.
8. 3. 35. & 14. 3. 61. & 14.
7. 62

Attentio violenta non est fru-
ctus orationis.

Christus Dominus.

Christus Dominus sol illumi-
nans. 18. 3. 73. particularia
peccata habuit ante oculos.
35. 3. 124

Christi Domini vita idea, &
exemplum reformandi vitæ.
18. 2. 72

Christum Dominum à Patre
impetrare, ut homo est, tu-
ditus explicatur. 15. 7. 75.
& 19. 7. 78

Classium trium meditatio ex-
plicatur. 29. 4. 108. Quo
tendat. 29. 6. 109. & groii

Cognitio.

Cognitio peccatorum funda-
mentum ad reformationem
vitæ. 9. 3. 39

Cognitio sui, quomodo acqui-
renda. 10. 8. 48

Collectio.

Collectio sui profecta explica-
tur. 25. 5. 89

Colloquium.

Colloquium, quam personam
suscipias. 2. 6. 64. sicut po-
tes in principio, etiam & me-
dio. 15. 5. 64

Colloquium primum sicut in fine
cuiuslibet exercitii. 15. 5. 64

Colloquium cum Deo, & Sanctis
materiam requiritur & meri-
tiam, quam meditatio. 15.
7. 65. spiritus qui varia
sunt per varia affectus. 15. 5.
64. Plura in repetitionibus
sunt, quia maior affectus.
15. 2. 63

Communio.

Ad Communionem, quomodo
quis post Confessionem genu-
K 3 ralem

INDEX

valde diffundens. 17.2. 71
Commissio vsus post exerci-
 tium citius quoque die habenda. 40.4. 142

Compositio loci.

Quid sit. 14.4.61. & 35.5. 114
 ianct attentionem. & m-
 tionem animi. 14.5. 61
Renocat imaginatorem. si eua-
 getur. 14.5. 61
Commendatur à S. Benauen-
 tura. 14.5. 61
 non diuitius fabricanda. nec
 citis imaginatio facienda.
 14.7. 62
 in rebus incorporeis qualis sit.
 14.6. 62

Confessarius.

Stabilis post exercitia. quasi
 dux eligendus. 40.4. 142

Confessio.

Confessio generalis. valde con-
 fert ad reformationem vite.
 10.9. 48. eius gratia quidam
 exercitia suscipiunt. 9.2. 38
Eius utilitas. 16.2. 67
 Ad casu quasi adhibenda dili-
 gentia. 16.3. 68
**Tam facturus non omnem in-
 termittat mortificationem.** 16.
 1. 67

Fate non expedit fieri cum eo.
 qui tradit exercitia. 16.5.69
Facienda in fine prime hebdo-
 mada. 10.9.67. & 16.1. 48
Inuanda aliquo directoria. 16.
 3.68. quandoq. summa Na-
 narri. 16.4.68. postea para-
 bola filij prodigi versanda.
 17.2.71. vno die vacetur ab
 intenso studio orandi. 17.2.71
**Confessionis vsus citius quoque
 die post exercitia inuendus.**
 40.4. 142

Consilia.

Consilia euangelica seruari pos-
 sunt etiam in seculo 25.3.94
Consiliorum vna euer pauciora
 requiratur signa divina volun-
 tatis. quam precipuum.
 23.4. 88
Consilio patris spiritalis in om-
 nibus procedendum. 39.8.140

Consolatio.

Consolatio spiritalis. quid sit
 ei. qui se exercere declaran-
 dum. 27.2.99. eius effectus.
 & modi. 27.3. 100
Consolatione presente faciles
 virtutes actus exercetur.
 27.3. 100
Consolatio suffragatur. hinc quod
 afficit. v. peti potest. 27.3. 64
Consolationes spirituales ad ma-
 rium

R E R V M.

rum emendationem dirigor-
 da. 7.2. 32
Consolatio quomodo notanda pro
 electione. 27.5. 100
Consolationes spirituales scri-
 bende. 7.2. 32

Contritio.

Fundamentum est ad reforma-
 tionem vite. 9.3. 39

Dzmon.

Valde oppugnat electionem. 33.
 2. 120. tempore desolationis
 inuadit. 27.5. 100

Desolatio.

Desolatio. quid sit exercens se
 declarandum. 27.2. 99
 quomodo animaduertenda si-
 pore electionis. 27.5. 100
Desolationis tempore dzmon
 inuadit. 27.5. 100. longanimitas
 necessaria. 7.6.33. amari-
 titudo que sentitur. inuer-
 tum erit ex amore pro-
 prio. 7.7. 33
Desolationis remedia. 7.4. 33

Deuotio.

Deuotio nutritunda. 40.4. 142
Deuotionis flor. ne languat.
 quid agendum. 30.4. 112

Deuotionis diuini precepti pon-
 rit prima hebdomada. 9.3.39

Dilatatio.

Sede desiderium acuit. 18.6.74
Præcautionis filii sensus in ex-
 ceptione diuina uocationis.
 25.7. 95

Discretio.

Requiritur in adhibendis addi-
 tionibus prima hebdomada.
 35.9.66. & in electione sta-
 illanda. 22.5. 83

Dispositio.

Dispositio facturo exercitia. 2.
 per totum. 15. que esse de-
 bet erga Deum. 2.1.15. &
 2.5.16. & 19.2. 75
 que erga inuicem. 2.6.17
 desiderium profecti nudi habeat
 2.4. 16
 deliberationem fixam non af-
 fert ad exercitia. 2.5. 16
 amibus negati. & cogitatio-
 nibus se expediat. cap. 2.5.3.
 pag. 16
 fortitudinem affert. 2.1. 15
 prudentia sua non inuictatur.
 2.6. 17
Dispositio ad exercitia secunda
 hebdomada est seruo ex aug-
 mento diuinitatis. 18.4. 273

Diffinitioes ad electionem faciendam. 23. 1. 26. cum ipsa secunda hebdomada incipiunt. 29. 1. 107
Maturitas in opere animus magis dispositus ad rationem. 6. 2. pag. 20. **cupit** erescere in rationem. 2. **et** animus minus aptus contemplationi. 6. 2. 30

Domus.

Domus nostre excepti possunt qui exercitia sumunt. 4. 1. 23. **monent** separari ab aliis culticulis. 4. 1. 23
Domus ius poterit quis facere. exerceat. 9. 12. 42

Ecclesiastici.

Quomodo per exercitia dirigenda. 9. 10. 41

Electio.

Electio a fidelis locus. **et** discretio: in eligendo. 23. 1. 83. **quanti** momenti sit. 22. 1. pag. 83. **procurat** ad salutem et in. m. 22. 4. 84. **discitur** plantatio patris coelestis. 24. 1. 91
Electio status versatur circa consilia. **et** per copia. 26. 1. pag. 94. **et** circa tempus ac

modum exequenda. **vocatio** nis. 25. 7. 95. **non** danda religiose. 9. 6. 40
Electio magnum studium requirit. **non** instructuris. **quam** eius qui instruitur. 22. 6. pag. 85
Electio quibus danda. 23. 1. 26. **provis**. unde magnus fructus speretur. 23. 1. 86. **Ingeri**. **et** obstrudi non debet nisi cupi. **vel**. 23. 2. 86. **requirit** indifferentiam. 23. 2. pag. 87. **qua** nisi ad se potius relinquatur. 23. 2. 87. **ideo** inclinandi animus. **ad** id quod per se ius. **et** difficilium. 23. 3. 87. **et** 30. 1. 111
Electio tuta. **quae** sit iuxta prescriptas regulas. 24. 2. 92. **quomodo** peragenda. 30. 3. 112. **non** nullo placit. **facienda**. **sed** Dei. 22. 1. 84. **nihil** attendat. **quod** desertum non sit. 23. 5. 89. **non** humana persuasio. **sed** divina voluntate nitatur. 24. 1. 91
Electio religiosius particularis non ex contemplatione solum. **sed** ex calculis metiende. 24. 6. 94
Electio ratione confirmetur. 23. 5. 89. **et** 23. 1. 89. **et** experientia sui. 23. 1. 105
Electio. **quando** in dubium reuocanda. **et** mutanda. 32. 2. 118. **dubia**. **qua** inviduntur.

quomodo discutenda. 32. 2. 118. **et** 33. pag. **et** totum. 110
Electio materia cap. 25. 5. 1. pag. 94
Electio nis facienda tria tempora. 26. 1. 97. **secundum** tempus. **quomodo** differat a tertio. **et** utrum excellentius. **aut** tutius. 27. 1. 99
Electio nis tempus tranquillitatem animi requirit. 28. 2. pag. 103
Electio nis meditationes. **quando** inchoantur. 29. 1. 107
Electio nis praxis. 29. 1. 107
Electio nis tempore. **non** amittenda meditatio. **vix** Christi. 30. 3. 112. **non** tantum. **aut** al. **era** detur meditatio. 31. 2. 115
Electio nis modus explicatur similitudine eius. **qui** genus citi suo principio offert. 27. 6. pag. 101
Electio nis articulo subit inter dum perturbationes. 24. 4. pag. 93
Electio nis bene signum. **et** quasi signum. 31. 1. 115. **et** 32. 1. 118
Electio nis regule particularibus negotiis applicanda. 25. 9. 96. **et** 34. 4. pag. 123. **quod** fieri debet extra exercitia. 10. 12. 50
Electio nis regulas. **tum** maxi-

me superiores attendant. **aut** non ut copia consultiore. 10. 13. 10
Electio nis. **quid** affrat magis salutem. 23. 5. 89
Electio nis succedit oratio. 22. 1. pag. 118
Ad electionem qui admittendi. 23. 1. 86. **non** leuis natura. **non** habitibus malis obnoxia. 23. 1. 86
Electio nis diuerso existente in tertio tempore. **ut** electio. **secundi**. **quid** agendum. 29. 9. 105
Electio nis conferat cum instructioe ratione electio. 31. 3. 115. **uorum** non emittat. **nisi** caute. 31. 6. 116. **reipet** itus humanis deponat. 28. 4. 104. **et** 22. 5. 89
Electio nis instructor. **non** moueat ad unam partem. **quang** aliam partem. 24. 1. 94

Examen.

Exam in particulare. **quando**. **et** quomodo explicandum. 13. 2. 57. **plurimum** uales ad animi puritatem. 13. 5. 58. **absolutus** exercitia inculcandum. 13. 5. 58.
Exam in generale quando. **et** quomodo detur. 13. 6. 58. **cur** non omni peccatorum peccata continent. 13. 7. 58.
 INNA.

I N D E X

Ignatur ab examine quedi-
diano. 13. 8. 59
Exam. n. quotidianum distan-
dam, ut laici. 13. 8. 59
absoluant Exercitia omnino
retinendum. 40. 7. 143

Exercitia.

Exercitia spiritalia, quid sint
& quomodo composita. proem.
§. 2. 5
quatuor hebdomadis continen-
tur. 11. 3. 51
sunt instrumentum ad pro-
prium & proximorum salu-
tem. proem. §. 1. §. particu-
lare datum à Deo societati
datum. §. 9. 9
quem modum feruent. & cur-
tam facile ad vitam refor-
mationem inueniunt. §. 8. 8
à viris insignitioribus sunt com-
mendata. & à Sede Apostoli-
ca approbata. §. 5. & 6. 9
Exercitia quibus hominum ge-
neribus danda sint. 9. 1. 38
plena, & integra non dantur
omnibus. 1. 7. 13. tradenda
etiam secularibus. 1. 6. 13
& coniugatis. & quo fine.
9. 9. 41
quomodo occupatis dentur. 9.
12. 43
Exercitia sunt unum experi-
mentum Societatis. 10. 1. 45
danda plena, & integra in

Societatis ingressu. 10. 1. 45
et sunt conferuntur, nec trans-
feruntur accommodata Re-
ligioso statui. 10. 5. 48
Exercitia traduntur alijs reli-
gijs. 9. 3. 39
idque fructuose perferuntur per
aliquem ex ipsi. 9. 8. 40
Exercitia duntaxat prime heb-
domade quibus danda. 1. 7. 13
eodem tradenda ordines quo
ponuntur. 14. 1. 60
Exercitiorum fructus. proem.
§. 7. 9
colligitur multo post ex semi-
nibus, quae in Exercitij iacta
sunt. 40. 7. 143
Exercitiorum usum nostris el-
mendabat S. P. Ignatius.
proem. §. 4. 6
Exercitiarum desiderium in
proximis excitandum. & ad ea
sanctius adducendi. 1. 1. &
1. 2. 11
Exercitiorum liber exacte ser-
uatus debet in us tradendis.
8. 5. 37
quocies legitur nouum lumina
tribet. 8. 4. 36
facienti Exercitia prima vice
non datur. 10. 1. 45
communicari potest religiosis.
9. 7. 40
Exercitia facere, qui scilicet.
1. 3. 11. & 1. 6. 13
Exercitia salutaris poteris ex-
cipi domi nostra. 4. 1. 33

R E R V M.

vel domi sua manere. 9. 12. 42
vultus ei pareatur, ut peiora.
4. 6. 25. quomodo dispositus
esse debeat. 2. per totum. 15
inde verbo dispositis
Exercitia faciens non visitetur
à secularibus. 4. 7. 25
non nimis ab instructione lan-
dandus. 7. 2. 52. monitus
de annotationibus obseruatio-
ne. 3. 7. 19
non tamen de omnibus simul.
11. 5. 52
quid agere debeat. si prima
hebdomada minus se dispo-
situm sentiat. 17. 1. 70
Exercitij tractamentum dicitur
te opte esse. proem. §. 4. 6
Exercitij absoluti, que em-
mendanda. 40. 2. 141

Expense.

Ab Exercitia facientibus nec
requirenda, nec si à distri-
ctibus essentiant, recedendum.
4. 2. 23
Expensarum causam minuan-
tur inuicem iurati qui Exer-
citia faciunt. 4. 2. 23
nec quicquam fiat sordidum.
& insecratur. 4. 2. 23
Fecimus.
Famulis quomodo danda Exer-
citia. 9. 16. 43

Feruos, & fructus.

Feruos. & fructus Exercitio-
rum ne perdat. 40. per 10-
tum. 141

Fundamentum.

Fundamentum quoniam momen-
ti sit admonendus, qui exer-
cet. 12. 3. 54
ita dicitur, quia basis totius
edificij spiritalis. 12. 7. 55
quae in partes dividatur. 12.
2. 54
Fundamenti veritas cognita
in suis in omnia Exercitia.
12. 7. 55
Fundamentum quae annotatio-
nes praecedunt. 15. 5. 52
quomodo dicitur aduim inop-
prietis. 12. 4. 54. quomodo sibi
applicent nostri. 10. 5. 46
Fundamenti non habet eras
horas praescriptas. 12. 6. 55

Gloria.

Gloria diuini desiderium est
sumptus ad torrem Euan-
gelicam. 23. 5. 58. studium ma-
gnam offert animae suauitatem.
23. 5. 58
inuitus vera regula electio-
nis. 25. 9. 66
Gloria Paradisi addi potest me-
dita.

I N D E X

orationibus quartis hebdomado. 37. 1. 63. & 39. 4. pag. 138

Gradus.

Gradus tres humilitatis. quando proponitur. 20. 8. 100. uno die versantur animi. 29. 8. 110
Gradus unus in imitatione Christi diversus, incipit apparere in contemplatione de Regno Christi. 19. 1. 75

Hebdomada.

Hebdomada Exercitiorum. non tam numero dierum, quam materis genere distinguuntur. 11. 1. 51
Hec tam numero dierum, quam effectus metiende. 17. 1. 70. & 30. 7. 140
respondent tribus diebus purgationis, illuminationis, continentis. 29. 1. 117
Hebdomadae quatuor omnia Exercitia continentur. 39. 1. pag. 177.

Hebdomada singula, quid continent. 11. 2. 51

Hebdomada prima.

Hebdomada prima quem sermum habeat. 17. 1. pag. 70.

& 19. 1. 79
progre. in ea, quando non sequitur fructus. & quid aliud agendum. 17. 1. 70
breuius transgreditur ab illi, qui sunt doliti rebus spiritualibus. 9. 3. 39
Hebdomada prima respondet via purgationis. 10. 6. pag. 47.
& 19. 2. 137
continet considerationem precaturam. 11. 2. 51
magis, & minus in ea immorandum prope magis, vel minus necessaria purgationis. 10. 6. 47

Hebdomada prima, tanquam basi nunquam omittenda. 11. 4. 52
eodem ordine tractanda quae ponitur. 14. 1. 60
quid agendum cum quatuor tantum hora sunt. 14. 1. 60
Hebdomada prima sacerdotum Exercitia facimus, posse ob reverentiam a sacris abstinere. 11. 3. 53

Hebdomada secunda.

Hebdomada secunda respondet via illuminationis. 18. 3. 77.
quem finem habeat. 18. 1. 72
quam dispositionem requirat. 18. 4. 73
ipse initio ad electionem disponit. 29. 1. 107

vitam

R E R V M.

vitam Christi Domini continet & electionem. 11. 2. 51
differenda si desit sermo. 18. 4. pag. 73
quatuor horas saugatis prescribit. 21. 1. 82

Hebdomada tertia.

Hebdomada tertia, 35. per totum. 124
continet passionem Christi Domini. 11. 2. 51
qua meditatione stabilis electio. 35. 1. 124

Hebdomada quarta.

Hebdomada quarta respondet via unitatis. 36. 1. 129
continet resurrectionem, & benedictam ad excitandum amorem. 36. 1. 129
Hebdomada quarta addi possunt meditationes de gloria paradisi. 36. 1. 129

Hora.

Hora meditando quoties sunt quinque. 3. 7. 21
praeter quam forte hebdomada secunda. 21. 1. 82

Humilitas.

Humilitas qua quis se instruat

alio subdit, valde Deo placet. 2. 7. 17

Humilitas remedium consequenda ditionis, cum defolationem quis patitur. 7. 7. 33
disponit ad orationem. 8. 3. pag. 35

Humilitatis tertius gradus necessaria dispositio ad electionem. 25. 3. 87

Humilitatis tres gradus toto uno die revolvendi. 28. 8. pag. 110
quando progrediantur. cap. 29. § 8. pag. 110

B. P. Ignatius.

Quid scribit de Exercitiis proam §. 4 in epistola ad Patrem Antonium, in eam ab eis vtilitatem promittit proam. §. 4. 6
in Castitatem ad Exercitia secunda. 9. 13. 42
Patris Ignatii sententia de indifferentia ad electionem necessaria. 23. 4. 88

Illuminativa Via.

Illuminationibus patet, nisi cauti sumus, aut si festinemus. 39. 7. pag. 140

Inte

I N D E X

Imitatio Christi Domini.

In eius passione precibus quaerenda 31. 9. 126
 et reformatio vite nostrae. 18. 2. 72

Indifferentia.

In fundamentis quanti momenti sit ea sententia B.P. Ignatii. 12. 2. 54
 quomodo applicanda nostris. 10. 5. 46
 Indifferentia qualis. 12. 3. 83
 necessaria ad electionem. 23. 3. 87. & 30. 6. 113
 diligentia, & precibus acquiritur. 23. 3. 87
 Indifferentia confert certis, & secundas gradus humilitatis. 23. 3. 87
 Indifferentis debet tam eligens, quam instructus. 24. 2. 92

Infernum.

Inferni meditatio, quando datur. 14. 1. 60

Instructor.

Qualis esse debeat. 5. per totum. 26
 non omnia initio proponat. 3. 8. 18

eligat ei, qui facit Exercitia vias Sanctorum, & libros aptos. 3. 4. 20
 grauitatem humilitate temperet. 5. 3. 27
 nihil industria sui tribuat, & in Deo consistat. 5. 4. 27
 caueat ab indifferetio zelo, & sonat Deum disponere. 5. 5. 28. & 24. 1. 91. & 24. 2. 92. 19. 2. 75
 periculum habeat eum, qui facit Exercitia. 5. 6. 28
 versatus sit in libro Exercitiorum. 5. 7. 29. & 8. 4. 36
 Exercitia meditatur, qua in dies tradit. 5. 8. 29
 visus sui temporibus eum, quem instruit. 6. 1. 30
 de quibus interrogare debeat. 7. 1. 32. & 8. 3. 35
 Tempore consolationis preparat ad ariditatem. 7. 2. 33
 bonam de altero praeferat opinionem. 7. 8. 34
 particulari electionem ad reformandam vitam daret. 9. 9. 41
 non transformet Exercitia ad religiosum statum accedentis danti. 10. 5. 46
 licet tamen det quem danti meditando accommodari possit. 10. 5. 46
 excite desiderium perfecte reformationis. 15. 6. 65
 Instructor quid attendere debeat

R E R V M.

beat in ordine ad electionem. 19. 2. 75
 magnum ad eam studium adhibet. 22. 6. 85
 ad quam indifferentiam disponat eum, qui electurus. 23. 4. 88
 motionem diuinam non praeter debet, sed sequi. 24. 1. 91
 non debet in uere ad unum, vel alteram partem. 24. 1. 91
 debet remouere in electione impedimenta, & orietes. 24. 1. 91. & 24. 3. 92
 Quid tempore electionis aduocare debeat electurum. 36. 2. 129
 motus animi exigit, & ad regulas discretionis spiritus profert. 30. 7. 113
 electurum non fatiget, & obstat. 32. 4. 116
 toleret patienter, si eligens diuini voluntati minus respondat. 31. 5. 116
 quid faciat, si aduertat eugenem decipi. 33. 1. 120
 Instructor sosp. citet loca sacra Scripturae, pro meditando. Passione 35. 11. 124
 det monita accommodata ei, qui absoluit Exercitia. 40. 5. 143
 Instructiois prudentia multo permittitur circa praescriptum ordinem. 45. 24
 Instructori omnia aperienda,

& obediendum. 2. 7. 17. & 2. 8. 18

Intellectus.

Intellectus etiam, & non sola uoluntas in electionibus exoranda. 27. 1. 99
 Maior habenda est ratio affectus, quanto conceptum. 14. 3. 61

Indicium.

Indicij & mortis meditatio rarissima conuenit. 1. 4. 64
 auocat ab amore risibulum. 15. 4. 64

Lacrimae.

Lacrima quae datur uolenter eadem, et non sunt fructus orationis. 8. 3. 35

lectio.

Lectio ad meditationem dirigenda. 3. 4. 20
 Lectiois dulcedini non nimis indulgendum. 7. 6. 21
 Qui libri legendi prima habenda. 3. 2. 19. & 7. 4. 20
 Legere non debet, qui se recitet, nisi scripta tradita. 3. 2. 19
 Legendus solum locus Evangelij ad

I N D E X

<i>Uy ad presentem meditati-</i> <i>onem.</i> 3. 3.	10
<i>Legendi potius libri, qui piete-</i> <i>rem nutriant, quam qui in-</i> <i>tellectum exercent.</i> 2. 1. 2. 82	
<i>Legenda non sunt mysteria, de</i> <i>quibus postea in ditationes</i> <i>facienda, sed de quibus iam</i> <i>factis sunt, aut eadem dic-</i> <i>unt.</i> 2. 1. 2.	82
<i>Lectio spiritualis visus post</i> <i>Exercitia habendus.</i> 40. 4.	
pag.	142
Lumen.	
<i>Lumina spiritualia scribenda.</i>	
7. 2.	32
<i>Lumen acquisitum in Exerci-</i> <i>tijs maximi faciendum, &</i> <i>nisi illi cooperemur timen-</i> <i>dum.</i> 40. 2.	141
Magistratus, & Magnates.	
<i>Quomodo dirigendi.</i> 9. 11.	42
<i>Quomodo faciend electionem.</i>	
9. 14.	43
Matrimonio iuncti.	
<i>Ipsi etiam faciunt Exercitia,</i>	
1. 7.	13
<i>sed post primam hebdomadam</i> <i>paucis quodam.</i> 18. 5.	73
<i>non enim admittendi ad ele-</i> <i>ctionem.</i> 23. 1.	86
Meditatio.	
<i>Meditatio suauiter facienda.</i>	
8. 3.	35
<i>licet cooperationem nostram</i> <i>desideret, maiori tamen in</i> <i>patre pendet à Deo.</i> cap. 8.	
5. 3.	35
<i>In meditatione, quomodo exer-</i> <i>centur potentis anima.</i>	
14. 2.	60
<i>Meditandi modus per presonat</i> <i>verba, & opera, quomodo in-</i> <i>telligendus.</i> 19. 5.	77
<i>nec excludit ceteras circun-</i> <i>stantias.</i> 19. 7.	78
<i>Meditanda mysteria Christi Do-</i> <i>mini, ac si pro singulis gesta</i> <i>essent.</i> 35. 3.	124
<i>Meditatio fœcundior fit ex con-</i> <i>sideratione circumstantiarum,</i> <i>& que sunt.</i> cap. 19. 5. 7.	
pag.	78
<i>Meditationis puncta non nimis</i> <i>enucleanda.</i> 8. 1.	35
<i>d. n. ut in scriptis, nec fatige-</i> <i>tur memoria.</i> 8. 3.	35
<i>Meditationis fructus in quo con-</i> <i>sistat.</i> 8. 3.	35
<i>Meditatio parvi Iesu in templo</i> <i>tenet ad electionem consi-</i> <i>liorum.</i> 29. 2.	107
<i>Meditatio Passionis confirmat</i> <i>electionem.</i> 35. 1.	124
<i>est thesaurus reconditus.</i> 31.	
1.	124
Sandiu	

R E R E R M.

<i>Sandiu familiaris.</i> cap. 35. 5. 1	
pag.	124
<i>ordinarius anima citius.</i> 35.	
1.	24
<i>iuuatur Scriptura sacra sen-</i> <i>tentis.</i> 35. 11.	126
<i>Meditationi passionis, que via</i> <i>aperienda.</i> 35. 2.	124
<i>qui affectus maxime apti.</i>	
35. 4.	125
<i>in ea edum peccatorum con-</i> <i>cupiscendum.</i> 35. 5. 125. &	
39. 2.	127
<i>In Meditatione vite Christi,</i> <i>qui diuini immorari debet.</i>	
9. 3. 39. & 10. 6.	47
<i>Meditatio ad excitandū amo-</i> <i>rem diuinum secundissima.</i>	
36. 2.	129
<i>quibus modis fiat.</i> cap. 36. 3. 2.	
pag.	129
<i>Meditatione quotidiana no-</i> <i>strorum.</i> 10. 4.	46
<i>Meditationis uita Christi pun-</i> <i>cta in fini exercitiorum su-</i> <i>monda.</i> 19. 5.	77
<i>Meditandi visus post exerci-</i> <i>tia retinendus.</i> cap. 40. 5. 4.	
pag.	142
Modus.	
<i>Modus prior, & posterior ho-</i> <i>ne electionis quando adhi-</i> <i>bentur.</i> cap. 31. 5. 1 pag. 115.	
& 27. 9.	102
<i>adhiberi possunt ad eam con-</i> <i>firmandam.</i> 28. 5.	104
<i>quomodo exercendi.</i> 28. 3.	
pag.	109
<i>Modus primus orandi explica-</i> <i>tur.</i> 37. 2.	131
<i>Quomodo prerogari potest.</i>	
37. 8.	133
<i>plurimum commendatus à</i> <i>B. P. Xauerio.</i> cap. 37. 5. 7.	
pag.	133
<i>Modus secundus orandi.</i> 37. 9.	
pag.	133
<i>Modus tertius orandi.</i> 37. 12.	
pag.	134
<i>Modi tres orandi ad quid po-</i> <i>nuuntur.</i> 37. 1.	132
<i>Modi orandi possunt esse plures</i> <i>quos spiritus Sanctus docet.</i>	
37. 11.	134
<i>probandi sunt indicio patris</i> <i>spiritualis.</i> 37. 13.	134
<i>variandi pro orantis disposi-</i> <i>tione.</i> 37. 13.	134
Mora.	
<i>Moris mollitatio rarissime</i> <i>omitenda.</i> cap. 15. 5. 4.	
pag.	64
<i>auocat animum ab amore</i> <i>uisibilium.</i> cap. 15. 5. 4.	
pag.	64
L No.	

I N D E X

Negotia .	commendanda doctrina de reformatione vite . 34. 2.	pag.	115
Negotia . & actiones ex regu- lis electionis dirigitur . 10.			
13. 50. & cap. 25. §. 9.			
pag.			96
Negotia se expedit exercitia facturus . cap. 2. §. 3.			
pag.			16.
Nocti.			
Nocti aliquoties etiam post ingressum faciunt exercitia .			
10. 2.			45
& tunc semper meditentur aliquid ex prima hebdoma- da . 10. 4.			45
Inter meditationum poterunt accommodare statum religio- so . 10. 5.			46
illas poterunt facere medita- tiones . 10. 10.			8
bene callent regulas . & vium exercitiorum . 10. 3.			45
pag.			45
Nocti quomodo tradenda e- xercitia . cap. 10. per totum .			45
pag.			45
Integra debent exercitia in Societatis ingressu . 10. 1.			45
pag.			45
Nox .			
Nox aptum tempus meditati- ni . 3. 7.			25
Nocti non surgant debiliores .			3. 8.
Nocti non surgitur secunda hebdomada . 2. 1. 1.			82
Observantia .			
Observantia religiosa maxime pendet ab oratione . Proem .			6
§. 3.			6
Observantia annotationum con- ducit ad fructum exercitia- rum . 3. 1.			19
Oratio .			
Oratio licet etiam à nostra cooperatione maxime carnis pendet à Deo . cap. 8. §. 3.			35
pag.			35
Orationis momentum . Proem .			6
§. 3.			6
Oratio fuit observantiam re- ligiosam . Proem . §. 3.			6
Orationis methodum multum referat habere à capitis no- stro . Proem . §. 3.			6
Ma			

R E R V M.

Matutino tempore animus magis disponitur ad orationem	modo inuatur . cap. 37. §. 12	pag.	134
6. 2.			70.
Orationis modum sic atten- tio . & conatus . 8. 3. 15.			
& 14. 3. 61. & cap. 14. §. 7.			62
pag.			62
Orationi deditis preteriri pote- rit prima hebdomada . 9. 2.			39
pag.			39
Orationi insistendum tempo- re desolationis . cap. 7. §. 6.			33.
pag.			33.
Orationem saltim non consi- damus proprii preparationis .			
& indultis . cap. 8. §. 3.			35
pag.			35
Ad orationem disponunt hu- militas . & puritas . 8. 3.			35
pag.			35
Orandi modi tres . 7. 1. 31. &			133
37. 7.			133
Orandi modus primus . 37. 2.			131
pag.			131
Orandi modus secundus . 37.			133
9.			133
Orandi modus tertius . 37. 2.			131
pag.			131
Orandi modi plures prout Spi- ritus sanctus docet . 37. 13.			134
pag.			134
Orandi modi spirituales pro- bandi . 37. 12.			134
pro orandi dispositione re- viandi . 37. 13.			134
Oratio vocalis tertio orandi			
Passio .			
Passio Domini . Vide meditatio passionis .			
Passionis obtenebrant animam .			18. 3.
Passionibus obnoxii non admitt tendi ad electionem . 23. 1.			86
pag.			86
Patentia .			
Tempore desolationis necessa- ria . 7. 6.			33
Peccata .			
Peccata obtenebrant animam .			18. 3.
18. 3.			73
Peccata non stultitiam exanim vanda secunda exercitio pri mi hebdomada . cap. 15. §. 1.			63
pag.			63
Peccator memoria iuventus con- solationis locorum . nego- tiorum . personarum . 15. 1.			63
pag.			63
Vita quedam cuius magis familiaria . magis que oppu- gnanda . cap. 13. §. 1. & 2.			57
pag.			57
L 3			Per

I N D E X

Perfectio.	Preparatio.
Perfectionem quosque in suo statu post exercitia sequuntur. 40. 4.	Preparationi, & proprie industriae non nimis pendendum. 43. 3.
Præcepta.	Progressus.
Præceptorum via maiora signa diuina voluntatis requirit, quam consiliorum. 23. 4. pag. 88	Progressus cura post absoluta exercitia habeatur. 40. 4. pag. 142
Præceptorum viam eligenti ad hoc restat multa deliberatio. 25. 8.	Puritas.
Preludium.	Puritas, & humilitas dispo- nunt ad orationem. 8. 3. pag. 35
Preludia declaranda in primo exercitio trinum patientiam. 14. 4.	Quarta hebdomada. Vide Hebdomada quarta.
Preludium representationis historiarum additur secunda hebdomada. 19. 4.	Ratio.
Preludium differat à meditatione. 19. 4.	Ratio lumen est probandi, et affectus motio boni sui. 28. 5.
Preludium electionis declarandum electuro. cap. 30. §. 1. pag. 111	Rationes etiam humanae ad electionem conferunt. 23. 5. 89. & 28. 5.
coincidente cum fundamento. 30. 1.	Ratiocinatio tumet ad eligendum via, quam motio affectus. cap. 28. §. 6. pag. 104. & 27. 1.
potest tradi etiam non electuri. 34. 3.	Rationes electionis scripto notantur. 31. 3.

Re-

R E R V M.

Recreatio.	Reformatio.
Recreatio ad electionem statum. 19. 2.	Reformatio perfecta in prima hebdomada desideranda. 10. 6.
mentem erigit à terrenis. 29. 1.	in quibus versatur. 10. 6. 47
107	fit imitatione vite Christi. 18. 2.
nullum continet votum. 29. 2.	is maxime conuenit, qui in statu sunt immutabili. 34. 1.
107	Reformationis doctrina Societatis operarij commendata fit. 34. 2.
Tradenda etiam non electuris. 19. 3.	Reformationis petularem formam dare potest instructor. 9. 9.
76	Regni Iesu Christi contemplano.
Regula.	Non numeratur inter meditationes. 19. 1.
Regula 11. & 17. summarij. & similes quando meditando. 10. 10.	est precium, & fundamentum vite Christi meditanda. 19. 1.
48	Ostendit diuersitatem graduum in imitatione Christi. 19. 2.
Regula discretionis spirituum valde utilis. 5. 4.	75
27	
Regula electionis particularibus negotijs applicanda. 10. 13. 50. & 25. 9.	
96	
Regula ad vitium temperandum verbo tantum explicanda. 35. 12.	
127	
cum discretionis proponenda. 35. 12.	
127	
Ante tertiam hebdomadam dari possunt. 35. 12.	
129	
Regula, que ponitur post exercitia nisi omnes omnibus tradenda. 38. 1.	
136	
Religio.	
Religio alia alijs aptior. 25. 4. pag. 94	
eligenda in qua viget obseruantia. 25. 6.	
94	
L 3	

INDEX

preferenda, cuius infirmitas est profectus. 25. 9.	64
qua melior ex S. Thoma. 25. 6.	94
Religiosis non danda suspensio et, qui ad exercitia instituantur. 1. 2. 11. 4. 8.	25
Religiosi suas regulas maxime faciant, & institutum adament. 9. 4.	39
Religiosi aliorum ordinum doceri possunt modum dandi exercitia. 9. 7.	40
Religiosi communicari potest libet exercitiorum. 9. 7. 40	40
quomodo tradenda exercitia. 9. 3.	39
non danda electis, cap. 25. §. 1.	86
Repetitio.	
Repetitionis usus, & utilitas in meditationibus, cap. 15. §. 2. pag.	62
Repetitiones assueti magis constant, quam longe distentur. 14. 2.	63
Assuetus gratia admittunt plura colloquia. 15. 2.	67
Repetitio aliquibus punctis ad lecturam & diuina scriptura. 14. 1.	60
Repeti potest hic locus, qui magnam attulit consolationem. 15. 3.	64
Repetenda loca ubi sensimus consolationem, quomodo intelligendum. 15. 3.	64
Rudes.	
Rudibus non integra dantur exercitia. 19. 15. 43. 18.	73
5.	73
meditatione explicande magis. cap. 19. §. 5. pag. 77. 20. 5.	80
propugnandi post primam habendam modi orandi. 37. 1.	111
explicetur Christum Dominum imperare à Patre, ut homo est. 15. 7.	65
Scibere.	
Scribenda solum, que pertinent ad orationem. cap. 3. §. 5.	20
Scribendo non tempus orationis, aut preparationis tristat, nec defatigetur qui est in exercitiis. 3. 6.	21
Scriptoris dulcedini non indulgendum. 3. 6.	21
Scribendi instabiles animi affectus. cap. 3. §. 5. pag. 20. 7. 2.	32

Scru-

REPERVM.

Scrupulus.	Societas Iesu.
Scrupulos talis confessio generalis. 6. 3.	Societatis totam ideam Deus E. P. Ignatio communicauit. Proxim. 9. 3.
Scrupulosi tantum regula de scrupulis danda. cap. 38. §. 1. pag.	Societati à Deo data exercitia, ut infirmiorum ad salutem. Proxim. §. 1.
Secunda hebdomada. Vide hebdomada secunda.	Societatem ingredientibus integra dantur exercitia. cap. 10. §. 1.
Seisium applicatio.	
Quomodo exercenda. cap. 20. §. 1.	79
Quomodo differat à meditatione. 20. 3.	80
Seisium applicationis utilitas. 20. 4.	80
Seruitio.	
Facienti exercitia inueniunt quales sit, & quid praestet. cap. 4. §. 3.	24
Signum.	
Signum mali spiritus. 28. 6. pag.	104
Signum bonae confessionis. 31. 1. 115. 32. 1.	118
Signum diuinae voluntatis. cap. 27. §. 7.	101
Spiritus sanctus.	
Spiritus Sanctus auctor spirituum uariorum. 22. 3. 85. disponit & censens utique ad vitam illuminatam. 39. 8. pag.	140
Spiritus.	
Spiritus boni, & mali proprietas. 27. 5.	108

Sta-

I N D E X

Status.	<i>Tempus hebdomadae assignatum non dierum numero, sed materiae genere definitur.</i> 7. 1.32. & 39.7. 140
<i>Status duplex consiliorum. & preceptorum.</i> 25.2. 94	<i>Tempora tria electionis faciende.</i> 26. per totum. 97
<i>Status consequuntur omnia fere epta vite.</i> 22.2. 83	<i>Tempus primum electionis faciende, quale.</i> 26.1. 97
<i>Status habentes ad electionem non admittendi.</i> 23.1. 86	<i>Tempus secundum electionis.</i> 26.2. 97
<i>Status minorum amicos spiritus sanctus.</i> 22.3. 83	<i>Tempus tertium electionis, & quomodo differat à secundo, & vitam perfectissimam aut tuam.</i> 27.1. 99
Suavitas.	<i>Tempus tertium electionis cum duplici modo tradi potest etiam habentibus statum imminente hoalem.</i> 24.4. 123
<i>Suavitate rigor miscendus.</i> 15.9. 66	<i>Tertia hebdomada. Vide Hebdomada tertia.</i>
<i>Suaviter cogitandum de divinis.</i> 8.3. 35	Trium potentiarum exercitium.
Superior.	<i>Cur ita dicatur, & quale sit.</i> 14.2. 60
<i>Superiores, cum non sibi consulendi facultas, regulas attendens electionis.</i>	<i>Trium classium meditatio. Vide Classium meditatio.</i>
Tempus.	Vexillorum meditatio.
<i>Tempus orandi quinguo hora quodidie.</i> 3.7. 21	<i>Servit gradibus humilitatis compatandis.</i> 23.7. 87
<i>aut pauciores, si quis sit debilis.</i> 3.8. 22	<i>perducit ad indifferentiam, & disponit ad electionem.</i> 29.3. 108
<i>Tempus exercitiorum prosequendum cum pauciores quatuor hora imponuntur, imminuendum cum pauciores.</i> cap. 9. §. 3. 42	<i>potest</i>

R E R V M.

<i>potest dari etiam non facturis electionem.</i> 19.3. 76	<i>Idea virtutum.</i> 39.3. 128. & 18.2. 72
Viz.	<i>Vita Christi imitatio est nostra reformatio.</i> 18.2. 72
<i>vis purgativa, illuminativa, & unitiva, respondent exercitiis.</i> 39. per totum. 137	<i>non intermissenda tempore electionis.</i> 20.2. 111
<i>vis tres spirituales non temere transiende.</i> cap. 39. §. 7. pag. 140	<i>Vita Christi dicitur immorandum usque, qui devotioni dedit fuit.</i> cap. 9. §. 3. pag. 39. & 20.6. 47
<i>clarum trium affectus nunquam permiscendi.</i> 39.6. 139	Vitia.
Visitatio.	<i>Vitia quaedam cuique magis familiaria, magisque oppugnanda.</i> 13.3.57. & 40.3. pag. 142
<i>Visitandus à nostris, non à secularibus, qui est in exercitiis.</i> 4.7.25 & 6.3. 31	Virtutis via.
<i>Visitans eum, qui est in exercitiis, sermonem habet de rebus spiritualibus.</i> cap. 4. §. 8. pag. 25	<i>Propere suscepta patet illusionibus.</i> 39.7. 140
<i>Visitandus ab instructore quando, & quomodo sit is, qui exercetur.</i> 6.1.30. & 7.1.12. & 21.3. 82	<i>illi quatuor hebdomada respondet.</i> 36.1. 129
<i>Visitans instructor tempore consolationis parum moretur.</i> 7.3. 33	<i>illum expertus redire debet ad alias.</i> 39.6. 139
Vita Christi Domini.	Vocatio.
<i>Quomodo medicanda.</i> cap. 20. §. 5. 80	<i>Libera esse debet, & à Deo.</i> 4.8. pag. 25
	<i>Vocacionis executio, sub electionem cadit, & velox esse debet.</i> 27.1. 99
	Vo.

INDEX RERVM.

Voluntas.

Voluntas sine intellectu non operatur recte ad electionem.

27. 1. 99

Voluntas debilis se non perfecta resignans in manibus Dei.

29. 6. 109

Voluntatis divinae iudicia.

7. 101

Voluntatis divinae executionis adiutorium.

23. 5. 89

Votum.

Votum non emittitur in contemplatione regni Iesu Christi.

29. 1. 107

Zelus.

Zelus animarum in passionibus meditationis concipiendus.

31. 10. 126

Zelus inuadendi alios religiose concipiant, cum faciant caritativa.

9. 1. 31

L A V S D E O.

U A N L

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UEX

OTEC